

המאשימה	מדינת ישראל – המחלקה לחקירת שוטרים באמצעות עו"ד רונן יצחק ואח'
נגד	
הנאשם	פלוני באמצעות עו"ד יאיר נדשי

הכרעת - דין

**בפתח הכרעת הדין הנני מודיע, כי החלטתי לזכות את הנאשם
מביצוע העבירה המיוחסת לו בכתב האישום**

כתב האישום

- הנאשם, קצין במשטרת ישראל, מואשם בביצוע עבירה שעניינה גרימת מוות ברשלנות – עבירה על סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
- בהתאם לעובדות כתב האישום, הנאשם שירת כקצין במשטרת ישראל, בתפקידים מבצעיים שונים, לרבות כלוחם ביס"מ, ובמועד הרלוונטי לכתב האישום שימש כקצין יחידת הסיוור בתחנת זבולון.
- בתאריך 30.6.19, בשעות הערב, הגיע הנאשם, שלא במסגרת תפקידו, לפארק הציבורי "בית העם" בקרית חיים, הסמוך לרחוב השיירה, לשם בילוי עם רעייתו ושלושת ילדיהם, שהקטן ביניהם הוא תינוק בן מספר חודשים, האמצעי בגיל 5 שנים והגדולה בגיל 8 שנים. הנאשם נשא עמו את אקדחו המשטרתי, ובו מחסנית מלאה בכדורים.
- בזמן שהות הנאשם ובני משפחתו בפארק, שהו במקום מספר נערים קטינים: ח. (יליד 2003), א. (יליד 2004), ו-א.ס. (יליד 2005), ואלה נפגשו עם קטין נוסף, ד. (יליד 2006) (להלן: "הנערים"). מפגש זה תואם עם המנוח סלומון טקה ז"ל, יליד שנת 2000, (להלן: "המנוח").
- בעת שהותם בפארק, בסביבות השעה 20:00, הבחינה רעיית הנאשם כי ד' מוסר לנערים שטר בסך 50 ₪, ושמעה אותם משוחחים עמו על תשלום נוסף, תוך איום לכאורה, והדבר עורר את חשדה. סמוך לאחר מכן, בדרכם החוצה מהפארק, סיפרה אשת הנאשם לנאשם, את שראתה ושמעה, ואז הנאשם ביקש ממנה להמתין עם ילדיהם ברחוב, והוא ניגש חזרה לפארק בכדי לברר

את החשד, לפיו הנערים מאיימים לכאורה על ד' ונוטלים את כספו.

- הנאשם ניגש אל ד', שעמד בסמוך לנערים, הוביל אותו מעט הצידה, ציין בפניו כי הוא איש משטרה והחל לתשאל אותו על שאירע. ד' אישר כי מסר לנערים שטר של 50 ₪ ולשאלת הנאשם ציין כי הוריו אינם מודעים לכך. בשלב זה פנה הנאשם אל הנערים, הזדהה בפניהם כאיש משטרה תוך הצגת תעודת מנוי משטרתית, והורה לנער א.ס. לרוקן את תכולת כיסיו. א.ס. עשה כפי שהורה לו הנאשם והציג בפניו את תכולת כיסיו. בשלב זה הצטרף המנוח אל הנערים, ושאל את הנאשם מיהו ומה פשר מעשיו. הנאשם הזדהה שוב כאיש משטרה והציג בשנית את תעודת המנוי המשטרתית שלו, ובתגובה אמר לו המנוח כי התעודה מזויפת.
- הנערים והמנוח החלו להקניט את הנאשם ולקללו, וכאשר הם הבחינו כי הנאשם נושא עימו אקדה, פנה אליו המנוח באומרו שהאקדה אינו אמיתי. הנאשם חשש כי האירוע עלול להסלים, על כן החליט לעזוב את הפארק, והחל עושה דרכו לרחוב, ועל אף זאת, הנערים והמנוח המשיכו ללכת אחריו, להקניטו ולקללו.
- בעודו הולך ברחוב, בצד הבתים בעלי המספרים הזוגיים, ובעת שהנערים והמנוח הולכים בצמידות אחריו ומקניטים אותו, התקשר הנאשם, בשעה 20:04, למוקד 100 של המשטרה, הזדהה כאיש משטרה, וביקש להזמין ניידת למקום, תוך שציין שהנערים והמנוח מאיימים עליו.
- הנאשם הבחין כי רעייתו ושלושת ילדיו ממתינים בקרבת מקום, על המדרכה בסוף הרחוב, כ-25 מטרים ממנו, על כן החליט שלא להמשיך ולהתקרב אליהם, מחשש שמא יאונה להם רע מהנערים ומהמנוח, על כן נכנס לחניה פתוחה של בית ברחוב השיירה 48 - בית שבנייתו הסתיימה לא מכבר וטרם אוכלס. בעודו בחניית הבית, ובעת שהנערים והמנוח עומדים במרכז הכביש ברחוב, מול הכניסה לחניה, הרימו המנוח וחלק מהנערים אבנים, ובתגובה צעק הנאשם לעברם להשליך מידיהם את האבנים, אך הם לא שעו לקריאותיו.
- מיד לאחר מכן, בשעה 20:05, החלו חלק מהנערים והמנוח לידות אבנים לעבר הנאשם, ואחת מהאבנים פגעה בשכם ימין של הנאשם, וגרמה לו לחבלה בדמות פצע שפשוף ושטף דם תת עורי. אבן נוספת פגעה בו בזרוע שמאל וגרמה לו לפצע שפשוף ושטף דם תת עורי. בתגובה לידוי האבנים עליו, פסע הנאשם מספר צעדים מהחניה לעבר מרכז הכביש, בעוד הנערים והמנוח עומדים מולו, במרחק 3-4 מטרים לערך. בשלב זה, שלף הנאשם את אקדחו, דרך אותו, כווננו לעבר הנערים והמנוח, במטרה להרתיעם, צעק לעברם להתרחק לאחור ומיד לאחר מכן, כיוון את אקדחו אל האספלט, במרכז הכביש, סמוך לשמאלו של המנוח ומעט לפניו, וירה ירייה אחת.
- הקליע שנורה פגע באספלט, התפצל כתוצאה מהפגיעה במשטח האספלט הקשיח, וליבת הקליע ניתזה היישר מהאספלט אל בית שחי שמאל של המנוח, וחדרה אל גופו. המנוח והנערים נסו לאחור, תוך שהמנוח אוחז בחזהו, ולאחר ריצה של מספר מטרים בודדים חזרה לכיוון הפארק, התמוטט בעודו מדמם.

- אזרחים הגיעו לזירה שניות לאחר הירי, לרבות שכנה שעיסוקה ברפואה דחופה, והם ביצעו החייאה במנוח וניסו לעצור את הדימום. צוותי רפואה שחשו למקום המשיכו במאמצי ההחייאה, והמנוח הובהל לבית החולים, שם נקבע מותו כתוצאה מהלם תת נפחי, עקב מעבר הקליע דרך כלי הדם הגדולים בבית החזה והריאות.
- כתב האישום מייחס לנאשם גרימת מות המנוח ברשלנות, שבאה לידי ביטוי בכל אלה:
- בכך שהשתמש בנשקו בדרך שיש בה כדי לסכן את חייו של המנוח ושל הנערים שעמדו לצדו, ולא הסתפק בצעדי אזהרה והרתעה פחותים, שעמדו לרשותו לצורך נטרול הסכנה שבפניה עמד, ואשר כללו, לכל היותר, ירי אזהרה באוויר בלבד.
- בכך שביצע את הירי בניגוד לפקודות המשטרה ונהליה בנוגע לירי, שאינם מתירים ירי לעבר הרצפה, בנסיבות ובאופן בהם פעל הנאשם.
- בכך שבנסיבות בהן פעל, גם בהתחשב באיום שעמד לנגדו, ובהחלטתו לעשות שימוש בנשק, לא ביצע ירי אזהרה באוויר.
- בכך שירה אל עבר האספלט, שהינו משטח קשיח ושטוח שאין לירות לעברו, מחשש לנתזים העלולים לסכן חיי אדם, ובכך שלא ירה ירי לעבר הקרקע החולית שמיטיבה לעצור את תאוצת הקליע ללא נתזים.
- בכך שירה לעבר אזור הסמוך מאוד לרגלי המנוח, באופן שהיה בו כדי לסכנו סכנה ממשית.
- במסגרת שמיעת הראיות בתיק, נשמעו עשרות עדים, הוגשו מאות מוצגים, הוקלדו אלפי עמודי פרוטוקול, וכן ערכתי שני ביקורים במקום האירועים, אחד בתחילת שמיעת הראיות, והאחר בסיומה. לאחר סיום שמיעת הראיות, הגישו ב"כ הצדדים סיכומים בכתב, ולאחר מכן השלימו את טיעוניהם בעל-פה.

תמצית טענות ב"כ המאשימה

- ב"כ המאשימה טען, שעניינו של כתב האישום הוא במפגש בין קצין במשטרת ישראל, שבעת האירוע לא היה בתפקיד אלא היה עם בני משפחתו, בפארק עירוני, לבין קבוצת נערים, וזאת על רקע חשד של הקצין כי מתבצעת עבירה פלילית מצד הנערים. הנאשם "נכנס לתפקיד", כהגדרתו, ביצוע פעולות תשאול, חקירה וחיפוש, וסופו הטראגי - במותו של סלומון טקה ז"ל, יליד אוקטובר 2000, שהיה כבן 19 ו-7 חודשים, שמת כתוצאה מ"ירי אזהרה", כך להגדרת ב"כ המאשימה, עת ירה הנאשם, מאקדחו המשטרתי שנשא עמו, ירייה אחת אל הקרקע, סמוך לרגלי המנוח.
- ב"כ המאשימה טען, כי "רוב העובדות, ודאי המרכזיות, אינן שנויות במחלוקת", ולדבריו, יש להכריע בשתי שאלות מרכזיות: האחת, עובדתית – האם הנאשם חש 'סכנת חיים' ממשית ומיידית לו ולבני משפחתו שעמדו בקרבת מקום. והשנייה, משפטית – האם 'ירי האזהרה', כהגדרת ב"כ המאשימה, היה על פי הדין או לא.
- אעיר כבר עתה, שהסנגור טען כי המחלוקת העובדתית אינה מתמקדת אך ורק בנושאים השוליים עליהם הצביע ב"כ המאשימה, אלא במספר נושאים

מהותיים, אליהם התייחס הסנגור עוד בתשובת מרשו לכתב האישום, ושתובא על ידי בהמשך.

• ב"כ המאשימה הוסיף וטען, כי התשובה לשתי השאלות, שהועלו על ידו, היא שלילית:

בנוגע לשאלה העובדתית – נטען כי מעשיו של הנאשם מעידים על קיום סכנה, אך לא 'סכנת חיים ממשית ומיידית', ולא כלפי בני משפחתו, וכי תיאוריו לפיהם הוא היה בטוח שהנערים יביאו למותו, ולאחר מכן ייטלו את נשקו ויהרגו את כל בני משפחתו, מעידה "על ניסיונו למלט עצמו מהמיצר באמצעות שקר בוטה". עוד נטען, שהנאשם "העצים עד מאוד" את מעשי הנערים והמנוח, ובעיקר את מידת הסכנה אותה חש בעת האירוע, ומצד שני, ובמקביל, "הפחית – עד כדי העלים לחלוטין", כך במילותיו של ב"כ המאשימה, את מעשיו שלו, שחלקם תרמו תרומה מכרעת להסלמת האירוע וחלקם היה מנוגד להוראות הדין.

בנוגע לשאלה המשפטית – נטען ע"י ב"כ המאשימה, כי בעבירת 'גרם מוות ברשלנות', ה'רף הנורמטיבי' נקבע על ידי בית המשפט, והוסיף שה'רף' קבוע בפקודות המשטרה המחייבות, ובנהלי המשטרה בנוגע לירי, שהם עצמם בבואה של הקבוע בחוק ובפסיקה. עוד נטען, כי בחינת מעשיו של הנאשם, בראי סטנדרט ההתנהגות המצופה משוטרי, כמופיע באותן פקודות, מלמד כי הנאשם ביצע 'ירי אזהרה' ברשלנות רבתי, ולו מהטעם שהירי בוצע היישר לעבר כביש אספלט, לרגלי המנוח וחבריו, "מקום בו ממילא ברחוב ישנה חורשה רחבת ידיים", וזאת בניגוד גמור להוראות הפקודה.

• ב"כ המאשימה טען, כי למעט ההחלטה הראשונית להתערב באירוע, החלטה שעליה יש לשבח את הנאשם אשר פעל כמצופה ממנו, מבחינה חוקית ומוסרית – כל יתר מעשיו של הנאשם היו מנוגדים לחוק ולפקודות, החל מהאופן בו ביצע את 'תשואול' הנערים, עבור דרך ההחלטה לערוך עליהם 'חיפוש', וכלה באופן בו ביצע את 'ירי האזהרה', שהפך לקטלני.

• ב"כ המאשימה הוסיף וטען, כי ראשיתו של האירוע העיד על סופו, שכן הפרת החוק, בכל שלב ושלב, התעצמה והביאה לתוצאה הקטלנית, לאחר שלבסוף, לטענת ב"כ המאשימה, גם הוראות החוק בדבר ירי אזהרה ושימוש בכלי ירייה – הופרו ע"י הנאשם.

• ב"כ המאשימה הדגיש, כי מדובר בתיק טראגי, במסגרתו קופחו חייו של המנוח. עם קרות האירוע, רעשה וגעשה הארץ, פרצו הפגנות, חלקן אלימות, ועל אף זאת – תיק זה, כדברי ב"כ המאשימה, נחקר ונבחן על פי כלל המשפט הפלילי, הן מבחינת דיות הראיות והן מבחינת המבחנים שהותו בחוק ובפסיקה ביחס למעשים. לטענתו, אין ומעולם לא היה כל קשר בין 'תגובות הרחוב' לבין ההחלטה המשפטית בתיק זה, והרוחות שנשבו 'בחוף' – סוערות ככל שיהיו – נותרו 'בחוף', כדבריו. ב"כ המאשימה טען עוד, כי כל ניסיון מצד ההגנה 'לגרור' את ההכרעה המשפטית למחוזות אחרים – חוטאת לעובדות ולהליך המשפטי הארוך שהתנהל, והיא נדונה לכישלון.

• ב"כ המאשימה התייחס ל- "14 הצעדים שביצע הנאשם", כדבריו, והוסיף "אני מוכן כאן לחסוך את התהליך הזה, אני אבדוק רק מה שעשה הנאשם, לא יכולה להיות שום מסקנה אחרת בעולם כאשר יש 2 אופציות על השולחן: הראשונה - אם אכן מספר אנשים בעוד רגע הולכים לרצוח את הנאשם,

לקחת לו את הנשק, לרצוח את כל משפחתו כולל התינוק; השנייה – לה טוענת המאשימה - שהנאשם היה בסכנה מסוימת, אבל רחוק מאוד מסכנת חיים, וזאת למדים מכך, שהנאשם הסתובב, הפנה את הגב לסכנת החיים, פרק את נשקו, שזו פעולה הדורשת תפעול, והפריקה הייתה לכיוון הצד". ב"כ המאשימה הוסיף וטען, שזה לא אדם בהיסטריה, אלא אדם שחושב, הלוקח את אקדחו, מוציא את המחסנית, מחזיר את הכדור לאקדח ומבצע דריכה. בעניין זה הזכיר ב"כ המאשימה את **עניין חמדאן**, וטען כי מדובר באירוע של 13 שניות, במהלכו אדם רץ יחד עם סכין באורך 29 ס"מ, מגיע לניידת, דוקר את החלון וצעק "אללה הוא אכבר", ועל אף שבאותו מקרה הייתה קיימת סכנת חיים לשוטרים, בית המשפט העליון הורה למדינה להעמיד לדין את השוטר שירה באותו אדם למוות. גם הסנגור התייחס לפרשת חמדאן באומרו, שעד היום המדינה לא הגישה נגד השוטר כתב אישום.

- ב"כ המאשימה הוסיף וטען, שההכרעה בין סכנה מסוימת לסכנת חיים היא פשוטה, לטובת הסכנה המסוימת, ושאין כל הצדקה לירות באדם המיידה אבנים ממרחק 10-15 מטרים. לדבריו, מדובר בתיק מורכב וקשה מבחינה אנושית: מצד אחד, המנוח סלומון טקה ז"ל, צעיר שמצא את מותו בדמי ימיו, ובני משפחתו שמבכים את לכתו, וחשים בצער עמוק, ומצד שני – ועל אף שלא ניתן להשוות ביניהם - גם חייו של הנאשם התהפכו על פיהם.

- ב"כ המאשימה סיכם באומרו, כי לאחר עשרות דיוני הוכחות, עשרות עדים שנשמעו, חומר ראיות המחזיק קלסרים רבים ואלפי עמודי פרוטוקול, השאלה האחרונה – מבין אלפי שאלות שכבר נשאלו, ושנשאלה במסגרת דיון ההוכחות האחרון, הייתה שאלה, שלמעשה מקפלת בתוכה את ההכרעה כולה, והיא השאלה שהופנתה אל מי שכיהן כסמפכ"ל משטרת ישראל, ניצב זוהר דביר, וזו לשונה: "בסופו של עניין, למרות שאני יודע את התשובה, האם זה סביר שפעולה שמתחילה בלמנוע סחיטה, גם אם היא קרתה, של 50 או 100 מילד, בפארק בקריות, האם זה סביר שאירוע כזה, ששוטר סביר מתחיל אותו, מסתיים בגופה?", ולכך ענה ניצב דביר: "התשובה היא לא".

- התייחסות מפורטת יותר, לכל טענות ב"כ המאשימה, תהא בפרק הדיון וההכרעה.

תמצית טענות ב"כ הנאשם

- הסנגור טען, כי האירוע נושא תיק זה אינו אירוע תיאורטי או משפטי גרידא, אלא אירוע אמיתי, קשה ואנושי, וכי נוכח אוזלת ידה, העדיפה המאשימה 'לגלגל' את ההכרעה באירוע זה לפתחו של בית המשפט וזאת תוך שהנאשם נושא על גבו, שלא בצדק, את אות הקלון של שיטור היתר כנגד אזרחי ישראל יוצאי אתיופיה. בכך, המשיך וטען הסנגור, הפך הנאשם, בעל כורחו, לבעל מעמד ציבורי מיוחד, וההשלכות הציבוריות הכרוכות בהעמדתו לדין הינן בעלות השלכות ציבוריות מיוחדות.

- הסנגור טען כי מערך האימונים הנהוג במשטרת ישראל אינו כולל אימונים או הכנה לסיטואציה בה מצא עצמו הנאשם, ועל אף זאת, הוא פעל כמצופה

מכל שוטר, עת ניגש לברר את החשד לסחיטה באיומים של הקטין. מרגע שהבין הנאשם, כי האירוע יוצא משליטתו, הוא פעל באופן ראוי, עת התרחק מהגן הציבורי והתקשר למוקד 100 לצורך קבלת סיוע. ואולם, כך נטען, התנהגות המנוח והנערים כלפיו גרמה להסלמת האירוע, עד לתקיפתו ולפציעתו, באופן שהעמיד אותו בסכנת חיים מיידית ומוחשית, ורק משכלו כל הקיצין - עשה הנאשם שימוש בסמכותו לשימוש בנשק. גם במצב דברים זה, הוסיף הסנגור וטען, עשה הנאשם ככל שלא ידו על מנת לסיים את האירוע ללא פגיעה במנוח ו/או במי מחבריו, ותוך שהוא מסכן בכך את חייו שלו.

- ב"כ הנאשם המשיך וטען, כי תקרית איומים בתקיפת שוטר באמצעות אבנים, ומימוש האיום באופן המעמיד את חיי השוטר בסכנה מיידית ומוחשית, הנו סיכון מידי וממשי לחיי אדם, ובמקרה זה אין מקום לטענות בראיה לאחור נגד הנאשם, על פעילותו המתבקשת על מנת לנטרל את הסיכון המובהק בפניו ניצב. לדברי ב"כ הנאשם, אין לתאר תרחיש בו הנאשם היה נפגע פעם נוספת מאבנים, אשר היו גורמת לו ליפול, בעוד המנוח וחבריו, שפעלו תחת השפעת אלכוהול וסמים, היו ממשיכים לתקוף אותו, ואף לקחת את נשקו, בעוד רעייתו הייתה מנסה לסייע בעדו, תוך שילדיה צופים במחזה.

- ב"כ הנאשם טען עוד, כי קשה להימנע מהרושם, לפיו האווירה הציבורית שלאחר האירוע היוותה נדבך מרכזי בשיקולים, אשר הובילו להגשת כתב האישום, והנאשם מצידו שילם מחיר יקר בגין מעורבותו באירוע, כאשר תמונותיו פורסמו ברשתות החברתיות, בניגוד לצו איסור הפרסום, תוך קריאות לפגיעה בו ובבני משפחתו. בשל הסכנה החמורה שנשקפה לו ולבני משפחתו, נאלצו הנאשם ומשפחתו לעזוב את מקום מגוריהם וסביבתם הטבעית, ולעבור למקום מסתור מוגן, כאשר בהמשך נאלצו לעבור פעם נוספת למקום אחר. לדברי הסנגור, הנאשם לא יוכל לשוב למקום מגוריו, גם לאחר סיום המשפט, וכי תמיד ירחף מעליו ומעל בני משפחתו החשש, שמא מי מהם עשוי ליפול קרבן למעשה נקמה.

- ב"כ הנאשם הוסיף וטען, שמותו של המנוח יכול היה להימנע לו ננקטו הפעולות הבאות:

- המנוח ו/או מי מחבריו לא היו בוחרים לעסוק בפעילות עבריינית ולהיפגש בגן הציבורי 'בית העם' לשם ביצוע פשע חמור של סחיטת נער; בן 13 על רקע עסקת סמים;

- המנוח היה בוחר לשמוע בקול הנאשם, שביקש לסייע לנער ד. שנסחט באיומים לאור יום בגן ציבורי שוקק פעילות – וכפי שעשו חבריו בטרם הצטרף אליהם המנוח;

- המנוח וחבריו היו נשאים בגן הציבורי ולא הולכים אחרי הנאשם לאחר שיצא מהגן תוך שהם מאיימים לפגוע בו באמצעות בלוק;

- המנוח וחבריו היו בוחרים להפסיק ללכת אחרי הנאשם לאחר שהחלו ללכת אחריו;

- המנוח וחבריו לא היו מרימים אבנים במטרה לתקוף את הנאשם;
- המנוח וחבריו היו מניחים מידיהם את האבנים לאחר שהנאשם צעק להם לעשות כן;
- המנוח וחבריו לא היו תוקפים את הנאשם באמצעות אבנים שסיכנו את חייו;
- המנוח וחבריו היו חדלים מתקיפת הנאשם לאחר שפגעו בו ופצעו אותו;
- המנוח וחבריו היו מתרחקים מהנאשם לאחר ששלף את נשקו תוך שהוא צועק להם להתרחק;
- המנוח לא היה שותה לשכרה וצורך סמים עובר לאירוע. באופן שגרם להתנהגות אימפולסיבית ולפגיעה בכושר השיפוט שלו, דיכא עכבות ומעצורים, ותרם באופן ישיר להתנהגותו האלימה, מילולית ופיזית, כלפי הנאשם;
- חבריו של המנוח לא היו שותים לשכרה עובר לאירוע, ואף משתמשים בסמים;
- חבריו של המנוח היו בוחרים לא הצטרף למנוח - במילים ובמעשים.
- ב"כ הנאשם ביקש להכריע בעניינו של הנאשם על פי הראיות שהובאו בפני בית המשפט, ולדבריו - בהסתמך על ראיות אלו, עתר הסנגור לקבוע, כי הגשת כתב האישום וניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות, וביקש להורות על ביטול כתב האישום. לחילופין - הסנגור ביקש לזכות את הנאשם מכל אשמה, ולקבוע כי היה צידוק לביצוע הירי, אשר בוצע מתוך הגנה עצמית, בלית ברירה, וללא שהיתה כל כוונה לפגוע במנוח.
- הטענות שהועלו ע"י ב"כ שני הצדדים, כולל התייחסות לכל העדויות והראיות שהוגשו בתיק זה, יידונו ויוכרעו בפרק הבא, שכותרתו "דיון והכרעה".

דיון והכרעה – פרק עובדתי

תשובת הנאשם לעובדות כתב האישום

- הכרעת דין זו עניינה גרימת מותו הטראגי של המנוח סולומון טקה ז"ל, כתוצאה מפגיעת חלקי כדור, שנורה ע"י הנאשם, קצין משטרה שהיה בחופשה עם בני ביתו, עת כיוון את אקדחו לעבר אספלט בקרבת המנוח, ירה כדור אחד, וליבת הקליע פגעה בגוף המנוח וגרמה למותו.

• ב"כ המאשימה צמצם את המחלוקת לשני עניינים, ואילו הסנגור הרחיב את המחלוקת לעניינים רבים נוספים.

• תיק זה נשמע בפני משך עשרות ישיבות, במהלכן שמעתי מאות שעות של דיונים, והוקלדו אלפי עמודי פרוטוקול. במהלך שמיעת הראיות העידו עשרות עדים, מטעם שני הצדדים, והוגשו מאות מוצגים.

• כבר עתה אדגיש, שטענת הסנגור, לפיה כתב האישום הוגש ממניעים זרים, היא טענה שאין לה כל ביסוס, ואני דוחה אותה על הסף. הן הרשות החוקרת, והן ב"כ המאשימה, שהחליט על הגשת כתב האישום, עשו את מלאכתם נאמנה, ואכן נדרשה בפרשייה זו הכרעה שיפוטית, בשל מורכבות המקרה, ובשל הסוגיות החשובות שעלו במהלך שמיעתו, כגון נושא נוהל הפתיחה בירי.

• ב"כ הצדדים התייחסו להכרעת בית המשפט העליון, ב-בג"ץ 4845/17 **חמדאן נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'** (פורסם בנבו, 28.10.2019), וכך נקבע ע"י השופט גרוסקופף (פסקה 29):

"נקודת המוצא המוסכמת לדיוננו היא, שהעמדה לדין של אנשי כוחות הביטחון, ואנשי משטרה בכללם, בשל מעשים שעשו במהלך פעילות מבצעית, מחייבת זהירות מיוחדת. נקודת המוצא, אם כך, מצמצמת את סיכון ההעמדה לדין לו חשופים אנשי כוחות הביטחון בגין השימוש בכוח, והאתגר בענייננו, הוא לקבוע גבולות ראויים למדיניות מצמצמת זו"

וכחצי יובל לפני פסק הדין הנ"ל, נקבע בתיק ע"א 5604/94 **אוסמה חמד ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.01.94):

"כאשר שוטרים או חיילים פועלים בתנאי לחץ או חירום שלא הם גרמו, המונעים מהם שקילה ובחינה רגילים של החלופות והמחייבים החלטה מהירה שלא ניתן להתכונן אליה מראש, יש לבחון את סבירות פעולתם במסגרת תנאים מיוחדים אלה. אין לנתק את ההתנהגות מהתנאים שסבבו אותה. אין להעתיק את ההתנהגות ל"תנאי מעבדה"."

• בהכרעת דין זו אבחן, בין היתר, את התנהלות הנאשם, בהתאם לאירועים שהוכחו בפניי, ובהסתמך על כל העדויות וחומר הראיות שהוגש, ואתן דעתי לדין המצוי ולדין הרצוי.

• טענות הסנגור בנוגע לחשיפת האמת, הזכות להליך הוגן, פעילות הרשות החוקרת וגורמי התביעה בחוסר תום-לב, מתוך מניע פסול וכוונת זדון, בעודם רומסים את אינטרס חשיפת האמת והזכות להליך הוגן, וזאת, כך נטען, כעולה מתוך שורה ארוכה של ליקויים ומחדלי חקירה, אכיפה והעמדה לדין מצד המאשימה העומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית – כל הטענות הנ"ל משוללות כל יסוד ממשי, והן מתבססות על תחושות בלבד. כל הפגמים והמחדלים עליהם הצביע הסנגור, אינם מהווים פגמים ומחדלים מהותיים, אם בכלל, ואין בקיומם כדי להטות את הכף לטובת ביטול כתב האישום.

- להלן אתייחס לתשובת הנאשם לסעיפי כתב האישום, ולטענות שהועלו על-ידו בנוגע לכל אחד מהם, ואכריע בהם.

סעיף 1 לכתב האישום

- הנאשם, בתשובתו לכתב האישום, הודה במיוחס לו בסעיף 1, בכך שבתפקידו היה קצין משטרה, והוכשר כלוחם ביס"מ.

סעיף 2 לכתב האישום

- הנאשם הודה גם במיוחס לו בסעיף 2 לכתב האישום, בנוגע להגעתו, יחד עם בני ביתו, לגן הציבורי, תוך שנשא עימו את אקדחו המשטרתי. בסיכומי הוסיף הסנגור, שהגן הציבורי אינו שטח פתוח ורחב ידיים, אלא מדובר בגן ציבורי הנמצא בסביבה אורבנית, וגם ביום האירועים המתוארים בכתב האישום, שהו בגן אזרחים בלתי מעורבים, כולל ילדים, ובנוסף – חנו רכבים בשני צידי הרחוב ובשטח החורשה. הסנגור הפנה לתיעוד האנשים והרכבים ממצלמה 8 פריט 15 בת/69 (06-10-19-30-06-2019-CH08):
 00:00:00 רכב כסוף חונה בחורשה;
 00:00:10 רכב שחור יוצא ברוורס מהחורשה (מצד ימין של הרכב הכסוף);
 00:00:31 רכב (ג'יפ) נוסע לכיוון רח' יציב;
 00:00:48 אדם הולך ברח' השיירה לצד הבניינים בעלי המספרים האי-זוגיים;
 00:01:06 רכב נוסע ברח' השיירה לכיוון רח' יציב;
 00:02:01 נער/אדם נראה בשטח החורשה (צד שמאל למעלה בפריים)
 00:03:04 אדם עם עגלת תינוק הולך על רח' השיירה לכיוון רח' יציב;
 00:03:08 2 ילדים רצים ו 2 נערים רצים אחריהם ברח' השיירה לכיוון רח' יציב;
 00:04:00 הנאשם ו 2 ילדים רכובים על אופניים מתקדמים על רח' השיירה לכיוון רח' יציב;
 00:05:39 הנאשם רץ לכיוון גן 'בית העם';
 00:10:53 אדם יוצא לטייל עם כלבו;
 00:11:31 אותו אדם נראה נכנס לשטח החורשה עם כלבו;
 00:12:00 הנאשם נראה הולך לכיוון רח' יציב ובסמוך מאחריו נראות 3 דמויות [כפי שיפורט בהמשך, לא ברור היכן 2 נוספות ולא ברור מדוע לא נראים הנערים שברחו לכיוון הגן לאחר הירי];
 00:12:26 אדם בתוך שטח החורשה ליד רכב לבן (משוחח בטל' נייד);

אכן עולה מחומר הראיות, שאין מדובר בגן ציבורי נטוש, אלא במקום ציבורי אליו מגיעים אנשים ורכבים, וכך היה גם ביום האירוע. הסנגור הצביע על פרטי 11 אנשים שאינם קשורים לאירועים, ואשר שהו בזירת האירועים בזמן הירי, והם: אשת הנאשם ושלושת ילדיהם, אלי בארי וד.ס. אשר עמדו בפתח המקלט בחורשה, ד' אשר החל ללכת עד לרח' השיירה לכיוון הגן הציבורי, זהבה אזולאי ובנה בן ה-9 שהלכו לביתם ברח' השיירה 44, אופיר גוזמן שטייל אותה שעה עם כלבו, שרית אלכסנדרה

אברבוך שעסקה בניקיון חצר ביתה ברח' השיירה 56.

עוד עולה מחומר הראיות, שבעת הירי שהו בבתיהם, ברחוב השיירה, לפחות 8 אנשים בלתי מעורבים, והם: מעיין פלטר ושתי בנותיה, שגיא לפיד, משה ייני ואשתו, גיא לופט, מינה אונגר. הסנגור ביקש לשכנע, שבשל שהות אותם אנשים, ואולי עוד אחרים, הנאשם לא יכול היה לבצע ירי אזהרה באוויר, בשל הסכנה שבביצוע ירי מעין זה לאנשים חפים מפשע. עוד ביקש הסנגור לקבוע, שבהתאם לדוקטרינת הנזק הראייתי שאומצה למשפט הפלילי, כאשר לא נחקרה טענת חשוד, ולא ניתן לסתור אותה בראיות מוצקות אחרות, עומדת בפני בית המשפט ההנחה כי קיימת אפשרות שתוצאות החקירה היו תומכות בגרסתו של החשוד, והוסיף – שאילו החקירה הייתה מתבצעת כראוי, אזי היה בכך כדי לתמוך בטענות הנאשם בעניין זה.

אני מסכים עם הסנגור, שאכן שהו בזירת האירועים, ואף בזמן הירי, מספר אנשים, ועניין זה עולה מחומר הראיות שנאסף ע"י הרשות החוקרת, והוגש במהלך ניהול התיק. ואולם – אין בידי לקבל את טיעון הסנגור לקיומו של נזק ראייתי, כנטען על ידו, שהרי תוצרי החקירה הובילו את הסנגור למסקנה בדבר קיומם של אנשים, ועניין זה היה לנגד עיניהם של חוקרי הנאשם, וגם לנגד עיניו של התובע, שהחליט על הגשת כתב האישום. התובע אינו שולל קיומם של אנשים בגן הציבורי, אלא טענתו העיקרית היא, שהנאשם ביצע ירי בניגוד לנהלים, ומבלי שהייתה סכנת חיים מוחשית ומיידית, הגם שהייתה סכנה כלשהי. דיון בעוצמת הסכנה, שאין מחלוקת בדבר עצם קיומה, אקיים בהמשך הכרעת דין זו.

סעיפים 3-4 לכתב האישום

- הנאשם הודה גם במיוחס לו בסעיפים 3-4 לכתב האישום, בנוגע למפגש עם הנערים ולכך שרעיית הנאשם הבחינה כי ד. מוסר לנערים שטר בסך 50 ₪, ושמעא איומים, דבר שעורר את חשדה, על כן סיפרה על כך לבעלה. למשמע דברי רעייתו, ביקש הנאשם ממנה להמתין עם ילדיהם ברחוב, והוא ניגש אל הנערים כדי לברר את הנושא. הסנגור הוסיף, שכתב האישום לא כלל את הרקע למפגש של הנערים, שמטרתו סחיטת כסף מד. עבור אספקת סמים שלא הזמין, וכי המנוח, כך לדברי הסנגור, עמד בראש החבורה ודאג לאספקת הסם.

אכן, המפגש של הנערים היה, ככל הנראה, למטרה לא כשרה, וגם אם אקבל את גרסת הסנגור במלואה, בנוגע למטרת מפגש זה, ובנוגע לכך שהמנוח היה "ראש" החבורה, עדיין אין בכך כדי להשליך על ההחלטה, אם בשעת ביצוע הירי, שהתרחשה דקות לאחר המפגש הראשוני של הנאשם עם הנערים, היה הנאשם בסכנת חיים, כדברי הסנגור, או בסכנה כלשהי, כדברי התובע.

התובע טען להשחרת פני המנוח ע"י הסנגור, והסנגור מצידו טען להשחרת פני הנאשם ע"י התובע – אין בידי לקבל את שני הטיעונים הנ"ל – ייתכן וכל צד הגזים בתיאורו, עת הפנה שאלות לעדי הצד האחר, אך אין בכך כדי להשחירו, וגם אם הייתה "השחרה", הרי שאין בה כדי להשפיע השפעה כלשהי על ההכרעה בתיק, שכל כולה מבוססת על חומר הראיות הקביל שהוגש במהלך שמיעת הראיות.

- הסנגור טען, כי אילו הנערים היו נחקרים תחת אזהרה, היה בכך כדי לשפוך

אור על המניע של המנוח והנערים ללכת אחר הנאשם ולסקול אותו באבנים, וללמד על כוונתם להמשיך ולרגום את הנאשם באבנים גם לאחר הפגיעות בגופו, וכן לגלות מה מספר האבנים שנזרקו, גודלם וכו'.

טיעון זה היה יכול להיות נכון אלמלא גרימת מותו של המנוח, ואולם, במקרה בו הנערים היו עדים לגרימת מות חברם, וההלם אליו נכנסו עקב כך, מבטל את ההבדל בין חקירתם תחת אזהרה לבין גביית עדות מהם, ולא שוכנעתי, שבמצב שנוצר – אילו היו הנערים נחקרים תחת אזהרה, היו אומרים דברים שונים מאלה שנאמרו על ידם ללא אזהרה.

גרסאות הנערים שהיו בזירת האירועים – בנוגע לסעיף 4 לכתב האישום

- במהלך האירועים נכחו במקום המנוח וארבעה נערים נוספים: א.ס. (בן 14 בזמן האירוע), ח. (בן 15 ושמונה חודשים בזמן האירוע), א. (בן 15 בזמן האירוע), ו-ד. (חגג יום הולדת 13 ביום האירוע).

הנער א.ס.

- דו"ח ההאזנה, שביצע חוקר מח"ש סטס אנטונוב, לקבצים שנמצאו על הטלפון הנייד של א.ס. (ת/20), מצביע על הסכנה לה נשקף הנאשם בעת האירועים, ומצביע על כך שא.ס. ידע שמדובר בשוטר, ואלה דבריו:

"...אמן אמן שהשוטר הבן זונה הזה ימות... אני אומר לכם את כל האמת בפנים כוס של האמא של (...). הבן זונה הזה, צריך להרוג אותו.

...

...תקשיבו טוב, צריך להרוג את השוטר הבן זונה הזה..."

- במהלך המשפט התברר, שא.ס. העלים ראיות הקשורות לאירוע. בכך שמחק נתונים מהטלפון הנייד שהיה ברשותו ביום האירוע, ואף הורה לד. לעשות כן, כפי שעולה מצילומי מסך מהטלפון הנייד של ד. א.ס. סירב למסור את הטלפון הנייד שלו לחוקר מח"ש, גם לאחר שהוצג לו צו בית משפט המורה לו לעשות כן (מזכר החוקר יניב גרינברג ת/62), וגם לאחר שהחוקר הצליח לשכנע אותו לעיין יחדיו בנתונים שהיו שמורים בטלפון, ניסה א.ס. למנוע מהחוקר לעיין בהתכתבויות שונות. לשאלת החוקר מדוע הוא מסרב השיב א.ס., כי בטלפון קיימים דברים אישיים שלא קשורים לחקירה. לאחר ניסיון נוסף הסכים א.ס. שהחוקר יעיין בתכנים יחד אתו, ואז זיהה החוקר את צילום הנאשם ומשפחתו, שהופץ ברשתות, וכן את הסרטון שצילם ד. כמו כן זיהה צילום מיום האירוע, בו מצולם בקבוק אלכוהול. כאשר ניגש החוקר להתכתבות באפליקציית המסנג'ר של פייסבוק ווטסאפ - ניסה א.ס. לסגור אותן וציין כי הוא לא מסכים לכך.

- בהודעתו במח"ש מיום 4.7.19 (ת/75) נשאל א.ס., בין היתר, אודות סיבת המפגש עם ד., ותשובתו "לשאלתך האם הייתה מטרה למפגש שיחקנו, דיברנו", וכשנשאל על מה דיברו, השיב: "אמרתי לו שלום בהתחלה, ח. וא."

היו איתי וגם אמרו שלום, ומשם אני לא זוכר הרבה" (שורות 3-6); א.ס. השיב בשלילה לשאלת החוקר, אם הוא וחבריו לקחו מד. "משהו" או ביקשו שיביא להם משהו, ובכלל זה 50 ₪ או 200 ₪, וכן ענה בשלילה לשאלה, אם ד. היה חייב למי מהם "משהו" (שורות 18-3).

• בעדותו בפניי בבית המשפט, שינה א.ס. את גרסתו, ואמר "הלכתי אליו בשביל להיפגש איתו. גם הוא חבר שלי מהכיתה... באותו זמן גם הוא היה חייב לי 200 שקל שהייתי צריך לקחת ממנו. וזה כאילו. יותר מזה לא היה כלום" (עמ' 1,909 לפרוטוקול, שורות 23-21). כאשר עומת א.ס. עם תשובתו לחוקר, לפיה אמר שאינו זוכר על מה הוא וחבריו דיברו עם ד., השיב: "כי הייתי בלחץ. זה יומיים אחרי האירוע" (עמ' 1,909 לפרוטוקול, שורות 32-27). א.ס. נשאל מדוע קבע להיפגש עם ד. בגן בית העם, ותשובתו הייתה, כי ד. היה אתו בכיתה, וגם כדי לקחת ממנו 200 ₪ שהוא היה חייב לו (עמ' 1,910 לפרוטוקול, שורות 25-16). א.ס. נשאל על מה ד. היה חייב לו 200 ₪, והשיב "לא עונה על זה" (עמ' 1,912 לפרוטוקול, שורות 26-24).

• כפי שציינתי לעיל, לאחר מותו של המנוח, המשיך א.ס. בפניותיו ל-ד., ודרש ממנו, באמצעות האינסטגרם, להביא לו כסף וכן למחוק תכנים מהטלפון הנייד שלו (ת/א61):

"...

תמחק את התמונה עכשיו

...

בוא תביא 100 נקנה זיקוקים

להפגנה

...

לך להזדיין. אתה במקום לצלם ולעזור ברחת

יותר אני לא חבר שלך אתה מנייאק

...

לא לבוא

תבוא אם 100

...

כמה אתה יכול להביא

לפחות תעזור

100

150

טוב

ב3 אתה יכול

כן

אתה לא תרביץ לי

לא

טוב

אז תביא 200

לא אין לי

טוב 150"

• א.ס. עומת בעדותו עם התכנים הנ"ל, ותשובתו "אולי זה משהו אחר מהטלפון שלי אבל אני לא" (עמ' 1,912, שורה 27 עד עמ' 1,913, שורה 7), והוא הכחיש שאיים על ד. להרביץ לו אם לא יעביר לו ולחבריו את הכסף

שקיבל מסבתו כמתנת יום הולדתו שחל באותו היום.

- א.ס. טען, שאינו זוכר שסירב למסור את הטלפון הנייד שלו לחוקר, ולאחר שעומת עם תוכן המזכר שנרשם בעניין זה (ת/62), השיב שהיה בטראומה מאחר וראה את חברו נרצח, וכי בשל הלחץ ולא הבין מה קורה (עמ' 1,914 לפרוטוקול, שורה 12 עד עמ' 1,915, שורה 2). כשנשאל אם סירובו למסור לחוקר את הטלפון שלו נובע מחשש למציאת ראיות מפלילות נגדו ונגד חבריו, בעבירות סחר בסמים וסחיטת ד., לא הכחיש א.ס. באומרו "לא רוצה לענות על זה".

- א.ס. עשה עליו רושם גרוע, ומתקבל הרושם, שהתנהלותו אינה אופיינית לנער בגילו, אלא לאדם מבוגר עם ניסיון בחקירות משטרתיות. א.ס. שינה גרסאות, סתר עצמו, התחמק ממתן תשובות ומסר גרסאות שאינן עולות בקנה אחד עם ראיות אחרות בתיק, ואף איים על ד., הן לפני אירוע הירי, והן לאחריו, ואף הצהיר שצריך להרוג את "השוטר", דהיינו את הנאשם, ומכאן - אני דוחה את גרסתו, וקובע שמדובר באדם שהיווה סכנה לנאשם בעת האירועים - בהמשך אקבע את המצב העובדתי שהתרחש בזירה, כפי שזה הוכח בפניי, וכן אקבע את עוצמת הסכנה שנשקפה לנאשם, שזוהי ליבת המחלוקת בין הצדדים.

הנער ת.

- החוקר דרור זיוון ציין במזכר, שח. מסר לו, שהוא וחבריו הגיעו לגן בית העם כדי לקחת כסף מ-ד. (ת/33). בהודעתו חזר ח. על כך שהוא וחבריו נפגשו עם ד. כדי לקחת כסף, ואכן לקחו ממנו 200 ₪ (ת/76, שורות 23-25 ות/76א', עמ' 3, שורה 25 עד עמ' 4, שורה 8). בעדותו בפניי נשאל ח., מדוע תיאם עם המנוח וחבריו את הפגישה בגן 'בית העם', ותשובתו: "סתם רצינו לשבת", והוסיף "אני אישית לא עשיתי שום דבר" (עמ' 1,859, שורה 3 ושורות 14-20). הסנגור עימת את ח. עם דבריו לחוקר (ת/33) ודבריו בהודעה שנגבתה ממנו (ת/76 שורה 4), בהם מסר, כאמור, שמטרת המפגש שלו וחבריו עם ד. הייתה לצורך גביית כסף ממנו, אך ח. המשיך בהכחשתו, ואמר "לא לגבות שום כסף", "...הוא היה צריך להביא כסף לס. וזהו" (עמ' 1,860, שורות 21-29). ח. נשאל מדוע ד. היה צריך להעביר כסף לס., ותשובתו "הביא כי הוא היה צריך להחזיר. אני לא יודע על מה" (עמ' 1,860, שורה 32 עד עמ' 1,861, שורה 13). ח. עומת ע"י הסנגור עם דבריו של ד., לפיהם הוא נסחט באיומים ע"י הנערים, כולל ח., ותשובתו "כל אחד יכול להגיד מה שהוא רוצה" (עמ' 1,861, שורות 14-20). הסנגור המשיך להקשות על ח., והטיח בפניו שהוא וחבריו הגיעו לפגישה עם ד. על רקע עסקת סמים, אך ח. לא ענה על כך (עמ' 1,861, שורות 21-26).

- ח. טען, שאמנם לא היה ברשותו טלפון נייד, אך היה לו אינסטגרם, והכינוי שלו היה "ח.נ.679" (עמ' 1,855, שורה 10-14). החוקרים הפיקו מהטלפון הנייד של ד. את ההתכתבות בין ד. לח. באפליקציית האינסטגרם (ת/61), ועלה ש-ח. דרש מ-ד. 400 ₪ "היום ב4". ח. חזר על טענתו, לפיה לא איים על ד. ולא דרש ממנו כסף, שאינו יודע מדוע ד. אמר זאת, והוסיף "יכול להיות שהוא מפחד מאבא שלו או משהו. אי אפשר לדעת". ח. הכחיש ששלח לד. את ההודעה הנ"ל, ולדבריו "יכול להיות שמישהו שלח במקומי. האינסטגרם היה מחובר להרבה טלפונים אז זה לא...". הסנגור הטיח

בפני ח., שגרסה זו לא נאמרה על ידו לפני כן, ותשובתו הייתה, שהוא לא נשאל על כך בחקירתו (עמ' 1,869, שורות 28-20). ח. לא אישר את דברי הסנגור, לפיהם הוא וחבריו איימו על ד. במכות וסחטו אותו באיומים (עמ' 1,861, שורה 29 עד עמ' 1,870, שורה 5).

- ח. נשאל ע"י הסנגור לסיבת שהותו במעון נעול, בהתאם להחלטת בית המשפט לנוער בחיפה, והוא תחילה סירב לענות, ולבסוף אמר שמדובר בעבירות התפרצות ואחרות (עמ' 1,845, שורות 7-15, ועמוד 1,846 שורות 8-11).

- גם ח., כמו א.ס., עשה עליו רושם גרוע, של אדם שהאמת רחוקה ממנו עד מאוד. עד זה, על אף גילו הצעיר, סתר עצמו, סתר ראיות אחרות, הכחיש דברים שהוא עצמו אמר, והתנהגותו אינה מאפיינת אדם נורמטיבי, בלשון המעטה. שוכנעתי, ש-ח., יחד עם אחרים, סחטו את ד., איימו עליו ודרשו ממנו כסף שלא מגיע להם.

הנער א.

- א. סיפר בהודעתו במח"ש על המפגש עם חבריו בגן 'בית העם': "היינו בבית העם אני וסולומון טקה זה שנורה ו-א.ס. ו-ח., זה ליד תיאטרון הצפון, זה היה בשעה 20:00 לערך, פתאום הגיע גבר וביקש לדבר עם ילד בשם ד. שהיה שם, אני לא יודע על מה דיברו, אני הייתי בצד..." (ת/77, שורות 2-5). א. ערך שחזור, וגם בו הוא לא מסר שהוא וחבריו נפגשו עם ד. בגן ולקחו ממנו כסף (ת/77א', עמ' 1, שורות 22-21). בחקירתו הנגדית בבית המשפט נשאל א. לסיבת הנ"ל, וטען שאינו זוכר, והוסיף ש-ד. לא קשור אליו ולחבריו. הסנגור הציב בפני א. האפשרות, שהמפגש עם ד. ביום האירוע היה מקרי, ותשובתו: "אני לא יודע, אבל אליי הוא לא היה קשור". תשובותיו אלה של א. סותרות את הראיות בתיק, כולל דברי חבריו, וברור ש-א. אינו דובר אמת בעניין זה, והוא מרחיק עצמו מ-ד. ומהאירוע שהתרחש ביניהם, ושאלץ את הנאשם להתערב.

- הטלפון הנייד של ד. נפרק (נ/72), וממנו עולה כי יומיים לפני האירוע המתואר בכתב האישום, ד. התקשר ל-א., ומשלא ענה, שלח לו את המסרון הבא: "א., יש לך מאיפה להביא לי אחד?". א. עומת ע"י הסנגור עם התכתבות זו, ותשובתו "תראה לי את זה. אני לא זוכר שיש, שהוא שלח לי הודעה כזאת אבל", ובהמשך הוא הכחיש שסיפק ל-ד. סמים (עמ' 1,672, שורה 13).

- גם א., כמו יתר הנערים, עשה עליו רושם גרוע, של אדם בלתי אמין, ושכל תשובותיו נבעו מרצונו להרחיק עצמו מאירוע סחיטת כסף מ-ד., וכן להרחיק עצמו מאחריות כלשהי לאירועים שהובילו למות המנוח.

מסקנה בנוגע לסעיף 4 לכתב האישום

- שוכנעתי, שהמנוח וחבריו קבעו עם ד. בגן הציבורי, ודרשו ממנו את הכסף ש-ד. קיבל מסבתו, כמתנה יום הולדת שחל באותו היום. עוד שוכנעתי, שבנוגע ל-א.ס., ח. ו-א. – האמת רחוקה מהם, כמרחק הארץ

מהשמיים, בנוגע למפגש שלהם ביום האירוע עם ד., ולמעשיהם עימו. חוסר מהימנותם תיבחן על ידי בהמשך הכרעת דין זו, עת אבחן ואכריע בנוגע למעשיהם עד לירי שבוצע ע"י הנאשם.

סעיף 5 לכתב האישום

- הנאשם הודה גם במיוחס לו בסעיף 5 לכתב האישום, בכך שהוא ניגש אל ד., שעמד סמוך לנערים, הוביל אותו מעט הצידה, ציין בפניו כי הוא איש משטרה והחל לתשאל אותו על שאירע. ד. אישר כי מסר לנערים שטר בסך 50 ₪ ולשאלת הנאשם ציין כי הוריו אינם מודעים לכך, ואז פנה הנאשם לנערים, הזדהה בפניהם כאיש משטרה תוך הצגת תעודת מינוי משטרתית, והורה ל-א.ס. לרוקן את תכולת כיסיו, וזה עשה כפי שהורה לו הנאשם, והציג בפניו את תכולת כיסיו. בשלב זה הצטרף המנוח אל הנערים, ושאל את הנאשם מיהו ומה פשר מעשיו. הנאשם הזדהה שוב כאיש משטרה והציג בשנית את תעודת המינוי המשטרתית שלו. בתגובה טען בפניו המנוח כי התעודה מזויפת. בתשובה לכתב האישום הודה הנאשם בעובדות סעיף 5, אך טען כי המאשימה השמיטה ממנו פרטים מהותיים הנחוצים להצגה הולמת של התנהגותו והנסיבות שאפפו אותה. כך, לטענת הסנגור, בעת האירוע היה המנוח תחת השפעת אלכוהול וסמים, וקיימות אינדיקציות שגם חבריו היו באותו זמן תחת השפעת אלכוהול ו/או סמים. עוד נטען ע"י הסנגור, שהתנהגות המנוח וחבריו במהלך האירוע תואמת התנהגות עבריינית, נוכח הזלזול המוחלט בנציג החוק ועצמת הברוטליות שהפגינו כלפי הנאשם בידעם כי הוא שוטר. עוד נטען, שהשפעת אלכוהול וסמים גורמת להסרת עכבות, באופן המדרבן התנהגות אלימה, ומכאן החשיבות הרבה הנודעת לנתונים אלה – כך לדברי הסנגור.
- הודאת הנאשם בפרטי עובדה 5 לכתב האישום משמעה, שהנאשם הזדהה בפני הנערים פעמיים, כאיש משטרה, ואף הציג בפניהם את תעודת המינוי המשטרתית. על אף זאת, ועל אף גילם הצעיר מאוד של הנערים, הם לא קיבלו את דבר היות הנאשם שוטר במשטרת ישראל, ולמעשה התעלמו מהיותו איש משטרה. בין אם החיפוש בכיסי א.ס. היה חוקי ובין אם לאו, עצם ההיענות שלו לבקשת הנאשם לרוקן את כיסיו משמעה שהוא האמין שמדובר בשוטר, ואולם, הגעת המנוח אליהם וטענתו שמדובר בתעודה מזויפת, יש בה כדי לעורר ספק אצל יתר הנערים, שמא מדובר בשוטר, ובהתנהלות זו היה כדי להחריף את התנהלות הנערים כלפי הנאשם, כפי שזו באה לידי ביטוי בהמשך האירועים.
- ידיעת הנערים שהנאשם הוא שוטר נלמדת מדבריהם: א.ס., בהודעתו הראשונה (ת/72) שנגבתה ביום האירוע בשעה 21:40 אמר: "עבר לידנו בן אדם, לא ידענו בהתחלה שמדובר בשוטר, זה היה לפני שהגיע סלומון טקה, הבחור בא אלינו ושאל מה אתם עושים עם הילד הקטן... הוא טען אנחנו שודדים אותו ומרביצים לו, אמרנו לו שלא, ואז הוא לקח את ד. לבד ודיבר איתו כמה דקות..." (שורות 3-7). לדבריו, בהתחלה לא ידעו שמדובר בשוטר, כלומר, לאחר מכן כן ידעו שהנאשם הוא שוטר. גם בהמשך דבריו, אמר א.ס. (שורות 7-11):

"...אז הוא בא אליי ולקח את הטלפון שלי ואמר לי שאני שדדתי אותו ואיימתי עליו, הנאשם לקח את הטלפון שלי ואני הלכתי ל-ד. ושאלתי אותו מה הוא אמר לך, ד. אמר לי שהשוטר אמר לו שאנחנו שדדנו אותו, ואז באתי אל השוטר וביקשתי את הטלפון. הוא הביא לי. הושיט את היד ואני

לקחתי מהיד את הטלפון, מהיד שלו ושמתי בכיס של המכנס, באתי להפעיל את המצלמה, אבל לא הייתה לי סוללה, לקחתי את הטלפון של ד. והתחלתי לצלם וידאו ואז החזרתי את הטלפון ל-ד. והוא ברח הביתה."

גם בהמשך דבריו, מתייחס א.ס. לנאשם כאל שוטר (שורות 11-18):
"הוא אמר לשוטר מה אתה עושה להם, השוטר אמר מה אכפת לך סולומון אמר הם חברים שלי, ברגע הזה אחרי שסולומון אמר הם חברים שלי אני לקחתי את הטלפון חזרה מהשוטר ובאתי לצלם ולא הייתה סוללה ולקחתי את הטלפון של ד. והתחלתי לצלם וידאו, שהשוטר מתחיל לבוא רגלית מבית העם לרחוב השיירה, אנחנו הלכנו אחרי, לשאלתך אנחנו אני מתכוון אני סולומון, ח. א. ו-ד. היה מאחורינו, בדיוק הפסקתי לצלם, לשאלתך לא יודע למה ד. אמר לי תן לי את הטלפון והבאתי לו והוא ברח לבית, כולנו המשכנו לבית עם הגדר השחורה, השוטר לחץ שם על הסיסמה, אנחנו התחלנו לצעוק מה אתה בא אלינו, אין לך מה לעשות, לא עשינו כלום, אין לך תעודה..."

• ידיעת הנערים שהנאשם הוא שוטר נלמדת גם מדברי א., וכך אמר בהודעתו מיום האירוע (ת/77, שורות 6-11):

"...ניגש אלינו אמר לנו להוציא כל מה שיש לנו בכיסים, והוצאנו אחרי ששאלנו אותו "מי אתה ומה אתה" הוא הציג תעודת שוטר את האקדח שהיה לצידו, אני לא האמנתי לו והוא היה על לבוש אזרחי ושאלתי אותו מה שמו והוא ענה, הוא התחיל ללכת ואני וחברים שלי הלכנו אחריו לשאול אותו מה שמו..."

בשחזור שנערך עמו מסר א. (ת/77א', עמ' 1, שורה 21 עד עמ' 2, שורה 4):

"היינו בבית העם ואחרי זה הגיע איזה מישהו שדיברנו עם איזה ילד, הוא לקח את הילד ההוא לצד, הוא חשב שאנחנו שודדים אותו, או לא יודע מה הוא חשב לעצמו, הוא לקח את הילד, לקח את הילד לצד, דיבר איתו וזה, ואז אני, אני ו-, הוא בא אלינו יעני, ניגש אלינו, ואמר לנו "תוציאו את כל מה שיש לכם בכיסים" וזה, הוצאנו, לא התנגדנו, ואז שאלנו אותו איך קוראים לו וזה, והוא לא ענה. הוא הראה לנו אבל תעודת שוטר, מהר סגר אותה כדי שלא נראה איך קוראים לו, והוא הציג את האקדח, הוא הראה לנו אותו, הוא אמר "אני שוטר", ככה וככה..."

בעדותו בפניי ניסה א. לחזור בו מחלק מדבריו בחקירתו במח"ש. באומרו שהנאשם "לא הציג תעודת שוטר", "אני לא חושב, זה מה שאני זוכר אני לא יודע", "אז אמרתי לך שאני לא כל כך זוכר אבל אם אני זוכר נכון אני חושב שהוא לא הציג תעודת שוטר", ומשנשאל אם זה נכון שבזמן שמסר את הודעתו זכר יותר טוב את העניין הזה, השיב: "יכול להיות אני לא זוכר בקושי מה אכלתי אתמול אתה אומר לי משהו שקרה לפני שנתיים" (עמ')

1,642, שורה 27 עד עמ' 1,642, שורה 5)

גם ד. זיהה את הנאשם כשוטר כפי שהדבר עולה מדבריו במח"ש (ת/71א', עמ' 5, שורה 7-17):

"מכרם מלחם: הוא הציג לך משהו ?

ד.: לא, הוא אמר לי ש"אני שוטר"

מכרם מלחם: איזה פרטים הוא נתן לך ?

ד.: כלום, פשוט הראה ככה את התעודה שלו.

...

מכרם מלחם: כאילו, הוא הציג לך תעודה.

ד.: כן..."

ח. אישר אמנם שהנאשם הציג "כרטיס" בפניהם, אך טען שלמרות זאת לא היו בטוחים שמדובר בשוטר, וכך אמר לחוקריו: "...התווכחנו איתו אם הוא שוטר או לא", "אמרנו לו "תראה תעודה", "תראה משהו שהוא שוטר", "הוא הראה כרטיס", "אני לא יודע אם זה היה תעודת שוטר", "לא יודע מה היה רשום", "הוא הראה פשוט כרטיס, סגר מהר", "אני לא ראיתי מה היה כתוב", "הוא היה 3 מטר, טיפה יותר קדימה" (ת/76א', עמ' 5, שורה 19; עמ' 6, שורה 25; עמ' 7, שורה 17-25; עמ' 8, שורה 2 ו-7).

גם בעדותו בפניי חזר ח. על דבריו, לפיהם הוא התווכח עם הנאשם אודות היותו שוטר, ולדבריו הוא ביקש מהנאשם "שיראה את מה שהוא הראה יותר ברור, שיראה את התעודה. והוא המשיך ללכת" (עמ' 1,872 לפרוטוקול, שורות 7-8).

ח. אישר בעדותו בפניי, שלפני תחילת האירוע המתואר בכתב האישום, הוא שתה עם חבריו בקבוק וודקה, ושהוא עצמו שתה בין חצי כוס לכוס בגובה 12-13 ס"מ (עמ' 1,862 לפרוטוקול, שורה 12 עד עמ' 1,863, שורה 18).

שוכנעתי, שהנאשם אמר לנערים שהוא שוטר, ואף הציג את תעודת השוטר פעמיים בפניהם, ועל אף זאת, הנערים, שחלקם, אם לא כולם, שתו אלכוהול לפני הגעת הנאשם, התווכחו עם הנאשם, וגם כאשר החל להתרחק מהם, הם הלכו אחריו. התנהגות זו של הנערים אינה מאפיינת התנהגות של אנשים נורמטיביים, ולבטח לא מאפיינת התנהגות נערים בגילאייהם. הכיתוב "משטרת ישראל" ברור מתעודת המינוי, וזכונותם של הנערים עם הנאשם, על עצם היותו שוטר, באה לשם וזכונות בלבד, ולא בשל חשדם שאינו שוטר, והליכתם אחריו, וכל האירועים שהתרחשו לאחר מכן, אליהם אתייחס בהמשך, מחזקת קביעה זו. התובע ניסה, במהלך חקירתו הנגדית את הנאשם, להראות לו, שהצגת תעודה ממרחק מטרים אינה בהכרח מביאה את הצופה לקריאת תוכנה – גם אם כך הדבר, הרי שמדובר בנערים, שתחילה קיבלו, כך נראה, שמדובר בשוטר, עת רוקנו את תכולת כיסיהם, ואולם, לאחר הגעת המנוח ואמרתו שהתעודה מזויפת, החלו להתווכח עם הנאשם, דבר שגרם לו לעזוב אותם ולהתרחק, אך הם החליטו ללכת אחריו, ובהמשך – גם לפגוע בו באמצעות אבנים. התנהלות זו של הנערים התרחשה על אף שראו שהנאשם החזיק באקדח, כך שלא הייתה להם כל סיבה לרדוף אחריו ולפגוע בו, מלבד בריונות לשמה.

במהלך שמיעת הראיות, וגם בסיכומי הצדדים, עלתה השאלה, אם התשאל

שערך הנאשם לנערים, והחיפוש שביצע, הם חוקיים ואם לאו. כבר עתה אעיר, שבין אם מדובר במעשים חוקיים, ובין אם לאו, הרי שאין כל קשר בין כך ובין השאלה, אם הירי שביצע הנאשם היה מוצדק. אם נניח שהחיפוש והתשאול לא היו חוקיים – אין להסיק מכך, שבשל אי החוקיות שלהם, הירי המוצדק הפך ללא מוצדק, ואם נניח ההפך – שהחיפוש והתשאול היו חוקיים – אין בכך כדי להפוך את הירי הלא מוצדק לירי מוצדק. מכאן – לא אכנס לשאלת חוקיות התשאול והחיפוש, בשל היותה לא רלבנטית להכרעה אם הירי היה מוצדק או לא. די אם אעיר, שהנאשם, שהוא קצין משטרה, שחשד בפעילות לא חוקית כלפי נער, של סחיטה ואיומים, וביקש לברר זאת. אין מדובר במקרה בו שוטר "התנכל" לאזרחים ללא כל סיבה, אלא במקרה בו שוטר חושד בביצוע עבירה מסוג פשע, ומברר זאת. אמנם ישנם כללים לבירור חשד, ועל כל שוטר לעמוד בכללים אלה, ואולם – גם אם הנאשם לא עמד בכללים המחייבים לעניין חיפוש ותשאול – ואני לא מכריע בעניין זה בשל חוסר הרלבנטיות להכרעה בשאלה העקרונית בתיק זה – עדיין אין בכך כדי להצדיק את התנהלות הנערים כלפי הנאשם, עת רדפו אחריו ופגעו בו באמצעות אבנים, זאת כאשר היה עליהם לכל הפחות לחשוך שבכל זאת מדובר בשוטר, עת הציג להם תעודה והראה להם את נשקו.

• הסנגור ביקש לקבוע, שהמנוח וחבריו היו תחת השפעת אלכוהול, והמנוח היה גם תחת השפעת סמים. הנאשם, בחקירתו הראשונה מיום 1.7.19 בשעה 02:38 מסר (ת/3, שורות 42-41):

"...בזמן שאני עם אותו נער אתיופי, הגיע בחור נוסף אתיופי, עם כובע על הראש כשהוא פנה אלי היה לו ריח של אלכוהול..."

ראש צוות החקירה, מעיין לוי כהנא, כתבה במזכרה מיום 25.7.19 (ת/24), שבליל האירוע, עת שוחחה עם הקטין א. שהיה נוכח באירוע, הריחה ממנו ריח אלכוהול. הסנגור טען עוד, שהיה על הרשות החוקרת לברר את סוגיית הסמים והאלכוהול בגופם של הנערים, ומשלא עשתה כן – נפגעה הגנת הנאשם. בנוגע למנוח – עולה מהתוספת לחו"ד מאת ד"ר אבי זלן, מהמכון לרפואה משפטית, מיום 14.8.19 (ת/87) כי בבדיקה הטוקסיקולוגית של נוזלי גוף שנלקחו מגופתו של המנוח, נמצאו אתנול ברמה בינונית, THC וחומצת חשיש. וכך נכתב בחוות הדעת ת/87, בנוגע לתוצאות הבדיקה הטוקסיקולוגית שבוצעה בנוזלי גופו של המנוח, וכל בנוגע להשפעת החומרים שנמצאו על התנהגותו:

"בדם ובמרה נמצאו THC שהוא החומר הפעיל בקנאביס ובנוסף נמצאה חומצת חשיש שהיא תוצר הפירוק שלו. באופן כללי החומר הפעיל בקנאביס יכול לגרום לתחושות שמחה ואופוריה, להגברה של תחושת הרעב ולשכחה; כמו גם לתופעות פיזיולוגיות כמו בחילות, סחרחורות ותחושת עייפות מוגברת. לעתים ה- THC גורם לתגובות קיצוניות של חרדה ומחשבות שווא. עם זאת קיים סייג בנוגע לפרשנות של השפעת החומר שכן התגובה אליו היא ספציפית ומשתנה מאדם לאדם ואינה תלויה ישירות בריכוז החומר. לאתנול (אלכוהול) טווח השפעה נרחב: החל מאופוריה, דיבור שוטף ועליה בביטחון העצמי, דרך ירידה בקואורדינציה. חוסר יציבות בעמידה והליכה. חוסר

התמצאות בזמן ובמקום ועד לירידה בהחזרים (רפלקסים),
אי שליטה על סוגרים ואובדן הכרה, וברמות קטלניות
האתנול גורם לדיכוי נשימתי ולמוות. השפעת האתנול
תלויה בכמות האתנול הנצרך ומשתנה מאדם לאדם
בהתאם לסבילות הפיזית של אותו אדם ולתדירות צריכת
האלכוהול שלו. במקרה של המנוח באתנול בדם נמצא
ברמה בינונית ויכול היה לפגוע פגיעה בהתנהגות, בשיקול
הדעת וביכולות מוטוריות (בעיקר עדינות)."

• מהנ"ל עולה, שכמות האלכוהול שנמצאה בגופו של המנוח יכלה לפגוע בהתנהגות, בשיקול הדעת וביכולות מוטוריות שלו. אכן טוב הייתה עושה הרשות החוקרת, לו ערכה בדיקת סמים ואלכוהול בגופם של הנערים שהיו מעורבים באירועים עם הנאשם. יחד עם זאת, לא שוכנעתי, שמדובר במחדל חקירתי כה משמעותי, שיש בו כשלעצמו כדי להטות את הכף לטובת ביטול כתב האישום. נושא השימוש באלכוהול ע"י הנערים הוכח בפניי מדבריהם, עליהם עמדתי לעיל, ונושא החומרים האסורים שנמצאו בגוף המנוח הוכח מחוות הדעת הטוקסיקולוגית. בנוגע להשפעת העובדות הנ"ל על התנהלות הנערים, כולל המנוח, כלפי הנאשם, ועל השפעת הנ"ל על ההכרעה בנוגע לעוצמת מסוכנותם של הנערים והמנוח כלפי הנאשם – אעמוד בהמשך הכרעת דין זו. אציין כבר כעת, את שאמר ד"ר זלן בעדותו בפניי (עמ' 1,384 לפרוטוקול, שורות 27-29):

"אני יודע שאלכוהול משפיע על תפקודים באונות המצחיות
שהן האונות שאחראיות על תפקוד עילאי בין השאר,
אינהיביציה (עִכְבָּה), מן הסתם הן פוגעות שם ולתהליכים
גבוהים יותר"

• בהמשך הכרעת הדין אתייחס, ביתר פירוט לחוות הדעת מטעם המכון לרפואה משפטית, וכן לחוות דעתו של פרופ' פינקלשטיין, שהובא לעדות מטעם ההגנה.

סעיף 6 לכתב האישום

• בתשובתו לאישום הודה הנאשם גם במיוחס לו לפי המפורט בסעיף 6 לכתב האישום, בנוגע לכך שהנערים והמנוח החלו להקניטו ולקללו, וכאשר הם הבחינו כי הנאשם נושא עימו אקדה, פנה אליו המנוח באומרו שהאקדה אינו אמיתי. הנאשם חשש כי האירוע עלול להסלים, על כן החליט לעזוב את הפארק, והחל עושה דרכו לרחוב, ועל אף זאת, הנערים והמנוח המשיכו ללכת אחריו, להקניטו ולקללו. בעודו הולך ברחוב, בצד הבתים בעלי המספרים הזוגיים שברחוב השיירה, ובעת שהנערים והמנוח הולכים בצמידות אחריו ומקניטים אותו, התקשר הנאשם, בשעה 20:04, למוקד 100 של המשטרה, הזדהה כאיש משטרה וביקש להזמין ניידת למקום, תוך שציין שהנערים והמנוח מאיימים עליו.

סעיף 7 לכתב האישום

• הנאשם הודה גם במיוחס לו בסעיף 7 לכתב האישום, לפיו משהבחין כי רעייתו ושלושת ילדיו ממתנינים בקרבת מקום, על המדרכה בסוף הרחוב, כ-25 מטרים ממנו, החליט שלא להמשיך ולהתקרב אליהם. מחשש שמא

יאונה להם רע מהנערים ומהמנח, על כן נכנס לחניה פתוחה של בית ברחוב השיירה 48 - בית שבנייתו הסתיימה לא מכבר וטרם אוכלס. בעודו בחניית הבית, ובעת שהנערים והמנח עומדים במרכז הכביש ברחוב, מול הכניסה לחניה, הרימו המנח וחלק מהנערים אבנים, ובתגובה צעק הנאשם לעברם להשליך מידיהם את האבנים, אך הם לא שעו לקריאותיו.

- הסנגור אמנם הודה בשם מרשו בנ"ל, אך טען כי המאשימה השמיטה מתיאור זה פרטים מהותיים הנחוצים להצגה הולמת של התנהגותו והנסיבות שאפפו אותה. לטענתו, בנוסף לקללות ולהקנטות, המנח וחבריו גם איימו על הנאשם, תוך ש- א.ס. מצלם אותו באמצעות הטלפון הנייד, ומאיים להעלות את תמונתו לרשת האינטרנט. סעיף 9 לכתב האישום מזכיר עניין זה, אך הסנגור טען שמדובר באזכור כהערת אגב מפיו של הנאשם בדיווח למוקד 100. הנאשם מסר למוקד שמאיימים עליו (ת/1), וכך אמר בחקירתו הראשונה מיום 1.7.19 בשעה 02:38 (שורות 42-41):

"...בזמן שאני עם אותו נער אתיופי, הגיע בחור נוסף אתיופי, עם כובע על הראש כשהוא פנה אלי היה לו ריח של אלכוהול אז שאלתי אותו אם יש לו איזשהו עניין פה והוא אמר לי מי אתה מה אתה, הסברתי לו שאני שוטר והראיתי לו תעודת מנוי והוא אמר לי זה מזויף אתה מתחזה עכשיו אני מזמין משטרה והוא אמר לאחד הנערים להזמין משטרה, אז אמרתי לו תזמין, ואמרתי לו השם שלי זה פלוני ותזמין ניידת, ואז הוא התחיל להגיד אתה לא יודע מה יקרה לך אני אביא לך אנשים מהדרום, אנשים מנצרת עלית..."

גם בשחזור מיום 8.7.19 (ת/4) חזר הנאשם על הדברים (עמ' 11, שורות 11-9), וכן בחקירתו מיום 9.7.19 (ת/5, שורות 156-145).

- במהלך שמיעת עדות החוקרת מעיין לוי כהנא בבית המשפט, נחשף לראשונה האיום שהושמע ע"י אחד הנערים כלפי הנאשם, וזאת בקלטת שיחת הנאשם למוקד 100 (ת/1), והאיום היה:

"... אתה תקבל בלוק..."

איום זה לא הופיע בתמלול השיחה למוקד 100 שערך החוקר יניב גרינברג (ת/58) וגם לא בתמלול שנערך ע"י חברת AllText (ת/1). בית המשפט שאל את התובע לזהות המאיים, וכך נשאל וענה (עמ' 2,922 לפרוטוקול, שורות 32-28):

**"כב' השופט: אז מי אתה אומר שזה ?
עו"ד ר. יצחק: לא יודע, אם הייתי יודע הייתי כותב בכתב האישום.
כב' השופט: כן."**

- אכן מדובר באיום חמור כלפי הנאשם, רגעים לפני הירי שבוצע על-ידו, ואין ספק שמדובר בנתון חשוב ביותר, שהיה חייב להיכלל בכתב האישום. יחד

עם זאת, אין לי כל ספק, שהשמטת האיום מכתב האישום לא נעשתה במזיד, אלא נובעת מחוסר תשומת לב לאיום, שהתגלה במהלך הדיונים בבית המשפט, ואני דוחה את דברי הסנגור בעניין זה. גם זהות המאיים, בין אם מדובר במנוח, ב- א.ס. או באחרים, אינה משנה את ההכרעה לעצם קיום האיום כלפי הנאשם, זאת מאחר ואני רואה בכל הנערים שרדפו אחרי הנאשם, והשליכו לעברו אבנים, שחלקם פגע בו, כגוף אחד שפעל במספר זרועות, והיווה איום על הנאשם, ללא קשר לחלקו של כל אחד ואחד מהם. כולם שותפים באיומים ובתקיפת הנאשם, וכולם יחד סיכנו את הנאשם.

• הנאשם חש מאוים מהתנהלות ומדברי הנערים, וכך אמר בחקירתו הראשונה (ת/3, שורות 47-59):

"...וראיתי שהאירוע הזה מסלים, ואני התחלתי ללכת לכיוון היציאה כאשר כל החבורה בעצם עוטפת אותי, למעט אותו נער רזה שתחקרתי בהתחלה כביכול שהוא נסחט... עכשיו אני הולך ומתרחק מהמקום והם ממשיכים לבוא אחריי ולא מרפים, שחשוב לציין שאותו בחור אתיופי שאחרי שהצגתי לו את תעודת הנאשם הוא שם לב שאני חמוש, והוא אפילו אמר לי זה אקדח אירסופט... אז אמר לי אתה מתחזה וזה מזויף... עכשיו באותה נקודה שאני מקבל את האיומים שהייתי על רחוב השיירה פינת בלינסון ואני רואה שהאירוע רק מסלים, אז התקשרתי 100 ואמרתי שאני צריך ניידת לרחוב השיירה, שוטר צריך סיוע, אז שאלה אותי איזה אירוע לפתוח ואני אמרתי לה איומים רק שתהיה לי פה ניידת, זה היה בערך בתחילת המקטע שכאשר בעצם כל הדרך שהם מלווים אותי זה עם הכובע מאיים עלי ואתיופי אחר מצלם אותי עם הטלפון שלו ואומר לי אנחנו נשים אותך בפייסבוק כולם ידעו מי אתה..."

א.ס. אישר בהודעתו מיום 30.6.19 כי צילם את הנאשם בזמן שהוא וחבריו הלכו אחריו (ת/72, שורות 9-18):

"...באתי להפעיל את המצלמה אבל לא הייתה לי סוללה, לקחתי את הטלפון של ד. והתחלתי לצלם וידאו ואז החזרתי את הטלפון ל-ד. והוא ברח הביתה. לציין שבזמן שהנאשם לקח לי את הטלפון סולומון הגיע מהשביל בעיגול של הפארק, הוא אמר לשוטר מה אתה עושה להם, והנאשם אמר מה אכפת לך סולומון אמר הם חברים שלי, ברגע הזה אחרי שסולומון אמר הם חברים שלי אני לקחתי את הטלפון חזרה מהנאשם ובאתי לצלם ולא הייתה סוללה ולקחתי את הטלפון של ד. והתחלתי לצלם וידאו, שהנאשם מתחיל לבוא רגלית מבית העם לרחוב השיירה, אנחנו הלכנו אחריי, לשאלתך אנחנו אני מתכוון אני סולומון, ח., א. ו-ד. היה מאחורינו, בדיוק הפסקתי לצלם, לשאלתך לא יודע למה ו-ד. אמר לי תן לי את הטלפון והבאתי לו והוא ברח לבית, כולנו המשכנו לבית עם הגדר השחורה, הנאשם לחץ שם על הסיסמה, אנחנו התחלנו לצעוק למה אתה בא אלינו, אין לך מה לעשות לנו, לא עשינו כלום, אין לך תעודה..."

- המסקנה העולה מכל הנ"ל היא, שהנערים הלכו אחרי הנאשם, גידפו אותו, איימו עליו, א.ס. אף צילום אותו, והפיץ את תמונתו ברשתות החברתיות, ויש לראות בכל ההתנהלות הנ"ל, כאיום ממשי ומתמשך על הנאשם, שיצא אל הפועל עת החלו הנערים לזרוק אבנים על הנאשם, שחלקם פגע בו.

סעיף 8 לכתב האישום

- הנאשם הודה גם במיוחס לו בסעיף 8 לכתב האישום, בכך שרחוב השיירה, בו התנהלו האירועים, תחילתו בפארק וסופו בהצטלבות עם רחוב יציב, הינו באורך של כ- 115 מטרים, ובו שני כבישים חד סטריים, ביניהם מפרידה חורשה רחבת ידיים, ובה קרקע חולית, ברוחב של 25 מטרים לערך, ובה נטועים עצים גבוהים. הסנגור טען עם זאת, שהמאשימה השמיטה פרטים מהותיים הנחוצים להצגה הולמת של התנהגות הנאשם והנסיבות שאפפו אותה. כך נטען, שבשני צידי הרחוב מצויים בתי מגורים, ובחורשה מצויים מקלטים ציבוריים, שאחד מהם משמש כעמותה לנוער בסיכון. עוד נטען, שביום האירוע חנו בחורשה רכבים, הייתה מונחת מכולה של פסולת בניין, קיימים עמודי חשמל ופתחי ביוב מבטון, מפוזרת פסולת בניה קשיחה והמקלט המשמש את העמותה לנוער בסיכון היה פתוח והתרחשה בו פעילות. לדברי הסנגור, הקרקע בחורשה הינה הדוקה וקשה, עד כדי כך שאדם בוגר מתקשה להחדיר אליה מוט ברזל, ובחלקה מכוסה הקרקע בחצץ, באבנים ובבטון. הסנגור ביקש ללמוד מהנ"ל, כי ירי לעבר שטח החורשה, בין אם לקרקע ובין אם הצידה, היה עשוי ליצור סיכון לפגיעה באזרחים בלתי מעורבים.

- אכן תיאורי המבנים, המכוניות, המקלטים ומכולת הפסולת הם נכונים, והם הוכחו בפניי במהלך ניהול התיק. לא שוכנעתי, שאי-פירוטם בכתב האישום פגיעה פגיעה כלשהי בהגנת הנאשם, שהרי לא ניתן להכליל כל דבר בכתב האישום, לבל נגיע למצב, שכתב האישום יהווה למעשה תמצית חומר הראיות בכללותו.

- בנוגע לטענה, כי שטח החורשה מכיל קרקע הדוקה וקשה, ובחלקה יש חצץ ואבנים ולא רק שטח חולי כטענת התובע – אין בידי לקבוע מסמרות, ללא חוות דעת מומחה קרקע. וללא ביצוע ירי מבוקר לעבר אותה קרקע. בדבר אפשרות ספיגת הקליע, או התזתו כפי שהתרחש לאחר הירי על האספלט שביצע הנאשם. גם הטענה המצוינת בכתב האישום, לפיה קרקע החורשה היא חולית – לא הוכחה בפניי כנדרש, ולא הובאו עדים מומחים בעניין זה.

- הסנגור טען לזיהום זירת האירועים, מהטעם שמספר האבנים שנתפסו בזירה אינו משקף את מספר האבנים שנזרקו על הנאשם ו/או הוחזקו ע"י המנוח וחבריו, זאת בשל כניסת אנשים רבים לזירת האירועים, לאחר ביצוע הירי, והפנה בעניין זה לחקירת הנאשם (ת/5, שורות 536-537):

"לא יודע מה קרה אחרי האירוע, היה המון מטורף של אנשים שיצאו החוצה. מלא נערים, סקרנים, מהבתים. מה קרה בזירה לאחר מכן, אני לא יודע אני התנתקתי."

עוד הפנה הסנגור לעדות ד.ס. במשטרה, שאמר (ת/79, שורות 2-3): "...הנערים ישר

רצו החוצה ואני רצתי אחריהם...".

- אכן הוכח מחומר הראיות, כפי שאתייחס בפירוט להלן, שאנשים רבים נכנסו לזירת האירועים לאחר ביצוע הירי, וזאת ניתן ללמוד גם מעדותה של אלכסנדה שרית אברבוך, המתגוררת ברח' השיירה 53, שמסרה בהודעתה במח"ש כי ביום האירוע, בזמן שניקתה את החצר, "שמעתי צעקות וירי אחד, ואז עוד פעם צעקות" (ת/117, שורה 2), ובהמשך אמרה שראתה "...בחור שוכב על הפנים ומסביבו מתרוצצים בני נוער וכמה אנשים עוברים ועוד כמה התרוצצו בחורשה כנראה בהלם" (שורות 7-3), והוסיפה: "בכל מקום התרוצצו אנשים והחזיקו מישהו שלא יקרב, כל הזמן התרוצצו בני נוער בחורשה, חברים שלו, צעקו, הם ברחו ואחרי זה עוד פעם שמעתי אותם היו צעקות לפני הירי, כאילו 20 ילדים צועקים ורצים, ואז ירי, ואז קצת דממה ואז עוד פעם צעקות בצורה יוצאת דופן" (שורות 33-32, ו-41-40). הדבר עולה גם מעדותם של עדים נוספים, כמו מעין פלטר (ת/111), שגיאי לפיד (ת/113) ועוד.

- הימצאות אנשים רבים בזירת האירועים יכלה לשנות את הזירה ולזהם אותה, וגם אם לא בוצע כל זיהום, הרי שמצב זה אינו רצוי, וזאת בכדי לשמור על סטריליות זירת האירועים, ולאפשר לחוקרים, ולאחר מכן לבית המשפט, להתרשם ממצב הזירה, כמקום ש"הוקפא" כפי שהיה בזמן האירועים.

- לא הוכח בפניי, שמי מהאנשים שנכנסו לזירה שינו את מצבה, או הזיזו אבנים, ועל אף זאת – כשם שלא הוכח בפניי שהזירה שונתה, לא הוכח בפניי שהזירה לא שונתה.

- הסנגור הפנה לעדויות וראיות בתיק, מהם ביקש ללמוד על הימצאות אבנים נוספות בזירה, שלא נתפסו ע"י החוקרים, וביקש לקבוע, שהמנוח וחבריו השליכו לעבר הנאשם אבנים נוספות, חלקן גדולות, וגם אלה לא נתפסו.

- שוטר הסיור יעקב לופו, שהיה מהראשונים שהגיעו לזירת האירועים, ציין בדו"ח הפעולה (ת/101א):

"ערכתי סריקה בזירה הבחנתי בתרמיל בכניסה לרחוב אשר כבר סומן, הבחנתי באבנים הגדולות שככל הנראה נזרקו על המודיע פלוני שסומנו גם כן."

ובהודעתו במח"ש נשאל לופו: "בדו"ח הפעולה שלך כתבת שהבחנת באבנים גדולות "שככל הנראה נזרקו על המודיע פלוני". איך ידעת את זה?". ותשובתו "תיארת לי לעצמי. כי זאת היתה מדרכה בשטח הבלוק שלא נראה שום קשר לאבנים האלה ששכבו במקום שהם שכבו. בצד אחד היה שדה, ובצד שני היו בניינים" (ת/100א, שורות 38-35).

בעדותו בפניי הסביר לופו (עמ' 822, שורות 3-1):

"כשאני התכוונתי, ואני אמרתי אבנים גדולות, אם אני הסתכלתי, כמו שאומרים אצלנו במשטרה 'מבחן האדם הסביר', שכל אדם שהוא סביר גם אם הוא לא שוטר, יסתכל על האבנים, יראה אותן כגדולות מאוד, כסלעים."

- שוטר הסיור להב דוד פלד כתב בדו"ח הפעולה (ת/100):
 "הבחנתי בתרמיל בהמשך הנתיב בריחה וסימנתי אותו כמו
 כן ראיתי במקום מספר אבנים גדולות זרוקות על הרצפה
 באזור של התרמיל ובמקום הייתה מכולה של פסולת בניין
 שנראה שהוציאו משם אבנים מכיוון שהאבנים היו נראות
 זהות לאבנים במכולה וסימנתי אותם."

בהודעתו מיום 2.7.19 נשאל השוטר להב דוד איזה ממצאים איתר בזירה, ולדבריו:

"...ניסיתי לאתר באזור עוד ממצאים, אז איתרתי תרמיל
 מונח על הכביש... סימנתי אותו אבני מדרכה שהיו באזור
 שאני הבאתי אותם מאיזה שהיא ערימה מסודרת שהייתה
 בסמוך לעצים, כנראה עושים שם שיפוץ... הייתה שם מכולה
 של פסולת בניין בצבע צהוב... באזור של הכביש והמדרכה
 יותר קרוב לבניינים, איתרנו אבנים, עפ"י בקשת המז"פ
 סימנו אותם וגם לבני מדרכה, באבני משתלבת מרובעת,
 ציינתי גם בדו"ח פעולה שאותם אבנים שסימנתי נראו
 שהוצאו מהמכולה ונזרקו מכיוון שהיו מושלכות במרחק
 מהמכולה."

בהמשך הוסיף השוטר (ת/100א, שורות 43-46):

"היו נראות עוד כמה אבנים זרוקות אני לא זוכר כמה
 ואיפה אבל לא סימנתי אותם, אני סימנתי אבנים לפי בקשת
 מז"פ."

בנוגע לאנשים שנכנסו לזירת האירועים, לאחר ביצוע הירי, אמר השוטר בעדותו
 בפניי: "האזרחים היו מפוזרים בכל הזירה בכל האזור והיה צורך להזיז אותם
 גם מהחורשה וגם מהרחוב" (עמ' 879 לפרוטוקול, שורות 21-22), ובהמשך אמר
 "אני לא אוכל לדייק אותך לפי מה שאני זוכר האזרחים גם הורחקו מהזירה
 נשאר שם זמן אחרי זה." (עמ' 879, שורה 26 עד עמ' 880, שורה 10)

- הסנגור טען, שמעדות השוטר לופו עולה, כי בזירה היו אבנים נוספות, כפי
 הנראה פסולת בניה, אשר היו מפוזרות כל הכביש ברח' השיירה ואשר נראו
 שאינן שייכות לשם על פי המיקום הטבעי שלהן. למרות זאת אבנים אלה לא
 סומנו ומכאן שלא נתפסו. עוד עולה, כי משהגיעו לזירה ועד לפינוי המנוח
 באמבולנס, הייתה במקום המולה גדולה, שהקשתה על פינוי המנוח.
 מדבריו עולה עוד, כי החוקרת שגבתה את הודעתו במח"ש, שירן חמל, לא
 ניסתה לברר עמו את צורת האבנים שסימן ואלו שלא סימן ו/או את צבען ו/או
 את גולדן ו/או את מיקומן בזירה.

- שוטרים נוספים העידו בנוגע להימצאות אנשים רבים בזירת האירועים,
 לאחר הירי: שוטרת הסיור נוי אמסלם אמרה בעדותה במח"ש מיום 2.7.19,
 כי "במקום היו 15 או 20 צעירים ממוצא אתיופי שהיו מסביב לפצוע
 ונסערים והתבטאו בצעקות וקיללו אותנו..." (שורות 12-13), וכי "חלקם
 היו מסביב לפצוע וחלקם מפוזרים בצדי הכביש בצד העצים ובצד
 הבתים" (שורות 45-46). גם השוטר שלומי ממן, מפקד צוות שוטרים יס"מ,

שהגיע לזירת האירוע עם השוטרים עלא זיאדה, שלומי בן עטר ורוסלן קולוסובסקי, כתב בדו"ח הפעולה: "בהגעה למקום אבטחנו את זירת הירי תוך הרחקת קהל" (ת/105), ובהודעתו במח"ש מסר, כי: "היה סביב 30 ילדים אתיופים סביבנו שצעקו וקיללו. ניסינו להרחיק אותם, לא היתה התנגדות חזקה. סגרנו את הזירה עם סרט סימון. אחרי כמה שניות הגיע קטנוע של מד"א. אחר כך אמבולנס נוסף הגיע. חיברו לפצוע מכונה לגוף שמנשימה אותו לבד, העלו אותו למיטה, ואז החברה האתיופיים עיכבו את הפינוי שלו. התחילו שם צעקות ודחיפות והגיעו בינתיים עוד שוטרים" (שורות 7-14). גם השוטר שלומי בן עטר אמר בהודעתו במח"ש (ת/106): "האמת היה חושך והמולה ולא הצלחתי לשים לזה, אנשים ניסו להתקרב למיטה ולהיכנס כמה פעמים, חלק גרים שם והיה צריך להסביר להם את המצב" (שורות 23-25).

- מסקנתי היא, שהוכח בפניי כנדרש, שלאחר ביצוע הירי נכנסו אנשים רבים לזירת האירועים, וגם כאשר השוטרים ביקשו מהם לעזוב, נותרו אנשים שהסתובבו בזירה. גם ליד גופת המנוח, היו אנשים שאינם שוטרים. כפי שציינתי לעיל, כשם שלא הוכח בפניי שהזירה שונתה ע"י האנשים הרבים שנכנסו אליה לאחר הירי, הרי שלא הוכח בפניי שהזירה לא שונתה.

עוד שוכנעתי, שבזירת האירועים היו אבנים נוספות, שלא נאספו ע"י החוקרים, ועל אף שלא הוכח שאותם אבנים נזרקו על הנאשם ע"י הנערים, הרי שגם לא נשללה אפשרות זו לגמרי, מאחר והאבנים לא נתפסו, ולא נבדקו ע"י גורמי החקירה הרלבנטיים.

הסנגור התייחס בסיכומיו לזירת האירועים, שתחומיה נקבעו ע"י חוקרי מח"ש, ולכך שהיה צורך למצוא אבנים וראיות נוספות מעבר לזירה שנקבעה – אמנם לא שוכנעתי, שתיחום הזירה היה לקוי, אך הימצאות אנשים רבים בתוך הזירה שתוחמה ע"י החוקרים, עלולה הייתה להפריע למלאכת איסוף הראיות, ולאיסוף כל האבנים שהיו בזירה שתוחמה, ואולי גם מחוצה לה.

לא שוכנעתי שקביעת תחום הגזרה, ואי-איסוף כל האבנים שהיו בסביבת האירועים, לוותה בכוונה כלשהי מצד מי מצוות החקירה.

- הסנגור התייחס לצוות מז"פ, ולעבודה שבוצעה על ידם בזירה וגם לאחר מכן. לטענתו, עבודת מז"פ בזירת האירוע התאפיינה במחדלי חקירה מהותיים, העולים כדי נזק ראייתי, וזאת בעיקר נוכח העובדה כי מפרטי האירוע, כפי שנמסרו לצוות מז"פ, הוחסר מידע מהותי אודות תקיפת הנאשם באבנים.

- השוטר עומר שניידר, ששימש כחוקר זירה במז"פ וערך את דו"ח מסכם חקירת מז"פ (ת/93). עד זה היה ראשון חוקרי מז"פ שהגיע לזירה (עמ' 602 לפרוטוקול, שורות 32-33), ובזירה פגש את הקצין התורן של משטרת זבולון, ד. גאולה, שמסר לו בקצרה את פרטי האירוע כמפורט בדו"ח המסכם שערך, ואז החל בעבודתו בשטח (עמ' 600, שורה 27 עד עמ' 601, שורה 16). שניידר כתב בסעיף 1 לדו"ח: "שוטר שלא בתפקיד ירה בבחור שלדבריו זרק עליו אבנים", ובסעיף 3 כתב: "הגעתי לזירה, ביצעתי סימון ממצאים בזירה והעברתי לטיפול של מעבדה ניידת". בעדותו בפניי אמר שניידר, שתפקידו

כמי שהגיע ראשון לזירה היה: "להבין מה היא הזירה ולהתחיל לעבוד", וכי הוא לא פגש בזירה באף חוקר מח"ש שהנחה אותו במה להתמקד (עמ' 601, שורה 17-22, והוסיף שהגיע לרח' השיירה 48, מאחר ונאמר לו כי שם נזרקו האבנים על הנאשם, על כן סימן אותו (עמ' 603, שורה 29 עד עמ' 604 שורה 17). על אף זאת, לא ניתן לדעת בוודאות, שהחוקר סימן אבנים גם מעבר לרח' השיירה 48.

- רפ"ק נעם אמר ערך את חוו"ד מעבדה ניידת מז"פ לבדיקת זירת אירוע ירי (ת/128). צילם צילומים של הזירה (ת/128א, ת/129), מילא דו"ח תפיסת מוצגים (ת/90), מילא דו"ח ביצוע צילום וידאו של השחזור שערך א.ס., א.ואלי בארי (ת/89), מילא דו"ח שחזור שערך הנאשם (ת/91), מילא דו"ח ביצוע צילום וידאו שחזור שערך הנאשם (ת/91ב), רשם פרטים אודות עבודתו בזירה במחברת זירה (נ/53, נ/56, נ/57, נ/58). בהתאם לסעיף 4 לחוה"ד, רפ"ק אמר ואיש צוות נוסף של מעבדה ניידת, רפ"ק איתי מקובסקי, הגיעו לזירה ביום האירוע, 30.6.19 בשעה 21:30 - כשעה וחצי לאחר אירוע הירי. הסנגור טען, שרפ"ק אמר לא היה מודע לכך שהנאשם נרגם באבנים ע"י הנערים והמנוח, ונפצע עקב כך, ושמפחתו הייתה במרחק קצר ממנו, ולא אבחן את הסכנה בה היה הנאשם נתון.

לא שוכנעתי, שהתנהלותו של רפ"ק אמר פגעה בהגנת הנאשם, ולא שוכנעתי שאי-ידיעתו את מלוא עובדות המקרה, כולל אי-ידיעתו את הרקע לאירועים, כטענת הסנגור, הסבה נזק להגנת הנאשם, לבטח לא נזק או פגיעה מהותיים. יחד עם זאת, נתון זה, מצטרף לנתונים רבים אחרים בתיק, שכל אחד מהם לא פגע בהגנת הנאשם פגיעה מהותית, אך הצטברות כולם יחד תשפיע על מסקנתי שתבסס על מכלול הנתונים יחד, כפי שאעמוד עליה בהמשך.

- **תיאור זירת האירועים**, כעולה מחוו"ד המעבדה הניידת של מז"פ, מיום 2.7.19: ב"כ המאשימה תיאר את זירת האירועים העיקרית, ככזו שאירעה ברחוב השיירה, בין בניין מס' 44 לבניין מס' 50. ב"כ המאשימה תיאר את רחוב השיירה, כרחוב שמשני צדיו ישנו כביש חד סטרי וצר יחסית, וביניהם ישנה חורשה, ברחוב של כ- 25 מ', בעלת קרקע חולית ועליה נטועים עצים גבוהים.

- **אזור האירועים**, כולל מקום ביצוע הירי, מתועדים בשני צילומי אוויר: הצילום הראשון – הפארק שבמרכז שני חלקי רחוב השיירה, והשני – בית 48 ברח' השיירה, שם בוצע הירי:

הפארק שבין שני חלקי רחוב השיירה:

הבית 48 ברחוב השיירה – מקום הירי:

- הסנגור טען, שרפ"ק אמר לא בחן נתונים מהותיים אודות החורשה: האם

ניתן היה לירות לאוויר ו/או לשטח החורשה בתנאי הלחץ בהם פעל הנאשם, ללא גרימת סיכון לבלתי מעורבים. לדברי הסנגור, חוסר מודעות רפ"ק אמר לפרטים מהותיים אודות הרקע לאירוע, וחוסר מודעותו לסיבה שבשלה התבקש לבצע פעולות חקירה – הובילו למחדלי חקירה.

• רפ"ק אמר תפס אבנים בזירה, וכך תיאר זאת בעדותו בפניי (עמ' 1,017, שורות 13-20):

"האבנים האלה נאספו כי מהבנתי את הזירה אני מגיע לזירת אירוע כפי שנאמר שאני יודע שנפתח ירי עקב תחושתו של השוטר שהוא מאוים וזה התכתב לי בזירה עם גורם שיכול לגרום לו להרגיש מאוים, ישנם אבנים חלקם כפי שניתן להתרשם מהצילומים אני אפנה למשל את בית המשפט לעמוד 42 לאותם חלקי אבנים שבורים מהבנתי את הזירה האבנים האלה היו חלק מהאירוע הדינמי ולכן הן נתפסו... על מנת להפיק, לעבד אותם במעבדות ולהפיק מהם עוד ממצאים."

• הסנגור טען, כי רפ"ק אמר לא אסף אבנים נוספות שהיו בזירת האירוע. כגון התיעוד בצילומים 16-17 שצילם העד, והמתעד שתי לבנים שהיו מונחות על המדרכה בסמוך לרכב בקטע כביש בין בניינים מס' 46 ל 48 (עמ' 1,018 לפרוטוקול, שורות 1-16), וכשנשאל מדוע אותם אבנים לא נתפסו השיב: **"...ניתן לראות שהאבנים האחרות שכן נתפסו גודלם שונה מהאבן הזאת. האבן הזאת כפי שאני מתרשם מהתצלום בלבד איננה שבורה והיא נראית זהה לאבנים האחרות שמשמשות את הריצוף של קצה הרחוב... והיא נראית דומה לאבנים שבסמוך אליהם היא נמצאת, יש פה עוד אבנים כאלה לבנות שמרצפות את ...",** ולשאלת בית המשפט **"הן מרוצפות וזאת לא"** השיב העד: **"בהפעלת שיקול דעתי היא נראתה שלא קשורה לאירוע"** (עמ' 1,018, שורה 26 עד עמ' 1,019, שורה 6), ואז בית המשפט העיר **"רפ"ק אמר יש לי בעיה עם התשובה שלך, אני אגיד לך למה, כי א' אתה מניח שרק אבן שבורה היא רלוונטית זאת הנחה שהיא לא נכונה... ב' הקרבה בין שתי הלבנים האלה לבין מוצגים שאתה כן סימנת היא מאוד מאוד קרובה ולכן כן היית צריך לבדוק ולשלול אפשרות שאולי היה שימוש כל שהוא באבנים האלה, בשתי הלבנים האלה, ולכן כן היית צריך לבדוק אותם... ואולי, אולי מישהו עקר אותם כי יש שם חול מתחת והוציא אותם מהריצוף והשתמש בהם... או רצה להשתמש בהם, אולי הרים אותה וראה שהיא כבדה החזיר אותה ואז זרק אבן אחרת שהיא יותר קלה"** ותשובת העד: **"ייתכן... אינני יכול לשלול... מקבל"** (עמ' 1,019, שורה 8 עד עמ' 1,020, שורה 12).

• מסקנתי היא, שבחירתו של רפ"ק אמר לאסוף חלק מהאבנים, ולהימנע מאיסוף חלק אחר, היא בחירה אקראית ובלתי מבוססת על טיעון רציני. יתכן וחלק מהאבנים שלא נאספו, קשורים באירועים שהתרחשו, ויתכן ולא – הימנעות מאיסוף כל האבנים מנעה מהנאשם את האפשרות להוכיח שאבנים נוספות, מעבר לאלה שנאספו, נזרקו ע"י המנוח וחבריו לעברו, ובכך יש פגיעה בהגנת הנאשם. בנוגע לעוצמת הפגיעה, ולמשמעותה – אקיים דיון בהמשך. בנוסף – היה מקום לבחון גם קיומם

של אבנים ליד בית 50 ברחוב השיירה, מאחר והאבנים הושלכו לעבר הנאשם, לפי מספר זוגי עולה ברחוב השיירה, ואם הירי בוצע מול בית 48, והאבנים הושלכו לעברו מבית 46 או בסביבתו, הרי שלא ניתן לשלול קיומם של אבנים מול בית 50 ואפילו מעבר לכך, שהגיעו לשם לאחר השלכתם לעבר הנאשם, בין אם פגעו בו ובין אם לאו. זירה זו, של בית 50 ומעבר לכך, הייתה חייבת להיבדק, ומשלא נבדקה – נמנעה מהנאשם האפשרות להוכיח, שאבנים נוספים הושלכו לעברו ע"י המנוח וחבריו.

- רפ"ק איתי מקובסקי הגיע יחד עם רפ"ק אמר לזירה ביום האירוע. צילם תמונות במצלמת סטילס, וביום 11.7.19 ביצע צילום אווירי באמצעות כטב"מ. בנוסף - רפ"ק מקובסקי מילא דו"ח צילום זירה (ת/14). ערך את תמונת הזירה עם מקראה (ת/14א), צרב על דיסק את צילום הזירה במועד בו צולמה (ת/14ב), מילא מחברת זירה (ת/53) בה רשם פרטים אודות פעולות שביצע ולוחות זמנים (כדבריו בבית המשפט - עמ' 1,051 לפרוטוקול, שורות 18-25).

- בעדותו בפניי מסר מקובסקי, כי רפ"ק נועם אמר היה אמון על בדיקת הזירה, והוא זה שהחליט אילו פעולות לבצע וכיצד (עמ' 1,050 לפרוטוקול, שורות 29-32). בנוגע לצילום אווירי באמצעות כטב"מ, אמר העד: "**תחום צילום האוויר הוא תחום חדש כמו שצינתי ותחום חדש יותר שמנסים להוביל במשטרת ישראל זה תחום של מידול זירה בתלת מימד... עוד פעם, זה שלבים של ניסוי ודברים שאנחנו מנסים להוביל**" (עמ' 1,062, שורות 27-28, ועמ' 1,063, שורה 3). הסנגור טען, כי רפ"ק מקובסקי אינו בעל ההכשרה ו/או המיומנות המתאימים לתפעול הכטב"מ ומוט המידול, והתייחס לדברי העד עצמו, שאמר: "**אני לא, ההשכלה שלי לא מדעית כימית, אני לא בא מהאסכלה הזאת. אני הגעתי יותר מיריעה של מי שהיה בשטח המון שנים ועושה את המסלול במעבדה ניידת**" (עמ' 1,063, שורות 29-31). עוד טען הסנגור, כי רפ"ק מקובסקי לא ידע כיצד פועלת התוכנה שבאמצעותה מתבצע המידול, והפנה שוב לדברי העד בעניין זה: "**זו תוכנה של עידן מחשבים, זו תוכנה, כאילו זה פטנט ישראלי במשטרת ישראל מדור טכנולוגיה עובד מול החברה, יש לנו קצינים בתחום הטכנולוגיה שאני מאמין שישמחו לדבר על איך זה עובד או מה קורה שם בפנים. אני ברשותך אקדים ואגיד שאני לא יודע איך התוכנה עובדת, אני יודע לעבוד באמצעותה**" (עמ' 1,064, שורות 20-24).

- על אף טענות הסנגור, המתבססות על דברי העד מקובסקי, לא מצאתי שיש בפעולות שבוצעו ע"י העד, כדי לפגוע פגיעה כלשהי בהגנה, לבטח לא פגיעה מהותית. דיני הראיות חייבים להתמודד עם ההתפתחויות הטכנולוגיות, ולהיעזר בהם, כאשר לעיתים ההתאמה להתפתחויות תבוא באמצעות חקיקה, ולעיתים מכוח הפסיקה. יחד עם זאת, התנאי לשימוש בטכנולוגיות החדשות הוא הוכחת אמינותם, והכרה מלאה של אופן הפעלתם, אחרת אין להיעזר בהן במשפט הפלילי, הדורש הוכחות של למעלה מכל ספק סביר.

- אני קובע כי השימוש בכטב"מ ע"י רפ"ק מקובסקי, נעשה ככלי עזר להבהרת צורת פני השטח בו התרחשו האירועים, ולא ככלי להוכחת עובדות עליהם אבסס את הכרעת הדין. מכאן, שלמרות כל הטעונונים שהועלו בעניין זה ע"י הסנגור, אין בהם כדי לפסול את הראיה, ואף לא

את משקלה ככלי עזר. אני לוקח בחשבון, שצילומי האוויר לא בוצעו בזמן אמת, על כן לא ניתן ללמוד מהם על הסכנה בה היה הנאשם נתון בעת האירועים, ולא ניתן ללמוד מהם על מספר האנשים שהיו בזירה, מיקומם, ואף לא על מספר כלי הרכב ומיקומם.

- השוטר נמרוד פרנקל צילם את החבלות שראה על הנאשם, וערך דו"ח מסכם חקירת מז"פ ביום 2.7.19 – ת/96. פרנקל ראה על הנאשם חבלות בשני מקומות: בכתף ימין ובזרוע שמאל. העד נעדר השכלה רפואית, ולמעשה מדבריו העולים מהדו"ח ומהתצלומים שערך, ניתן ללמוד על החבלות שהוא ראה וצילם, אך לבטח לא ניתן להסיק, שאלה החבלות היחידות שנגרמו לנאשם ע"י המנוח וחבריו. לעניין החבלות שנגרמו לנאשם – אתייחס בהמשך הכרעת הדין.

סעיף 9 לכתב האישום

- בהתאם לעובדות סעיף 9 לכתב האישום, בעוד הנאשם הולך ברחוב השיירה, בצד הבתים בעלי המספרים הזוגיים, ובעת שהנערים והמנוח הולכים בצמידות אחרי ומקניטים אותו, התקשר הנאשם בשעה 20:04 למוקד 100 של המשטרה, הזדהה כאיש משטרה וביקש להזמין ניידת למקום, תוך שציין כי הנערים והמנוח מאיימים עליו.

- בתשובתו לכתב האישום הודה הנאשם בעובדות המפורטות בסעיף 9, אך טען כי המאשימה השמיטה גם ממנו פרטים מהותיים הנחוצים להצגה הולמת של התנהגותו והנסיבות שאפפו אותה. לדברי הסנגור, אכן המנוח וחבריו איימו על הנאשם, אך במקום לציין זאת כעובדה, נכתב בכתב האישום שכך דיווח הנאשם למוקד 100. הסנגור הוסיף וטען, שבהקלטת דיווח הנאשם למוקד 100, נשמע האיום "אתה תקבל בלוק", ועניין זה לא צוין בכתב האישום. עוד טען הסנגור, כי המניע העומד בבסיס התקיפה והרקע לתקיפה אינו מתואר בכתב האישום, ולדבריו – מדובר במניע עברייני, ולמניע זה יש קשר לסכנה כלפי הנאשם מהנערים והמנוח. הסנגור חזר על דבריו, לפיהם היה מקום לבחון את השפעת הסמים והאלכוהול, שנמצאו בגוף המנוח, על התנהגותו, וכן לבדוק את רמת האלכוהול אצל יתר הנערים – א., א.ס. ו-ח.

- בהכרעת הדין לעיל התייחסתי לטיעוניו הנ"ל של הסנגור. כפי שכבר ציינתי, כתב האישום אינו אמור לתמצת על כל חומר הראיות, אך יחד עם זאת, צודק הסנגור בכך, שאיומי המנוח והנערים על הנאשם, היו חייבים להיכלל כעובדה, כפי שפירטתי לעיל בגרסאות הנערים, ולא רק כדיווח של הנאשם למוקד 100.

- הוכח בפניי, כפי שכבר כתבתי, שאחד הנערים איים על הנאשם, תוך כדי הליכה אחריו, וכאשר הנאשם נסוג לאחור, במילים "אתה תקבל בלוק", והוכח בפניי שהמנוח ויתר הנערים המשיכו לזרוק על הנאשם אבנים, שחלקם פגע בגופו – לכך אתייחס ביתר פירוט בהמשך.

סעיף 10 לכתב האישום

• בסעיף 10 לכתב האישום נכתב, שכאשר הבחין הנאשם ברעייתו ובשלושת ילדיו ממתינים בקרבת מקום, על המדרכה בסוף הרחוב, בפינת רחוב יצחק יציב, כ- 25 מטר משם, החליט שלא להמשיך ולהתקרב אליהם, מחשש שמא יאונה להם רע מהנערים והמנוח, ולכן נכנס לחנייה הפתוחה לרווחה של בית מס' 48 ברחוב, בית שאך סיימו את בנייתו והוא טרם אוכלס (להלן: "הבית"). בעודו בחניית הבית, ובעת שהנערים והמנוח עומדים במרכז הכביש ברחוב, מול הכניסה לחנייה, הרימו המנוח וחלק מהנערים אבנים. בתגובה, צעק הנאשם לעבר הנערים והמנוח להשליך מידיהם את האבנים אך הם לא שעו לקריאותיו.

• הנאשם הודה במיוחס לו בסעיף זה, אך הסנגור הוסיף בתשובתו לאישום, שבעוד מרשו נמצא בחניית הבית, הרימו כל הנערים, כולל המנוח, אבנים אותן עמדו להשליך לעברו.

• גם הערה זו של הסנגור הוכחה כנדרש בפניי, בכך שגם המנוח וגם יתר הנערים שהיו עימו, ושהלכו אחרי הנאשם תוך כדי נסיגתו, הרימו אבנים, ובהמשך אף השליכו אותן לעבר הנאשם, וחלקם פגע בו, כפי שמתאר המשך כתב האישום.

סעיף 11 לכתב האישום

• בסעיף 11 לכתב האישום נכתב, כי מיד לאחר המתואר בסעיף 10, דהיינו בשעה 20:05, החלו חלק מהנערים והמנוח ליידות אבנים לעבר הנאשם. אחת האבנים פגעה בשכם ימין של הנאשם וגרמה לו לחבלה בדמות פצע שפשוף ושטף דם תת עורי. אבן נוספת פגעה בזרוע שמאל וגרמה לו לפצע שפשוף ושטף דם תת עורי. אחת האבנים שפגעו בנאשם הייתה אבן שצורתה משולשת, שממדי צלעותיה 12-8-15 ס"מ לערך והשנייה צורתה מלבן וממדי צלעותיה 9-3 ס"מ לערך.

• בתשובתו לאישום, הודה הסנגור באופן חלקי בסעיף 11, בטענה כי בנוסף לפגיעות שנגרמו למרשו בשכם ימין ובזרוע שמאל, הוא נפגע גם בחלק האחורי של ראשו, והוסיף שהאבנים אותן השליכו המנוח וחבריו, היו אבנים גדולות, וסיכנו את חייו.

• בנוגע לגודל האבנים שהושלכו לעבר הנאשם – המונח "גדול" או "בינוני" או "קטן" הוא מונח יחסי, כאשר אדם אחד יכול לסבור כי "בלוק" הוא בגודל קטן, ואחר יסבור שאבן בגודל כף יד קמוצה היא אבן גדולה. מכאן, אין חשיבות לטרמינולוגיה בה השתמשו כל אחד מהעדים, בשל המשמעות השונה של המונח "גודל" אצל כל אדם ואדם. יחד עם זאת, במהלך שמיעת הראיות הוגשו לתיק בית המשפט אבנים שהושלכו על הנאשם, שחלקם פגע בו, ואכן שוכנעתי, שמדובר באבנים בגודל שיכול לסכן חיים של אדם. בנוגע למידת הסכנה – זו ליבת המחלוקת בתיק, ובה אכריע בהמשך הכרעת הדין.

סעיף 12 לכתב האישום

• בהתאם למפורט בסעיף 12 לכתב האישום, בתגובה למתואר בסעיף 11, פסע הנאשם מספר צעדים מהחניה אל עבר מרכז הכביש, בעוד הנערים והמנוח עומדים מולו, במרחק 3-4 מטרים לערך. בשלב זה, שלף הנאשם את האקדח, דרך אותו, כווננו לעבר הנערים והמנוח, במטרה להרתיעם, צעק לעברם

להתרחק לאחור, ומיד לאחר מכן, כיוון את אקדחו אל האספלט, במרכז הכביש, סמוך לשמאלו של המנוח ומעט לפניו, וירה ירייה אחת, בודדת. עוד נכתב בסעיף 12, שהאירועים שפורטו בסעיף זה התרחשו תוך שניות בודדות.

- בתשובתו לכתב האישום הודה הנאשם באופן חלקי בעובדות המפורטות בסעיף 12: הנאשם הודה שבתגובה ליידוי האבנים עליו, הוא פסע מספר צעדים מהחניה אל עבר מרכז הכביש, וכי בעוד שהמנוח וחבריו עמדו בסמוך אליו, במרחק של 3-4 מטרים לערך, הם אחזו בידיהם אבנים, אותן עמדו להשליך עליו, באופן שסיכן את חייו, כדברי הסנגור. עוד נטען ע"י הסנגור, שבשלב זה שלף הנאשם את אקדחו, במטרה להרתיע את המנוח וחבריו, וכן צעק לעברם להתרחק. הנאשם הוסיף וטען, כי היות והמנוח וחבריו לא נרתעו, הוא דרך את נשקו, ומאחר וגם בכך לא היה להואיל, לא נותרה בידו ברירה, והוא נאלץ לירות ירי הרתעתי לעבר הקרקע. לטענת הנאשם הוא לא כיוון את הירי לכיוונו של המנוח, אלא הצידה ממנו, וזאת מתוך מטרה למנוע פגיעה במנוח ו/או במי מחבריו. הנאשם הודה בכך שהאירועים שפורטו כאן התרחשו תוך שניות בודדות.

- הסנגור ביקש לקבוע, כי תקיפת הנאשם ע"י המנוח והנערים בוצעה, לכל הפחות, משני כיוונים: לדבריו, מיקום הפגיעות על גופו של הנאשם, וגרסתו במח"ש ובבית המשפט, מלמדות על כך שהפגיעה הראשונה בשכם ימין נגרמה לנאשם כתוצאה מהשלכת אבן מצד ימין שלו, וכדברי הנאשם, הוא הוריד את ראשו לעבר הטלפון הנייד שלו, ו-"... ישר איך שהורדתי את הראש חטפתי אבן בכתף ימין וחלק האחורי של הראש פשוט כאב לי ברמות ותוך כדי שאני מסתכל מאיפה האבנים אני חוטף עוד סלע מכיוון אותו בחור שהרים סלע ולפני כן צילם בטלפון..." (ת/3, שורות 65-69).

- פגיעת הנאשם בראשו היא למעשה החמורה ביותר שנגרמה לו, כפי שאפרט בהמשך, ונדרש היה לציין זאת בעובדות כתב האישום, שהרי פגיעה זו נכתבה בדו"ח בדיקת הנאשם במכון לרפואה משפטית מיום 1.7.19: "**בעור הקרקפת באזור העורפי באזור אחיזת שרירי הצוואר מימין נמצא רגישות במגע ואדמומיות קלה**" (ת/88, עמ' 2).

- הסנגור לא הסכים גם עם התיאור הגיאומטרי של האבנים בכתב האישום: משולש ומלבן, והוסיף שבתיאור זה, המסתמך על ד"ר ריקרדו, אין כדי לשקף את גודל האבנים ואין בו כדי לתאר את גודל הפאה של כל אחת מהאבנים שפגעו בנאשם, שיכול היה להיות הרבה יותר גדול, כדברי ד"ר ריקרדו בעדותו בבית המשפט (עמ' 1,186, שורה 8 עד עמ' 1,187, שורה 6).

- הסנגור טען עוד, שהיה על המאשימה לבחון את החומר ממנו עשויות האבנים שנתפסו בזירה, לשקול אותן, לבחון את שטח הפנים שלהן, ולהעבירן לד"ר ריקרדו, או למומחה אחר, בכדי להעריך את המסוכנות הטמונה בהשלכתן על הנאשם, ולצורך כך הפנה לעדות ד"ר ריקרדו בפניי (עמ' 1,177, שורה 20 עד עמ' 1,178, שורה 4).

- במהלך עדות ד"ר ריקרדו בפניי, הוא נשאל ע"י בית המשפט: **כלומר, אתה מאשר, אתה מאשר שהפגיעה באזור העורף שהנאשם נפגע בה, זה אזור שיכול להוות סכנת חיים?**, ותשובת המומחה "כן" (פרוטוקול הדיון, עמ' 1,177, שורה 20 עד עמ' 1,178, שורה 4).

מסקנתי, שהפגיעה בעורף הנאשם, ע"י האבנים שהושלכו עליו ע"י המנוח וחבריו, היא הפגיעה החמורה ביותר, וטמונה בה סכנה לחיי הנאשם. מכאן, וכפי שכתבתי לעיל, קמה החובה לציין מיקום פגיעה זו, יחד עם מיקום יתר הפגיעות, בכתב האישום, ולפגיעה זו יש חשיבות לדיון המהותי, בשאלת עוצמת הסכנה בה היה הנאשם נתון ברגע ביצוע הירי.

- טענה נוספת של הסנגור, נוגעת להפקת דנ"א מכל האבנים שנתפסו, ועריכת השוואה לדנ"א של הנערים, בכדי לברר כמה אבנים הושלכו על ידם לעבר הנאשם, ולא רק לברר איזה אבנים פגעו בנאשם.

- ד"ר בובליל כתבה בחוות דעתה, ת/84, שהיא התבקשה לבחון הימצאות פרופיל דנ"א על גבי האבנים שנתפסו בזירה ולהשוות אותו לפרופיל דנ"א של הנאשם ושל המנוח, אך לא התבקשה להשוות את פרופיל הדנ"א שנמצא על האבנים לפרופיל דנ"א של מעורבים נוספים באירוע, כגון מי מהנערים. ד"ר בובליל אישרה בעדותה בפניי, שניתן להפיק פרופיל דנ"א מחומר ביולוגי שנותר על אבן, כתוצאה ממגע (touch DNA), וכי מקובל להפיק פרופיל דנ"א מדגימת רוק (עמ' 1,427 לפרוטוקול, שורה 19-18 ועמ' 1,434, שורה 21 עד עמ' 1,435, שורה 19). הסנגור טען, שמדברי העדה עולה, כי ניתן היה לברר בקלות את פרופיל הדנ"א של הנערים, ובאופן זה לבדוק האם מי מהם אחז באבן כלשהיא מאלה שנתפסו בזירה, ואולי גם לבחון אבנים נוספות. מהזירה, אילו היו נתפסות.

- **מסקנתי, שאכן בחינת הדנ"א של כל המעורבים על כל האבנים שנתפסו היא אכן חשובה, בכדי לאמוד את מספר האבנים שהושלכו על הנאשם, ולא רק את האבנים שהושלכו עליו ע"י המנוח, ולא רק האבנים שפגעו בנאשם. בדיקה זו חשובה בכדי לאמוד את עוצמת הסכנה בה היה נתון הנאשם בשעת הירי. אי-ביצוע הבדיקות הנ"ל מוביל למסקנה אחת ויחידה, לפיה מדובר במחדל חקירתי, שהייתה חובה לבצעו, ומשלא נעשה כן – ההנחה היא, שגרסת הנאשם, להשלכת אבנים נוספות לעברו, מעבר לאלה שנתפסו, לא נסתרה.**

סעיף 13 לכתב האישום

- הנאשם הודה במיוחס לו בסעיף 13 לכתב האישום, בעניין פגיעת הקליע שנורה על-ידו, באספלט, ובעקבות פגיעה זו התפצל הכדור, וליבת הקליע ניתזה היישר מהאספלט אל בית שחי שמאל של המנוח, וחדרה אל גופו. המנוח והנערים נסו לאחור, תוך שהמנוח אוחז בחזהו, ולאחר ריצה של מספר מטרים בודדים חזרה לכיוון הפארק, התמוטט המנוח, בעודו מדמם.

- הסנגור טען, כי על אף שאין חולק אודות קיומו של הקשר הסיבתי העובדתי בנוגע למנגנון מותו של המנוח, צירוף הנסיבות שגרם למותו היה נדיר ביותר מבחינה הסתברותית, ולא ניתן היה לצפות את התוצאה. עוד נטען, כי בתנאי הלחץ בהם פעל הנאשם, הוא לא יכול היה לצפות את התוצאה הקטלנית, שכן הוא פעל על-פי סמכויותיו ועל-פי פקודות המשטרה

המחייבות בנושא, ובהתאם לנהלי המשטרה בנוגע לירי. הסנגור הוסיף וטען, שלא בוצעה כל בדיקה הסתברותית באשר ליכולת צפיית התוצאה הקטלנית בעת ביצוע הירי. אקיים דיון בטענות אלו בפרק הדיון המשפטי.

- בפרק המשפטי אדון הן ביסודות העובדתיים של העבירה המיוחסת לנאשם, והן ביסודותיה הנפשיים, ואכריע במחלוקת שבין הצדדים.

סעיף 14 לכתב האישום

- הנאשם הודה גם במיוחס לו בסעיף 14 לכתב האישום, שם נכתב כי אזרחים שחשו לזירה שניות לאחר הירי, ביצעו החיאה במנוח וכך גם צוותי רפואה שחשו למקום. ואולם, מאמצי ההצלה לא צלחו והמנוח נפטר.

סעיף 15 לכתב האישום

- בנוגע לסעיף 15 לכתב האישום, הנאשם כפר במיוחס לו – בסעיף זה פורטו רכיבי הרשלנות המיוחסים לנאשם, ושאותם הבאתי בתמצית כתב האישום שבתחילת הכרעת הדיון. בפרק המשפטי שלהלן, אדון ברכיבי סעיף זה, ואכריע בהם.

עדי הראייה לאירוע התקיפה

הנער ד.

- ביום האירוע חגג ד. את יום הולדתו ה-13, והוא הצעיר ביותר מבין הנערים המעורבים. בזמן עדותו בבית המשפט היה ד. בן 15 שנים.

- בהודעתו במח"ש מיום 3.7.19 (ת/70) מסר ד., כי ביום האירוע הגיע לגן 'בית העם' לפגוש חבר בשם קווין ולאחר שטיילו ברח' אח"י אילת הלכו לפארק המותקנים בו מגלישות ונדנדות, שם שיחקו, ואז נפרד מחברו והלך בדרך הקצרה חזרה לביתו "שזה קרוב לכניסה של בית העם... ואז ראיתי שהם התחילו לקלל את השוטר ולצעוק עליו ואז התחילו לזרוק עליו אבנים ואז שמעתי ירייה אחת וברחתי, אני שמעתי ירייה אחת וברחתי ורצתי הביתה." (ת/70, שורות 11-17). בהמשך מסר כי: "...ואז אני רואה ילדים איך הם זורקים בו אבנים ומקללים אותו ואז שמעתי ירייה ואז רצתי לפארק הקטן ומשם הלכתי הביתה." (שורות 23-24).

- לאחר יציאת אביו של ד. מחדר החקירות, לבקשת ד., סיפור המעשה השתנה. לדבריו "באותו יום פגשתי את המנוח ואת א.ס., שהוא בן דוד של המנוח ולומד בכיתה שלי (שורה 62). והיה עוד בחור אתיופי בשם א. ועוד בחור אתיופי בשם ח. (שורה 63). פגשתי את ארבעתם בפארק, לא רציתי לספר ליד אבא שלי אבל אני מכיר את ארבעתם, ולחצתי להם יד ו"עשינו כיף" (שורות 64-65, 98 ו-100). עוד סיפר, שהשוטר הגיע. "...לקח אותי הצידה, הראה לי תעודה ואמר שהוא שוטר. שאל אותי איך קוראים לי ואיפה אני גר ושאל על הבחורים, מי אלה ומה הם רוצים ממני, כי הוא חשד שבטח הם עושים לי משהו, לשדוד אותי או משהו כזה" (שורות

67-68). "ואז השוטר החל לעשות להם חיפושים בכיסים, והם שאלו אותו מה הוא רוצה מהם. הוא הראה להם תעודת שוטר" (שורה 69). "המנוח ו-א.ס. התחילו להגיד שהם מכירים אנשים שידועים לזייף ושזה בטח זיוף. ואז השוטר הרים את החולצה והראה להם את האקדח" (שורות 71-72). "הם התחילו לזוז אחורה ולהגיד לו שהוא ישלם על זה שהראה להם את האקדח ושיש להם קשרים במשטרה" (שורה 73). "ואז השוטר התחיל ללכת מהם לכיוון הבית האתר בניה שם, ואז הם המשיכו ללכת אחריו ואז א.ס. הבן דודה של טקה ביקש ממני שאני אצלם את כל זה ואז אני הבאתי לו את הטלפון שלי כי לא היה לו סוללה בפלאפון שלו, ואז הוא התחיל לצלם עם הנייד שלי, אחרי השוטר הלכו ארבעתם שזה א.ס., א., ח., וסולומון טקה, אני גם הלכתי אבל רק עברתי את הכביש ועמדתי ליד מכונית שהייתה ליד הבית בתחילת הרחוב בצבע אפור..." (שורות 73-77). "המנוח והנערים התחילו להגיד לנאשם להתקשר למשטרה "כי בטח התעודה שלו מזויפת, ואז כשהוא התקשר למשטרה אז הם לא זיהו אותו... ואז הם התחילו לצחוק עליו ולהגיד לו שזה מזויף, ואז השוטר קילל אותם, ואז הם לקחו אבנים קטנים וזרקו אותם האבנים לא פגעו בו, ואז אני הסתובבתי לראות שאין מכוניות כי שמעתי מכונית עוצרת שם... אז שמעתי יריה אחת, ואז הסתכלתי אחורה וראיתי סולומון טקה עומד ככה מקופל ומחזיק בבטן ואז זיהיתי שכולם בורחים ואז התחלתי גם לרוץ ולא הסתכלתי מאחוריי ופשוט רצתי עד הפארק הקטן ומשם המשכתי ללכת הבית" (שורות 78-84)

- סיפור זה של ד. קרוב יותר למציאות, מבחינת תיאור הגעת הנאשם, הצגת תעודת שוטר, והתנהלותו אל מול ד. ויתר הנערים. בנוגע לאבנים שהנערים זרקו לעבר הנאשם – ד. תיאר "אבנים קטנות" והוסיף שהן לא פגעו בנאשם – תיאור שאינו תואם את העובדות שהוכחו בפניי מעבר לכל ספק, מאחר וחלק מהאבנים כן פגעו בנאשם. בנוגע לגודל האבנים – לא אקבע מסמרות, שהרי כפי שכתבתי לעיל, אדם אחד יכול לראות באבן כקטנה, ואחר יראה באותה אבן כגדולה, על כן מדובר בתיאור סובייקטיבי.

- ד. נשאל מה קרה אחרי שהשוטר שוחח עם מוקד 100, ולדבריו "השוטר היה בצד ליד המדרכה של הבית שבנוי חדש, לשאלתך אני שמעתי תסתמו את הפה יא עולים ואז סולומון טקה מרים מאבן מהכביש יש שם בית חדש ויש שם אבנים על הכביש, והשוטר אמר להם תפסיקו תפסיקו, ואז סולומון טקה זרק עליו אבנים שפגעו ושמעתי את השוטר אומר תפסיקו אני לא יודע אם פגעו בו, לשאלתך סולומון עמד ליד מכונית והייתה לו אבן ביד קטנה ואני לא יודע אם זרק אותה כי אני הסתכלתי אחורה כי חשבתי שנכנסת מכונית לפה ואז שמעתי ירייה" (שורות 118-121).

- ד. נשאל כמה אבנים ראה שנזרקו על הנאשם, ותשובתו: "מהסלומון טקה ראיתי שהוא זורק שלוש או שתיים", ולשאלה אם האבנים פגעו בנאשם, ענה הפעם: "אני הסתכלתי והם לא פגעו בו אלא ברצפה לידו".

- ד. סתר עצמו פעם אחר פעם בעניין פגיעת האבנים בנאשם, וניכר שעל אף שמרבית דבריו הם דברי אמת, בעניינים המפלילים אותו ו/או את חבריו – הוא מסר גרסאות סותרות ובלתי אמינות.

• בחקירתו הנגדית בבית המשפט, נשאל ד. בנושא זריקת האבנים על הנאשם (עמ' 1,713 לפרוטוקול, שורות 8-1):

"ש. ...כשאמרת ואז הם התחילו לזרוק בו אבנים, אני מבין שאתה ראית בעיניים שלך את סולומון טקה, א., ת. ו-א.ס. מתחילים לזרוק על השוטר אבנים. נכון?
ת. כן.
ש. וזה היה באזור של הבית החדש ברח' השיירה, נכון?
ת. כן."

ד. נשאל על המרחק בינו ובין חבריו בזמן הירי (עמ' 1,731 לפרוטוקול, שורה 25 עד עמ' 1,732, שורה 7):

"ש. איפה אתה היית, נסה למקם את עצמך בזמן ששמעת את הירייה. אתה היית ברחוב השיירה מן הסתם. נכון?
ת. כן.
ש. וזה היה המשך לכך שאתה הלכת עם סולומון טקה והנערים מגן בית העם אחרי השוטר בזמן שהם קיללו אותו, צעקו עליו, איימו עליו וזרקו עליו אבנים. נכון?
ת. נכון.
ש. כלומר, תקן אותי אם אני טועה, שאתה היית בסך הכל קרוב אליהם ואל השוטר.
ת. הייתי קרוב.
ש. היית קרוב. ואז אחרי שהם זרקו אבנים כמו שאמרת שמעת ירייה וברחת. כלומר רגע הבריחה שלך היה מיד אחרי הירייה ששמעת?
ת. נכון."

ד. נשאל בעניין הכוונה לפגוע בנאשם (עמ' 1,736, שורה 23 עד עמ' 1,737, שורה 8):

"ש. אני חושב שאתה גם ידעת שהם מראש התכוונו לפגוע ולגרום לו חבלות, לא סתם זרקו עליו אבנים. ידעת, הם התכוונו לפגוע בו נכון? כמו שהם איימו עליו?
ת. כן.
ש. כלומר הם מימשו את האיום שלהם.
כב' השופט ד"ר זאיד פלאח: שניה הוא אמר תשובה.
ת. אמרתי שכן."

• ד. אישר, שהיה עד לאירועים עד לשמיעת קול הירי, ואז ברח מהמקום. עוד אישר שהמנוח וחבריו זרקו על הנאשם אבנים, וכי הם התכוונו לפגוע בו ולגרום לו לחבלות, זאת לאחר שאיימו כי יפגעו בו, ובכך הם התכוונו לממש את איומיהם. דברי ד. הנ"ל משתלבים עם חומר הראיות, ואני נותן אמון מלא בדבריו הנ"ל.

- אביו של ד. אמר לחוקר יניב גרינברג, בהתאם למזכרו מיום 4.7.19 (ת/63), שסבתו של ד. נתנה לו מתנת יום הולדת בסך 1,000 ₪, וכי חסרים שם 200 שקלים. ד. אמר לאביו, שהכסף נמסר לנערים שהיו עימו בגן הציבורי ביום האירוע, וכי השוטר הרגיש או ראה משהו ולכן פנה אליהם.
- בהודעתו במח"ש מיום 2.9.19 (ת/71) הוצג ל-ד. סרטון אבטחה מרחוב השיירה 46, ובין היתר אמר "אחרי שהסתובבתי הסתכלתי קצת אחורה ואחר כך המשכתי ללכת עם הפנים לכיוון הגן, אז נעמדתי הסתובבתי שוב אחורה ואז שמעתי שבה מכונית מאחורה אז הסתכלתי אחורה ואז שמעתי ירייה ואז רצתי לכיוון הפארק" (עמ' 2, שורות 3-1).
- בהתאם לתיאור הנ"ל, ד. הלך אחרי הנאשם, יחד עם המנוח ויתר הנערים, ראה את זריקת האבנים על הנאשם, אך הוא לא נראה במצלמת האבטחה של רח' השיירה 46 בזמן שהנאשם נראה הולך לכיוון רח' יציב ובסמוך אחריו הלכו א. א. ס. וטקה המנוח. יחד עם זאת, ד. נראה במצלמת האבטחה הולך לכיוון גן 'בית העם', כפי שאישר בהודעתו מיום 2.9.19 (ת/71, שורות 6-3).
- מסקנתי היא, שעל אף ש-ד. לא נראה במצלמת האבטחה של הבית ברחוב השיירה 46, לא ניתן לשלול את נוכחותו בזירת האירועים, כפי שהוא עצמו אמר, אך לא במקום שמצלמת רח' השיירה 46 יכלה לקלוט, וכפי שאמר בעדותו בבית המשפט מיום 16.11.21, "הייתי עם המנוח אבל הייתי די רחוק מהם, כאילו לא כזה המשכתי איתם" (עמ' 1730 לפרוטוקול, שורה 20), והוסיף "רק אז, אחרי ששמעתי את הירייה, ברחתי מהמקום" (עמ' 1731, שורה 22).
- ד. טען עוד, כי א. ס. הזמין עבורו סמים, מבלי שביקש זאת ממנו, ודרש עבורם תשלום (עמ' 1747, שורה 28), וכדבריו: "הוא אמר לי את זה אחרי שהוא הזמין. אני לא ידעתי מאיפה הוא הביא את זה, ממי" (עמ' 1748, שורות 4-6). ד. הוסיף ואמר, את מה שאביו אמר, כפי שהבאתי לעיל: "אני זוכר שלקחתי מתוך ה- 1000 ₪ שקיבלתי מתנה ליום ההולדת, 200 ₪ אבל אני לא זוכר אם מסרתי אותם" (עמ' 1750, שורות 21-23), וכשעומת עם דבריו בחקירתו במח"ש, הוסיף "אבל אם רשום אז מסרתי אותם" (עמ' 1751, שורה 7).
- מסקנתי היא, ש-ד. אכן נסחט ביום האירוע, ע"י הנערים, אך לא ע"י המנוח, והוא מסר להם 200 ₪ מתוך סך של 1,000 ₪ מתנה, שקיבל מסבתו באותו היום, לרגל יום הולדתו.
- בהמשך עדותו של ד. בבית המשפט, מיום 23.11.21, הוא טען שככל הנראה, מי שצילם את הנאשם בזמן שהלכו אחריו, היה א. ס., וכדבריו "נראה לי הוא צילם לפני הירי את השוטר" (עמ' 1786, שורות 11-13), והוסיף ש-א. ס. אמר לו "תביא את הטלפון לצלם והבאתי לו" (עמ' 1786, שורה 23), וכי "ראיתי ש-א. ס. צילם אותו עם הטלפון שלי" (עמ' 1788, שורה 20).
- ד. ענה לשאלת בית המשפט, כי הנערים זרקו אבנים על השוטר "כי הוא קילל אותם" (עמ' 1840, שורה 4), והוסיף שבכך הם רצו "שהוא ילך או שלפגוע בו" (עמ' 1840, שורה 6), ולשאלת בית המשפט השיב, שהוא ראה "בעיניים שלי" את אחד הנערים מחזיק אבן ביד שלו (עמ' 1843, שורה 7).

- **מסקנתי היא, שהנערים איימו וסחטו את ד., ואף לקחו ממנו סך של 200 ₪, ועל רקע מעשיהם אלה, הגיע אליהם הנאשם, שוחח תחילה עם ד., ולאחר מכן שוחח עם הנערים וביקש מהם לרוקן את תכולת כיסיהם. בשלב זה הגיע המנוח, ואז החלו האירועים שהובילו לירי. עוד הוכח בפניי, ש-ד. נכח בזמן המשך האירועים, עד לירי שבוצע ע"י הנאשם, אך לא היה בקרבת המנוח ויתר הנערים, וכי ראה את הנערים מחזיקים באבנים ומשליכים אותם לעבר הנאשם.**

הנער א.ס.

- בהודעתו במח"ש מיום 30.6.19 (ת/72), סיפר א.ס., שהיה עם ח. ו-א. ליד 'בית העם', בכניסה לפארק הציבורי, שם פגשו את ד. (שורות 2-3), ובשלב מסוים עבר לידם אדם, שלא ידעו שהוא שוטר (שורה 4), שאל אותם על מעשיהם עם הילד, וטען שהם שודדים אותו ומרביצים לו (שורה 6). א.ס. המשיך וסיפר, שאותו אדם לקח את ד. הצידה, דיבר אתו כמה דקות (שורה 7), לאחר מכן ניגש ל-א.ס., לקח את הטלפון שלו ואמר לו שהוא שדד ואיים על ד. בשלב זה הגיע המנוח, שאל אותו "מה אתה עושה להם" (שורה 12), והבחור השיב "מה אכפת לך?", והמנוח השיב 'הם חברים שלי' (שורות 12-13). א.ס. המשיך וסיפר, שהוא ביקש את הטלפון שלו מהשוטר והוא החזיר אותו, ושרצה להפעיל את המצלמה, אך הסוללה הייתה ריקה, על כן לקח את הנייד של ד. "והתחלתי לצלם וידאו" (שורות 11 + 14). א.ס. אמר עוד, שהמנוח אמר להם תתקשרו למשטרה, אך הם לא התקשרו, ולאחר מכן החזיר ל-ד. את הטלפון והוא ברח הביתה (שורה 11). א.ס. אמר עוד, שבשלב הזה הבחור התחיל ללכת מהמקום לרחוב השיירה, ואילו א.ס., המנוח, א., ד. ו-ח. - הלכו אחריו, כאשר ד. היה מאחוריהם (שורה 15).

- לדברי א.ס., הוא וחבריו המשיכו לכיוון בית העם, וצעקו לעבר הנאשם "למה אתה בא אלינו", "אין לך מה לעשות לנו", "לא עשינו כלום", "אין לך תעודה" (שורה 18), ואז השוטר עמד במדרכה שחור לבן, הוציא אקדח ואמר למנוח שזה אקדח אמיתי, הרים את החולצה והראה את האקדח, והמנוח "אמר לו שזה אקדח איירסופט" (שורות 19-20), אז השוטר שם יד על האקדח והלך לאחור, ואילו א.ס. ו-ח. רצו לכיוון בית העם, ו-א. התחבא מאחורי מכונית והתחיל לצרוח. לגרסת א.ס., "המנוח הלך לכיוון העצים ולקח אבן לבנה גדולה" ואמר לו "אם תירה בי, אני אגן על עצמי. אז אל תנסה" (שורות 21-22), והחל לרוץ באמצע הכביש, ואז השוטר נכנס לתוך הכביש, החזיק את האקדח, כיון על המנוח, ירה פעם ראשונה ופספס, ואז ירה פעם שניה במנוח ופגע בו, והמנוח טפסף טיפות דם קטנות (שורות 22-23). בהמשך אמר א.ס., שהיה הבדל של 10-15 שניות בין הירי הראשון לשני (שורה 75).

- בהודעתו השלישית מיום 4.7.19 (ת/75) אמר א.ס., שסדר הליכתם אחרי השוטר היה באופן הזה, שהוא, א. ו-ח. הלכו אחרי השוטר, והיו "באותו קו", ואילו המנוח היה "קצת לידו אבל טיפה מאחוריו" (שורה 20). בהמשך אמר, ש-ד. עמד שם והסתכל, ואז שמע ירייה ולאחר מכן ברח. לשאלה מדוע הלכו הוא וחבריו אחרי השוטר, ענה א.ס. "שיפסיק לבוא אלינו" (שורה 45), וכשנשאל על כך שהשוטר ממילא הלך, והם בכל זאת הלכו אחריו, השיב "הוא לא הלך, שיראה תעודה" (שורה 48), וכי קודם לכן הוא "הראה רק

קצת, לא הראה הכל" (שורה 49).

- א.ס. ערך שחזור לאירועים (ת/74), חזר על עיקרי דבריו במח"ש, ובנוגע למספר היריות ששמע, אמר ששמע ירייה אחת או שתיים, וכי בירייה השנייה ראה את המנוח שוכב, וכי בירייה הראשונה הוא טפף דם.
- בעדותו בבית המשפט, ביום 16.12.21, סיפר א.ס., ששתה עם חבריו וודקה לפני האירוע (עמ' 1907 לפרוטוקול, שורה 10), וכי ד., שהוא חבר שלו מהכיתה, חייב לו ₪ 200 אותם הוא צריך לקחת ממנו, אך לא סיפר על כך בחקירתו במח"ש כי היה לחוץ (עמ' 1909, שורה 1). א.ס. הכחיש שמטרת המפגש עם ד. הייתה לצורך גביית כסף עבור סמים, שהזמין עבורו מבלי לשאול אותו (עמ' 1911, שורה 20), והכחיש כי דרש מ-ד., באמצעות האינסטגרם, סך של 400 שקלים נוספים (עמ' 1911, שורה 27), ולדבריו הוא לא כתב את ההודעה, אולי מישהו אחר, כדבריו (עמ' 1912, שורה 7).
- בהמשך אמר א.ס. שהוא לא היה תחת השפעת אלכוהול, ולדבריו הפעם "**אני לא שתיתי באותו יום**" (עמ' 1923, שורה 6), רק החברים שלו שתו (עמ' 1923, שורה 14).
- א.ס. הכחיש כי הקול המופיע בהקלטת שיחת הנאשם עם מוקד 100, לפיו נאמר לנאשם "**אתה תקבל בלוק**", הוא הקול שלו, והכחיש כי איימו על הנאשם "**להביא לו אנשים מדרום הארץ ומהצפון**" (עמ' 1927, שורה 7). א.ס. חזר על דבריו, לפיהם המנוח הלך לכיוון העצים, לקח אבן גדולה, ואמר לו "**אם תירה בי אני אגן על עצמי אז אל תנסה**" (עמ' 1933, שורה 9), וכי הוא לא ראה את רגע הירי, אלא רק שמע אותו (עמ' 1943, שורה 23). בהמשך עדותו עומת העד עם דבריו במח"ש, ותשובתו שחזרה על עצמה "**יכול להיות גם טעיתי שם אתה מבין כי הייתי מבולבל**", תשובה שהביאה את בית המשפט לומר לעד "**אתה שם לב? יותר מידי טעויות אתה אומר לי**" (עמ' 1950, שורה 8). א.ס. הכחיש שכולם, למעט ד., זרקו לעבר הנאשם אבנים (עמ' 1953, שורה 5), והכחיש כי איים על ד., או שאמר לו שהמנוח "מת בגללו", כפי ש-ד. טען (עמ' 1953, שורה 15-22).
- א.ס. התבקש לקרוא את השורה בה הופיעו המילים "אבן לבנה גדולה", בכדי לסיים את המחלוקת שבין ב"כ הצדדים, אם מדובר בתיאור סוג האבן או צבעה. א.ס. קרא מספר פעמים את השורה, ובכל פעם דילג על המילים הרלבנטיות, ורק אחרי מספר ניסיונות הוא קרא אותן (עמ' 1956, שורה 17), וכשנשאל מדוע דילג על המילים הרבה פעמים, השיב "**אולי לא ראיתי את זה. לא יודע**" (עמ' 1957, שורה 15), ולשאלת בית המשפט, אם דילג עליהן בכוונה, ענה "**אין לי ריכוז. אני צריך ריכוז בשביל לקרוא**" (עמ' 1957, שורות 27-29).
- תשובת העד שמה קץ למחלוקת, והוא קרא את המילה ככזו המתארת את סוג האבן - "לבנה". העד נשאל בנוגע לכוונתו במילה "לבנה", ותשובתו "**התכוונתי פשוט לאבן. לא יודע. פשוט אבן רגילה**" (עמ' 1956, שורה 26).

והדגים כך: "העד מרים את היד, פותח את כף יד ימין וסוגר מעט את האצבעות" (עמ' 1956, שורה 27). ב"כ המאשימה שאל את העד "כשאתה אמרת, ענית לשאלתו לגבי הַלְבְּנָה, התכוונת לאותה אבן שהדגמת לי על היד?" ותשובתו "כן" (עמ' 1958, שורות 12-14).

- מסקנתי מכל הדיון הנ"ל, ש-א.ס. עשה עליו רושם גרוע, ואני דוחה את דבריו ואת גרסתו הבלתי אמינים. בעניין סוג וגודל האבן, מסקנתי, שהעד התכוון לגודל האבן וסוגה, באומרו "לַבְּנָה", אחרת היה משתמש במילה אבן, וכל ניסיונותיו להתחמק מקריאת המילים "אבן לבנה", באו במטרה להתחמק מכל טיעון שיש בו כדי לסייע לנאשם. העד עשה עליו רושם גרוע, של אדם שהאמת רחוקה ממנו, ועדותו נאמרה באופן בלתי עקבי, ו"התירוץ" של העד בנוגע לטעויותיו, שהוביל את בית המשפט לומר לו זאת במפורש, כפי שהבאתי לעיל – כל אלה מחזקים את חוסר אמינותו של העד. גם בנוגע לסיבת המפגש עם ד. - העד לא אמר אמת, ולאחר מכן בנוגע לדו-השיח עם הנאשם, הצגת תעודת שוטר, המרדף שלו ושל חבריו אחר הנאשם, השלכת האבנים לעברו והפגיעה בו, וגם אירוע הירי – שהעד טען ששמע שתי יריות, ולדבריו המנוח החזיק אבן, הסתתר מאחורי עץ ואמר לנאשם שאם ירה הוא יגן על עצמו – תיאור שאין לו כל תמיכה בכל חומר הראיות, ואף סותר את חומר הראיות שהוכח בפניי מעבר לכל ספק. סוף דבר - אני דוחה את גרסתו של העד, ומעדיף על פניה את גרסת הנאשם, שעליה אעמוד בהמשך.

הנער ח.

- ביום 1.7.19 פגש החוקר דרור זיון את ח. בבית החולים, וכתב מזכר המתעד את השיחה שהתקיימה ביניהם (ת/33). לדברי ח., הם היו שלושה, שהגיעו לקחת כסף מצעיר בשם ד., בפארק 'בית העם', ואז הגיע למקום אדם על אזרחי, טען שהוא שוטר והראה להם את אקדחו. המנוח הרים 2 אבנים ואז נשמעו 2 יריות, שרק אחת פגעה. העד ציין כי הוא חושש למסור עדות, וכי האדם שירה הציג בפניהם תעודה, אך עשה זאת במהירות והם לא הספיקו לראות.

- בהודעתו מיום האירוע, 30.6.19 (ת/76) סיפר ח. (עמ' 1 שורה 24 עד עמ' 2 שורה 14):

"באנו ל-ד. לקחת כסף, לשאלתך היינו במגרש המשחקים הקטן שרחוק מהתיאטרון. ד. הביא לנו כסף ואז הגיע בן אדם התערב... בא אמר מה אתם עושים, חשב באנו להרביץ לילד... התווכחנו איתו אם הוא שוטר או לא, הוא שלף את האקדח, אני רצתי לצד, אח"כ שמעתי 2 יריות, חזרתי ראיתי את סולומון על הרצפה הבן אדם התחיל לצעוק דברים ואז עלה על נידת... אמרנו לו תראה משהו שמוכיח שאתה שוטר הוא אמר אני לא חייב לכם שום דבר... הוא הראה תעודה או כרטיס וסגר מהר... לא ראיתי מה היה כתוב."

- לשאלה מה עשה המנוח לפני שהנאשם שלף נשק, השיב: "סולומון התקדם לכיוון הבן-אדם ואמר לו למה אתה בורח ואז הבן אדם רצה להוציא את עצמו צודק וגיבור אז הוציא את הנשק" (עמ' 2, שורות 23-25). לשאלה אם

המננוח החזיק משהו ביד בזמן שהוא דיבר עם הנאשם, השיב: "לא, רק אחרי שליפת האקדח סולמון הרים אבנים כי הוא לא הבין בדיוק מה הוא" (עמ' 3, שורות 2-4), ולשאלה איזה אבנים הרים המננוח, השיב: "אבן בגודל כף יד" (עמ' 3, שורות 5-6).

- דבריו של ח. סותרים דברי אחרים, ולמעשה איש מהנערים לא מסר גרסה הדומה לאחר. ח. אמנם הודה כי הגיעו לגבות כסף מ-ד., אך לא סיפר מה הסיבה. הוא סיפר שהמננוח הרים 2 אבנים, אך הכחיש שהשליכו אבנים לעבר הנאשם, שחלקם פגעו בו, כאשר בתיק ישנן ראיות חד משמעיות בעניין זה. גם בנוגע למספר היריות שירה הנאשם - העד לא אמר אמת. עת סיפר על 2 יריות שאחת מהן פגעה במננוח.

- ח. העיד בבית המשפט ביום 23.11.21, דהיינו כשנתיים וחצי לאחר האירוע. לדבריו, ביום האירוע הוא היה בפנימיית "מנוף" בעכו (עמ' 1,853 לפרוטוקול, שורות 1-7), כשדברי הסנגור מדובר בעמותה שמטרתה שיקום נוער, שנפלט ממסגרות חינוכיות שונות, ונדחק לשולי החברה, וביקש ללמוד מכך על אופיו ואורחות חייו של ח., ולתת לכך משקל לעניין התנהגותו ביום האירוע. והמניע שלו לתקוף את הנאשם, יחד עם חבריו.

- לדברי ח., ביום האירוע ד. היה צריך להחזיר כסף ל-א.ס. (עמ' 1860, שורות 28-31), אך הוא לא יודע בגין מה (עמ' 1861, שורה 9), וכשנשאל ע" הסנגור, האם הוא וחבריו הגיעו לפגישה עם ד., על רקע עסקת סמים ביניהם, לא ענה ח. על השאלה (עמ' 1861, שורות 21-26). ח. אישר שבאותו היום שתה עם חבריו, בגן 'בית העם', ודקה (עמ' 1862, שורה 14), ולדבריו "אני שתייתי חצי כוס, כוס" (עמ' 1863, שורה 6). לשאלת הסנגור, שהוא זה אשר סימס הודעה באינסטגרם ל-ד., להביא 400 שקלים, ענה, שיכול להיות שמישהו שלח את ההודעה במקומו, וכי האינסטגרם שלו היה מחובר לטלפונים רבים.

- ח. אישר, שהנאשם אמר להם שהוא שוטר (עמ' 1875, שורה 17), ואף הראה להם תעודה, אך לדבריו "אני לא יודע מה זה היה, יכול להיות רב קו, יכול להיות הכל. הוא הראה פשוט כרטיס" (עמ' 1871, שורה 4). ח. הוסיף ואמר, שאחרי שהנאשם הזדהה בתעודת מינוי משטרתית, התחילו להתווכח אתו, ואז הוא שלף את האקדח (עמ' 1874, שורה 9), והוסיף שלא הייתה סיבה לשלוף את האקדח (עמ' 1874, שורה 26). לדברי ח., אחרי שהשוטר שלף את האקדח הוא הלך הצידה, ואז שמע שתי יריות, וראה את המננוח על הרצפה (עמ' 1875, שורה 1). בנוגע להליכתם אחרי הנאשם, אחרי שהחל לעזוב אותם, אמר ח. "פשוט הם הלכו אתו אז באתי אחריהם", והוסיף "פשוט הולך עם החברים שלי מה" (עמ' 1,876, שורות 21-31). ח. התבקש להסביר לבית המשפט מדוע נער בן 15 הולך אחרי שוטר, תוך שהוא מקלל אותו ומאיים עליו, ותשובתו הייתה, שהוא לא ידע שהנאשם הוא שוטר. בעקבות תשובתו נשאל ח. מדוע ללכת אחרי בן אדם, גם אם אינו שוטר, תוך שמקללים אותו מאיימים עליו, ותשובתו שהוא לא קילל את הנאשם ולא איים עליו, ושהוא לא הלך אחריו אלא הלך עם החברים שלו (עמ' 1,876, שורות 32 עד 1,877, שורה 15).

- בית המשפט ביקש לברר עם ח. עניינים שעלו בעדותו בפניו (עמ' 1,879, שורה 20 עד עמ' 1,880, שורה 30):

"זאיד פלאח: למה היה חשוב לכם לברר אם הוא שוטר?

ח.: כי כל בן אדם שני שיבוא אלי ברחוב ויגיד שהוא שוטר אני אקשיב לו?

זאיד פלאח: כן אבל הבן אדם בא אליך לרחוב ואמר לך אני שוטר בעקבות זה שהוא ראה בעיה פלילית שמתבצעת באותו רגע.

ח.: לא היה שום בעיה פלילית.

זאיד פלאח: לא הייתה שום בעיה פלילית. אז הוא סתם ניגש אליכם?

ח.: יכול להיות. היה לו משעמם. לא יודע מה הוא רצה.

זאיד פלאח: אז אם היה לו משעמם למה בכלל חשוב לך לברר?

ח.: כי ככה. אמרתי לך, לא כל בן אדם שיבוא אלי ברחוב שיגיד לי שהוא שוטר זה לא..

זאיד פלאח: הוא אמר לך אני שוטר מה עוד הוא אמר לך?

ח.: זהו.

זאיד פלאח: אני שוטר אז מה?

ח.: אני שוטר. מה אתם עושים פה. מה אתם זה.

זאיד פלאח: כן.

ח.: רציתי שיראה שהוא שוטר. שיוכיח משהו.

זאיד פלאח: אם היה מראה לך שהוא שוטר היית אומר לו מה אתם עושים שם?

ח.: הייתי אומר לו.

זאיד פלאח: ומה עשיתם שם אם אני שואל אותך?

ח.: מה עשינו? כלום. ישבנו. אמרתי לך. עישנו סיגריה.

זאיד פלאח: אז למה לא אמרת לו אנחנו לא עושים כלום במקום לברר אם הוא שוטר או לא?

ח.: אמרנו לו את זה ובגלל זה הוא גם הלך.

זאיד פלאח: אז לא היה צורך שתבדקו אם הוא שוטר או לא. עניתם לו לא עושים כלום ואז הוא הלך. אז בשביל מה היה צורך לבדוק אם הוא באמת שוטר?

ח.: שהוא לא מתחזה.

זאיד פלאח: גם אם הוא מתחזה מה זה משנה לך?

ח.: מפריע לי.

זאיד פלאח: שאל מה אתה עושה. אמרת כלום. הוא הלך. נגמר הסיפור.

ח.: לא. הוא אחר כך הלך. לקח את ד. לצד. דיבר אתו. אחר כך לקח גם

אותי דיבר איתי וגם את א.ס.

זאיד פלאח: איזה מהם?

ח.: א.ס..

זאיד פלאח: כן.

ח.: דיבר איתם. לא יודע מה הוא אמר להם. בטח גם איים עליהם

בדוק.

זאיד פלאח: מי איים על מי?

ח.: זה השוטר.

זאיד פלאח: השוטר איים על מי?

ח.: על ד. ועל א.ס..

זאיד פלאח: אתה שמעת שהוא איים עליהם?

ח.: לא. אבל זה בוודאות מה שהיה. ממה ש-א.ס. אמר לי.

זאיד פלאח: איזה ס?

ח.: א.ס.. אם אתם לא רוצים להיות במעצר אז כדאי שתלכו מפה."

- בהמשך נשאל ח. ע"י הסנגור לסיבת הליכתו, יחד עם חבריו, אחר הנאשם (עמ' 1,881, שורות 8-30):

"עו"ד יאיר נדשי: כי הוא לא שאל אותך הבנתי. או קי. עכשיו אתה גם מסרת לחוקר למרות שהוא לא בדיוק שאל אותך, שהשוטר בטח רצה להוציא את עצמו צודק. להוציא אותנו לשחק אותה איזה גיבור נכון?

ח.: כן.

עו"ד יאיר נדשי: אתה יכול להסביר לנו מה זה להוציא את עצמו צודק?

ח.: לא יודע. להראות את עצמו הינה, תפסתי בני נוער שעושים זה וזה וזה. אבל לא. לא עבד לו.

עו"ד יאיר נדשי: ומה זה לשחק אותה איזה גיבור?

ח.: להיכנס לדבר שלא צריך.

עו"ד יאיר נדשי: הבנתי. זה בערך מה שאני חושב שהיה. שאתם הרגשתם סולומון טאקה המנוח, אתה, א.ס., א., שהנה בא אדם ומכניס את הראש שלו למקום שלא צריך נכון?

ח.: נכון.

עו"ד יאיר נדשי: בעצם אתה אומר לנו שזה שהשוטר ניסה לסייע לנער במצוקה זה שהוא הכניס את הראש שלו למקום שהוא לא צריך.

ח.: הוא לא ניסה לסייע לאף אחד.

עו"ד יאיר נדשי: הוא לא ניסה לסייע לאף אחד. אני מבין. עכשיו אני גם מבין מהדברים שלך שההתנהגות שלו, של האדם הזה, השוטר הזה, עצבנה אותך.

ח.: היא לא עצבנה אותי.

עו"ד יאיר נדשי: למה לא? בא בן אדם. אני עושה מה שבראש שלי, שותה, מדבר, פתאום הוא בא ומתחיל להכניס את הראש שלו למקום שלא צריך. זה מעצבן אותי.

ח.: אותי זה לא עצבן. אני רק רציתי לברר למה הוא בא."

- עדותו של ח. בפניי הייתה רצופה סתירות, התחמקויות, לא הייתה עקבית, וברור לי ש-ח. לא אמר אמת בבית המשפט, והכל מתוך תקווה לסייע לעצמו ולחבריו, שלא להסתבך בנוגע לסיבת המפגש שלהם עם ד., והתנהגותם כלפיו, ובנוסף – בכדי לסבך את הנאשם בביצוע הירי לעבר המנוח. ח. לא מסר כל הסבר סביר והגיוני, למפגש עם ד., להליכתם אחרי הנאשם, וכל התשובות שמסר בעניין זה, כולל לשאלות הרבות שבית המשפט הפנה אליו בעניין זה, היו תשובות חמקמקות ובלתי סבירות. ח. הכחיש השמעת קללות ואיומים כלפי הנאשם, והכחיש זריקת אבנים עליו, ופגיעה בו, עד לרגע הירי. אני דוחה את גרסתו של ח., ומעדיף את גרסת הנאשם על פני גרסתו ודבריו.

הנער א.

- במזכר (17/נ) כתבה החוקרת מעיין לוי כהנא, כי בליל האירוע, עת שוחחה

עם א., הריחה ממנו ריח אלכוהול, אך יחד עם זאת, היא ציינה כי א. דיבר עמה באופן שוטף וברור.

• במזכר שרשמה החוקרת ניצן אייזנברג אודות "שיחה עם הקטין א." ביום האירוע, נרשם כי לדברי א., הוא (ת/21):

"... היה עם חברים ברחבה של בית העם כאשר הגיע גבר לבוש אזרחי הציג תעודת שוטר והראה כי יש לו אקדח ואמר להם להוציא הכל מהכיסים. א. וחבריו חשבו שהשוטר הוא מתחזה והאקדח אינו אמיתי ואמרו לשוטר שהוא לא אמיתי. בשלב זה השוטר התווכח עימם והתחיל ללכת לכיוון בו אנחנו נמצאים כרגע. כשהוא הולך הנערים הולכים אחריו ואומרים לו אתה לא שוטר. א. אמר כי לא נגע בשוטר בכלל. כשהם הגיעו ליד בית 44 השוטר שלף אקדח וכיוון אותו לעבר א., א. ברח והתחבא מאחורי רכב חונה ואז ראה את השוטר מכוון על חבר שלו סלומון ויורה בו. ראה את סלומון נופל וכולו דם..."

• בהודעתו מיום האירוע (ת/77) מסר א.: "היינו בבית העם אני וסלומון טקה זה שנורה ו-א.ס. ו-ח., זה ליד תיאטרון הצפון, זה היה בשעה 20:00 לערך, פתאום הגיע גבר וביקש לדבר עם ד. שהיה שם, אני לא יודע על מה דיברו, אני הייתי בצד..." (עמ' 1, שורות 6-1). בהמשך סיפר א., שהוא לא האמין שמדובר בשוטר, למרות שהציג להם תעודה, וכי הוא וחבריו הלכו אחרי הנאשם, בזמן שיצא מהגן והלך ברח' השיירה, ו-"ואז לא יודע מה עבר לו בראש וכיוון את האקדח לעברי ודרך את האקדח אני התחבאתי מאחורי מכונית והוא בא אחרי ואז הוא ראה את א.ס. ליד השיחים, והוא ראה את סלומון טקה באמצע הכביש וירה בו פעם אחת, או פעמיים אני לא סגור על זה, הוא לא עזר לטקה ורק התקשר למשטרה, לשאלתך זה מה שאני חושב ושמעתי אותו אומר שתוקפים אותי או משהו כזה כך הוא אמר בטלפון לפני שהוא ירה" (עמ' 1 להודעה, שורות 22-3). לשאלת החוקר, מתי הנאשם דיבר בטלפון ואמר שתוקפים אותו, השיב א.: "כשרדפנו אחריו כדי לשאול אותו מי הוא, כי אני לא האמנתי שהוא שוטר".

• בנוגע למרחק בין הנאשם למנוח, בזמן הירי, אמר א. "בערך 3 מטרים", ובנוגע למרחק בינו ובין הנאשם אמר "2 או 3 מטרים" (הודעתו, עמ' 2, שורות 18-22).

• בנוגע לירי אמר א., שהנאשם "החזיק את האקדח בשתי ידיו וכיוון וירה", והוסיף כי "בזמן שהיורה חיפש אותי ובא אחרי אני התחבאתי והמשכתי לזוז מאחורי הרכב, ואז היורה הבחין בטקה והלך מסביב לרכב בצד השני וטקה עמד באמצע הכביש והוא ירה בו" (עמ' 2 להודעה, שורה 23 עד עמ' 3, שורה 5).

• דברי א. הנ"ל, אינם עולים בקנה אחד עם מכלול הראיות בתיק: א. טען שהנאשם חיפש אותו בכדי לירות לעברו, דבר שאינו עולה כלל בחומר הראיות. עוד טוען א., שהנאשם הבחין במנוח, הלך מסביב לרכב וירה בו – בניגוד לחומר הראיות. א. התעלם מתקיפת הנאשם באמצעות אבנים. דברי א. באו במטרה להרחיק את עצמו ואת חבריו מאחריות כלשהי לכל מעשה ביום האירוע, כולל התנהלותם אל מול ד. גם בשחזור (ת/77א) חזר א. על

גרסתו הבלתי אמינה, באומרו, בין היתר "וכמה שניות אחרי יעני הוא אמר: "תוקפים אותי, תוקפים אותי", ואז הוא פשוט הוציא את האקדח, הוא כאילו התקשר, הוציא את האקדח ופשוט יעני כיוון עלי, הוא ראה שהוא לא, שהוא לא מצליח יעני, שהוא לא יפגע, אז הוא ירה בסולומון טקה" (עמ' 1 לשחזור, שורה 21 עד עמ' 2, שורה 11)

- בעדותו בבית המשפט, א. טען "אני לא הרמתי שום אבנים אני לא יודע מה כל אחד עשה. אני עצמי לא הרמתי שום אבן וזרקתי", והוסיף "אני לא ראיתי מה הם עשו אני לא ראיתי אני לא ראיתי שהם זרקו אבן או משהו אני לא ראיתי" (עמ' 1,651 לפרוטוקול, שורות 1-3), וכי "אני לא ראיתי שום אבן שעפה או שמישהו הרים אבן אני לא ראיתי" (עמ' 1,651, שורה 20-30).
- המסקנה העולה מכל הנ"ל – א. סירב לענות על שאלות רבות שהפנה אליו הסנגור, וכאשר הסנגור עימת אותו עם דברים שהוא עצמו אמר, או דברים שחבריו אמרו, חזר א. פעם אחר פעם על סירובו לענות. א. עשה עליו רושם שלילי, של אדם שהאמת אינה נר לרגליו. הוא ניסה לעזור לעצמו ולחבריו, תוך אמירת דברים הסותרים את חומר הראיות, כפי שצינתי לעיל, ואף סותרים את המצוין בכתב האישום. עדותו של א. בפני לא הייתה רציפה ולא עקבית, וניכר שלא אמר אמת, ואני מעדיף את גרסת הנאשם, עליה אעמוד בהמשך, על גרסתו של א.

סיכום עדויות הנערים

- הנערים, שהם עדי התביעה לאירוע. עשו עליו רושם בלתי אמין, עת סתרו אחד את האחר, סתרו חומר ראיות חד משמעי, כגון פגיעת האבנים בנאשם, וחלקם הכחיש שזרקו אבנים על הנאשם. ב"כ המאשימה היה ער לסתירות ולפרכות בדברי הנערים, על כן טען שמדובר בנערים צעירים, וכי עדותם בבית המשפט נאמרה זמן רב אחרי האירועים - אין בידי לקבל טיעון זה – גילם של אנשים אינו אמור לתת הכשר לשקרים, והזמן הרב שאכן חלף מאז האירוע ועד לעדותם בפני אינו כה רלבנטי, מאחר ואת גרסתם הבלתי אמינה הם מסרו כבר ביום האירוע, ובסמוך לאחריו.
- יחד עם זאת, שוכנעתי מחומר הראיות הקשור בנערים, שכאשר הנאשם הגיע אליהם, המנוח לא היה איתם, ואז הנאשם ביקש מ-ד. לשוחח עימו בצד, הציג תעודת שוטר, ואני דוחה את הטיעון שהצגת התעודה הייתה במהירות ומבלי שהנערים יזהו שמדובר בשוטר – מדובר בנערים, שאדם מבוגר מגיע אליהם, מציג עצמו כשוטר, מבקש לברר את התנהלותם הבלתי חוקית אל מול נער שהיה איתם, ואף מראה להם את אקדחו – זו בדיוק התנהלות של שוטר, המבקש לשמור על הסדר, ולהגן על אזרחים מפני פגיעה באזרחים אחרים, ולא מצאתי שהייתה סיבה כלשהי, למי מהנערים, לחשוד שלא מדובר בשוטר, ולהתנהג כלפיו כפי שהם התנהגו – מלבד עבריינות לשמה – וזאת על אף גילם הצעיר.
- עוד שוכנעתי מדברי הנערים, שהם הלכו אחרי הנאשם, עת עזב אותם והחל לחזור מהיכן שהגיע. איימו עליו, זרקו עליו אבנים, וחומר הראיות מוכיח באופן חד משמעי, שחלק מהאבנים פגעו בו. שוכנעתי, שבעת הירי, הנערים היו במרחק קצר מהנאשם, והוא ירה יריה אחת, ולא שתיים, כפי שנאמר ע"י

חלק מהנערים.

רעיית הנאשם

• רעיית הנאשם מסרה שתי הודעות במח"ש, בסמוך לאחר האירוע, וכן העידה בבית המשפט ביום 20.4.21. בהודעתה במח"ש מיום 1.7.19 (ת/82), מסרה, שביום האירוע הגיעה יחד עם הנאשם ושלושת ילדיהם, ל"גן משחקים עם האופניים...". מאחר והנאשם לימד את בנו לרכב על אופניים בלי גלגלי עזר (ת/82, שורות 2-8), והוסיפה (החל משורה 8):

"ואז כשעמדתי שם ראיתי ילד ממוצא לא אתיופי בן חמש עשרה או שש עשרה, הגיע לכיווני לכיוון היציאה ובאו לעברו שלושה אתיופים והיה עוד בחור ממוצא לא אתיופי. הילד הזה נתן להם חמישים שקל והם אמרו שהוא צריך להביא עוד מאתיים. הם קלטו שהסתכלתי והבחור השני שלא היה אתיופי אמר להם ששש כאילו שינמיכו את הקול ואני סובבתי את הראש שלא ישימו לב שאני מאזינה. ואז הם אמרו לו שיביא עוד מאתיים שקל או שיבואו לאבא שלו והוא מלמל משהו, לא שמעתי מה, והילד אמר בסדר אחד האתיופים חיבק אותו בצורה חברית אבל יותר מוחלצת ואמר לו בוא אני אבוא איתך תביא את הכסף. והם התחילו ללכת ופלוני בדיוק התקדם לעברי ויצאנו מהפארק. התקדמנו לרחוב השיירה וזה ישב לי, הפריע לי, ואז סיפרתי לפלוני שנראה לי שסוחטים את הילד והרגיש לי שלקחו אותו בכוח, והוא אמר לי לחכות רגע עם הילדים ושהוא יציץ שהכל בסדר. בינתיים חציתי עם הילדים לכיוון השני כדי שנעמוד על מדרכה וחיכיתי וחיכיתי וראיתי שהוא מתעכב אז צלצלתי אליו והוא לא ענה ואז פתאום נוצר בינינו קשר עין, הוא כאילו נכנס לכיוון הגן משחקים ושם נעלם בינינו הקשר עין וכשצלצלתי ראיתי שהוא חוזר לעברי וניתקתי, וראיתי שהוא מדבר בטלפון ושמעתי שהוא מזמין ניידת ואז החבורה הזאת רצו אחריו וצעקו יא מלשין יא מלשין, ואחד האתיופים לקח אבן וזרק, זה היה נראה ממש סלע, גם שמעו רעש של נפילה וזה נשמע נורא וזה פתח לשאר שגם הם התחילו לזרוק עליו אבנים ובטלפון הוא צעק אני צריך סיוע, וצעק להם אני שוטר, תתרחקו, והילדים שלי רואים את זה וכשהם לא הפסיקו לזרוק אבנים הוא פשוט שלף את הנשק ואז הוא ירה, הוא ירה ככה, כלפי מטה... אני זוכרת שלא החלפתי אף מילה עם פלוני, כי פחדתי שיקשרו בינינו והייתי עם הילדים והילדים בכו כל הדרך והיו היסטריים עד שהגענו הביתה... הילדה שלי בת השבע אמרה שאבא ירה לרצפה וכשהם זרקו אבנים אחד מהם אמר אני קורע אותו או אני הולך להביא סכין, אני לא שמעתי את זה. גם אני התקשרתי למשטרה להזמין אותם כשראיתי שהם מתנפלים עליו עם האבנים, לשאלתך אמרתי למשטרה שיש מהומות היא שאלה איפה ואמרתי ליד טיפת

חלב ואז ניתקתי את השיחה.

רעיית הנאשם נשאלה בנוגע למספר הילדים שהלכו אחרי בעלה (שורות 53-54):

ש: כמה ילדים רדפו אחרי ברוך?

ת: שלושה אתיופים ובחור לא אתיופי שהיה איתם, ארבעה.

החמישי שנתן את הכסף לא היה איתם כבר"

לשאלת החוקרת כיצד המנוח וחבריו נגעו בנאשם, השיבה (שורות 60-61):

ת. כמו מין דחיפות כאלה קלות, כמו התגרות, אבל הוא לא נסחף להתגרות ופשוט המשיך ללכת תוך שהם אומרים לו יא מלשן.

ש: זה היה דחיפות שהזיזו אותך, או טפיחות כאלה?

ת: זה לא היה חברי, זה היה דחיפות.

ש: דחיפות קלות או שהעיפו אותך על הרצפה?

ת: לא, קלות"

• החוקרת עימתה את רעיית הנאשם עם הדיווח שלה למוקד 100, לפיו אמרה כי מדובר "בקטטה של אתיופים", ותשובתה "אני לא חושבת אני חושבת שאמרתי שיש פה קטטה ותוקפים ואם אפשר לשלוח ניידת והיא שאלה איפה את נמצאת והייתי מבולבלת ואמרתי לה שזה איפה שטיפת חלב", ולשאלת החוקרת מדוע לא אמרה שתוקפים את בעלה, השיבה "לא יודעת, לא יצאו לי המילים, לא יודעת להסביר הייתי מבולבלת. להגיש לך שחשבתי זה יעזור במשהו? פשוט חייגתי" (שורות 128-133).

• אמנם רעיית הנאשם לא דייקה בפרטים, כפי שהחוקרת חזרה ושאלה אותה, ואולם – מדובר ברעיית הנאשם, שראתה את בעלה נרדף ע"י נערים, שקודם לכן שמעה אותם סוחטים נער קטין, ואף הייתה עדה לירי שבוצע ע"י בעלה, ושבעקבותיו מת אחד הנערים, וכל זאת שעה שילדיה הקטינים עימה. במצב זה, אין לצפות מרעיית הנאשם לתאר את האירועים כפי שאדם ניטרלי היה מתאר אותם, ואני קובע שחוסר הדיוקים בדברי העדה נובעים מהמצב הקשה אליו נקלעה, יחד עם בעלה וילדיהם. העדה תיארה את מצבה באותו אירוע, בהודעתה השניה במח"ש מיום 10.17.19 (ת/82א) (שורות 26-30):

"ראיתי אותם די מהר זורקים אבנים ואז שמעתי אותו אומר בשיחה שהוא תוך כדי בשיחה אומר תוקפים אותי ואז הילדים התחילו לצרוח אבא אבא ואז אני הסתכלתי לילדים ואמרתי להם להיות בשקט ולא להגיד אבא אבא כי אתה רואה חבורה כזאת ואני לבד עם הילדים שלי ואני הפחד שלי היה שהם יבואו וייפגעו לי בילדים או יחטפו לי את הילדים, אני חושבת שזו סיטואציה נוראית שמצד אחד אתה רואה את הבעל ואת רוצה לגשת ואתה לא יכול הילדים איתך ואתה ממש נקרע ואז זה התפתח פשוט."

• בהודעתה הראשונה נשאלה העדה בנוגע למספר האבנים שזרקו הנערים על הנאשם, ותשובתה "לא יודעת, בערך כשלוש אבנים אולי, אחד מהם הרים שוב זרק, אולי ארבע אבנים. לא יודעת להגיד במדויק כמה. זה קרה ממש מהר" (ת/82, שורות 134-136), ובהודעתה השניה אמרה, שאמנם הייתה בקשר עין עם בעלה הנאשם, במהלך האירוע עם הנערים, אך "כן

וגם הייתי מסתכלת על הילדים שהיו לידי" (ת/82א, שורות 43-41). מכאן, אין להסיק מדברי העדה אודות המספר המדויק של האבנים שזרקו הנערים לעבר הנאשם, שהרי ייתכן וכאשר הסתכלה על ילדיה, נזרקו אבנים נוספות. שלא הבחינה בהם, וכדבריה (ת/82א, שורות 65-59):

"שאלה: ממקומך הצלחת להיות כל הזמן בקשר עם ברוך?

תשובה: לא.

שאלה: מדוע?

תשובה: כי היו ילדים לידי ואני כל הזמן הסתכלתי על הילדים והם בכו והיו היסטריים, את האמת אני חיכיתי רק שתגיע משטרה ואני אנתק משם איתם כי לא רציתי שהם יראו את כל המחזה הזה.

שאלה: לאיזה מחזה את מתכוונת?

תשובה: לא קל לראות את אבא מקבל אבנים".

• ביום 20.4.21 העידה רעיית הנאשם בבית המשפט, ובפתח חקירתה הראשית, נשאלה ע"י התובע אם לאחר קריאת עדויותיה לפני הדין, ברצונה להוסיף דבר שלא מופיע בעדויות, ותשובתה (עמ' 1,202 לפרוטוקל, שורות 11-19):

"ממה שאני זוכרת וממה ששם ראיתי זה שכן ביקשתי

שיחקרו את הילדה שלי שראתה את הכל. זה לא כתוב. היא

אמרה שאין לכם חוקרים מוסמכים לגילאים האלה, וזה

נשאר בצד."

ולשאלה בנוגע לגילה של הבת, השיבה שהייתה בגיל 7 שנים, וכי "זה מהותי כי היא ראתה את הכל" (עמ' 1,202, שורות 27-29), ואכן בהודעתה הראשונה במח"ש, אמרה רעיית הנאשם (ת/82, שורות 31-32):

"הילדה שלי בת השבע אמרה שאבא ירה לריצפה וכשהם

זרקו אבנים אחד מהם אמר אני קורע אותו או אני הולך

להביא סכין, אני לא שמעתי את זה"

• דברים אלה של רעיית הנאשם, שנאמרו כבר בהודעתה הראשונה, היו אמורים להוביל לבירור אפשרות גביית עדות מהילדה באמצעות חוקר ילדים, מאחר ומדובר בעניין מהותי, שיש בו כדי להשליך על הסכנה בה היה נתון הנאשם בשעת הירי.

• בנוגע לעדות הילדה, בית המשפט הפנה לרעיית הנאשם שאלות, וכך נשאלה והשיבה (עמ' 1,223, שורה 28 עד עמ' 1,225, שורה 11):

"כב' השופט פלאח: אם אז לפני, עוד כמעט זה שנתיים, נכון? הסכמת, והיא הייתה שנתיים יותר צעירה. הסכמת שהיא תגיע למשטרה ותעיד, והמשמעות היא שאולי גם אחרי זה הדברים יובאו לבית המשפט. למה היום את לא מסכימה שהיא תבוא, כשהיא כבר שנתיים אחרי? זו זכותך המלאה, אבל אני רק שואל,

אשת הנאשם: אנחנו,

כב' השורה פלאח: כדי שאני אבין את ההיגיון.

אשת הנאשם: אנחנו עוברים הרבה מאז המקרה, אוקיי?
הילדים עברו הרבה ואנחנו בטיפולים איתם. אני, לי קשה
לעמוד במעמד הזה, אוקיי? אני לא רוצה לשים את הילדה
במעמד כזה. אני יודעת שאולי יכול להיות שיהיו לזה
השלכות, אבל אני לא מוכנה לשים את הילדה שלי במעמד
כזה.

כב' השורה פלאח: אם,

אשת הנאשם: היא עברה מספיק, ראתה מספיק. דברים
שילד בגיל שלה לא צריך לראות.

כב' השורה פלאח: אם את העדות של הילדה שלך אני
אעשה ללא קהל בכלל, רק תובע עם הצוות שלו כמובן,
סגור, בעלך שהוא אבא של הילדה, שהוא הנאשם, ואני?
את תסכימי שהיא תבוא? אני לא מחייב, אני רק שואל כדי
שאני אבין.

אשת הנאשם: לא אדוני, כי הילדים לא יודעים מה אנחנו
עוברים, אוקיי? מבחינתם המשכנו בחיים. אין להם מושג
שאמא היום נמצאת פה. אין להם מושג שאבא עובר את כל
המסכת הזאת. אין להם מושג. מבחינתם באותו רגע שנגמר
האירוע, חודש אחרי חזרנו לחיים במירכאות, אוקיי?
כב' השורה פלאח: כלומר, הילדים לא מודעים לזה שיש
משפט.

אשת הנאשם: הם לא מודעים לכלום. הם לא מודעים
לכלום, וזאת אחת הסיבות שגם ביקשתי את הפרגוד. אני
לא צריכה שפתאום הילדה תיחשף לאיזה משהו בגוגל, כי
היום הכל פרוץ והכל בחוץ. היא כבר מספיק גדולה, והיא
נגישה למקומות האלה.

כב' השורה פלאח: היא הילדה הגדולה שלכם, נכון?

אשת הנאשם: כן.

כב' השורה פלאח: ויש לך עוד קטנים יותר?

אשת הנאשם: ויש לי עוד קטנים יותר"

• המצב בו נמצאים רעיית הנאשם וילדיהם, מאז האירועים, עת נאלצו
לעבור לעיר אחרת, לבית מגורים אחר, והמשפחה נמצאת תחת אבטחה,
אינו מצב קל. ילדיהם אינם מודעים למשפט המתנהל בענייניו של אביהם,
כך לדברי רעייתו, וחשיפת הילדה לעדות בבית המשפט, בעניין האירוע
הטראומטי שהיא עברה כשנתיים לפני כן, אינו קל. אמנם הייתי מצפה
לחוות דעת מומחה, בעניין השלכת עדות הבת על מצבה, ומסוגלותה
להגיע לבית המשפט ולהעיד, ובאיזה תנאים ניתן יהיה לעשות זאת,
ואולם, ועל אף שלא הוגשה לי כל חוות דעת בנושא, שוכנעתי שאכן
הבאתה הילדה לעדות בבית המשפט עלולה לפגוע בשיקומה, לאחר
האירועים הקשים שעברה יחד עם הוריה ואחיה הקטינים ממנה.

• בנוגע לזריקות האבנים על הנאשם, אמרה העדה, בעדותה בבית המשפט
(עמ' 1,214, שורות 15-18):

"אני אגיד לך מה שמעתי.

...

שמעתי את האבנים. שמעתי את האבנים בצורה חזקה מאוד, אוקיי? לא יודעת להגיד"

והוסיפה (עמ' 1,2141, שורות 19-23):

"אני לא ראיתי את האבנים בוודאות, להגיד לך איזה סוג אבן זו הייתה, אוקיי? אני ראיתי את בעלי מתגונן, וזו ככה מצד לצד. ואתה שומע בומים, לא שמעתי, אני יודעת איך נשמעות זריקות של אבנים. כאלה נפילות אני לא שמעתי, אוקיי? זה צרוב לי בזיכרון וזה לא מרפה"

• ב"כ המאשימה עימת את העדה עם העובדה, שהנאשם לא אמר בשיחת הטלפון הראשונה למוקד 100 שתוקפים אותו, בניגוד למה שמסרה בהודעתה הראשונה, ותשובתה (עמ' 1,226, שורות 19-27):

"אני אומרת יכול להיות שאולי לא, הוא לא אמר תוקפים אותי והוא אמר משהו אחר ולי זה נשמע ככה, אוקיי? אני ראיתי את בעלי מדבר בטלפון, ואז התחילו האבנים, ומה שהוא אמר שם הילדים שלי צורחים אבא, אבא, ואני במקום אולי לגשת אליו ולעזור לו, מסתכלת על הילדים שלי ואומרת להם שקט, אתם לא אומרים אבא, לא משנה מי פונה אליכם? למה? איפה אנחנו חיים? איפה אנחנו חיים? איפה זה נשמע? איש כוחות ביטחון ניגש לבדוק משהו ותוקפים אותו. על מה? על מה? הילדים שלי במקום שאני אראה להם, לא יודעת, אומץ ואנסה לעשות משהו, אני תופסת אותם ומשתיקה אותם. למה?"

וכך נשאלה העדה ע"י בית המשפט (עמ' 1,264, שורות 7-25):

"כב' השופט פלאח: כלומר שלילת האקדח לא שינתה?
אשת הנאשם: כן. הם לא הסתובבו והלכו. הם לא,

...

אשת הנאשם: שום דבר.
כב' השופט פלאח: לא שינתה את העמדה של אותם נערים.
אשת הנאשם: לא.
כב' השופט פלאח: כלפיו.
אשת הנאשם: כן.
כב' השופט פלאח: ומה המרחק בינו לבין הנערים בשלב הזה?

...

אשת הנאשם: אני פה, להערכתך אזור הטלוויזיה.
כב' השופט פלאח: זאת אומרת זה 5, 6 מטרים.

...

אשת הנאשם: להערכתך, כשאני מאחורה.
כב' השופט פלאח: הערכה גסה, בסדר"

העדה עומתה עם דבריה בהודעתה, לפיהם בשעת הירי "הם לא זרקו עוד אבנים, אבל הם עדיין עמדו ממולו", ולדבריה (עמ' 1,264, שורה 31 עד עמ' 1,265, שורה 2):

"זה נכון חלקית, ואני אסביר למה. כי בשלב של השליפה אני סובבתי את הילדים שלי, שלא יראו את זה. אני ניסיתי למנוע כמה שיותר נזקים מבחינת הילדים. בשלב השליפה אני עדיין גוננתי על הילדים וניסיתי איך שהוא לתמרן בין הזה, אז לא שמעתי, אבל אני לא יודעת להגיד"

והוסיפה (עמ' 1,265, שורות 14-9):

"כשאני הסתכלתי, כן. זה נכון. אני אמרתי לך,

...

מה שאני אמרתי, אמרתי, אוקיי? אבל בוא לא נשכח את הנוכחות של הילדים."

בחקירתה הנגדית תיארה העדה את השלכת האירוע עליה, וכדבריה (עמ' 1,279, שורות 15-9):

"ראיתי את הצורה שבה הם תוקפים אותנו. אני לא חושבת שמהו היה עוצר בעדם אם הם היו מגלים שגם אני והילדים שם. אז אני מאמינה שהם גם היו מנסים לפגוע בהם, אוקיי? וזאת אחת הסיבות שגם לא יצרתי איתו קשר, כדי שלא בטעות מישהו יבחין בזה ויעקב אחרי הביתה, אוקיי? אז פשוט ניסיתי. לא יודעת איך זה עלה לי לראש, אבל באמת ניסיתי בכל דרך אפשרית. כאילו, אני לא מכירה אותו, אוקיי? זה בעלי שם, ומבחינתי באותו הרגע זה גם אדם זר. כאילו, ממש לנתק את זה."

והוסיפה (עמ' 1,280, שורה 31 עד עמ' 1,231, שורה 4):

"מה שאני חשתי באותו רגע. באותו רגע זה היה פחד ששיתק לי את כל הגוף.. מטח האבנים הזה פשוט גרם לי, פשוט לקפוא במקום. פשוט לא זזתי. לא, היום בדיעבד אני אומרת למה לא צילמתי, למה, היום כל אחד מוציא טלפון לצלם. למה לא עשיתי את אחד מהדברים האלה? הפחד והאימה שחשתי באותו רגע באמת השתלטו עלי ברמה שחששתי לשלומם של הילדים, לשלומי ולשלומי של בעלי וניסיתי פשוט לתמרן בין 2 הדברים יחד."

• שוכנעתי, כאמור, שרעיית הנאשם הייתה במצב לחוץ מאוד בזמן האירועים, וכדבריה (עמ' 1,324, שורות 5-3):

"אני, עוד פעם אני, הסיטואציה מאוד מורכבת מבחינתי, אוקיי? הילדים שלי לנגד עיניי לאורך כל הדרך, ובעלי מצד שני. לא יודעת להגיד לך בוודאות אם הסתכלתי ספציפית באותה נקודה או לא, ובטח שלא היום."

עוד שוכנעתי, שלא ניתן ללמוד מדברי רעיית הנאשם, אם ברגע הירי השליכו הנערים אבנים לעבר הנאשם ואם לאו, מאחר והיא הייתה עסוקה הן בילדיה, הן בעצמה והן בבעלה המותקף, וייתכן וכפי שקבעתי לעיל, בעת שהסיטה מבוטה לעבר ילדיה, נזרקו אבנים שלא ראתה, על כן – המסקנה אם ברגע הירי נזרקו אבנים ע"י הנערים לעבר הנאשם, ואם לאו – לא תסתמך על דברי רעיית הנאשם, אלא על יתר הראיות בתיק, ואני קובע, שלא ניתן לקבוע מדבריה, ברמת הוודאות הנדרשת, שלא נזרקו על הנאשם אבנים בשעת הירי, וגם לא ניתן לקבוע בוודאות, שאכן נזרקו עליו, באותו רגע, אבנים.

עדים שהיגעו לזירה לאחר הירי

אלי (אליעזר) יואל בארי

- אלי בארי שימש בזמן האירוע כמדריך בעמותת "נירים", הממוקמת במקלט הציבורי ברח' השיירה. אלי מסר הודעה בזירת האירוע בשעה 21:41 (ת/80), וכן ערך שחזור ביום 1.7.19 בשעה 00:03 (ת/81 - תמלול, ת/81א' – צילום השחזור).
- בהודעתו במח"ש (ת/80) מסר אלי, כי בסמוך לשעה 20:00 יצא לעשן סיגריה יחד עם נער בשם ד.ס., וכך תיאר את שראה ושמע (הודעתו, מעמ' 1 שורה 6 עד עמ' 2 שורה 2):

"ושמענו צעקות וראינו אבנים עפה לכיוון האוטו בסוף רחוב השיירה על הצומת של המקלט ממש ממול, האבן נזרקה מכיוון השיירה 46 לכיוון כללי המקלט. לשאלתך לא ראיתי מי זרק את האבן, ואז אני וד.ס. יצאנו לכיוון הרחוב כמה צעדים לראות מה קורה ואז ראיתי בחור גופייה בצבע תכלת, בחור בעל גוון עור בהיר כבן 30 בערך צעק משהו שאני לא יודע, הוא החזיק אקדח בידו ושמעתי וראיתי שהוא יורה, הוא עמד כחמישים מטרים ממני לערך והוא ירה לכיוון השיירה 44 כלומר לכיוון הנגדי שלי, ואז התקדמנו קצת ... ואז ראיתי את א. צורח ובורח. אני נשארתי במקום לשמור על המקלט, אני באותו רגע הייתי בהלם ולא ידעתי מה לעשות, ד.ס. נכנס בריצה למקלט וקרא לכולם לא יודע מה אמר, בשלב זה נמרוד המדריך הראשי במקלט, רץ עם הנערים של המקלט לכיוון הזירה. אני נשארתי באזור המקלט, אחרי זה אני התקשרתי לאמבולנס כי נמרוד צרח לי תקשר לאמבולנס. זה היה בשעה 20:08."

- בשחזור (ת/81 + ת/81א') חזר אלי על עיקרי דבריו בהודעתו, ולדבריו "עמדתי שם בכניסה למקלט", "בוורודים האלה, ישבתי עם בחור, עם נער, עם חניך" (עמ' 1 שורות 15-21), ו-"אז ראינו אבן נזרקה, אני חושב, או ששמענו צעקות, משהו, קרה ביחד פחות או יותר...", "מכיוון איפשהו באמצע הרחוב" ... (עמ' 1, שורה 23-25 ועמ' 2, שורה 1-3). בהמשך אמר "אז ישבתי, אז שמעתי צעקות וראיתי את האבן פה פוגעת באוטו למטה? אוקיי? אז

יצאנו אני והחניך... יצאנו לפה וראינו, אני ראיתי... אני עמדתי, אני ישבתי ב-, בוורוד, בוורודים, ויצאתי לכיוון פה, אולי 5 מטר קדימה... בחורשה הזאת... ואני רואה את הבחור הנאשם או מי שזה לא היה מכוון, היה צעקות, היה קללות... אני לא זוכר את הקללות, מה אני לא יודע מה, זה היה קללות בבירור... אני רואה את כולו, אבל אני, הזווית שלי אליו היא הזווית ה-, ה-, מאחורה, כי אני עומד פה והוא עומד שם ועם הגב אליי... הוא ירה. הוא ירה, הוא כיוון וירה, ושמעתי צעקה, ובגדול, אני לא יודע, אני, אני נכנסתי פנימה כדי לדאוג לנערים, ואז כל הנערים יצאו יחד, אז הלכתי ביחד עם הנערים לכיוון לשם, ראיתי את ה-, את הבחור, חייגתי תוך כדי למד "א..." (עמ' 3, שורות 5-20 ועמ' 4, שורות 14-20)

- בעדותו בבית המשפט מיום 13.7.20 אמר, שבעמותת נירים יש תיקי חניכים, מהם ניתן לדעת מי מהנערים היה במקום ביום האירוע. והסנגור ביקש ללמוד מכך, שהיה על הרשות החוקרת לברר את זהות הנוכחים, ולגבות מהם הודעות, שמא מי מהם ראה את האירוע. לדברי אלי, "עמותת נירים מעניקה לבני נוער בסיכון גבוה את ההזדמנות לעתים האחרונה לחזור ולהשתלב במרכז החברה הישראלית", ובנוגע לגודל האבנים שנזרקו, הוא לא נשאל על כך במח"ש, ובעדותו בבית המשפט, שנמסרה כשנה לאחר האירוע, מסר כי "האבן הייתה בגודל קטן, זאת אומרת, פחות מאגרופ או בערך בגודל הזה" (עמ' 745 לפרוטוקול, שורה 12-33). העד הוסיף ואמר, "אני הראיתי להם, אני חושב גם שזה הובא בשחזור, ממש הראיתי להם איפה נפלה האבן והיה שם מתחת לאוטו, בקצה האחורי של האוטו, אני חושב שהיה שם אבן וסימנו אותה, אני ממש הראיתי בשחזור, אם אני לא טועה" (עמ' 746, שורות 1-20), וכשנאמר לו ע"י הסנגור שבקצה האחורי של האוטו נמצאו 4 אבנים, השיב העד "אוקיי, אז אחת מהן, כנראה" (עמ' 746, שורות 21-22). בעקבות תשובתו זו, נשאל העד ע"י בית המשפט, אם ארבעת האבנים שנמצאו מתחת לרכב היו באותו גודל או בגדלים שונים, ותשובתו "זה לא נזרק כזה חזק", וכשנשאל אם ראה את גודל האבן במהלך הזריקה או כאשר הלך לרכב והסתכל מתחתיו, השיב כי ראה את גודל האבן במהלך הזריקה ובשל כך עשה את השחזור (עמ' 746, שורה 23-33).

- אלי נשאל ע"י בית המשפט אם הוא יכול להעריך את הפרש הזמן בין זריקת האבן לירי, ותשובתו: "שניות, ממש פחות או יותר באותו הזמן, זאת אומרת, זה קרה וזה קרה", והוסיף: "אני חושב שהאבן הקדימה את הירייה, אבל גם אם כן זה כזה שניות בודדות או אפילו בשברירי שניות... זה ממש מעט מאוד זמן" (עמ' 749, שורה 26-32).

- אלי עשה עליי רושם אמין, ואני נותן אמון מלא בדבריו. מדברי אלי עולה, שלפחות אבן אחת נזרקה על הנאשם שבריר שניה לפני ביצוע הירי. בנוגע ליתר העניינים, עליהם הצביע הסנגור, בנוגע למחדל חקירה בשל אי-זימון נערים נוספים מהעמותה, זיהום זירה ועוד – אין בידי לקבל טיעונים אלה, שהרי העד אמר מפורשות, שהמטרה לא אפשרה לאנשים להיכנס לזירה. בנוגע לעדים נוספים שיכלו להעיד, מדברי אלי לא עולה, שהיו עדי ראיה נוספים לרגע הירי, מתוך הנערים שהיו במקלט, חוץ ממנו ומ-ד.ס.

החניך ד.ס.

- ד.ס. מסר הודעה במח"ש ביום 3.7.19 בפני החוקר עאמר מוכתר (ת/78). לדבריו, הוא יצא לעשן מחוץ למקלט, "ואז ראיתי את השוטר בא, מחזיק אקדח בשתי ידיים ויורה ישר ולא למטה כמו שכתוב בעיתונים" (שורה 3), לדבריו "ראיתי במו עיני את הירי" (שורה 9), וכי ראה את היורה "ומחזיק אקדח בשתי ידיו ומכוון לפלג גוף עליון של טקה וירה" (שורה 13). לבקשת החוקר כי יספר מה ראה בדיוק, ענה ד.ס. "עישנתי סיגריה בחוץ ואז שמעתי צעקות ... ולא ראיתי שום אבן .." – תשובה זו ניתנה למרות שהחוקר לא שאל על אבנים, וכדברי החוקר "אבל לא שאלתי אותך על אבן" (ת/78, שורות 11-12). ד.ס. הוסיף ואמר, כי "טקה רץ מהשוטר כשהוא ירה בו" (שורה 55).
- בעדותו בבית המשפט מיום 15.6.21 נשאל בנוגע למספר הנערים שהשתתפו בפעילות עמותת נירים ביום האירוע, ותשובתו הייתה בין 8 ל-12 איש, וכי לאחר שנשמע הירי "כולם הסתובבו שם בחוץ עד איזה 01:00 בלילה" (עמ' 1,573 לפרוטוקול, שורות 1-3).
- ד.ס. אישר כי שוחח עם אלי בארי על מה שהם ראו במהלך האירוע ולדבריו: "היה לנו אותו סיפור, פשוט הוא ראה אבן ואני לא ראיתי" (עמ' 1,574, שורות 9-15). בנוגע לרגע הירי, ד.ס. עומת ע"י הסנגור עם תשובתו לחוקר בהודעתו, לפיה בעת הירי היו במקום א.ס., ח. ו-א. (ת/78, שורה 38-39). השיב: "לא ראיתי אותם בכלל. לא אמרתי את זה גם ... אמרתי שאחרי האירוע ידעתי שהם היו איתו... אמרתי לו באותו רגע שבאתי רק אחרי... כבר דיברו בטלויזיה אחרי שכל השמועה הזאת עברה מפה לאוזן" (עמ' 1,600, שורה 24 עד עמ' 1,601, שורה 12). לאור זאת הסנגור אמר לד.ס. שהוא שיקר לחוקר, ותשובתו "בסדר אז ראיתי אותם" (עמ' 1,601, שורה 13-20).
- במהלך עדותו בבית המשפט, העליב ד.ס. את הסנגור באומרו "לך תתקוועד", ובית המשפט העיר לו על כך "אין לך כבוד לבית המשפט? אתה מקלל עורך דין בתוך אולם בית המשפט?" (עמ' 1,607, שורות 1-13).
- ד.ס. עשה עליי רושם גרוע, עדותו לא הייתה עקבית, סתרה ראיות פורנזיות, סתרה עדויות אחרות שנמצאו על ידי מהימנות, לא אמר אמת בנוגע לאופן ביצוע הירי, ולא בנוגע לזריקת האבנים על הנאשם, ולא בנוגע למרחק בין המנוח לנאשם בעת הירי, ולמעשה – לא אמר אמת בדבר, ואני דוחה את דבריו ואת גרסתו. גם התנהגותו של ד.ס. בבית המשפט לא הייתה ראויה, כפי שציינתי לעיל.

נמרוד איווניר

- נמרוד הוא מדריך בפנימית נירים, ומסר הודעה במח"ש ביום 2.7.19 (ת/79). לדבריו ד.ס. נכנס למקלט, יחד עם אלי, וצעק "יש בלאגן", ובזמן זה הם צפו בסרט "בקול גבוה" (שורה 37). על כן לא שמעו קול ירי. בעקבות כך, הנערים רצו החוצה, והוא יצא אחריהם, ואז הוא ראה את המנוח שוכב על הכביש, ו-א.ס. מחזיק בו וצועק לעבר השוטר "למה ירית בו?".

- בעדותו בבית המשפט מיום 13.7.21 אמר, שהכיר את משפחת המנוח רק לאחר האירוע, וכי ביום האירוע נערכה פעילות של עמותת נירים במקלט, בה "היו בערך בין 6 ל-8 נערים ומחוץ למקלט, אני חושב, שהיו עוד שני נערים שעמדו מחוץ למקלט" (עמ' 761 לפרוטוקול, שורה 7), אך הוסיף שייתכן והיו יותר. לדבריו, בעמותת נירים משתתפים נערים, שאמנם לא כולם נמצאים בסיכון גבוה, אך "נמצאים על איזשהו רצף של סיכון" (עמ' 763, שורה 4), והוסיף שהפרמטרים של סיכון הם: "נשירה גלויה או סמויה מבית הספר, שוטטות, חלקם היו מעורבים בפעילות עבריינית, חלקם, ממש לא כולם, וחלקם גם עם איזה שהן בעיות התנהגותיות" (עמ' 763, שורה 4-7).

- לדברי העד, בנוגע ל-א.ס. ראה "שיש לו בעיות של ביקור סדיר בבית הספר" (עמ' 764, שורה 1-4), וכך גם בנוגע ל-א. (עמ' 764, שורה 29), אך את המנוח הוא לא הכיר, ופגש אותו רק פעם אחת לפני האירוע, ומעולם לא דיבר איתו באופן אישי (עמ' 765, שורה 3-7).

- בנוגע לנוכחות אנשים בזירת האירועים לאחר הירי, אמר העד שבהתחלה היו בין 10 ל-20 אנשים, וכי לאחר מכן הגיעו יותר (עמ' 768, שורה 1), חלק מהנערים הסתובבו גם בחורשה (עמ' 768, שורה 31), וגם על הכביש (עמ' 769, שורה 3).

שרית אברבון

- שרית מסרה הודעה במח"ש ביום 2.7.19 (ת/117), ולדבריה היא אחות מזה 18 שנים, ועובדת כאחות אחראית במחלקת טיפול נמרץ ברמב"ם ומדריכת החייאה (שורה 23). העדה גרה ברחוב השיירה 51, מול אזור האירועים, כאשר החורשה מפרידה בין המספרים הזוגיים והלא-זוגיים. לדבריה, "ניקייתי את החצר, שמעתי צעקות וירי אחד" (שורה 2), ואז יצאה מביתה, הגיעה כעבור 20-30 שניות (שורה 28), ראתה בחור שוכב על הפנים ומסביבו מתרוצצים בני נוער (שורה 6), הפכה את הפצוע בסיוע אדם נוסף, חיפשה כניסה של ירי (שורה 12), ואז "מצאנו כניסה של פצע מתחת לבית שחי בצד שמאל, לא מצאנו יציאה" (שורה 13). העדה הוסיפה, שהפצוע היה ללא דופק וללא נשימה (שורה 14), ביצעה בו עיסויים והנשמה, ולאחר כארבע דקות הגיעו שוטרים ופרמדיק על אופנוע (שורה 17-18).

- בעדותה בבית המשפט מיום 6.7.20 חזרה העדה על עיקרי גרסתה במח"ש, והוסיפה שאמנם בהודעתה אמרה ששמעה כ-20 נערים צועקים לפני הירי, בני נוער מתרוצצים, וכי למרות שכתוב בהודעתה 20, "זה לא בדיוק. 10 פלוס בערך כמות האנשים" (עמ' 709, שורה 18), והוסיפה שכשאמרה 20 זה בערך, ויכול להיות פחות. גם לאחר הירי שמעה צעקות של נערים, וכשהגיעה אל המנוח היו בני נוער מסביבו, לא זכרה כמה, והיו גם כאלה שהתרוצצו בחורשה, וכמה אנשים עברו במקום (עמ' 710, שורה 5).

- העדה עשתה עליי רושם אמין, והיא תיארה את ששמעה וראתה ביום האירוע. מדבריה עולה, שנשמעו צעקות של נערים, הן לפני ששמעה את הירי, והן לאחריו, וכי מדובר במספר נערים. כשהגיעה למנוח, ראתה נערים הן לידו והן בחורשה.

נאוה מעיין פלטר

- העדה מתגוררת ברח' השיירה 42, עו"ד במקצועה, והיא שלחה מייל למשרדי מח"ש ביום 7.7.19 (ת/111א'), בה ביקשה, מיוזמתה, כי תוזמן אליהם למתן עדות, וכך נעשה.
- לדברי העדה, ביום האירוע סמוך לשעה 20.00, עת הייתה בחדר העבודה שלה, שמעה ירייה אחת, אך היא לא הייתה בטוחה שמדובר בירייה, כי מעת לעת בני נוער משתמשים בנפצים באזור, וזה נשמע דומה (שורה 7). העדה הוסיפה, כי כעבור 3-4 דקות (שורה 127) פתחה את שער החנייה, והייתה ברחוב "מהומת אלוהים", וכי המרחק בין שער הבית למנוח הוא 2-3 מטר לערך (שורה 105). העדה ראתה נערים אתיופים נסערים מאוד, ובצד ימין ראתה נער שכוב על הגב, בסמוך לבלוק 44.
- לדברי העדה, היא שמעה "את עורך הדין של השוטר אומר שמדובר ב'סביבה אורבנית צפופה' ולא ניתן לירות באוויר וזה קומם אותי כי הבנתי שמדובר בשקר מוחלט" (שורות 29-30). לדבריה מדובר בחורשה רחבת ידיים, בין שני צדי רחוב השיירה, וכי "אין לי ספק שניתן היה לירות באוויר ולכן אני פה" (שורה 32).
- בעדותה בבית המשפט מיום 13.7.20 חזרה העדה על דבריה במח"ש, והוסיפה כי "זו הייתה יוזמה שלי לפנות למחלקה לחקירות שוטרים, אחרי ששמעתי את הסניגור באמצעי התקשורת אומר באמצעי התקשורת שמדובר בסביבה אורבנית צפופה ואני פשוט נדהמתי. באותו רגע הבנתי שמשקרים ומציגים משהו שהוא לא אמיתי" (עמ' 778 לפרוטוקול, שורה 27-31). לדבריה "אני גרתי עד 2013 בסביבה אורבנית צפופה ברמת גן וב-2013 עברנו לקרית חיים לסביבה שבחרתי בה כיון שהיא לא אורבנית ולא צפופה והבית שלי ממוקם באזור הכי לא צפוף והכי לא אורבני שיכול להיות כי חורשה כזו מפרידה בין המספרים הזוגיים ... לאזור הבתים הלא זוגיים..." (מעמ' 778 שורה 32 עד עמ' 779 שורה 3), והוסיפה "מה שהקפיץ אותי מהמקום שזה אזור שהוא לא צפוף בעליל, אזור שהוא לא מבחינת אוכלוסייה, לא מבחינת מספר האנשים שעוברים שם, לא מבחינת האפשרות לירות באוויר או הצידה, וזה דבר שמאוד מאוד קומם אותי ואז אני ביוזמתי הפניתי מכתב למחלקה לחקירות שוטרים ואני ביקשתי קודם כל ליידע אותם, לא ידעתי אם הם יקומו מהמקום ויגיעו לאזור, אני ביקשתי ליידע אותם שמדובר בסביבה לא צפופה ולא כזו אורבנית, כפי שהציג את זה הסניגור באמצעי התקשורת והייתה לי תחושה של ניסיון לטייח מה קרה פה, מכיוון שזה מאוד קומם אותי..." (עמ' 779, 4-12).
- בנוגע למנוח אמרה העדה, שהוא "למד עם הבת שלי בחטיבת הביניים 'דגן', ברחוב בן צבי... המקרה הזה לא נתן לי מנוח. מאוד הציק לי, ואני שאלתי אותה, אז היא אמרה שהוא היה נורמטיבי" (עמ' 782, שורה 22-31). ולדבריה שיתפה פוסט בפייסבוק כי "בלתי נתפס בעיני, כפי שבלתי נתפס בעיניו, כפי שעולה בפוסט שלו, העובדה שנער צעיר, שעוד לא התחיל את החיים שלו, נורה על ידי קצין משטרה... ההזדהות שלי איתו מוגבלת אך ורק לעניין הזה שבלתי נתפס בעיני שקצין משטרה יורה, במיוחד בזירה

הזו של חורשה שניתן לירות לשמיים ולצד, יורה לכיוון נער ... " (עמ' 784, שורה 1-17).

- העדה העידה באופן עקבי ורציף, ואני נותן אמון בדבריה. יחד עם זאת, פרשות המונח "סביבה אורבנית", בו השתמש הסנגור, נתון לפרשנות, וכשם שהעדה השוותה לאזור מגוריה הקודמים בר"ג, אדם אחר ישווה זאת לקיבוץ, לכפר, או לעיר אחרת. בהכרעת דין זו איני מכריע על סמך מונחים בהם השתמשו מי מב"כ הצדדים, אלא אסתמך על העובדות שהוכחו בפניי בראיות כנדרש.

שגיא לפיד

- העד מתגורר ברח' השיירה 46, וביום 3.7.19 מסר הודעה במח"ש (ת/113). לדבריו, ביום האירוע סמוך לשעה 20:05 שמע קול פיצוץ, לא ידע שמדובר בירייה (עמ' 1 להודעתו, שורה 4), הסתכל מהחלון, ממנו לא היה ניתן לראות את הכביש כולו, אך בקצה ראה ילד שעובר וצועק "הוא ירה בו או משהו כזה", וכעבור מספר דקות ירד מביתו. העד צפה במצלמות האבטחה (עמ' 2, שורה 17) וראה ריצה של אנשים. לדבריו, המצלמה לא מצלמת כל הזמן אלא רק כשיש תנועה של אנשים, וכי יש פער זמנים של שתיים וחצי (עמ' 2, שורה 28), ולמיטב ידיעתו הייתה תקלה במצלמה, על כן היא לא הקליטה, והמשטרה לקחה את התיעוד.

- בעדותו בבית המשפט מיום 10.7.20 אמר העד, שבזמן האירוע, נכח בבית הוריו ברחוב השיירה 46 (עמ' 803 לפרוטוקול, שורה 28), וכי לאחר ששמע את הירי יצא החוצה וראה מסביב למנוח אישה ובחור נוסף, מנסים לבצע בו החייאה (עמ' 805, שורה 28), אך הייתה המולה של אנשים, והתחילו להתקבץ עוד אנשים, גם מהבתים ליד. לדברי העד, היורה נראה בסערה רגשית, אפילו מבוהל (עמ' 809, שורה 4), וכי בהתחלה הזירה הייתה מתוחמת באופן צר יותר, עד שהורחבה על ידי המשטרה, וכי בשלב הזה היו כבר יותר מ-20 איש (עמ' 811, שורה 21).

- גם עד זה עשה עליי רושם אמין, והוא תיאר את שראה ושמע. גם מדבריו, כמו מדברי האחרים, ניתן ללמוד הן על תיחום זירת האירועים, והן על מספר האנשים שהיו בזירה לאחר הירי.

אזולאי זהבה

- העדה מתגוררת ברח' השיירה 44, ומסרה הודעה במח"ש ביום 3.7.19 (ת/114). לדבריה, הייתה ביום האירוע בפארק, וראתה את הנאשם מלמד את הבן שלו לנסוע על אופניים ללא גלגלי עזר (עמ' 1, שורה 22), ועזבה את המקום בסביבות השעה 19:50, ותוך כדי יציאה מהפארק, בין השעות 20:01 עד 20:12, שמעה רעש חזק של "בום" (עמ' 3, שורה 7), חזרה לפארק וראתה אדם שוכב על הרצפה ובחור לידו מנסה להעיר אותו. שאלה אדם שהיה שם אם מישהו ירה באדם השוכב, ואז אותו אדם ענה לה "כן, אני" (עמ' 1, שורה 12), ושהוא שוטר, ולשאלתה מדוע ירה, ענה הנאשם "זרקו עליי ועל הילדים שלי אבנים" (שורות 13, 20). העדה לא ראתה את האירוע.

- בעדותה בבית המשפט מיום 9.2.21 חזרה העדה על דבריה במח"ש. לדבריה

החורשה ברחוב השירה משמשת למעבר של אנשים אם הם מטיילים עם כלבם, או אם הם רוצים לטייל (עמ' 1114 לפרוטוקול, שורה 26). ביום האירוע היא חגגה יום הולדת לחבר של הבן שלה, ובמסיבה היו 10-20 חברים (עמ' 1116, שורה 18). לדבריה, אנשים קיללו את הנאשם, והסיטואציה "היתה מפחידה לי באופן אישי, לי ולבן שלי. הקללות, הצעקות, הלחץ שהיה באוויר באותו, באותן שניות" (עמ' 1122, שורה 26). העדה הוסיפה, שהשוטר "נראה מבוהל" (עמ' 1126, שורה 23).

- העדה למעשה לא ראתה את האירוע, אך מעידה על הנאשם שהיה מבוהל, וזה הגיוני, לאור האירוע שעבר, ולאור העובדה שכתוצאה מירי שלו נפגע אדם, שבהמשך נקבע מותו.

אופיר גוזמן

- העד מתגורר ברח' השיירה 44, ומסר הודעה במח"ש ביום 3.7.19 (ת/115). לדבריו, בעת שטייל עם כלבו שמע קול, סבר שזה נפץ, ורק לאחר שהגיע לביתו הבין שמדובר בירי. העד אינו מכיר את המנוח, לא את הנאשם ולא את יתר הנערים.

- בעדותו בבית המשפט מיום 29.11.20 חזר העד על גרסתו במח"ש. לדבריו, הוא לא שמע צעקות.

- עדותו של עד זה אינה רלבנטית לאירוע הירי.

גיא לופט

- גם עד זה, כמו קודמיו, מתגורר ברח' השיירה 44, ומסר הודעה במח"ש ביום 3.7.19 (ת/116). לדבריו, שמע קול נפץ אחד, יצא לחלון ביתו הפונה אל החורשה, וראה נער שוכב על הרצפה. לדבריו, "היו שם חבורה של נערים אתיופיים, מלבד אחד, שלא הפסיקו לקלל ולצעוק ומנסים לתקוף כנראה את היורה, הבחור עם הגופיה הכחולה" (עמ' 1 להודעתו, שורות 8-2). העד הוסיף ואמר, שהבחור עם הגופייה הכחולה, "הלך וחזר מפחד שיותקף, היה סהרורי, יותר נכון מפוחד. הוא לא הגיב, לא קילל, ולא ניסה לתקוף ונראה כמי שמנסה לשמור על עצמו. לא זיהיתי מי מהאנשים שהיו במקום. לא הבחנתי בבחור עם הגופייה הכחולה שמחזיק נשק" (עמ' 1, שורות 16-27).

- בעדותו בבית המשפט מיום 29.11.20 חזר העד על עיקרי דבריו במח"ש, והסביר את דבריו בנוגע לניסיון לתקוף את הנאשם, באומרו כי הסיק זאת בגלל הצעקות והקללות (עמ' 951 לפרוטוקול, שורה 19). עוד אמר שהנאשם נראה לחוץ" (עמ' 951, שורה 28), והסביר את דבריו לפיהם הוא היה נראה מפוחד, באומרו שאמר כך מאחר והנאשם הלך "הלוך-חזור, הלוך-חזור" (עמ' 951, שורה 31-32). על כן הסיק שהוא "מנסה לשמור על עצמו" מהתנהגותו לפיה "אתה רואה שמקללים אותך, אתה הולך ומתרחק. זהו" (עמ' 952, שורה 6).

- העד לא ראה את האירוע, ועדותו מתארת את מצבו של הנאשם לאחר הירי.

מינה אונגר

- העדה מתגוררת ברח' השיירה 53, וביום 1.7.19 מסרה עדות במח"ש (ת/112). גם עדה זו לא ראתה את האירוע, אך שמעה קולות של נערים וקול של ירייה אחת, ואחריה צעקות "**הוא ירה בו**". ראתה את השכנה מבצעת במנוח החיאה, ולדבריה, לקח למד"א ולמשטרה "**המון זמן להגיע**", והסירנות היו 5-10 דקות אחרי הירי. בנוגע למצלמה המותקנת במרפסת ביתה, אמרה העדה שמדובר במצלמת דמי. גם עדה זו לא ראתה, למעשה, כל חלק באירוע.

משה ייני

- העד הוא שוטר לשעבר, המתגורר ברח' השיירה 44, וביום 5.8.19 מסר עדות במח"ש (ת/110). לדבריו, קצת אחרי השעה 20:00 שמע רעש, סבר שילדים שיחקו עם נפץ, אח"כ שמע קולות, ירד וראה בחור אתיופי שוכב על הרצפה, ונערים אמרו שירו בו. מאחוריו שמע אדם אומר "**אני יריתי, זרקו עליי אבנים**", ושמע נערים אומרים "**אתה מת היום, הלך עליך**".
- בעדותו בבית המשפט מיום 13.7.20 חזר העד על עיקרי דבריו בהודעתו, והוסיף שהיו הרבה נערים (עמ' 727 לפרוטוקול, שורה 4), חלקם ממוצא אתיופי (עמ' 727, שורה 6), אך אינו יכול לומר היכן כולם היו (עמ' 727, שורה 11). עוד אמר העד, שבזמן שעמד במקום, הנאשם נגע בו בגב, וכשהסתובב אליו פנה אליו הנאשם בשמו, ואמר לו "**זרקו עלי אבנים, יריתי**", וכי התחיל שם בלגן, על כן אמר לנאשם להתרחק לאחור כדי שלא ייפגע ושהמהומה לא תגבר (עמ' 729, שורה 3). העד אמר שהנאשם נראה לו "**מבוהל**" (עמ' 729, שורה 9), וכי היה לו באזור צד שמאל משהו שנראה כמו ד, ושהאזור היה עם סימנים (עמ' 729, שורה 20).
- העד לא ראה את האירוע, אך תיאר את "האווירה" שהייתה במקום לאחר הירי, ותיאר את מצבו של הנאשם בזמן זה, ואת מילות הנאשם בנוגע לאירוע, שהוא ירה בעקבות כך שזרקו עליו אבנים.

שוטרים שהגיעו לזירה לאחר הירי

יעקב לופו

- השוטר לופו רשם דו"ח פעולה (ת/101), ומסר הודעה במח"ש ביום 2.7.19 (ת/101א). לדבריו, הוא שמע בדיווח בקשר על ירי ופצוע, הגיע לזירה יחד עם השוטרת נוי אמסלם, ראה אזרחית המבצעת החיאה בפצוע, ולמקום הגיע השוטר להב דוד, שגם הוא ביצע החיאה (שורה 9 לדו"ח).
- אחרי עזיבת האמבולנס עם הפצוע, הוא סרק את הזירה, ואז "**הבחנתי בתחילת הרחוב בתרמיל שמישהו כבר סימן באבנים סביבו**" (שורה 13). עוד נכתב בדו"ח: "**הבחנתי בסלעים, אבנים מאוד גדולות שזרוקות באזור התרמיל, מצד שמאל ... חלק היו על המדרכה וחלק על הבלוק ... סימנו את האבנים**" (שורות 14-15 לדו"ח). לופו נשאל בנוגע לדבריו הנ"ל, ותשובתו שזו הייתה השערה שלו, מאחר ו- "**זאת הייתה מדרכה בשטח הבלוק שלא**

היה נראה שום קשר לאבנים האלה ששכבו במקום שהן שכבו. צד אחד היה שדה ומצד שני – בניינים".

- בעדותו בבית המשפט מיום 10.7.20 חזר לופו על עיקרי דבריו בדו"ח ובהודעה, והוסיף כי "כמו שאמרתי, הייתה שם סערת רגשות מאוד גדולה. למה זה גרם להם ללכת אחרי האמבולנס ולעשות את הדברים האלה, אני לא יודע" (עמ' 817 לפרוטוקול, שורות 6-7). בנוגע לדבריו אודות "אבנים גדולות", אמר העד "כמו שאומרים אצלנו במשטרה 'מבחן האדם הסביר', שכל אדם שהוא סביר גם אם הוא לא שוטר, יסתכל על האבנים, יראה אותן כגדולות מאוד, כסלעים" (עמ' 822, שורה 1), והוסיף "כשאני אומר 'סלעים' הכוונה היא לאבן גדולה במיוחד" (עמ' 822, שורה 25).

נוי אמסלם

- השוטר נוי אמסלם כתבה דו"ח פעולה (ת/99), ומסרה הודעה במח"ש ביום 2.7.19 (ת/99א'). לדבריה (בהודעתה במח"ש), בשעה 20:00 לערך התקבל דיווח על פצוע ירי ברחוב השיירה בקרית חיים, הגיעה לזירה יחד עם שותפה השוטר לופו, שם פגשו בנאשם, שהיה על אזרחי, ומוכר לה מהתחנה. ליד בית 44 ראתה את הפצוע, והוסיפה כי "במקום היו 15 או 20 נערים צעירים ממוצא אתיופי שהיו נסערים, קיללו וצעקו" (שורה 12), חלקם עמדו סביב לפצוע, וחלקם מפוזרים בצדי הכביש, בצד העצים ובצד הבתים (שורה 46). לאחר מספר דקות הגיעו שוטרים נוספים, כולל שוטרי יס"מ. נוי הוסיפה "ואני ביקשתי מהפקח אור שיעלה את ברוך לניידת וייקח אותו לתחנת זבולון, וכך היה" (שורה 15-16), והוסיפה שהרחיקה צעירים מהזירה, ושמרה עליה (שורה 19).

- בעדותה בבית המשפט מיום 5.1.21 חזרה נוי על עיקרי דבריה בדו"ח ובהודעה, ובמענה לשאלות שנשאלה ע"י ב"כ שני הצדדים, הדגישה העדה, שביקשה מהפקח להסיע את הנאשם לתחנת זבולון, בשל יוזמת הנאשם, שניגש אליה וביקש ממנה להרחיק אותו מהזירה (עמ' 1105 לפרוטוקול, שורה 6), וכדבריה הנאשם ניגש אליה וביקש להרחיקו בשל זעם המתקהלים, וכי "זה מה שאני הבנתי ממנו ובגלל זה ביקשתי מהפקח שייקח אותו" (עמ' 1105, שורה 14-16).

להב דוד פלד

- השוטר להב כתב דו"ח פעולה (ת/100), מסר הודעה במח"ש ביום 2.7.19 (ת/100א'), והעיד בבית המשפט. לדבריו, בהודעתו במח"ש, היה ביום האירוע בסיוור משותף עם פיקוח עירוני, בניידת פיקוח עירוני, ואז התקבל דיווח בקשר, בנוגע לזריקת אבנים ומעורבות שוטר, ותוך כדי נסיעה דווח גם על ביצוע ירי, ושהשוטר הנמצא שם ביקש לזמן את מד"א.

- לדברי להב, מאחר והוא גם חובש, הזדרז להגיע לזירה, שם ראה בחור אתיופי שוכב על הכביש, שני אנשים מנסים לבצע בו החייאה, ולהב בדק אותו ומצא שהוא ללא דופק וללא נשימה (שורה 13), וכי היה לו פצע שנראה כמו פצע ירי (שורה 14). להב המשיך ואמר, שבאמצעות סרט סימון לבן

(סס"ל) סגר את כל הזירה (שורה 34), וניסה לאתר ממצאים נוספים, ואכן איתר תרמיל מונח על הכביש, יותר לכיוון העצים (שורה 30). להב הוסיף ואמר, שהייתה במקום "ערימה של אבנים משתלבות מסודרת ולידה עוד אבנים מסודרות, זה היה בצד של העצים" (שורה 63), וכי "יותר קרוב לבניינים, איתרנו אבנים וגם אותם סימנו, לבקשת המז"פ" (שורות 34-35). השוטר הוסיף ואמר "האבנים עצמם היו נראים פסולת בניין כאלו חתיכות בטון או בלוקים, וחלק אבנים רגילות, אם אני לא טועה" (שורה 38-39).

- בעדותו בבית המשפט מיום 17.11.20 חזר להב על עיקרי דבריו בדו"ח ובהודעה במח"ש, והוסיף שהוא סגר את הזירה, שזה "דבר טבעי וברור שכל שוטר עושה ברגע שמתאפשר לסגור זירה ולבודד אותה כמה שניתן, בטח באירוע חמור כזה" (עמ' 880, שורה 30-32). לדברי העד, בהתחלה סוגרים זירה בצורה לא רשמית עם סס"ל, לשם טיפול בפצוע, ולאחר מכן מרחיבים את הזירה בהתאם לממצאים שנמצאים (עמ' 881, שורה 4-5).

- בנוגע לגודל האבנים אמר להב, שבמח"ש שאלו אותו לגבי כך, ואמר שמדובר "באבנים בערך בגודל של כף יד, זאת הכף יד שלי זה האמת מידה שלי לכף יד. רשמתי גם שהיו כמה אבנים" (עמ' 886, שורה 16), והוא העריך את גודל האבנים "בין 10-15 ס"מ" (עמ' 886, שורה 25), והוסיף "אני אדייק שהם לא היו אבנים משורטטות... אבנים לא משורטטות" (עמ' 886, שורה 30).

אור סביון

- אור סביון הוא סייר בטחון בעירית חיפה, והוא מסר עדות במח"ש ביום 3.7.19 (ת/109). לדבריו, הגיע לזירה, והנאשם "ביקש שאקח אותו" (שורה 11 לעדות), "אנתק אותו לתחנה דחוף" (שורה 31), וכי במהלך הנסיעה השוטר היה נסער, מפוחד ורועד, ודיבר בטלפון, והוא הבחין שיש לשוטר "חתך מדמם, ביד שמאל בחלק העליון, בזרוע" (שורה 14). אור הוסיף ואמר, שהשוטר אמר לו "שהוא קיבל אבן לראש" (שורה 61).

- בעדותו בבית המשפט מיום 10.7.20 חזר אור על עיקרי דבריו בהודעתו במח"ש, והוסיף שהנאשם הגיע אליו, והוא זה שביקש "שאני אקח אותו, אנתק אותו לתחנה דחוף" (מעמ' 841 לפרוטוקול שורה 23 עד עמ' 842 שורה 2), ושהיה "מבוהל מאוד" (עמ' 840, שורה 11), ושכל אזור יד שמאל שלו הייתה עם דם (עמ' 840, שורה 18).

- מעדותו של אור עולה, בין היתר, שהנאשם בשלב כה מוקדם כבר אמר לו כי "קיבל אבן לראש", ואמירה זו, יחד עם דו"ח המכון לרפואה משפטית, ועדויות נוספות בעניין פגיעת הנאשם בראשו מאבן, כולל דברי הנאשם עצמו – כל אלה חייבו ציון העובדה שהנאשם נפגע גם בראשו, בסעיף המתאר את פגיעות הנאשם בכתב האישום.

רס"מ שלומי ממן

- השוטר ממן כתב דו"ח פעולה (ת/105), ומסר עדות במח"ש ביום 3.7.19 (ת/105א). לדבריו, הוא משרת כסגן מפקד צוות ביס"מ אשר, וביום האירוע התקבל דיווח לפיו קצין בתחנת זבולון הותקף עם סלעים, ושהוא ביצע ירי לעבר אחד המעורבים. כשהגיעו למקום היו סביבם כ-30 ילדים אתיופים, שצעקו וקיללו.

- בעדותו בבית המשפט מיום 17.11.20 אמר ממן, שלזירה הגיע יחד עם השוטרים עלאא זיאדה ושלומי בן עטר (עמ' 852 לפרוטוקול, שורה 10), והשוטר ח'ירבאווי הגיע קצת מאוחר יותר (עמ' 852, שורה 12). לדבריו, הגיעו לזירה, סייעו בסגירתה בסס"ל, ולאחר הגעת האמבולנס היו בערך 15 אנשים שהפריעו ועיכבו את האמבולנס (עמ' 858, שורה 3).

שלומי בן עטר

- שוטר היס"מ, שלומי, מסר הודעה במח"ש ביום 3.7.19 (ת/106), ובה סיפר על הגעתו, יחד עם מפקדו שלומי ממן, לזירה, סגירתה בסס"ל, הרחקת האנשים ממנה, ההחייאה שבוצעה בפצוע, פינויו ע"י אמבולנס, כתמי הדם שראה בזירה, ושלא שם לב אם יש אבנים על הרצפה.

- בעדותו בבית המשפט מיום 17.11.20 חזר שלומי על עיקרי דבריו במח"ש, והוסיף שהרחיקו אנשים שיצאו מבתיים וניסו להתקרב לזירה, וכי לזה התכוון בהודעתו במח"ש (עמ' 934 לפרוטוקול, שורות 29-32).

סנ"צ זוהר מסלאווי

- סנ"צ מסלאווי היה בזמן האירוע סגן מפקד תחנת המשטרה בזבולון, והוא מסר הודעה במח"ש ביום 4.7.19 (ת/102). לדבריו, בשעה 20:10 התקשר אליו הקצין התורן, ד. גאולה, ועדכן אותי בנוגע לאירוע, בו הנאשם, שלא היה בתפקיד, הותקף על ידי 3 נערים, בני העדה האתיופית, אשר יידו עליו אבנים, והוא ביצע ירי, וככל הנראה אחד מהצעירים נפגע ופונה לבית החולים ומצבו לא טוב. הוא הגיע לתחנת זבולון בשעה 20:20, וראה את הנאשם מקבל טיפול רפואי ע"י מד"א, ומאחר ובזמן זה מבוצעת חילופי משמרות בתחנה, היו שם הרבה שוטרים. הוא ביקש לדעת פרטים מהנאשם, על כן ישבו שניהם בחדר, וראה על גופו "**החבלות היו שפשופים עם דימום בכתפיים גם בצד ימין וגם בצד שמאל**" (שורות 69-67). העד שוחח עם הנאשם 10-15 דקות, והנאשם סיפר לו שבעת שהיה עם אשתו וילדיו בגן השעשועים הבחין בשלושה נערים אתיופיים שמציקים ותוקפים נער אחר וניסו לקחת ממנו שטר של 50 ₪, על כן ניסה להפריד ביניהם, הם לא נענו, הזדהה כשוטר, והנערים המשיכו להקניט, ובשלב מסוים החלו לזרוק לעברו אבנים גדולות, שפגעו בידיו ובחלק האחורי של ראשו, על כן חש סכנה לחייו ונאלץ להוציא את אקדחו ולבצע ירי אחד. העד הוסיף ואמר, שהנאשם סיפר לו, שהוא כיוון לעבר הרצפה, וכי נתז של כדור פגע במותן הנער.

- בעדותו בבית המשפט מיום 17.11.20 חזר מסלאווי על עיקרי דבריו במח"ש, והוסיף שבמהלך אותם ימים היו מספר אירועים של ניסיונות פגיעה בתחנת זבולון, לרבות ניסיונות הצתה והשלכת בקבוק תבערה (עמ' 901 לפרוטוקול,

שורה 7). לדבריו, הנאשם היה בסערת רגשות קשה, ושהוא נחבל גם פיזית, וחש סכנת חיים (עמ' 915, שורה 23).

רפ"ק שחר ורדי

- רפ"ק ורדי מסר הודעה במח"ש ביום 4.7.19 (ת/98), בה מסר שביום האירוע קיבל בשעה 20:09 שיחה מהנאשם, שהיה החניך שלו לפני היציאה לקורס קצינים, ושהשיחה ארכה 48 שניות, בה סיפר לו הנאשם שהיה עם המשפחה שלו בגן משחקים, נקלע לאירוע, זרקו עליו אבנים, וביצע ירי, שכתוצאה ממנו נפגע אדם, ושהוא עצמו חבול מאבנים.

רס"מ עלאא זיאדה

- השוטר זיאדה מסר הודעה במח"ש ביום 4.7.19 (ת/97), בה מסר שהתקבל דיווח על האירוע סמוך לשעה 20:00, נסע עם מפקדו שלומי לזירה, וכשהגיעו ראה בחור שוכב על הרצפה, ושהיה חשוך וללא תאורה חזקה. לדבריו, לא הבחין בכתמי דם, ולא ביורה, ואינו מכירו.

אנשי מד"א שהגיעו לזירה לאחר הירי

סינטיה אגוסטינה קאופמן

- סינטיה שירתה בזמן האירוע בשירות לאומי במד"א, והיא מסרה הודעה במח"ש ביום 3.7.19 (ת/17). לדבריה, קיבלו דיווח על פצוע ירי, הגיעו לזירה, "נהיה חשוך, לא ראיתי שום דבר" (שורה 7 להודעה). עוד אמרה, שבמקום כבר בוצעו פעולות החיאה על ידי כונן מד"א, שהגיע על אופנוע, ראתה פצע ירי מתחת לבית שחי, בבית חזה משמאל, וראתה חור כניסה בלבד.

דורון בייקר

- דורון הוא נהג נט"ן, וביום 4.7.19 מסר הודעה במח"ש (ת/108), בה סיפר שהגיע לזירת האירוע, בעקבות דיווח על ירי בילד. כשהגיעו הוא ראה המולה של שוטרים, אזרחים וכוננים שביצעו החיאה על הפצוע. העד סייע בהכנסת הפצוע לניידת, "והמון חברים שלו ניסו להפריע", ושלושה ארבעה נערים קיללו. לדברי דורון, המקום היה חשוך, והייתה תאורת רחוב מינימלית.

- בעדותו בבית המשפט מיום 1.6.21 סיפר דורון, שהגיע לזירת האירועים בשעה 20:15 לערך, ושם הייתה תאורת רחוב מינימלית (עמ' 1460 לפרוטוקול, שורה 7). עוד סיפר, שהיו במקום הרבה אנשים. לדבריו, לאחר שהעלו את הפצוע לאמבולנס "ואז הם רצו פשוט להיכנס איתו וכמובן הסברנו להם שזה בלתי אפשרי" (עמ' 1462, שורות 17-18), "והם ניסו בכל מקרה ופה המשטרה התערבה ופשוט לא נתנו להם לעלות ופשוט בזמן הזה שהם לא נתנו להם לעלות, התחלנו פיננו" (עמ' 1462, שורה 17).

לדבריו, "אני לא יודע אם החברים הפריעו. יכול להיות היה להם כוונה טובה" (עמ' 1463, שורה 8).

סטבסקי גל

- גל הוא מתנדב יחידת האופנועים של מד"א, וביום 4.7.19 מסר הודעה במח"ש, בה סיפר שהתקשרו אליו מהמוקד, ואמרו לו שיש נער בן 18 ירוי, על כן הגיע למקום, ראה ניידת חוסמת, ביקש ממנה לזוז, נכנס לזירה, ראה שוטר רכון על הפצוע ומבצע בו עיסויים, ואז גל המשיך בעיסויים עד להגעת נט"ן, שפינתה את הפצוע לבי"ח רמב"ם.

אנשי מז"פ וממצאים פורנזיים

נעם אמר

- נעם אמר שימש כאיש מעבדה ניידת של משטרת ישראל, והוא ערך דו"ח תפיסה (ת/90), וסימן את האבנים מהזירה, כדלקמן:

סעיף 9 – אבן, אותרה דרומית לפינה המערבית של חלקת בניין 46.
סעיף 10 – אבן, אותרה על רחבת החנייה של בניין 48.
סעיף 11 – אבן, אותרה בפתח רחבת החנייה של בניין 48.
סעיף 12 – אבן, אותרה דרומית לפינה המערבית של בניין 48.
סעיף 13 – אבן (ארבע אבנים שמקורן מאבן אחת שנשברה), אותרו למרגלות גלגל ימני אחורי של רכב מסוג "רנו" ל.ר – 301-81-587.

- באמצעות נעם אמר הוגשו ראיות נוספות:
ת/91 – דו"ח שחזור הנאשם.
ת/91ב' – צילום וידיאו של שחזור הנאשם.
נ/53 – מחברת זירה.
ת/129 – צילומים מהזירה.
ת/128 – חוו"ד מעבדה ניידת.

הזירה שנבדקה ע"י מז"פ צולמה, והוגשו לעיוני צילומים רבים, כולל צילום המציג את מיקום פגיעת הקליע באספלט, ומיקום מציאת התרמיל:

- בעדותו בבית המשפט מיום 15.12.20 סיפר נעם, שבאירוע זה הוא תפקד כמומחה (עמ' 976 לפרוטוקול, שורה 1), ויחד איתו היה רפ"ק איתי מקובסקי, שהיה באותו זמן מתמחה תחתיו. לדבריו, הוא והצוות שלו בדקו אם גבולות הגזרה, שסומנו לפני הגעתם, היו מתאימים, והוא צילם ממצאים נוספים, שייתכן, כך לדבריו, קצין הזיהוי שהיה לפניו לא זיהה. מספר ימים לאחר האירוע, כך לדברי העד, חזרו לזירה באור יום, בכדי "למדל" אותה, והסביר זאת בכך שהוא העביר את הזירה מהמציאות אל פורמט ממוחשב.

לדברי העד, איתי מקובסקי השתמש במספר אמצעים, ואחד מהם זה כלי טייס בלתי מאויש (כטב"מ), שאותו הוא העלה לאוויר (עמ' 976, שורות 20-26). העד סיפר על הממצאים בזירה, כולל אבנים, פגיעת הקליע באספלט, תרמיל, מכוניות ועוד.

- התייחסתי לעד זה בהכרעת דין זו לעיל, בפרק שדן בהתייחסות הנאשם לסעיף 8 לכתב האישום.

איתי מקובסקי

- איתי מקובסקי, מתמחה במעבדה הניידת, תחת נעם אמר, העיד בבית המשפט ביום 5.1.21. לדבריו, הוא צילם את הזירה במצלמת סטילס, וכן באמצעות כטב"מ (עמ' 1049 לפרוטוקול, שורה 11-13). העד סיפר, כי מידול זירה בתלת מימד מאפשר, להם ולבית המשפט, לחוות את הזירה ו"לטייל" בה באופן דינמי (עמ' 1062, שורה 27-33). העד הוסיף ואמר, שהם "**מצלמים את הזירה לפני שאנחנו מתערבים בה**" (עמ' 1077, שורה 3-6), וכי מצופה ממי שמגיע ראשון לזירה, שזה קצין זיהוי מחוזי, לנסות לתחום ולהחליט מהי גודל זירת העבירה, על מנת שיוכלו לשמור עליה עד שהמעבדה הניידת תגיע (עמ' 1078, שורה 16), וכי האחריות לשמור על הזירה לבל תזוהם "**זה למעשה המלאכה של כולם**" (עמ' 1078, שורה 26). לדברי העד, כאשר הגיעו אל הזירה, היא הייתה מסומנת בסס"ל, ובמהלך עבודתם הם הרחיבו את הזירה (עמ' 1083, שורה 27). העד הוסיף ואמר, שלאחר שביצעו סריקות, נעם אמר החליט, שאחת האבנים התפרקה, וכי הכל תועד (עמ' 1087, שורה 3).

- באמצעות מקובסקי הוגשו דו"ח צילום וידיאו (ת/14), בנוגע לצילום כטב"מ, וכן דו"ח ביצוע צילום וידיאו (ת/89), בנוגע לשחזורים של א.ס., אלי בארי וא..

- גם לעד זה התייחסתי, כמו לקודמו, לעיל בהכרעת הדין, בפרק שדן בתשובת הנאשם לסעיף 8 לכתב האישום.

עומר שניידר

- עומר שניידר הוא חוקר זירה, ובאמצעותו הוגש דו"ח מסכם חקירת מז"פ (ת/93). לדבריו "**הגעת לזירה, ביצוע סימון ממצאים בזירה והעברה לטיפול של מעבדה ניידת**". בעדותו בבית המשפט מיום 6.7.20 אמר שניידר, שבהתאם לתפקידו הוא "**מגיע לזירת העבירה, מטפל ומחפש את הממצאים והמוצגים שיכולים להגיע לנאשם**" (עמ' 693 לפרוטוקול, שורות 18-19), וכי "**אני איש צוות מז"פ הראשון שהגיע לזירה**" (עמ' 696, שורה 33), שם פגש את הקצין התורן (עמ' 694, שורה 27-28), שמסר לי את תקציר האירוע (עמ' 695, שורה 1).

- לדברי העד, כשהגיע לזירה היא הייתה כבר מתוחמת (עמ' 695, שורה 10), וכי "**באתי, ביצעתי סימון של הממצאים בזירה לפי מה שאמר לי קצין תורן גאולה וחיכיתי למעבדה ניידת. לא עשיתי שום דבר יותר מזה**" (עמ' 696, שורה 28, ועמ' 698, שורה 2).

- שניידר הוסיף ואמר, כי דווח לו על שוטר שלא בתפקיד, שירה בבחור שזרק עליו אבנים, וכי "**אני ראיתי אבנים, לפי מה שהראו לי ששם זרקו את האבנים, סימנתי אותם וחיכיתי שמעבדה ניידת יגיעו. יותר מזה לא**

עשיתי" (עמ' 698, שורה 8).

מעבדת דנ"א ונשק

אורנה אבלס

- אורנה אבלס היא חוקרת במעבדת מאגר D.N.A. של משטרת ישראל, ובאמצעותה הוגש דו"ח זיהוי דנ"א (ת/92), לפיו היא בדקה את אבן מס' 6 (מוצג מס' 35429), ומצאה עליה התאמה לפרופיל הדנ"א של הנאשם.
- בעדותה בבית המשפט מיום 29.11.20, סיפרה העדה, כי קיבלה פרופיל דנ"א על מוצג שמספרו 35429, אבן מס' 6 (עמ' 953 לפרוטוקול, שורה 27), ולאחר שערכה חיפוש במאגר, נמצאה התאמה לנאשם. לדבריה, במאגר של משטרת ישראל נמצאים חשודים, שוטרים של משטרת ישראל ומוצגים (עמ' 954, שורה 15), והוסיפה שעל כל שוטר חלה חובה לתת דגימת דנ"א (עמ' 955, שורה 15). העדה הוסיפה, שהיא לא יכולה לענות על השאלה כיצד הגיע הדנ"א של הנאשם על האבן, וכי זה אינו תחום המומחיות שלה (עמ' 959, שורה 27).

רויטל וייס

- רויטל וייס כתבה חו"ד מעבדת סימנים וחומרים (ת/94), לפיה היא בדקה את החולצה והמכנסיים של המנוח. בהתאם לחווה"ד, נמצאו בחולצה 5 קרעים, אך אין אפשרות לקבוע, אם החורים נגרמו כתוצאה מכניסת קליע.

ד"ר נורית בובליל

- ד"ר נורית בובליל כתבה חו"ד ביולוגית, מטעם המרכז הלאומי לרפואה משפטית, וערכה בדיקת דנ"א על מוצגים (ת/84). היא בדקה את אבן מס' 5, ומצאה דנ"א שמקורו יכול להיות במנוח. בנוגע לאבנים נוספות שבדקה (מוצגים 5C ו-6), נמצא פרופיל דנ"א זכרי שאינו המנוח.
- בחוות דעתה הביולוגית (ת/85), ביצעה העדה דגימה של מעטפת הקליע, ומצאה חומר הנחזה כדם, ממנו הופק דנ"א, שמקורו יכול להיות במנוח, או בכל גבר אחר בעל פרופיל גנטי זהה.
- בעדותה בבית המשפט מיום 18.5.21, התייחסה העדה לחוות הדעת מטעמה. לדבריה, התקבלו אצלה 9 אבנים, ועל 4 מהם נמצא פרופיל גנטי, אך לא מדם, אלא מחומר ביולוגי אחר. על אחת האבנים נמצא פרופיל דנ"א של המנוח, ושאר האבנים – של הנאשם. מדברי העדה עולה, שכל האבנים נבדקו, וכל תוצאות הדנ"א שהתקבלו נבדקו ובוצעה השוואה למאגר (עמ' 1442 לפרוטוקול, שורה 25).

עזרא שושני

- עזרא שושני ערך חו"ד נשק (ת/95), במסגרתה בדק את הממצאים הבאים:

אקדח הנאשם, חלק קליע שנמצא בזירה, והקליע שהוצא מגוף המנוח. בבדיקה נמצא, שאקדח הנאשם ירה את חלק הקליע שנמצא בזירה, וכן את הקליע שהוצא מגוף המנוח, וכי שני חלקי הקליע הנ"ל מקורם מקליע אחד. בהתאם לזכ"ד החוקר מכרם (ת/27), נמצא שבאקדחו של הנאשם חסר כדור אחד.

• **לסיכום – כל ממצאי מעבדת הנשק והדנ"א אינם במחלוקת בין הצדדים, ואני מאמצם.**

המכון לרפואה משפטית

• סיכום דו"ח רפואי של המנוח ממד"א (ת/15), קובע, שמות המנוח נקבע לאחר החייאה. עוד נכתב, שנמצא פצע ירי בבית חזה מידאקסילרי ליין בצד שמאל קרוב לבית שחי.

• סיכום דו"ח רפואי של המנוח בבית חולים רמב"ם (ת/12) קובע, ששעת קבלת המנוח הייתה 20:35, ושהוא נורה בבית שחי שמאל, והיה ללא סימני חיים. בהתאם להודעה על פטירה (ת/13), נקבע מות המנוח בשעה 20:46.

ד"ר אבי זלן

• ד"ר אבי זלן כתב חוות דעת מטעם המכון לרפואה משפטית (ת/86), בה התייחס, בין השאר לכך, שבחזה משמאל, סמוך לבית השחי, נמצא פצע כניסת קליע לא טיפוס, וכיוון תעלת הקליע הוא ימינה ומעט אחורה. עוד נקבע, כי בריאה הימנית נעוצה ליבת קליע מתכתית, מעוכה ומחורצת בצד אחד, ואילו הצד השני - שמור וחלק. בכף יד שמאלית נמצא פצע מעבר קליע משיקי בצורת פצעי קרע פעורים בעלי ציר אלכסוני מטה וקדימה, באורך של 3 ס"מ. במסלול תעלת הקליע נמצא קרע ברקמות הרכות ושבר בחלק התחתון של הצלע, ובעורק הריאתי נמצא מעבר קליע משיקי.

• מסקנות ד"ר זלן הן, כי מות המנוח נגרם מהלם תת נפחי, בעקבות מעבר קליע דרך כלי הדם הגדולים בבית החזה ובריאות, שגרם לדימום מהיר ומפושט, לירידה מהירה בלחץ הדם, לעליה בקצב הלב ולהתפתחות הלם תת נפחי. עוד נכתב בחוות הדעת, כי סביב פצע כניסת הקליע לא נמצאו סימני ירי משניים, כדוגמת חריכה פיח או קעקוע אבק שריפה, מה שיכול לרמז על כך שהירי בוצע מטווח רחוק, אך הוסיף כי יש לנסות ולאשש זאת באמצעות בדיקת הבגדים. ד"ר זלן המשיך וכתב, כי בשל צורתו הלא טיפוסית של פצע כניסת הקליע עולה אפשרות, שהקליע עבר דרך מטרת ביניים או ניתז ממנה, והוסיף שיייתכן והצורה הלא טיפוסית נגרמה כתוצאה מהטיפול שניתן למנוח, וכי בעקבות החדרת הקטטר דרך הפצע, הוא שינה צורתו.

• בהתייחס למעבר הקליע בכף יד שמאל נכתב, שהעדר סימני ירי משניים, כגון פיח, קעקוע ואבק שריפה, מרמז על כך, שהקליע נורה מטווח העולה על הטווח המותיר סימנים אלה, או שהקליע עבר דרך מטרת ביניים או ניתז. עוד נכתב, שכף היד היא איבר נייד, ולא ניתן לשלול שמעבר הקליע ביד ופצע כניסת הקליע נגרמו מאותו קליע.

• בשיחה טלפונית עם ד"ר אבי זלן (ת/123). הוא נשאל ע"י החוקר אם השבר

שנמצא בגופו של המנוח יכול היה לגרום לכדור להימעך, ותשובתו לכך הייתה שלילית. בנוגע לבדיקה הטוקסיקולוגית, הרופא ציין כי התקבלו ממצאים להימצאות אלכוהול בנוסף לסמים מסוג גראס.

- בחוות דעתו המשלימה (ת/87) כתב ד"ר זלן, כי בבדיקת המנוח נמצאו הממצאים הבאים: בדם נמצאו 103 מ"ג אתנול, 17 מ"ל THC ו-14 מ"ל חומצת חשיש, בנוזל העין נמצאו 102 מ"ג אתנול, במרה נמצאו 147 מ"ג אתנול, ונתגלו THC בריכוז מוערך של 8 מ"ל וחומצת חשיש בריכוז מוערך של 415 מ"ל.

- בהתאם לחוות דעתו, THC הוא החומר הפעיל בקנאביס, וחומצת חשיש היא תוצר הפירוק של הקנאביס. החומר הפעיל בקנאביס יכול לגרום לתחושת שמחה ואופוריה, ו-THS יכול לגרום לעיתים לתגובות קיצוניות של חרדה ומחשבות שווא, עם זאת כתב המומחה, שקיים סייג בנוגע לפרשנות של השפעת החומר, שכן התגובה אליו היא ספציפית ומשתנה מאדם לאדם, ואינה תלויה ישירות בריכוז החומר. במקרה של המנוח נכתב, שהאתנול בדם נמצא ברמה בינונית, ויכול היה לפגוע בהתנהגות, בשיקול הדעת וביכולות המוטוריות (בעיקר עדינות), והוסיף כי חומרים אלה לא גרמו למותו של המנוח, וכי סיבת מותו נותרה בעינה - הלם תת נפחי כתוצאה ממעבר קליע דרך הגב.

- בנוגע להיתכנות שליבת הקליע נמעכה בשל המפגש עם הצלעות, מאחר ונמצא שבר באחת הצלעות, אמר המומחה, כי ההנחה המקובלת בספרות המקצועית היא, שקליע בקוטר קטן שעשוי מעופרת, ושנורה מנשק בעל מהירות לוע נמוכה, יכול להימעך או להתעוות, ולהראות מאפיינים של קליע שניתן, במידה ועבר דרך עצם נוקשה ועמידה כגון עצם הירך, אך הוסיף כי הצלעות אינן עונות לקריטריון זה. לדברי המומחה, מראה הליבה, כלומר האופן בו נמעכה והתעוותה, מעיד על כך, שקרוב לוודאי שהקליע עבר דרך מטרת ביניים נוקשה, כגון אספלט, וזאת בטרם הפגיעה במנוח.

- בעדותו בבית המשפט מיום 11.5.21 אמר ד"ר זלן, בין היתר, כי הקליע עבר דרך כלי דם גדולים, ואלה מספקים דם לגוף ולריאות, והסביר כי הלם תת נפחי הוא מצב של חוסר אספקת דם לאיברים החיוניים, דבר הגורם למוות (עמ' 1350 לפרוטוקול, שורה 1).

- בנוגע לממצאי הבדיקות הטוקסיקולוגיות של המנוח, אמר ד"ר זלן, כי בדמו נמצא ריכוז בינוני של אתנול, שזה אלכוהול שאנחנו שותים, וריכוז של 17 ננוגרם-מיליליטר של THC, שזה החומר הפעיל בקנאביס (עמ' 1351, שורה 24). בנוגע לאלכוהול אמר, כי הרמה היא נמוכה בינונית, והוסיף שמדובר בחלוקה שרירותית וחסרת משמעות (עמ' 1351, שורה 29). בנוגע ל-17 ננוגרם של THC, אמר, שניתן להתייחס לזה כאל ריכוז נמוך עד נמוך בינוני, והוסיף, שריכוזים של THC הם בעלי השפעות שונות, אך קשה לו להתייחס להשפעתם על המנוח (עמ' 1352, שורה 2).

- לדברי העד, אין טבלת השפעות של חומרים טוקסיקולוגים על אנשים, ולא בהכרח מינון מסוים מעיד על השפעה מסוימת (עמ' 1354, שורה 18). לשאלת הסגור ענה העד, שההתייחסות שלו בחוות דעתו, בנוגע להתנהגות

הנובעת מהימצאות החומרים בגוף המנוח, כולל בנוגע ל-THC, היא התייחסות כללית, שנלקחה מהספרות המקצועית, וההשפעה שונה מאדם לאדם, ותלויה במשקל גופו ובנתונים נוספים.

- המסקנה העולה מחוות הדעת, ומעדותו של ד"ר זלן היא, שמות המנוח נגרם כתוצאה מחדירת ליבת הקליע, שנורה ע"י הנאשם לעבר הקרקע, וליבתו ניתזה לגוף המנוח. עוד עולה, שבנזולי גוף המנוח נמצאו חומרים של קנאביס ואלכוהול, אך לא ניתן לדעת כיצד הימצאותם של אלה השפיעו על התנהגותו של המנוח. בעניין זה – העיד בפניי, מטעם ההגנה, ד"ר פינקלשטיין, ולעדותו אתיחס בהמשך.

נמרוד פרנקל

- העד התייחס לחבלות שנגרמו לנאשם - בדו"ח המסכם את חקירת מז"פ (ת/96) כתב, שהבחין בחבלה בכתף ימין ובזרוע יד שמאל, וכי הנאשם ציין בפניו שכואב לו הראש מאחור. בסריקה לא הובחנה חבלה הנראית לעין, ולדו"ח צורפו 3 תמונות של הנאשם.

- בעדותו בבית המשפט מיום 6/7/20, אמר פרנקל, שהוא לא יכול לומר מה היה גודל הפציעות של הנאשם, אך בסמוך לצילום הפציעות יש קנה מידה (עמ' 704 לפרוטוקול, שורה 5). לדבריו, אמנם אינו משתמש בבדיקתו במכשיר רפואי מדויק, אך הוא עושה סריקה רצינית, ומתעד את ממצאיו (עמ' 706, שורה 5).

ד"ר ריקרדו נחמן

- ד"ר ריקרדו נחמן הוא רופא מומחה במכון לרפואה משפטית, והוא בדק את הנאשם, והוגשה מטעמו חוות דעת (ת/88).

- **ממצאי ד"ר ריקרדו:** בעור הקרקפת באזור העורפי, באזור אחיזת שרירי הצוואר מימין, נמצאה רגישות במגע ואדמומיות קלה. עוד נמצא פצע שפשוף מאחורי הכתף הימנית באזור השכם, מכוסה בפד גאזה, צורתו משולש מאורך עם קדקוד מופנה ימינה, בעל אורך צלעות כ-12*12*5 ס"מ. בשטח פצע זה נמצאו גלדים זעירים לסירוגין, מאורגנים כפסים אלכסוניים ימינה ומעלה, בגוון חום. המומחה ציין עוד, שמצא בין הצלע העליונה לבסיס המשולש, שפך דם תת עורי בלתי סדיר, במדדים כ-1.3*2.5 ס"מ, בגון כחול-סגלגל. עוד מצא שני שפכי דם תת עוריים, בזרוע השמאלית במישור האחורי בשליש האמצעי, בצורת שני פסים אופקיים כפסי רכבת זה מעל זה, בממדים של כ-8.5*5 ס"מ, וביניהם נמצא עור חיוור, ועליו פצע שפשוף לאורכו בממדים מירביים של כ-0.58-6.5 ס"מ, בגוון חום ובלתי רציף. המומחה ציין, שהממצא כולו נמצא על פני נפחות, והוא רגיש מאוד ומכוסה בפד.

- **מסקנות ד"ר ריקרדו מהממצאים:** פצע השפשוף בשכם ימנית נגרם ע"י מנגנון של חבלה קהה, והממצאים יכולים להתיישב עם טענת הנאשם, לפיה האבן שנזרקה לעברו הגיעה מכיוון ימין, ביחס אליו. פצע השפשוף בזרוע השמאלית נגרם במנגנון של חבלה קהה, וגם ממצא זה מתיישב עם טענת הנאשם, לפיה האבן שנזרקה לעברו הגיעה מכיוון קדימה ביחס אליו.

בנוגע לאדמומיות והרגישות בקרקפת – אלה נגרמו במנגנון של חבלה כהה, והממצאים יכולים להתיישב עם טענת הנאשם שנזרקה לעברו אבן.

- בעדותו בבית המשפט מיום 9.2.21, הסביר ד"ר ריקרדו, שבדיקת חיים, שנערכה לנאשם, זו בדיקה רפואית משפטית, במכון לרפואה משפטית, במהלכה נפגש רופא משפטי עם החשוד או הקורבן שהם בחיים, מפנים אליו שאלות, והוא נותן את גרסתו וטענותיו, ובודקים את טענות אלה מתיישבות עם הממצאים על גופו. לדברי ד"ר ריקרדו, היתרון של הרופאים המשפטיים, לעומת הרופאים "הרגילים", שהם מכירים את המנגנונים של גרימת הנזק, אך הם לא מיומנים בפרשנות הממצאים (עמ' 1,135 לפרוטוקול, שורות 18-23).

- ד"ר ריקרדו הסביר, שבקרקפת הנאשם נמצאה אדמומיות קלה, ולגבי הפסים באזור המשולש, שעליו פסים אלכסוניים בכיוון אנטומי ימינה ומעט מעלה, דבר המצביע על כך, שמה שפגע בעור זה דבר שהוא לא היה חלק, ושהייתה תנועתיות מסוימת של החפץ שהיכה את העור, ועם תזוזה (עמ' 1141, שורה 11-17), ובהמשך אמר, שהכוונה לאבן שלא הייתה חלקה (עמ' 1142, שורה 9).

- בשלב מסוים, בית המשפט הפנה לד"ר ריקרדו שאלות, בנוגע לסכנה בה היה נתון הנאשם כתוצאה מהשלכת האבנים לעברו ופגיעתן בו, וכך נשאל העד וענה (עמ' 1,166 לפרוטוקול, שורות 3-25):

"כב' הש' פלאח : דוקטור ריקרדו, אני רוצה לחזור לעניין של הסכנת חיים. העד, ד"ר נחמן : בבקשה. כב' הש' פלאח : הפגיעה הזאת בעורף, העד, ד"ר נחמן : כן. כב' הש' פלאח : בקרקפת באזור העורף. העד, ד"ר נחמן : כן. כב' הש' פלאח : האם האזור הזה הוא אזור שפגיעה בו, לא הפגיעה הספציפית של הנאשם, העד, ד"ר נחמן : כן. כב' הש' פלאח : אלא האם פגיעה באזור הזה יכולה להיות סכנת חיים. העד, ד"ר נחמן : כן. כב' הש' פלאח : ואז השאלה היחידה היא בעצם מה עוצמת הפגיעה שיכולה לגרום לסכנת חיים באזור הזה, העד, ד"ר נחמן : העוצמה, כב' הש' פלאח : או שלא דווקא. העד, ד"ר נחמן : לא, לא, העוצמה, תראה, יש, יש, יש, אולי שני שלבים, אני אגיד באופן כללי, השלב של הפגיעה עצמה שיכולה להיות מספקת, והעוצמה יכולה להיות גבוהה מספיק כדי לגרום למוות, או הסיבוכים שיכולים לבוא בעקבות זה, או קיי? בהמשך. בהחלט, הצוואר, הצוואר זה מקום, הצוואר והראש זה אזורים מאוד, מאוד רגישים ומאוד שבריריים, בוא נגיד

ככה, לפגיעות שונות. תנועתיות, ומגע, מכה, זאת אומרת פגיעה ישירה, כן, התשובה היא כן. כב' הש' פלאח : כלומר, אתה מאשר, אתה מאשר שהפגיעה באזור העורף שהנאשם נפגע בה, זה אזור שיכול להוות סכנת חיים. העד, ד"ר נחמן : כן"

- תשובתו הנ"ל של ד"ר ריקרדו, לפיה, הפגיעה שנגרמה לנאשם ע"י המנוח וחבריו, באזור העורף, היא פגיעה שיש בה כדי להוות סכנת חיים, היא תשובה, שיש לבחון בהקשר של כל האירוע שהתרחש, וכן ביחס לרגע ביצוע הירי, ושעליהם אעמוד בהמשך הכרעת הדין. בשלב זה אדגיש, כי שוכנעתי מדברי ד"ר ריקרדו, שהפגיעה שספג הנאשם באזור העורף היא פגיעה שהיה בה כדי לסכן את חייו.

חוקרי מח"ש

- בטרם אתייחס לחוקרי מח"ש חשוב להדגיש, שבמהלך ניהול התיק העידו בפניי חוקרי מח"ש רבים, והוגשו לתיק ראיות רבות, וללא כל קשר לתוצאה הסופית אליה אגיע, הרושם שקיבלתי הוא, שחוקרים אלה עשו את עבודתם בנאמנות, במקצועיות ובאנושיות, ואני דוחה כל ניסיון של הסנגור לטעון אחרת.

מעין לוי כהנא

- מעין לוי כהנא הייתה ראשת צוות החקירה, והייתה עדת התביעה הראשונה בתיק, ועדותה ניתנה בבית המשפט ביום 17.5.20. בחקירתה הראשית סיפרה, שהיא קיבלה את הדיווח על האירוע סמוך לשעה 20:30 (עמ' 32 לפרוטוקול, שורה 33), ואז היא וכל החוקרים האחרים הגענו לזירת האירוע (עמ' 33, שורה 5). לדבריה, הנאשם הגיע עצמאית לתחנת המשטרה בזבולון, על כן ביקשה מחוקרת לחבור אליו. מעין סיפרה, שרצתה לבצע בהתחלה שני דברים מהותיים: לאתר מצלמות ולאחר עדים (עמ' 33, שורה 23), וכי באותו הלילה איתרו שלושה עדים שהיו מעורבים באירוע (עמ' 34, שורה 3), ולמחרת ניגשו שוב לזירה, בכדי לאתר עדים נוספים (עמ' 35, שורה 22), והמטרה שלהם הייתה, להגיע למירב הפרטים על האירוע, כדי שיוכלו להבין את האירוע יותר טוב (עמ' 36, שורה 13).
- החוקרת ביקשה לדעת את מיקום העדים בזירה במהלך כל האירוע, ובעיקר בזמן הירי (עמ' 37, שורה 6). בבית החולים, כך אמרה העדה, העבירה את הנאשם לסטטוס של מעוכב, מאחר והוא לא הסכים למסור את הפלאפון שלו, ורצו למנוע שיבוש חקירה (עמ' 38, שורה 26), ולאחר הגעתו למח"ש, ולאחר שהודיעו לו במה הוא חשוד, והזהר, הוא ביקש ייעוץ מעו"ד, ואכן קיבל (עמ' 39, שורה 11).
- בחקירתה הנגדית נשאלה העדה בנוגע לשמירה שהוצבה על ראשת מח"ש, והדגישה ששמעה על כך מהתקשורת, וכי אין לכך כל קשר לניהול החקירה (עמ' 49, שורה 27). העדה אמרה, שהם אימצו את גרסת הנאשם בנוגע לאופן

התרחשות האירוע והתפתחותו (עמ' 52, שורה 12). העדה סיפרה עועד סגירת הזירה, על הפעולות שננקטו, הראיות שנתפסו, כולל מצלמות ואבנים. הסנגור שאל את העדה מדוע לא תפסה את הטלפון הנייד של המנוח, ותשובתה הייתה, שאין לו כל רלבנטיות לאירוע. מאחר והוא לא היה בזירה ולא היה על המנוח (עמ' 99, שורה 24).

- החוקרת מעין לוי כהנא המשיכה להעיד ביום 25.5.20, והיא נשאלה ע"י הסנגור שאלות רבות בנוגע לפעולות שביצעה בתיק, ובנוגע ליחסה לנאשם. העדה גם כתבה דו"ח ביקור בזירת האירוע וצילמה שתי תמונות של הזירה (ת/25).

- **העדה עשתה עליי רושם מצוין, ופעולותיה, כמו גם התנהלותה, בתיק זה, היו מקצועיות ואנושיות, ואני דוחה כל טיעון שהועלה בעניינה ע"י הסנגור.**

אפי רוזן

- בעדותו בבית המשפט מיום 1.5.20 סיפר החוקר, שהוא הונחה להגיע לזירת האירועים, ולגבות עדות מהעד א.ס., וזו הפעולה היחידה שביצע ביום זה (עמ' 216 לפרוטוקול, שורה 3). לדבריו, הפעולות והשאלות שהפנה לעד בחקירה, היו מנקודת מבט חקירתית, לנסות להבין את כל הנסיבות שהובילו לירי (עמ' 239, שורה 18). לשאלת הסניגור מדוע לא אספו אבנים שנראו בסרטון השחזור, ענה העד, שהוא לא ניהל את השחזור, וכשהוא הגיע האבנים כבר נתפסו (עמ' 263, שורה 21).

- העד נשאל בנוגע לתשובתו של א.ס., שזרקו על הנאשם אבן לבנה, אם העד אמר "לבנה", כתיאור צבע, או "לבנה" כתיאור צורה, אך הוא לא זכר מה נאמר לו, מאחר ובעדות אין ניקוד – אעיר, כי מחלוקת זו נפתרה במהלך חקירתו הנגדית של א.ס. בבית המשפט, ושעליה עמדתי לעיל, עת השיב שמדובר ב- "לבנה".

- באמצעות העד אפי רוזן הוגשו מסמכים אלה: זכ"ד מיום 1.7.19 (ת/36) בנוגע לתפיסת שרשרת מהעד א.ס., דו"ח פעולה מיום 1.7.19 (ת/37), בנוגע לביקור בזירה ותפיסת מצלמות, תיעוד זירה (ת/38) הכולל צילום 16 תמונות של הזירה, דו"ח צפייה מיום 2.7.19 (ת/40) בנוגע לצפייה במצלמות האבטחה של רח' השיירה 44, זכ"ד מיום 2.7.19 (ת/40) בנוגע לתיעוד שיחה עם אופיר מעיריית חיפה לגבי מצלמות האבטחה, זכ"ד מיום 3.7.19 (ת/41), המתעד שיחה עם העד א.ס. והוריו לגבי הגעתם לעדות, תמלול שיחות למוקד 100 (ת/42), תמלול האזנה לגל קשר (ת/43), זכ"ד מיום 4.7.19 (ת/44) בנוגע לצפיית א.ס. בסרטון ולכך שהתבקש לזהות את עידן אבוחצירה, זכ"ד מיום 7.7.19 (ת/45) בנוגע לאיסופו של העד א.ס. לעדות וחזרה לביתו יחד עם החוקר עאמר מוכתר, דו"ח פעולה מיום 7.7.19 (ת/46) בנוגע לצפייה בשחזורים שעשו העדים א.ס., א. ואלי בארי, זכ"ד מיום 7.7.19 (ת/47) בו נכתבו הבהרות לגבי דו"ח צפייה במצלמות השיירה 44, דו"ח פעולה מיום 6.8.19 (ת/48), בנוגע לביקור בזירה, צילום רח' השיירה 44 בתמונת סטילס. וכן באמצעות DVR.

- **גם בנוגע לעד זה, כמו קודמתו, קיבלתי רושם שהוא ביצע עבודה מקצועית ומהימנה.**

מכרם מלחם

- מכרם העיד בבית המשפט ביום 1.6.20, ולדבריו, בין היתר הוא חקר את הנאשם (עמ' 287 לפרוטוקול, שורה 19), שלא היה מוכן לתת גרסה ללא ייעוץ עם עו"ד, על כן הפסיק את החקירה ונתן זכות ההיוועצות (עמ' 288, שורה 20). העד נשאל בנוגע להשפעת התקשורת על חקירת התיק, ותשובתו "אני חקרתי באופן רציני, ניגשתי ברצינות לתיק הזה, כמו בכל תיק אחר, ללא שום הבדל בין גזע, מין, צבע. עשיתי את זה באופן מקצועי עד כמה שאני יכול" (עמ' 290, שורה 8). לדבריו, הנאשם עוכב בהתחלה, ואחרי זה הוא נעצר כי הייתה "התרחשות" עם החוקר לגבי הטלפון שלו, ובסוף החקירה הוא שוחרר למעצר בית (עמ' 290, שורה 14).
- בנוגע לעדות העד ד. אמר מכרם, שבמהלך גביית עדותו הוא ביקש שאבא שלו לא יהיה נוכח, והם הבינו שנוכחות האב לא מאפשרת לו לדבר בחופשיות, על כן ביקשו מהאב לצאת, ואז ד. מסר את כל גרסתו, והכל הוקלט ותומלל (עמ' 300, שורה 8) – על תוכן עדותו ודבריו של ד., עמדתי לעיל, בניתוח עדותו.
- מכרם המשיך להעיד ביום 7.06.20, אז אמר בנוגע לצילום הנאשם ע"י הנערים: "לדעתי, וזה נראה לי עלה גם מההודעה של הנאשם, הם צילמו בשביל להעלות אותו לפייסבוק, לפרסם את הסרטון הזה בפייסבוק, והמטרה בפרסום הסרטון היא ששוטר בא, לא מזדהה, עושה עליהם חיפוש. הם קטינים והוא מציג להם אקדח" (עמ' 342, שורה 8).
- באמצעות מכרם הוגשו ראיות נוספות: דו"ח צפייה בסרטונים מזירת האירוע (ת/26), מזכר בדיקת כדורים במחסנית (ת/27), בה מצאו 14 כדורים במקום 15, זכ"ד תיעוד קולי (ת/30), בו נכתב שהעד עידן סיפר כי לא היה עד לאירוע הירי, ושמע עליו מאת א. שהוא צעד להפגנה, זכ"ד הסכמה לנטילת דגימת דנ"א מהנאשם (ת/31), זכ"ד צריבת תמונות (ת/32) בנוגע לתמונות שצולמו במהלך השחזור של האירוע מיום 8/7/19.
- גם בנוגע לעד זה, כמו קודמיו, קיבלתי רושם שהוא ביצע עבודה מקצועית ומהימנה.

יניב גרינברג

- יניב כתב זכ"ד בנוגע לשיחה שקיים עם א.ס. (ת/62), בו ציין שהסביר לעד שעליו למסור את הטלפון הסלולארי שלו, וכי יש צו בית משפט בעניין זה, אך העד סירב תחילה, וטען שיש לו בטלפון עניינים אישיים שאינם קשורים לחקירה, אך לאחר שהוצע לו להביט בתכנים יחד עם החוקר, הסכים. במכשירו זוהתה תמונה של הנאשם ומשפחתו, שהופצה ברשתות, וכן את הסרטון שצילם העד ד. עוד נמצאה תמונה מיום האירוע של בקבוק אלכוהול.
- יניב ביצע חדירה לטלפון הסלולארי של ד. (ת/61, ת/61א'). בנוסף, ביצע בדיקת טלפון נייד של העד ד.ס. (ת/68), ולא מצא בו שיחות או התכתבויות

עם המנוח, אך נמצאה הודעה שנשלחה ע"י המנוח מהטלפון של ד.ס., בה כתוב "זה סולומון טקה, בוא לשקד עכשיו".

- בעדותו בבית המשפט מיום 7.6.20 נשאל יניב, בין היתר, לגבי מה שכתב במזכר כי "שיתוף הפעולה של הנאשם בבית החולים היה מוטל בספק", ותשובתו:

"התכוונתי לכך שכאשר פגשתי את הנאשם לראשונה הוא היה על מיטה בחדר המיון בבית החולים. מובל אל עבר הפינה שיועדה לו. הזדהיתי בהצגת תעודה ובציון תפקידי. ביקשתי ממנו למסור את הטלפון והתעודה. נתקלתי מיד בהתנגדות של 'אני לא יודע מי אתה'. אני לא רוצה לדבר איתך'. 'אני רוצה לדבר רק עם עורך דין'. 'כואב לי, תעזוב אותי. וכמובן חזרתי על הניסיון לתקשר, להסביר ולציין מדוע אני כאן ומי אני. כאשר הבנתי שזה נתקל שוב ושוב באותה תגובה, ניצלתי איזה שהיא פאזזה של טיפול רפואי שהגיעו לתת לנאשם. הלכתי אל רכבי, הוצאתי אזיקים שהיו לי בתיק, הנחתי אותם בצורה מאוד בולטת בחזית המכנסיים. ניגשתי שוב אל עבר החשוד, הסברתי לו שוב מי אני, ביקשתי שנפסיק לשחק משחקים ושנתקדם בדרך ראויה. בשלב הזה הנאשם קצת גילה יותר הבנה למצבו ובסוף נמנענו משימוש בכוח, אבל זה היה קרוב לשם" (עמ' 414, החל משורה 1).

- בהמשך עדותו של יניב בבית המשפט, מיום 8.6.20, הוא נשאל שאלות רבות בנוגע להתנהלותו אל מול הנאשם, והוצאת האזיקים, והעד שב והדגיש, שהתנהלותו הייתה מקצועית ובהתאם לנהלים, וזה גם הרושם שקיבלתי מהעד.

- באמצעות יניב גרינברג הוגשו ראיות נוספות: זכ"ד מיום 1.7.19 (ת/49), בנוגע למפגש עם הנאשם בבית החולים והודעה מאת עו"ד יאיר נדשי, דו"ח עיכוב נאשם (ת/50), דו"ח מעצר נאשם (ת/51), דו"ח ביצוע הקלטה של שיחה עם הנאשם (ת/52), זכ"ד (ת/53) בנוגע לצריבת תקליטור שיחה עם הנאשם, צילום תמונות הנאשם (ת/54), זכ"ד מיום 2.7.19 (ת/55) בנוגע לשיחה עם מוקד מבצעים בעירייה, זכ"ד מיום 2.7.19 (ת/56) בנוגע לחדירה לנייד של הנאשם, זכ"ד מיום 3.7.19 (ת/57) בנוגע לצריבת תקליטור מצלמות גן בית העם, זכ"ד מיום 3.7.19 (ת/59) בנוגע לתפיסת הנייד של ד., זכ"ד מיום 4.7.19 (ת/60) בנוגע לאיתור ותפיסת מצלמות בעת ביקור בזירת האירוע, זכ"ד מיום 7.7.19 (ת/64) בנוגע לשיחה עם אופיר לביא ממוקד מבצעים, זכ"ד מיום 7.7.19 (ת/65) בנוגע לבקשה להפקת קובץ לוג ממכשיר ה-dvr משחר מלכה, צילום מסך ממצלמות אבטחה של גן בית העם (ת/66), זכ"ד מיום 8.7.19 (ת/67) בנוגע לחדירה לנייד של א.ס., זכ"ד מיום 11.7.19 (ת/68) בנוגע להפקת תכנים מהנייד של א.ס., סרגל לוח זמנים (ת/127).

- העד יניב גרינברג עשה עליי רושם של חוקר רציני, מהימן, מקצועי ואנושי, ואני דוחה את כל הטענות שהועלו בענייני ע"י הנאשם.

שירן חמל

- החוקרת שירן העידה בבית המשפט ביום 8.6.20, והיא התייחסה לבקשה לאיסור פרסום שמו של הנאשם, ולאינטרס הציבורי לשמור ולהגן על ביטחונו (עמ' 479 לפרוטוקול, שורה 14). לדבריה:

"הייתה פה חקירה יסודית, עניינית, שזה לא משנה מי היה הנפגע ומי המנוח, המשפט נכתב אך ורק לצורך הבקשה הזו לצורך הגנה על השוטר זה רק מראה שבאמת אין לנו שום צד, אנחנו פועלים למען האמת, אנחנו פעלנו פה באינטרס ציבורי מחד לחקור ומאידך להגן על השוטר שלא יצאו תקלות תחת ידנו" (עמ' 480, החל משורה 11).

- באמצעות שירן הוגש דו"ח האזנה לשיחות מוקד מד"א (ת/121). גם עדה זו עשתה עליי רושם של אדם אמין ומקצועי.

דרור זיוון

- דרור העיד בבית המשפט ביום 8.6.20, ולדבריו, הוא הקליט את השיחה עם ח., מאחר והעדויות נגבתה בבית החולים ולא במשרד מח"ש, והוסיף "רציתי שיהיה עוד איזה שהוא כלי, עוד איזה שהיא אינדיקציה לכל מה שנאמר מאחר וזה עדות בכתב יד ולא במחשב" (עמ' 502 לפרוטוקול, החל משורה 2). דורון נשאל בנוגע לכך שלא חקר את ח. בחשד לביצוע עבירות פליליות, ותשובתו "זה לא שאסור לחקור אותו, פשוט לי אין סמכות לחקור אזרח שעשה עבירה פלילית, ללא קשר לשוטר" (עמ' 509, שורה 30).

- באמצעות דרור הוגש דו"ח פעולה מיום 4.7.19 (ת/35), בנוגע לביקור זירה ברח' השיירה 46, וכן הוגש באמצעותו זכ"ד נוסף (ת/130) בנוגע לתפיסת בגדי המנוח.

ליטל ברסוצקי

- ליטל העידה בבית המשפט ביום 16.6.20, ולדבריה, היא הגיעה לתחנת המשטרה בזבולון, ו"חלק מהפעולות שלי כדי למנוע שיבוש זה לקחת לו את הפלאפון שיהיה אצלי, פשוט שלא ידבר בו. הוא סירב. הראה עוינות קלה, אמר שהוא לא נותן אותו עד שהוא לא מתייעץ עם עורך דין. אני לא ראיתי סיבה להיכנס איתו לעימות, אני שם מונעת את השיבוש בכל מקרה, ביקשתי ממנו שלא ידבר, לא יגע בפלאפון ובכך מנעתי את השיבוש מבחינתי. ובבית חולים ניב כן היה סבור לקחת ממנו את הפלאפון, בצדק, כי זו הייתה המטרה מלכתחילה ובוודאי לאחר שהוא הוזהר, נחשד. אז אין סיבה שהיא שישאיר אצלו את הפלאפון" (עמ' 524 לפרוטוקול, החל משורה 12).

- באמצעות העדה הוגש דו"ח פעולה (ת/124), בנוגע להגעתה לתחנת זבולון ונסיעה עם הנאשם לבית החולים, וזכ"ד נוסף מיום 3.7.19 (ת/125), בו

נכתבה הבהרה לגבי התנהגות הנאשם בתחנת זבולון.

עאמר מוכתר

- עאמר מוכתר העיד בבית המשפט ביום 16.6.20, ולדבריו היה להם חשוב לברר את המצב הפיזי ו/או הנפשי של הנאשם בסמוך לאחר הירי (עמ' 575 לפרוטוקול, שורה 2). העד נשאל בנוגע לאפשרות לזיהום הזירה, ותשובתו "תתאר לעצמך סיטואציה כזאת שבה יש בן אדם מת, מדמם, שוטרים, מתקהלים, האווירה היא סקרנות משולבת אדרנלין, משולבת לחץ, משולבת פחד, עכשיו בוא תוציא לי את הבן אדם הזה בפינצטה שיוכל לחשוב וואלה, איפה אני הולך להזיז או לשבש או להעלים משהו. זה קשה, זה קשה" (עמ' 581, שורה 32).

- באמצעות העד הוגש דו"ח צפייה בתיעוד האירוע (ת/118) בנוגע לתיעוד ממפרסת ביתה של זהבה אזולאי, זכ"ד (ת/119) בנוגע להשוואת השעה שהופיעה במצלמות גן בית העם לעומת השעה הנכונה, זכ"ד נוסף (ת/120) המתייחס לשיחה עם העד א.ס. בנוגע לקוד הווטסאפ שלו.

- גם מוכתר, כמו יתר חוקרי מח"ש, עשה עליו רושם אמין ומקצועי, ואני דוחה כל טענה שהועלתה נגדו.

חסן סאלח

- באמצעותו הוגש דו"ח פעולה (ת/122), בנוגע לזימון העד ד.

גיל רותם

- גיל רותם העיד בבית המשפט ביום 29.6.20, ולדבריו "כשאנחנו מנהלים חקירה אנחנו מנסים לנהל אותה הכי סטרילי שאפשר. כמובן, שוב פעם, גם יצא לי בחקירות אחרות גם בכאלה שאני מנהל היום שיש גם אולי תקשורת כזה או אחר או מה שנקרא מקבלים. אין מה לעשות, זה חלק מהעבודה, אבל בסוף הראיות הן ראיות, עדויות ופעולות החקירה נאספים ונערמים ובתיק הזה אני לא חושב שחסכנו משהו או שיש משהו שלא עשינו" (פרוטוקול עמ' 619, החל משורה 4). באמצעות גיל הוגש זכ"ד (ת/126) בנוגע לביקור בזירת האירוע ובנוגע לעד נמרוד איווניר.

- שוכנעתי, שגיל רותם, כמו כל יתר חוקרי מח"ש, עשו את עבודתם נאמנה, ולא הייתה כל הטיה בעבודתם, לא תקשורתית ולא מכל סוג אחר.

פרשת ההגנה

הנאשם

- אפתח ברקע אודות הכשרתו הצבאית והמשטרתית של הנאשם: הנאשם התגייס לשירות חובה בצה"ל בתאריך 23.3.2006 ושירת כלוחם במג"ב. לאחר מכן התגייס למשטרה, בה מילא תפקידים שונים, שהאחרון שבהם, נכון ליום האירוע, היה קצין יחידת הסיור במשטרת זבולון.

- ב"כ הצדדים חלוקים בנוגע למהימנות הנאשם – הסנגור טען, שהנאשם היה

עקבי ומהימן לאורך כל הדרך, ואילו התובע טען לחוסר מהימנות הנאשם. ההכרעה גם במחלוקת זו נתונה בידי, וכך אעשה, בדיון המקיף שלהלן.

חקירות הנאשם במח"ש

• בחקירתו הראשונה במח"ש מיום 1.7.19 טען הנאשם (ת/3, החל משורה 29):

"...הבחנתי בחבורת נערים כאשר בתוך החבורה היו שני נערים אתיופים ושני נערים לבנים אחד מהם היה שזוף אבל לא אתיופי, בהתחלה היו בסך הכל ארבעה נערים... בזמן שאני עם אותו נער אתיופי, הגיע בחור נוסף אתיופי, עם כובע על הראש".

בהמשך אמר (ת/3, החל משורה 46):

"...ראיתי שהאירוע הזה מסלים, ואני התחלתי ללכת לכיוון היציאה כאשר כל החבורה בעצם עוטפת אותי, למעט אותו נער רזה שתחקרתי בהתחלה כביכול שהוא נסחט... בעצם כל הדרך שהם מלווים אותי זה עם הכובע מאיים עלי ואתיופי אחר מצלם אותי עם הטלפון שלו ואומר לי אנחנו נשים אותך בפייסבוק כולם ידעו מי אתה..."

הנאשם המשיך לתאר את האירוע כדלקמן (ת/3 החל משורה 65):

"...חטפתי סלע ממישהו שהיה בהמשך של הכביש לכיוון רחוב היציב אבל היה עדיין על רחוב השיירה זה היה כל כך מהר שאני לא הצלחתי להרים את הראש וזה היה בדיוק בזמן שאני מסתכל אל המסך של הפלאפון לראות אם השיחה עם מוקד 100 עדיין פעילה, לשאלתך אני לא זוכר אם היא הייתה פעילה, כי ישר איך שהורדתי את הראש חטפתי אבן כתף ימין וחלק האחורי של הראש פשוט כאב לי ברמות ותוך כדי שאני מסתכל מאיפה האבנים אני חוטף עוד סלע מכיוון אותו בחור שהרים סלע ולפי כן צילם בטלפון, אני מבין שאם אני נשאר לעמוד חוטף יותר, אז אני רץ למרכז הכביש... ואז השלב שאני זז ועדיין מקבל אבנים אני זוכר ששלפתי את האקדח דרכתי אותו, תוך כדי שאני צועק תתרחקו תתרחקו, וכל מה שאני רואה בעיניים זה אותו בחור עם הכובע שהוא עם אבן ואני אומר לו תתרחק תתרחק והוא מתקדם אלי ואני צועק עליו והוא מתקדם אלי... ובראש שלי מה קורה אם אני נופל והאישה והילדים שלי מאחור, שלפני כן היא עמדה לידם והיא ראתה אותם מדברים והפנתה אותי אליהם, אז אמרתי שאני אין לי דרך אחרת למרות שאני מפציר בפניו להתרחק, חשתי סכנה לחיים שלי חד משמעית וחלילה אם קורה לי משהו הבא בתור זה אשתי והילדים ואם קורה לי משהו אני חמוש באקדח והם יכולים להשתמש בו וראה שאני חמוש ואם האבן הייתה פוגעת לי בעין הייתי מאבד הכרה ואלוהים יודע מה קורה, וזה דברים שאתה אומר

שאני חייב לעצור את זה ואחרי שראיתי שהוא לא
מקשיב לקריאות שלי לעצור והוא ממשיך להתקדם
לכיוון שלי עם האבן, יריתי כדור אחד בודד לרצפה וגם
לא מולו אפילו הצידה ממנו קצת בזווית קלה, וזהו ואז
" הוא התרחק כזה... "

בנוגע לזהות האדם עם הכובע, השיב הנאשם, שזה המנוח, ובמילותיו:
"זה אותו אחד עם הכובע שהוא זה שהתמוטט אחרי זה" (ת/3, שורות
94-95).

• השאלה המתבקשת, אותה נשאל הנאשם, היא – מדוע לא ירה באוויר,
ותשובתו (ת/3, שורות 134-136):

"... כי מה שראיתי לנגד עיני זו הסכנה שאם עכשיו אני
נופל כי שלושתם עלי עם האבנים שהם זרקו עלי ואם
קורה לי משהו ואני מאבד הכרה אני לא יודע אם יש לו
סכין אין לו סכין, ייקח את האקדח והמשפחה שלי
הייתה 10 מטר ממני."

• לשאלה, באיזה מרחק עמד ממנו המנוח בשלב דריכת האקדח, השיב
הנאשם (שם, שורות 139-141):

"בדריכה של האקדח הוא צמצם את המרווח בינינו
והוא לא נשמע לקריאות שלי לעצור, והתקדם לכיוון שלי
יחד עם החבורה שהיו איתו ואני רואה שלושה עבריינים
והם רואים שאני שוטר, ויודעים שאני חמוש וביקשתי
מהם לא פעם ולא פעמיים ולא שלוש לעזוב את המקום
והם עדיין אחרי שזרקו עלי אבנים מתקדמים לכיוון שלי
שהוא בראשם והוא מנהיג אותם..."

• לשאלה, מדוע כיוון את הירי דווקא ליד המנוח, ולא לכיוון הנער הנוסף שגם
הוא זרק לעברו אבנים, השיב הנאשם (שם, שורות 219-22):

"הוא בא מולי, היו עוד בחורים במעטפת, הוא היה סוג
של קודקוד ואני ראיתי אותו וראיתי כאילו כולם באים
עלי..."

• לשאלה, כמה נערים היו במעטפת בזמן הירי, השיב (שם, שורות 225-227):

"היה אחד עם הכובע, והיה עוד אחד שצילם על הטלפון
והוא גם אתיופי והיה עוד נער אחד נמוך לא אתיופי
שהוא גם החזיק אבן ולא זרק אבל 200% היה לו אבן
ביד, כל אחד היה לו אבן ביד."

• לשאלה, איפה היו שאר הנערים ביחס למנוח בזמן הירי, השיב (שם, שורה
243):

"בסביבה שלו ואני כיוונתי למקום נקי מאדם..."

• בתמליל חקירתו הראשונה של הנאשם (ת/א3), תיאר כך את האירוע:
"לא התכוונתי לפגוע בו... רק שיראה שאני רציני. אחת הסיבות גם שלא יריתי באויר, בגובה, קודם כל מבחינת קוצר הזמן. תשמע אני לא יודע אם יש לו סכין, אין לו סכין, מה יבוא, מה יקרה לי עכשיו, אני על הרצפה, הוא ייתן בי לא ייתן בי, אשתי... הילדים שלי, החיים שלי".

ואחרי הירי אמר הנאשם, שהמנוח:
"התרחק כזה, אני לא הסתכלתי לראות מה הוא עושה, התעסקתי בלפרוק את האקדח".

ובהמשך אמר (ת/א3, עמ' 22):
"אמרתי להם תתרחקו, תלכו, אותו אחד עם הכובע היה אמיץ מספיק והתקדם לכיוון שלי ולא, לא הפסיק, והם בעקבותיו"

והוסיף (שם, עמ' 37):
"בהנחה והדריכה שלי היתה עובדת ומרתיעה והם היו הולכים, היו לי יותר אפשרויות להיעלם, ללכת, לברוח, אבל זה לא קרה"

ובנוגע לכיוון האקדח, אמר הנאשם (שם, עמ' 44):
"לא כיוונתי אליו, כיוונתי הצידה ולמטה. לא הייתה פה כל מטרה לפגוע בו ולא באף אחד. סך הכול שיעזבו אותי, יעזבו את המקום... המטרה היתה שיתרחקו, שיעזבו את המקום ושיעזבו אותי"

• הנאשם ביצע שחזור ביום 8.7.19 (מאחר ובשחזור המשך הנאשם לתאר את האירועים, אכנה את השחזור כ- "חקירתו השנייה של הנאשם", והוא סומן על-ידי ת/4).

במהלך השחזור הדגיש הנאשם (ת/4, עמ' 18, שורות 1-2):
"... אני הרגשתי סכנת חיים, אני ראיתי את כולם עם אבנים בידיים מתקדמים לכיוון שלי כשסלומון בראשם..."

לשאלה מדוע לא חיכה עד להגעת ניידת המשטרה, השיב הנאשם (ת/4, עמ' 23, שורות 16-17):
"לא. חד משמעי לא. חטפתי אבנים פה, אני עוד שנייה, תחשוב עוד אבן אחת פוגעת לי פה, זהו, כיבויי אורות, אני מת."

• בתמליל חקירתו השנייה של הנאשם (ת/א4), הוא תיאר את הרגעים שחלפו, מרגע שליפת האקדח ועד לביצוע הירי (שם, עמודים 16-17):

"הקטנציק שפה לדעתי נבהל והמשוך, אבל כולם בסופו התאגדו והיו בסוג של מקבץ כזה, ככה, כאן, באזור הזה.... כאשר המנוח ראשון ומתקדם לכיוון שלי.... הוא מתקדם, הוא מצמצם, ואני אומר 'תתרחקו, תתרחקו'. וזה השלב שאני כבר מזהה אותו ככה מולי ואני עושה ככה, לשם, לאזור הזה, כאילו הצידה, לא מולו, לא לרצפה לפניו, הצידה, נותן כדור אחד".

בהמשך אמר (שם, עמ' 18):

"אני ראיתי את כולם עם אבנים בידיים מתקדמים לכיוון שלי כשסלומון בראשם כי איפשהו הוא נתן להם רוח גבית".

ולשאלה מדוע לא ירה באויר, ענה הנאשם (שם, עמ' 22):

"אני איפשהו מאבד קשר עין איתו ... עם החבורה, שאיפשהו רוצים להרוג אותי, כן? כל אחד זורק עליי סלעים.... אני ראיתי זעם כזה שכאילו רוצים לגמור אותי, כי אם יודעים שאני שוטר ויודעים שאני חמוש, אוקיי? ואני אומר להם תתרחקו, ודרכתני... והם ממשיכים להתקדם אליי... סוג של נקרא לזה משפך כזה".

• בחקירתו השלישית מיום 9.7.19 (5/ת) ענה הנאשם לשאלת מיקומו ברגע הירי, באומרו כי היה (5/ת, שורה 244):

"במרכז הכביש, הפנים שלי מול כל החבורה שמתקדמת לכיוון שלי עם אבנים בידיים".

והוסיף (שם, עד שורה 251):

הוצאתי את האקדח ודורך אותו הפגנתיות בצורה רועשת שיראו שאני רציני ושיעזבו אותי, אני מסתכל על עצמי ורואה שהיד עם דם ואני חוטף עוד אבנים ואני אומר שאין לי אופציה אחרת אז אני שולף את האקדח דורך אותו וצועק להם תתרחקו, לכו וכל דרך אחרת שהייתה לי הגרון שלי צרח את הנשמה שלי החוצה, אתה רואה שהם באים אליך עם האמוק עם האבנים, והמשפחה שלי מאחורה ואתה חוטף אחד כזה אז אתה גומר והמשפחה שלי גם גומרת ואני לא יודע מה אשתי תעשה אם תראה אותי נופל, ואתה רואה את הסכנה מכאן מתעצמת ואם אתה לא עוצר את זה המשפחה שלך ואתה גמורים."

• בתמליל חקירתו השלישית של הנאשם (5/ת), הוא אמר:

"אותי לא לימדו, כשאתה בסכנת חיים, לירות באוויר ככה, להסתכל למעלה ולירות בציפורים. לא לימדו אותי את זה. אני יודע סכנת חיים מולי, אני מכוון את הנשק לכיוון סכנת החיים שלי שמולי".

והסביר את הירי לרצפה באומרו:

"שיבין, שיעזוב אותי, שישחרר אותי, שילכו, שיברחו, שיתרחקו, שיפסיקו לתקוף אותי...אני חשבתי שאני הולך למות".

והסביר מדוע לא ירה לצד יותר מרוחק, באומרו, שאם היה עושה כן, אז היה:

"מאבד איזשהו קשר עין איתו, אני לא רואה אותו...לא רואה את החבורה... הייתי מאבד אותו ועם החבורה שלו קשר עין והייתי חשוף לפגיעות נוספות. פה אני עוד איכשהו ככה, אני יכול לראות איזושהי צללית של דמויות".

והוסיף:

"הסכנה לא באה רק מהמנוח.. הסכנה באה מכולם. כולם היו עם אבנים בידיים וזרקו עלי אבנים.. הסכנה, זה מכל החבורה.. כל החבורה עצמה, כמכלול, סיכנה את החיים שלי ושל המשפחה שלי".

הנאשם נשאל מדוע לא ירה לפי הנוהל, לגוף תחתון, ותשובתו:

"על פי הנוהל בסכנת חיים אין חובת ירי לפלג גוף תחתון...אתה בסכנת חיים, לך ולסובבים אותך, אין דרך אחרת, אתה יורה ומנטרל את הסכנה. אם לנטרל אותה זה פלג גוף תחתון, יד, כתף, ראש, לב, לא יודע מה, אז אתה תפגע כדי לנטרל את הסכנה. אני יריתי לרצפה כי לא רציתי לפגוע בכלל, כדי להרתיע, כדי להבריח מהמקום, לא כדי לפגוע בו.. אם עכשיו לצורך העניין הייתי יורה לפלג גוף תחתון כמו שאת אומרת, ולא הייתי פוגע בדיוק ברגל שלו והייתי פוגע באספלט ש...שמאחוריו... הכדור היה פוגע במישהו אחר ואולי הורג אותו. אני כיוונתי למקום שאין אף אחד, למקום שבו אין אף אחד שיכול לקבל כדור ככה שאני מכוון אותו לרצפה".

• בחקירתו הרביעית מיום 21.8.19 (ת/6) עומת הנאשם עם דבריו בחקירות הקודמות, לפיהם אמר מצד אחד, כי שליפת הנשק נועדה לצורך הרתעה, ומצד אחר אמר, כי הדריכה היא עניין אוטומטי, מכאן שאל החוקר, שלפי דברי הנאשם הנ"ל הוא לא רצה להרתיע את הנערים, ותשובתו (ת/6, שורות 39-49):

"איך הבנת את זה, אני אסביר לך, והרי אמרתי את זה בחקירה הקודמת שהמטרה שלי הייתה להרתיע ולהבריח אותם שיעזבו אותי בשקט, ואם זה היה קורה לא היה מתגלגל האירוע לאן שהתגלגל, ברגע שאני

שולף את האקדח הדריכה באה אוטומטית בשלב הזה כדור לא יוצא, והוא יוצא רק אם אתה סוחט את ההדק, אם בשלב ששלפתי ודרכת הייתי משיג את המטרה והנערים היו נרתעים ובורחים, כמו שהנשק יצא מהנרתיק היה חוזר אליו, והייתי מגיע הביתה יחד עם אשתי והילדים שהיו מטרים ספורים מאחוריי ברגע שזה קרה והסכנה לא הייתה רק מעליי אלא סביב ראשיהם... אבל מאחר ושלפתי ויחד עם הדריכה כל האפקט הזה לא עזר כמו שמסרתי בחקירות הקודמות שלי הייתה חבורה שהתקרבה אליי שיש להם אבנים בידיים שלהם ולא נרתעה מהעובדה שאני שוטר וזה לא הרתיע אותם עוד מלפני כן לפני השליפה והדריכה הם כבר זרקו אליי אבנים ופצעו אותי וירד לי דם, כשאתה רואה שזה לא עוזר ואין דרך אחרת אז החלטתי לבצע ירי לכיוון הריצפה הצידה..."

- הנאשם נשאל שוב בנוגע למרחק בינו לבין הנערים בזמן הירי, ותשובתו (ת/6, שורות 69-72):

"זה היה קרוב, אני לא יודע להגיד לך מרחק במדויק במטרים במספרים כמותי, אני יכול להגיד לך שזה קרוב, זה לא היה 30 מטר אבל זה לא היה 10 מטר זה היה קרוב, כמה קרוב אני לא יודע להגיד לך, אבל אני כן יודע להגיד לך שגם המרחק הקרוב הזה הלך והצטמצם כי הם התקרבו אליי שהייתה להם מטרה אחת להפיל אותי על הרצפה ולגמור אותי"

- החוקר הקשה על הנאשם, ועימת אותו עם כך, שבחקירותיו הקודמות לא טען שהמנוח וחבריו רצו להפיל אותו, ותשובתו (ת/6, שורות 74-77):

"אז בוא אני אהדד לך את זה, כשאני אומר להפיל אני מתכוון לפגוע כי זרקו עלי אבנים לא אחת ולא שתיים והם פגעו אותו, מספיק שאבן אחת פוגעת לי בנקודה רגישה בראש אז אני נופל ואני מאבד הכרה והסכנה אחרי זה עוברת למשפחה וילדים שלי, לבת שלי בת 7 וילד בן 5 ולתינוק שבעגלה ולאשתי שכולם רואים את מה שקורה לאבא שלהם"

- החוקר הקשה על הנאשם, ואמר לו כי מיד לאחר הירי הוא הסתובב לפרוק את הנשק, כפי שאמר בחקירותיו הקודמות, וזאת שעה שהסכנה לפגיעה מאבנים עודנה קיימת, ולכך השיב הנאשם (ת/6, שורות 102-108):

"כמו שאמרתי לכם בחקירות הקודמות וגם בשחזור לעניין הפריקה פה היה לי מזל, כי אני אחרי שיריתי הסתובבתי לפרוק ובנס לא המשיכו לזרוק אבנים ולהתקדם לכיוון שלי כי באותה מידה בזמן שהסתובבתי ובהנחה ולא היה נפגע אחד הנערים מספיק שאבן אחת הייתה פוגעת לי בעצם המוח הייתי מת במקום ואני אלך איתך צעד אחד אחורה, את הסכנת חיים שאני

הרגשתי הייתה מוחלטת, כך את כל השתלשלות האירוע
אם זה מאיומים הראשונים המילוליים שקיבלתי ולאחר
מכן זה התגלגל לאבנים שפגעו בי, האיומים התממשו,
הגעת לי לסיטואציה היא הרגשה שלא רק אני שוטר
ספציפי בסכנת חיים אלא גם הילדים ואשתי באותה
סכנה..."

ולשאלת החוקר, מדוע הנאשם פרק את נשקו אחרי האירוע, שלא בהתאם
לנוהל פריקת נשק, השיב הנאשם (ת/6, שורה 152-140):

"לא באותו אופן ואני אגיד לך למה, כשיש לך זמן ואתה
בסביבה מבוקרת לצורך עניין במטווח אז אתה מקפיד
על כל שלב ושלב ואפילו יש לך זמן לעשות בדיקת
תקינות וזה אקסטרה לפריקה ולא עושים את זה אחרי
פריקה אלא אחרי מטווחים באופן כללי, הדבר היחידי
שעשיתי שונה אחרי הירי במקרה הזה, זה שלא ליוויתי
את הצינה כמו בנוהל הישן כי לא היה זמן כי הכל היה
מהיר"

ובנוגע לכדור שהיה בבית הבליעה, השיב הנאשם (ת/6, שורות 157-154):

"אני דרכתי את הנשק אחרי שהוצאתי את המחסנית,
ואז הכדור שהיה בבית הבליעה נחלץ החוצה עף באוויר
ואז תפסתי אותו באוויר והכנסתי אותו למחסנית,
ביצעתי נקירה מבוקרת, וכיוונתי כללי לרצפה לא יודע
לאן בדיוק ולאחר הנקירה ומאחר ולא יצא כדור,
הכנסתי את המחסנית חזרה לנשק ואת האקדח חזרה
לנרתיק"

• הנאשם נשאל בסוף חקירתו הרביעית, אם יש לו מה להוסיף, ואז הוא ביקש
לגבות עדות מבתו הקטינה, שראתה את כל האירוע, וכך במילותיו (ת/6,
שורות 177-175):

"אני מאוד מאמין במח"ש אני רוצה לקוות באמת
שהחלטות יתקבלו על סמך חקירה וראיות ולא על סמך
הד תקשורת ואני מאמין שחקרתם עדים אבל יש לי
שאלה למה לא חקרו את הבת שלי, היא בת 7 וחצי עם
היגיון בריא והיא פשוט ראתה הכל..."

• בחקירתו החמישית מיום 27.8.19 (ת/7), נשאל הנאשם שוב, מדוע הפנה את
גבו לסכנה בעודו פורק את נשקו, וכך השיב והמשיך לתאר (ת/7, שורות
14-8):

"אמרתי פה הי לי מזל, מבחינתי זה טעות, כמה
שמלמדים אותך ואתה מתרגל בקורסים, כשיש לך
אובייקט אתה לא חודל את האירוע עד שאתה יודע
שהסכנה נוטרלה. לא ראיתי מולי מחבל, עדיין ראיתי
ילד, אם ראיתי מחבל יכולתי לירות למרכז מסה ולגמור

את הסיפור. רציתי רק להרתיע והסתובבתי. אם בדרך לא דרך זה לא היה פוגע בו הם היו ממשיכים אלי והייתי מקבל אחד בגזע המוח ונגמר הסיפור. יודעים שאתה שוטר, זורקים עליך אבנים, הוצאתי את האקדח ודרכתי אותך, ולכן תתרחקו, אתה לא ישר יורה, פולט כדור או לא יודע מה... כשאתה עובד אוטומט, עבדתי על אוטומט, נתתי כדור, המטרה להרתיע, לא רציתי להרוג. לא חשבת שזה יכול להמשיך הלאה, אמרתי שזה ירתיע והם יברחו. לפי איך שאני הרגשתי שמה זה היה עליהם טוטאלי"

"אני ראיתי פה ילד ולא עבריון. אם היה מחבל לא הייתי חודל את עצמי, יריתי ירי הרתעתי לרצפה והסתובבתי שהפריקה לא בטעות ייפלט כדור לכיוון הנערים. זה החשיבה, מינימום פגיעה בחיי אדם. אני מרגיש שהיה לי פה המון מזל. אם הכדור לא היה פוגע אני בטוח שהם היו ממשיכים לעוט עלי כי הדריכה לא דגדגה ואני צועק את הגרון החוצה "עופו", כשהאקדח מכוון אליהם. זו סיטואציה שאתה לא יודע, זה עניין של שניות, בסיבוב הזה יכולתי לחטוף עוד אבן שהייתה במעוף שלה"

• הנאשם נשאל מדוע לא ירה יותר לצד, שם הייתה אדמה שיש בכוחה לבלוע את הכדור, ולא אספלט, שהתיז את הכדור, כפי שקרה בפועל, ותשובתו (ת/7): החל משורה 36):

שאלה: ירי על הרצפה. לא קיים ירי על אספלט. כי ירי על אספלט מביא לסיטואציה שקרתה כאן, נתז. קשה לי לשים את נעליך באותו רגע, אבל שתי מטר ימינה היה אדמה.

תשובה: שאלו את זה. קנה מלווה על ידי מבט תמיד. לא קיים מצב אחר אצלי. אני אומנת, לחיצה מלווה במבט, לא יהיה מצב שאני מסתכל עליה ומשחרר לכיוון אחר. ימינה לא בא בחשבון כי אני מסיט את המבט ממנה, למעלה אותו הדבר, משמאל בניינים, מאחורי החבורה גן משחקים וגם מימין בניינים. הזווית הכי טובה שהייתה לי שאני מרוויח צללית של החבורה זה המקום, גם כיוונתי לרצפה, לא מולו אלא הצידה ממנו, למטה והצידה שאם אתה חושב שיהיה נתז לא יפגע במישהו מהם. אתה אומר לי לא פעלתי לי, יכולתי לירות למרכז מסה ולא רציתי לפגוע בו"

ובהמשך אמר:

"תשובה: זה באותה נקודה של זמן שאתה מנסה להציל את החיים שלך, אתה מנסה לעשות הכל לשמור על החיים שלך ועל המשפחה לך ומצד שני מנסה להדוף את הסכנה ממך. זה השלב שבו מבט לכיוון מסוים ששדה

הראייה שלי הוא איפשר שאני רואה איפה אני פוגע ולא בזקנה שעוברת או ילד במרפסת. כדור שיורים אותו יש לו כתובת, לי הייתה כתובת, הירי היה מדויק"

והוסיף:

"אני במצב שבו הייתי, סכנת החיים שהייתי נתון בה מבחינת סמכות יכולתי לירות בו, מבחינת לעשות את המקסימום שהנזק המינימאלי יקרה, לא רציתי לפגוע בו או בחבריו. המטרה שלי הייתה לסיים את האירוע. אם בדריכה שלי הנערים היו חודלים ובורחים ועוזבים אותי האקדח היה חוזר לנרתיק שלו, הייתי הולך הבייתה, טלפון ל 100 פותח אירוע וזהו. לפי הספר..."

- החוקרים הקשו עוד על הנאשם, ועימתו אותו עם הזמן שנמדד עת שחזר הנאשם את פריקת הנשק, ושעמד על 11 שניות, והוא נשאל הכיצד הפנה את גבו למנוח ולנערים משך הזמן הזה, ותשובתו (ת/7, שורות 67-79):

"נתחיל מזה שהמצב שבו אני כרגע לא דומה במיליגרם לסיטואציה שהייתה לפני חודשיים, לא הסביבה, לא הלחץ הנפשי, התחושה של הסכנת חיים, גם לא הנשק. כרגע אולי לקח 11 שניות, בשטח להערכתי לקח פחות זמן כי הכל היה מהיר, עניין של שניות. כבר אמרתי שזה איפה שהוא בעיני טעות מבצעית, לא מפנים גב לסכנה. היה לי פה המון מזל... באותו זמן יכולתי לחטוף ולמות והבאים אחרי זה המשפחה שלי"

ובהמשך אמר:

"הייתה סכנה אמיתית, שאין עליה עוררין בכלל, מדובר בחבורת נערים שכל מה שהיה להם בעיניים ממה שאני ראיתי זה רצון עז להרוג אותי כי הם יודעים שעומד מולם שוטר ויודעים שהוא חמוש והם יודעים וזה לא מעניין אותם אפילו ששוטר אומר להם תעזבו אותי לכו מפה, זורקים עליו אבנים, זה התחיל מאיומים, האיומים מומשו, זרקו עלי אבנים, ירד לי דם, נחבלתי ונזקקתי גם לטיפול רפואי לאחר מכן. אז להגיד שלא הייתי בסכנת חיים אני חולק עליך, הייתי בסכנת חיים, גם אני גם אשתי וגם הילדים שלי"

- לעניין טענת הנאשם לקיומה של סכנת החיים בה היה נתון ברגע הירי, אחליט לאחר ניתוח כל יתר הראיות בהמשך הכרעת הדין. לעניין הפניית הגב לנערים לאחר הירי, ופריקת הנשק, מקובלת עליו טענתו של הנאשם, שמדובר בטעות מבצעית שלו, וכפי שנקבע בבית המשפט העליון בתיק ע"א 5604/94 אוסמה חמד ואח' נ' מדינת ישראל, פסקה 12 לפסק דינו של הנשיא ברק, (פורסם בנבו, 12.01.04):

"כאשר שוטרים או חיילים פועלים בתנאי לחץ וחירום"

שלא הם גרמו, המונעים מהם שקילה ובחינה רגילה של החלופות, והמחייבים החלטה מהירה שלא ניתן להתכונן אליה מראש, יש לבחון את סבירות פעולתם במסגרת תנאים מיוחדים אלה. אין לנתק את ההתנהגות מהתנאים שסבבו אותה. אין להעתיק את ההתנהגות ל"תנאי מעבדה" ... כן יש להתחשב בטעויות בשיקול-דעת שאינן מגיעות כדי התרשלות".

בתנאי הלחץ בהם היה נתון הנאשם, עת סירבו המנוח וחבריו לעזוב אותו, המשיכו ללכת אחריו, תוך שהשמיעו כלפיו איומים, והשליכו עליו אבנים, שחלקם פגע בו, וכאשר אשתו וילדיו הקטנים נמצאים במרחק קצר מאחוריו, ולאחר שביצע ירי, שכתוצאה ממנו נפגע אחד הנערים – בכל התנאים הנ"ל, מקובלים עליי, כאמור, דברי הנאשם, לפיהם הוא טעה בשיקול דעתו, עת הפנה את גבו לנערים, לאחר הירי, ופרק את נשקו משך מספר שניות. לא ניתן לומר שפריקה זו מקורה ברשלנות, הקשור בירי שבוצע, אלא בטעות בשיקול דעת, שהתרחשה לאחר הירי, ושממנה לא אוכל ללמוד על העדר סכנה לנאשם, למרות הפניית גבו משך מספר שניות לסכנה.

חקירת הנאשם בבית המשפט

- הנאשם העיד בבית המשפט משך 4 ישיבות, בין התאריכים 26.1.2022 עד 3.3.22. הנאשם סיפר על הלחצים שבהם היו נתונים, הוא ובני משפחתו, מאז האירוע.
- בנוגע להכשרתו המשטרית, ולמוכנותו לאירוע נשוא כתב האישום, אמר הנאשם (החל מעמ' 1,972 לפרוטוקול, שורה 4 ועד עמ' 1,973, שורה 10):

"אני יכול להגיד שזה הכין אותי חלקית. אני אסביר למה. כי כל שנותיי ב-, במשטרה, עברתי אימונים, עברתי הכשרות, קורסים. בכל אותם קורסים לא נתקלתי בסיטואציה, בסימולציה, בתרגולת, בתרחיש כזה או אחר שבו אתה כאיש משטרה אמור לתת מענה לאירוע פלילי, פח"ע, לא משנה איזה, כשאתה עם אשתך והילדים במרחק של מטרים ספורים מאחוריך. לרוב, זה אתה במשמרת, אתה עם צוות, אם זה צוות סיור או צוות יס"מ, מתנדב, לבד בניידת. בעבודה, בעבודה, שיש לך די והותר כלים כדי להתמודד עם כל אירוע וכל סיטואציה. אז אני כן יכול לומר שהניסיון שלי, שההכשרות שעשיתי, עצם היותי קצין סיור, קצין יחידה, בתחנת זבולון, שהיא תחנה מאוד מאוד אינטנסיבית, הכינו אותי רק חלקית. כי כל ההתנהלות שלי באירוע, מההתחלה, אם זה כשהבנתי שאשתי סיפרה לי זה מקרוב, כמו שנאמר על פי החוק, שיש איזה עבירה שלטענתה היא חושדת שמתבצעת, אז ניגשתי לבדוק, לא חיכיתי. כשהגעתי גם הזדהיתי בפני המעורבים, התחלתי לתחקר, התחלתי לתשאל, וכאשר הגיע המנוח והבנתי שהמקום שאליו

הוא מושך את זה, שהוא, הוא לא, הוא לא מקום שבו אני אהיה בשליטה, אז החלטתי גם לנתק מגע תוך כדי שאני מתקשר למוקד 100, מזמין כוחות נוספים, תגבורת, שיעזרו לי לטפל באירוע הזה, על אף שאני סופג תוך כדי כן קללות ואיומים, שזה לצערי אני אומר, כן? זה דבר שהוא בשגרה בקרב כוחות משטרה, כוחות הביטחון. לא עוברת משמרת – לפחות אני זוכר ככה – שלא נתקלת באיזשהו אירוע במהלך המשמרת שלך שאזרח לא היה מרוצה וקילל אותך או אפילו גם איים עליך, אבל זה דבר שהוא בשגרה. לצערי, כן? אני אומר את זה שוב. אז נמשיך, אם זה שהתקשרתי למוקד וביקשתי ניידות למקום ולזרז, וגם לאחר שהגעתי לאותו, אותה חניה בשיירה 48 וגם לאחר שהבחנתי באותו א.ס. מרים אבן, וגם ניתן לשמוע בהקלטה של הטלפון שלי שאני אומר לו: "תוריד את האבן, תוריד את האבן", גם אז אני הייתי תחת השפעה של כאילו שיקול דעת מהניסיון שצברתי כאיש משטרה, כאיש שטח, וגם אז לא מיהרתי. מה שכן, הסיטואציה אילצה אותי פשוט לרוץ למרכז הכביש, כי אחרת, אם הייתי נשאר באותו מקום, לא, לא הייתי נשאר לעמוד הרבה זמן – קיבלתי מטח של אבנים. בסופו של דבר, כשכל הכלים בארגז הכלים שלך נגמרו ולא נשמעו לקריאות שלך לעצור, ללכת אחורה, שלפתי אקדח, דרכתי, ולא ישר יריתי, כמו שנטען פה, אלא גם אז ניתנה אפשרות ללכת אחורה, כי אני גם צועק תוך כדי: "לכו אחורה, תתרחקו", ותוך כדי אני חוטף גם אבנים, אז כשאתה רואה שאין דרך אחרת ואתה עוד שנייה מת ומשמה, הדרך לאקדח שלי מאוד קצרה, והמשפחה שלי צועקים מאחורה, מטר ספורים מאחוריי, רואים את הכל, אז אתה מבין שאין לך דרך אחרת. גם אז אני יכול לומר שזה רק היה חלקית להכין אותי, כל הניסיון שלי והוותק שלי."

הנאשם המשיך לתאר את האירוע (מעמ' 1,973, שורה 28 עד עמ' 1,974, שורה 21):

"... התעוזה הזאתי, אני, אני בכל שנותיי, כן? גם אם עבדתי על מדים, גם אם עבדתי על, על אזרחי, כאשר ניגשתי לבדוק חשד כלשהו בקרב חבורה כזו או אחרת, לא משנה איפה, באיזה, איזה גזרה, המטרה שאותם נבדקים, אותם חשודים לכאורה, הייתה שאני רק אניח להם לנפשם ואעזוב אותם. עכשיו, מעולם לא קרה לי שכאשר אני יוזם את הניתוק מגע, הולכים אחריי. הולכים אחריי, מקללים, מאיימים, מצלמים. בהמשך גם, כמו שאנחנו יודעים, רוגמים אותי באבנים, ולא אבנים קטנות. אבנים. עם משקל. וגם לא לפלג גוף תחתון. פלג גוף עליון. פגעו, פצעו. קיבלתי בכתף, בראש, בזרוע. וממשיכים ולא נענים לקריאות שלי. יודעים שאני שוטר. הזדהיתי כאיש משטרה לא פעם ולא פעמיים. יודעים

שאני חמוש. גם בשיחה שלי למוקד 100 הזדהיתי כאיש משטרה והזמנתי כוחות למקום. שום דבר מזה לא, לא הפריע להם אפילו בקצת. והם בעצם המשיכו בניסיון לינץ' הזה. ככה אני קורא לזה. הם לא, לא הפסיקו, לא הרפו. וגם כאשר הגעתי למצב שבו אני שולף את האקדח, דורך אותו וצועק להם: "תתרחקו, לכו אחורה", זה עדיין לא הרתיע. ובאמת, באמת לא רציתי ששערה מראשו של המנוח או של כל אחד אחר מהחבורה תיפול. זאת הסיבה היחידה גם שבחרתי לירות כמו שיריתי. כי על, על, על, על פי חוק, מותר לי לירות לו ישירות למרכז מסה, כי אני בסכנת חיים שאין לי דרך אחרת. פשוט סכנה ובחרתי שלא לעשות את זה. בחרתי שלא לעשות את זה, לא לעשות את זה, ובעצם סיכנתי את עצמי פה יותר. כי, כי אלמלא הנתז הזה שבעצם פגע בו, אני לא הייתי פה עכשיו."

לאחר אמירת הדברים הנ"ל ע"י הנאשם, הוא נשאל שאלות ע"י בית המשפט בנוגע לבחירתו לירות לעבר הקרקע ולא לגוף המטרה שלטענתו סיכנה אותו, ולא לאוויר, וכך נשאל וענה (מעמ' 1,974, שורה 22 עד עמ' 1,976, שורה 17):

"כב' השופט: כלומר, מה שאתה אומר לי, שמבחינתך, הייתה לך סמכות באותו רגע שירית גם לירות אל גופו של סלומון טקה, ז"ל. הנאשם, מר ב': נכון. כב' השופט: ואתה במודע בחרת שלא לירות לתוך הגוף שלו. הנאשם, מר ב': מחשש שהוא ייפגע. לא רציתי לפגוע. כב' השופט: כן. הנאשם, מר ב': לא רציתי לפגוע לא בו ולא באף אחד מהחברים שלו. עם כל זה שהייתי בסכנת חיים, שאני חוטף אבנים, תוך כדי שאני חוטף אבנים. הירי בוצע ביד אחת. כשאתה יורה בשתי ידיים, יש לך זמן. פה אני ביד אחת מגן על עצמי מהאבנים שאני חוטף וביד השנייה אני מנסה לראות איפה אני משחרר כדור בצורה האולטימטיבית מבחינתך, שאף אחד לא ייפגע. כב' השופט: ולמה בחרת לירות דווקא לרצפה? לעבר האדמה? הרי מלמדים אתכם, ואני גם קיבלתי את הנוהלים במהלך כל הדיונים האלה, שאם יש סכנה, אתה באמת יורה לגוף המטרה, מנטרל את הסכנה. אם אין סכנה, אז אתה אמור לירות באוויר, כדי שלא, חלילה, לירות למקום שאנשים יכולים להיפגע. למה בחרת לירות על האדמה והאם הייתה לך סמכות לירות באופן שאתה ירית? הנאשם, מר ב': אני אגיד. בסכנת חיים, כמו שאדוני בטח יודע, יש לי סמכות לירות ישירות למרכז מסה, לנטרל את הסכנה. ירי באוויר, כמו שאתה מתאר אותו, קיים רק

במעצר חשוד. במצב של סכנת חיים אתה, ניתן לדלג על כל שלבי האזהרה בעצם ולירות ישירות למרכז מסה של אותה סכנה שאתה, שמאיימת עליך. עכשיו, כמובן, בשיקול הדעת של היורה, ברגע שקמה לו סמכות ירי למרכז מסה ולנטרל את הסכנה, בשיקול הדעת שלו לבחור לבצע את הירי בצורה כזאתי שהנזק שיווצר מהירי יהיה מינימלי. אני, למרות שהייתה לי את הסמכות לירות בו במרכז מסה ולהפיל אותו, לנטרל את הסכנה, כמו שאדוני אמר, בחרתי שלא לעשות זאת. לקחתי על עצמי סיכון, כדי שהתוצאה מהירי תהיה נזק מינימלי ועדיין אני אשיג את אותה תוצאה. זאת אומרת שהסכנה תבוטל, כאילו, תיעלם.

כב' השופט: האם בכל ההכשרות שעברת, ואמרת שהיית במג"ב ואתה קצין משטרה, יש לך 17 שנות וותק, האם קיבלת הדרכה שלפיה מותר לך לירות לעבר האדמה? האם היו תרחישים כאלה בהכנות שלך? בהדרכות שלך? האם היו אפשרויות כאלה

הנאשם, מר ב': אז

כב' השופט: שאתה תירה לעבר האדמה, למרות שלטענתך, הייתה סכנת חיים ויכולת לירות לעבר גופו של סלומון טקה?

הנאשם, מר ב': אז, כמו שאני אומר, אגיד, וגם נאמר את זה פה, יש תרגולת, אבל לא, לא מיישמים אותה, כי אני גם לא תרגלתי את זה אף פעם, של ירי באוויר לצורך עניין של מעצר חשוד. לעניין של ירי לקרקע, ברגע שאתה בסכנת חיים העניין של שיקול הדעת שלך – השאירו את זה פתוח, כי יש אינספור מצבים שאתה כאיש משטרה יכול להיכנס למצב של סכנת חיים. אז משאירים לך את זה פתוח, כל עוד התוצאה היא לא תהיה חסרת פרופורציה. זאת אומרת, עכשיו אתה מבצע ירי אוטומט על סכנה שהיא לא מצדיקה את זה לכיוון אחר ופגעת באחרים, זה לא, לא, אפילו שאתה בסכנת חיים, זה לא, זה לא הולם, אין פה הלימה. אני לא תורגלתי בשום דרך, כמו שאמרתי בשאלה הקודמת, אני, הניסיון שלי והוותק שלי הכינו אותי חלקית לסיטואציה הזאת, כי מבחינת הסמכויות, מבחינת ההתנהלות שלי באירוע, אני, אני עבדתי בשיקול דעת מלא. באותה נקודה שבה אני אמרתי שזה להיות או לחדול, שאם אני משתהה עוד שנייה אחת, אני חוטף את האבן הבאה ואני נופל ומשמה, כמו שאמרתי, אשתי מאחוריי עם הילדים, הנשק שלי יהיה חשוף לעיני כל, בחרתי גם, תוך כדי שאני לוקח סיכון, לא לפגוע באף אחד מהחבורה שעמדה מולי ובחרתי לירות כמו שיריתי בתקווה באמת, באמונה שה-, הכדור הזה ישיג את התכלית ובעצם יהדוף את הסכנה הזאתי ויגרום להם באמת סוף סוף להבין "חבר'ה, לכו אחורה. די, תעזבו אותי בשקט." כב' השופט: כשירית, שנייה לפני שירית, האם תכננת גם

לבצע את המעצר של סולומון טקה, ז"ל, או ש-
הנאשם, מר ב': אני, אני לא (מדברים ביחד)
כב' השופט: האם זה היה חלק מהשיקולים שלך לירות,
להשתמש בנשק?
הנאשם, מר ב': הירי, שיקול של מעצר לא היה פה בכלל
באותו רגע, כי זה היה עניין של סכנת חיים. אתה לא
חושב על המעצר, אתה חושב על איך אתה כרגע מסיר
את הסכנה ואת האיום מעליך. לצורך העניין, אם הוא
לא היה נפגע, אני לא יודע איך הייתי פועל. לא יודע
להגיד לך. הדברים התגלגלו שמה מאוד מאוד מהר. זה
עניין של, של שניות בודדות, כל הסיפור הזה."

- טענת הנאשם, לפיה משקמה לו הסמכות לירות לגוף הסכנה, אז קמה לו הסמכות לירות גם לצידה, בכדי למזער את הפגיעה ואת הנזק – היא טענה שתוכרע בהמשך הכרעת הדין, בפרק המשפטי.
- הנאשם נשאל בנוגע לטענת הנערים, לפיה הוא הציג את תעודת המינוי המשטרית באופן שלא אפשר להם לראות אותה, וכך ענה (מעמ' 1,977, שורה 29 עד עמ' 1,978, שורה 9):

"לא. כי ברגע שאני מזדהה, אני מציג את התעודה בפני מי שאני מדבר איתו. במהלך כל האינטראקציה שהייתה לי שמה עם החבורה, אפילו לא פעם אחת אף אחד לא בא ואמר: "תראה לי עוד פעם" או "תציג לי שוב". אני הזדהיתי שמה פעם ראשונה בעל פה בפני ד., אמרתי לו: "בוא, אני שוטר. אני איתך. תספר לי מה קרה". אחרי שסיימתי איתו ועברתי לחבורת הנערים, גם אמרתי להם: "אני שוטר" הראיתי להם תעודה, התחלתי לבדוק, בדיוק הגיע המנוח, שאל אותי: "מה אתה? מי אתה? מה אתה עושה?" גם לו אמרתי שאני איש משטרה וגם לו הצגתי תעודה. בשום שלב במהלך האירוע אף אחד לא בא אליי ואמר לי: "תראה לי עוד פעם את התעודה שלך" אז, כי, כי, גם שוט-, גם, גם אזרח נורמטיבי, בסדר? שבא אליו מישהו ומזדהה כאיש משטרה, יבקש לראות עוד פעם, השוטר יראה לו. לא מסתירים את זה, גם אם הוא על אזרחי, גם אם הוא על מדים. שוטר, זה, זה חובה בחוק להזדהות כאיש משטרה, להראות את התעודה, להראות מי אתה. אז לבוא ולהגיד שהצגתי ו-, לא, לא היה."

- לטענת הנאשם, מי שגרם להסלמת האירוע היה המנוח, וכך במילותיו :

"לעניות דעתי, זה אך ורק המנוח, כי מרגע שהוא הופיע, האירוע, התהפכה הקערה, בשפתנו, זה נקרא. זה נקרא

"היפוך קערה". האירוע הסלים. עד לאותו רגע שהוא הגיע, הכל היה בשליטה. שהוא לא היה בחבורה הזאת, הכל היה בשליטה, שיתפו פעולה. אז אולי היה קצת קללות, אבל לא התייחסתי לזה. הרי בסופו של דבר, באתי לבדוק והיה שיתוף פעולה, אז שיקללו, לא מפריע. אבל מרגע שהוא הגיע, אז הם כאילו הרגישו ש"אוקיי, עכשיו זה תורנו. עכשיו, עכשיו אנחנו בשליטה. האירוע – אנחנו מנהלים אותו." ו-, ואתה מרגיש את זה. כשאתה בשטח, אתה מרגיש את זה, אתה מרגיש שהאירוע יוצא משליטה."

• הנאשם התבקש להתייחס לתיאור הזירה בה התרחשו האירועים, וכך אמר (עמ' 1,981, שורות 7-18):

"... התיאור הזה הוא, בעיניי, תיאור לא נכון. כי מי שקורא את זה בפעם הראשונה, מבלי שיש לו היכרות עם השטח, יכול לחשוב שמדובר בסוג של נווה מדבר פסטורלי עם חול, דיונות ועצי דקל באמצע. זה לא נכון. לא כך הדבר. אוקיי? זאת חורשה שיש בה אמנם עצים, אבל יש בה הרבה מעבר לזה. באותה-, באותו עת יש בה הרבה מעבר לזה. יש רמסע של, של בניין 48 ממול שבדיוק היה בתהליכי בנייה, פסולת בניין שפזורה בכל עבר, רכבים שחונים משני צידי הרחוב, גם, חלקם בחורשה וגם חלקם על המדרכה, וניתן לראות את זה, אם אני לא טועה, גם בצילומי מז"פ באותו ערב האירוע וגם יש שני מקטעים של מצלמות אבטחה שרואים אותי הולך וחוזר ברחוב, וגם שם ניתן לראות רכבים חונים משני צידי הכביש. יש לך עצים, בטונדות, פתחי אוורור של מקלטים, פסולת, כמו שאמרת, פתחי בויב. אז לבוא ולתאר את זה כחורשה רחבת ידיים, חולית, זה קצת, זה קצת לא, לא, לא תיאור מדויק, בעיניי."

עוד אמר בעניין זה (עמ' 1,982, שורות 5-20):

"כל המשתנים האלה הם היו חלק מהמכלול שהיה לי בשברירי שניות האלה שבהם ביצעתי את הירי כשיקול דעת לאן לבצע את הירי. זאת אומרת, אני לא יכול במצב של סכנת חיים שעוד שנייה הורגים אותי, לבוא ולהתחיל לחפש איזושהי נקודה אולטימטיבית בחורשה ה-called So הזאת שהייתה שם, כדי לראות שזה מקום בטוח יחסית בשביל שהקליע ילך לשם. אין לך את הזמן הזה. כנ"ל גם לגבי ירי באוויר. אדוני שאל למה לא ירי באוויר. אז מאוד פשוט – השטח הוא שטח אורבני. אוקיי? שטח אורבני, מאחוריו גן משחקים מלא ילדים, אנחנו יודעים באותו ערב שגם הייתה שם מסיבת יום הולדת, וכל כדור שעולה או יורד ל-, לא-, תחילת החודש, אוקיי? תחילת החודש, ב-, לא זוכר באיזה כפר, נורה ילד בן ארבע מכדור תועה לעיני אימו בגן משחקים. אז ירי

באוור פסלתי ישר. והחורשה, כמו שתיארו אותה, היא לא בדיוק חול, קרקע חולית רחבת ידיים. זה ממש לא, זה מאוד חשוב, הפרטים האלה, כי הם נלקחו במכלול שיקול הדעת שלי שהיו לי באותו רגע, בזמן שביצעתי את הירי בעצם."

• תיאור הזירה ע"י הנאשם, כפי שזו נקלטה בחושי במהלך האירוע הוא חשוב, לצורך ההכרעה, אם החלטתו לבצע ירי לצידו של המנוח, על האספלט ולא על האדמה הסמוכה לאספלט, הייתה החלטה מוצדקת. אעיר כבר עתה, שעדותו של הנאשם הייתה עקבית ורציפה, והיא תאמה את חומר הראיות שבתיק, ואני נותן אמון מלא בדבריו.

• הנאשם התייחס לטענתו, בדבר קיומה של סכנת חיים לאשתו וילדיו, וכך הסביר (עמ' 1,983, שורות 16-32):

"כמו שאמרתי, אני הבנתי כבר, פה זה כבר היה ברור, שהאירוע מסלים, שהוא כבר בהסלמה, בתהליכי הסלמה עם, עם תאוצה, מה שנקרא, והאינסטינקט הראשוני שלך כשאתה רוצה לנתק, אתה הולך למקום שאתה מכיר, הולך לכיוון הבית. עכשיו, באותו רגע כשהאירוע מסלים, אני בעצם, פה אני בעצם הבנתי: "רגע, לאן אני הולך? לפני רגע הם ראו אותי בתוך הגן עם אשתי והילדים, כאילו, יצאנו ביחד. אני לא אקח סיכון. אני לא אתקרב אליהם שחלילה, אם האירוע יסלים עוד יותר ויעלה עוד שלב, עוד מדרגה, אני לא לוקח סיכון שחלילה, בטעות מישהו מהם ייפגע. אז לכן, החלטתי ללכת ימינה. באותו רגע זה מה שהיה לי, כן? להיכנס פנימה לאותו חניון של בניין מספר 48, כדי להרחיק מהם את הסכנה, להרחיק מהם את ההמולה הזאת שהייתה סביבי. כי זה, לי, כאיש משטרה, עם, עם הניסיון שלי ועם הוותק שלי, זה לא הייתה סיטואציה כל כך פשוטה שהולכים אחריי, כמו שאמרתי, זה פעם ראשונה שזה קורה שהולכים אחריי כשאני מנתק מגע בעת אירוע, הולכים אחריי ואני לבד ומאיימים עלי ומקניטים אותי, על אחת כמה וכמה שלאחר מכן, זה, זה הסלים עוד יותר והאבנים שהושלכו לכיוון שלי ופצעו אותי. אני לא, לא יודע מה, מה היה קורה באותו רגע, אם, חלילה, מישהו מהילדים שלי היה נפגע או אשתי, התינוק. אני לא רוצה לחשוב על זה אפילו."

• הנאשם תיאר את אירוע יידוי האבנים עליו, ופגיעתם בו (עמ' 1,984, שורות 6-25):

"להגיד כמה אבנים נזרקו בוודאות, אני לא יכול. אני יכול להגיד מה כן פגע בי, ולראיה, יש את הסימנים והחבלות שתועדו על הגוף שלי. כאשר נכנסתי בהתחלה לחניה הזאת, אני הסתכלתי על הטלפון. הייתי עם

הפנים לכיוון הרחוב, עם הגב לכיוון המבנה, הסתכלתי על הטלפון, כדי לראות אם השיחה עדיין פעלה, לראות מה קורה, אם יש איזשהו משהו בשיחת 100 פעילה, וכשאני מרים את הראש, מולי אני מבחין ב-א.ס. מתכופף, מרים אבן גדולה ביד שלו, יד ימין שלו, נראה לי, אם אני לא טועה, ואני צועק לו: "תוריד את האבן", "תוריד את האבן". פעמיים. זה גם נשמע בהקלטה. ומה שהוא עושה זה פשוט מסתיר אותה מאחורי הגב שלו, מתקדם לכיוון שלי ואומר לי ככה: "לא." "לא." עם הראש. כאילו: "לא מוריד את האבן." ואותו רגע אני שוב מוריד את את הראש שלי, את המבט, לכיוון הטלפון, לראות כאילו באמת אם השיחה פעילה, שאני אוכל להוסיף את הפרט הזה למוקדנית, ובאותה שנייה אני חטפתי פשוט זעזוע, פצצה רצינית לאיזור הזה של שכם ימין שלי ולראש בחלק האחורי שלו מאחורי האוזן. לדעת אם זו אבן אחת או שתי אבנים או אותה אבן ש-, אני לא יודע, אבל כשהרמתי את הראש חזרה לכיוון שממנו חטפתי את הפצצה הזאתי, הבחנתי במנוח שהיה שמה, לא הספקתי להגיב, לעכל את הסיטואציה, אני כבר חוטף את האבן ש-א.ס. החזיק ביד, פוגעת לי פה בזרוע. עד היום יש לי פה צלקת. באותו רגע אתה פשוט מקבל מבול מכל הכיוונים של אבנים. אני לא יודע להגיד כמה נזרקו עליי, אני... יכול להגיד לך מה, מה, מה פגע בי. וגם..."

בנוגע לפגיעתו בראש כתוצאה מאבן שהושלכה עליו, אמר (עמ' 1,985, שורות 22-25):

"נפגעת בראש. אמרתי את זה בחקירות שלי, אמרתי את זה גם במכון הפתולוגי שבדקו אותי. אפילו זה תועד. יש, יש תיעוד לפגיעה שלי בראש, וגם בבית החולים אפילו עשו לי CT, כדי לראות אם הכל בסדר. אבל למה זה לא נכנס? יש הרבה שאלות של למה דברים לא נכנסו לכתב האישום. לא רק זה."

• הנאשם הדגיש את הסכנה בה היה נתון, וכך תיאר (מעמ' 1,985, שורה 30 עד עמ' 1,986, שורה 9):

"כן. שוב, ה-, כ-, כל התיאורים בכתב האישום, לעניות דעתי, נועדו כדי להנמיך את גודל הסכנה שניצבה בפניי. לבוא ולומר "פסעתי" - כשאני בסכנת חיים, זה לא מדויק. לפסוע, אתה פוסע כשאתה מטייל בים. לפסוע, אתה, כשאתה מטייל, ב-, באיזשהו שמורת טבע. אני רצתי. חטפתי אבנים. אני רצתי למרכז הכביש, כדי להימנע מפגיעה נוספת. לבוא ולומר "פסעתי" זה כאילו מ-, מצייר, בעיניי, סוג של אווירה פסטורלית, שזה ממש לא ככה. אני הייתי מוקף על ידי חבורת נערים. אוקי? שהיום אני יודע שהם היו תחת השפעת אלכוהול."

המנוח – אנחנו יודעים עכשיו שגם היה תחת השפעת סמים. שכל מה שעניין אותם היה להוריד אותי. הם היו עם אבנים, זרקו עליי אבנים תוך כדי, לא נשמעים לקריאות שלי, לאזהרות שלי, יודעים שאני איש משטרה, יודעים שאני חמוש, וזה לא הזיז להם. כל מה שהם ראו זה מטרה אחת וזה היה להוריד אותי. ומשמה הדרך ל-, לאשתי ולילדים, לאקדח, מאוד מאוד קצרה."

- הנאשם הסביר שוב את החלטתו לבצע ירי לעבר האספלט, ולא לשטח החורשה, באומרו (עמ' 1,988, שורות 11-23):

"הסברתי את זה. באותם רגעים של הסכנה שבפניה ניצבתי, האלמנט של הזמן הוא קריטי. לא היה לי את הזמן הזה לעצור שנייה, לחפש את הנקודה האולטימטיבית לשחרר כדור, כדי לא לפגוע במנוח או במי מחבריו. קמה לי הסמכות שם לבוא ולירות ישירות למרכז מסה, כדי לנטרל את האיום, כמו שאמרתי ואני אומר את זה עד היום. מה גם שאני לא מבין, בכתב האישום בהתחלה אמרו: "לירות באוויר" ואחר כך אמרו: "לירות בקרקע", אז, אז אני לא יודע כאילו למה התכוון המשורר פה. אבל לשאלה שלך, לירות לכיוון החורשה בזווית שבה אני הייתי ביחס למנוח ולחבורה שלו, אם הייתי באמת עכשיו מחפש את הנקודה בחורשה, הייתי מאבד קשר עין עם אותו חשוד, עם אותו אובייקט, המנוח או החבורה, שבעצם יכלו באותו רגע, כשאני לא רואה אותם בזווית העין, אין קשר עין, יכלו לשנות כיוון, ואז בעצם היריה מתייתרת, כי אני לא יודע איפה הם – אולי הם יקיפו אותי? אולי הם יהיו מאחוריי? אני לא רואה אותם. זו הסיבה שלא יריתי לאיפה שיריתי ויריתי כמו שאמרתי שיריתי."

- בית המשפט העליון עמד לא אחת, על הסכנה שבביצוע ירי באזור מגורים, וכך נקבע בתיק ע"פ 32/14 שווקאת עמאש נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.09.15), פסקה 20 לפסק הדין, הגם שפסק דין זה אינו מתייחס לירי לאזור מגורים ע"י שוטר בעת מילוי תפקידו, אך ניתן ללמוד מפסק הדין על עצם קיום סכנה בעת ירי לאויר:

"רבות נאמר ונכתב על הרעה החולה הפוקדת את מקומותינו ומותירה חלל והרס, היא התופעה של שימוש בנשק חם ברחובה של עיר, גם בשל סכסוכים בעניינים של מה בכך. בית משפט זה חזר והתריע מפני התפשטות התופעה, וקבע באופן ברור כי יש להילחם בה ולמגרה באופן הנחרץ ביותר. דמם של אלו אשר קיפדו את פתיל חייהם, בכללם עוברי אורח תמימים, זועק מן האדמה."

- השאלה הנשאלת היא, האם שיקול זה, של הימנעות מירי לאוויר באזור מגורים ע"י אזרחים, כגון ירי בשמחות, חל גם על שוטר בתפקיד הנמצא

בסכנה כלשהי, והאם הוא חל על שוטר בתפקיד הנמצא בסכנת חיים?
שאלה נוספת היא, האם נוהלי הירי של משטרת ישראל מתירים ביצוע ירי
לכיוון האוויר, באזור מגורים, ומבטלים בכך את הסכנה הטמונה
לאזרחים חפים מפשע, שהכדור החוזר מהאוויר עלול לפגוע בהם, זאת
שעה שלאזרח אסור לבצע ירי מעין זה? אכריע גם בשאלות אלה, בהמשך
הכרעת הדין.

• הנאשם התייחס בעדותו גם לטענה, לפיה הוא התרשל עת ירה לעבר אזור
הסמוך מאוד לרגלי המנוח, באופן שהיה בו כדי לסכנו סכנה ממשית,
באומרו (מעמ' 1,988, שורה 28 עד עמ' 1,989, שורה 2):

" בינתיים, הסכנה הממשית הייתה כלפיי. הייתה
מהמנוח וחבורתו אליי. הם רגמו אותי בסלעים, פצעו
אותי, פגעו בי. אני הייתי מותקף על ידי כמה נערים
באותו רגע, אז כאילו, באות-, כמו שאמרתי, יכולתי
ישירות לירות במרכז מסה ובחירתי שלא לעשות את זה,
כדי לא להעמיד אותו או את מי מהחברים שלו בסכנה.
אז יריתי הצידה. כדי שיבינו שאני רציני, שזה לא משחק,
שיעזבו אותי בשקט, ילכו אחורה ו-, ו-, ו-, ונגמור
את האירוע הזה."

• בתחילת חקירתו הנגדית פנה התובע אל הנאשם, בשאלה אם ברצונו
להתנצל במעמד זה בפני משפחת המנוח, וכך השיב (מעמ' 1,993, שורה 24
עד עמ' 1,994, שורה 7):

" הנאשם, מר ב': אז כמו שאמרתי בתחילת דבריי ואדוני
שמע, האירוע עצמו לי לא היה קל. על אחת כמה וכמה,
עם התוצאה הטראגית שהייתה לו. אף אחד לא כיוון
שמישהו מהנערים ייפגע. כמו שאמרתי, ואני חזרתי על
זה כמה וכמה פעמים. אף אחד לא רצה ששערה מראשו
של המנוח או מישהו אחר מהחבורה שלו תיפול. אוקיי?
וכמו שאמרתי, המזל הרע שלו הוא היה המזל הטוב שלי,
כי אם הנתז הזה לא פוגע בו וקורה מה שקורה, אני לא
הייתי פה עכשיו.
כב' השופט: כלומר, מה שאתה אומר לי, דבר כזה:
מבחינתך, אחד משניכם – אתה או סולומון טקה ז"ל,
היה אמור למות באירוע הזה.
הנאשם, מר ב': חד משמעני.
כב' השופט: זה מה שאתה אומר לי.
הנאשם, מר ב': אני הרגשתי שעוד שנייה
כב' השופט: זאת אומרת שאם סולומון טקה ז"ל, לא היה
מת, אתה היית מת.
הנאשם, מר ב': כן.
כב' השופט: זה מה שאתה אומר?
הנאשם, מר ב': אני הרגשתי שעוד שנייה אני נופל. עוד
שנייה אבן פוגעת לי בראש ואני לא פה יותר."

• הנאשם אישר לתובע, שריח האלכוהול שהריח מהמנוח לא היה חלק

משיקוליו באשר להתנהלותו באירוע (החל מעמ' 2,075, שורה 10), והסביר, שבאותו רגע לא ייחס לכך חשיבות, וכדבריו "לא היה לי בראש. היה לי בראש רק להציל את החיים שלי באותו רגע" (עמ' 2,078, שורות 20-23).

• לשאלות התובע אישר הנאשם כי המנוח אמר לאחד הנערים להזמין ניידת, ובתגובה השיב הנאשם: "אני מחכה איתך, תזמין" (עמ' 2,094, שורה 11), אך בפועל איש מהנערים לא הזמין ניידת, ומי שדיווח למשטרה היה הנאשם. הנאשם אמר בעניין זה (עמ' 2,098, החל משורה 12):

"כמה שאני זוכר, באותו שלב שהמנוח התחיל להתערב לי בעבודה מה שנקרא, אתה מרגיש כאילו... כמו שאמרתי גם פה את העליהום הזה, שכאילו לא מקשיבים לך יותר ואז אתה מבין שאתה במיעוט פה, אז אני רציתי, בטבעי שלי, לצאת החוצה וכשיצאתי החוצה הזמנתי ניידת, כי אמרתי "אני אזמין את הניידת" אני הבנתי שהיא תגיע..."

• הנאשם המשיך והסביר (עמ' 2,106, שורות 1-8):

"...החלק הראשון, שכבר לא הייתי בשליטה של האירוע, אמרתי. החלק השני – לא הבחנתי שמישהו באמת מתקשר למוקד 100, כי שיחה אל מוקד 100 גם אם עכשיו תעשה את הניסוי ותראה, היא לא שיחה של שנייה וחצי, תגיעו, תשלחו ניידת, ניתוק. זה "משטרה, שלום" הוא מציג את עצמו, אומר איפה הוא נמצא, מה הוא צריך, מה קרה, את זה גם לא שמעתי. מאחר שלא שמעתי את זה והאירוע הוא לא בשליטה שלי יותר, אז לא היה לי שום עניין להישאר שם."

• ב"כ המאשימה שאלה את הנאשם, אם "מנקודת המבט שלהם, שהנסיגה הוכיחה להם שאתה לא באמת שוטר?", ותשובתו (עמ' 2,125, שורות 3-12):

"הסברתי גם מקודם. אם היה להם איזשהו ספק קטן באותו רגע, אם אני שוטר או לא, היו מבקשים ממני שוב להזדהות והייתי מזדהה שוב, זה לא עלה אף פעם. וכמו שאמרתי, אני רואה בזה הסלמה, כי ברגע שהאירוע הוא בשליטה שלי ופתאום הוא יוצא משליטה שלי, אז זה מסלים מבחינתי. אני לא בשליטה, האירוע מבחינתי מסלים, עובר שלב שאוקיי אתה לא בשלב האירוע, כרגע מנהלים אותך, לא אתה מנהל אותו. את האירוע כמובן."

• הנאשם נשאל בנוגע לצילום שאחד הנערים צילם אותו במהלך נסיגתו, ואמר שיפרסם את תמונתו בפייסבוק, שאין בכך כל איום, ותשובת הנאשם: "זה כשלעצמו לא איום", אך הוסיף ואמר "אבל, אם יורשה לי, באותה סיטואציה שאני בנסיגה, אני חשתי מאוים מהדבר הזה, כי עוטפים אותך ומלווים אותך..." (עמ' 2,137, החל משורה 20).

• בית המשפט התערב בחקירתו הנגדית של הנאשם ע"י התובע, ושאל את

התובע, אם מבחינתו לאיים על שוטר להביא לו אנשים לתקוף אותו, זה לא חמור, ותשובת התובע (עמ' 2140, החל משורה 22):

"עו"ד יצחק: חד משמעני.

כב' השופט: מכל מיני איזורים, זה לא חמור?

עו"ד יצחק: חד משמעני.

כב' השופט: שוטר זה שלטון החוק. זה לתקוף את שלטון החוק.

עו"ד יצחק: זה חמור מאוד "

• התובע לא הסכים עם הנאשם, שהמנוח וחבריו "עטפו" אותו כלשונו, ואמר לו שבהתאם למצלמת האבטחה מרח' השיירה 46, הם הלכו אחריו בטור, ותשובת הנאשם (עמ' 2,150, שורות 2-8):

"כשאני התחלתי את השיחת 100 וראיתי שהוא מצלם אותי מהצד, אז בתחושה שלי עוטפים אותי. לא ראיתי אם הוא מאחורי 5, 10, 20, 30 מטר. לא ראיתי את זה. בתחושה שלי גם ככה תיארתי את זה, עוטפים אותי. הם גם היו קרובים אלי. או-קיי. אם עכשיו אתה רוצה להיתפס איתי, שעשיתי ככה וכאלו עוטפים אותי חצי גורן או איך שלא תקרא לזה ופה את רואה זה טיפין טיפין... זה 46, זה ממש לפני שנכנסתי פנימה לתוך החניון, אבל לפני כן..."

והוסיף לתאר, באומרו (עמ' 2,151, שורות 1-12)

"בשלב הראשוני, שהוצאתי את השיחה למוקד 100... הצילום של אותו אחד שצילם היה מהצד שלי. הוא לא היה אחריי בטור... אז בתחושה שלי, זה נתן לי את התחושה שעטפו אותי... אני לא יודע להגיד לך מה היה פיזית. יש לכם מצלמות, אני יכול להתווכח עם מצלמה? אם אתה רואה שהם הולכים אחרי פה בטור, הם הולכים אחרי בטור. אני לא הרגשתי את זה באותו רגע... אמרתי שאני לא יכול להגיד לך איפה כל אחד נמצא."

• ואולם, צפייה בסרטון מעלה, שגם המנוח לא נראה בו, הגם שאין מחלוקת שהמנוח היה שם, ואף זרק אבן לעבר הנאשם, שפגעה בו, וכדברי הנאשם "אני עובדתית קיבלתי מהמנוח אבן כשהייתי בתוך החנייה מהכיוון שלו" (עמ' 2,253, שורות 1-7), ולשאלת בית המשפט, הכיצד הגיע הנאשם קדימה, אם אינו מופיע בסרטון, השיב התובע "או דרך החורשה או דרך... אני לא יודע. אני לא אומר שהוא לא הגיע..." (עמ' 2,253, שורות 20-21). וכך התנהל דו-שיח בין השופט לתובע, תוך כדי צפייה בסרטון מרח' השיירה 44 באולם בית המשפט (מעמ' 2,157, שורה 6 עד עמ' 2,159, שורה 3):

"כב' השופט: שנייה. זה 44?"

ש: אני אסביר, זה 44.

כב' השופט: שזה..

עו"ד יצחק: זה בית 1.

כב' השופט: שזה אותו... זה בעצם, זה כמה מטרים לפני 46.

עו"ד יצחק: נכון.
 כב' השופט: אבל הולכים אחד ליד השני, זה לא אחד אחרי השני.
 ...
 כב' השופט: תעצרי שנייה, שנייה. הם אחד ליד השני.
 ...
 כב' השופט: הנה, וכאן רואים 4. אז איך שנייה אחרי זה רואים רק שלושה?
 עו"ד יוניאן: לא, 4 כולל הנאשם. צריך להיות 5 כולל הנאשם, יש 4 כולל הנאשם.
 כב' השופט: כן. אבל הם צמודים לנאשם. הראשון זה הנאשם, מן הסתם.
 ...
 כב' השופט: הם חצי מטר.
 ...
 כב' השופט: לא 4 שניות, חצי מטר.
 ...
 כב' השופט: השאלה של הנאשם היא הנכונה. עו"ד יצחק: לא שמעתי מה הוא שאל.
 כב' השופט: לא, מקודם הוא אמר אם זה מצלמה שמצלמת רק תנועה, בגלל זה יש את ההפרש של כמה שניות.
 ...
 כב' השופט: שנייה, תסתכל. אחד צמוד לשני. חצי מטר בין אחד לשני.
 ...
 כב' השופט: אבל כאן התיאור שלו שהם מקיפים אותו, זה תיאור שהוא נכון.
 ...
 כב' השופט: לא טור. מה שהוא אמר, זה אחד ליד השני.
 ...
 כב' השופט: ברור שהוא ראשון, הוא זה שהולך. עו"ד יצחק: אבל אם אני ראשון, הם לא יכולים לעטוף אותי כשהולכים שלושה נניח צמודים. זה לא נקרא לעטוף אותי. זה... הם קרובים אליו, זה מקבל. המילה "עוטפים" אותי היא מילה שהיא לא מתארת לא את 44 ולא 46.
 כב' השופט: כאן אתה הולך למילון אבן שושן של מה זה "לעטוף".
 ...
 כב' השופט: מפה הם הולכים אחד, שניים ושלושה אנשים, והם באים בעקבותיו, זה מבחינתו השלושה שמולו, זה מבחינתו לעטוף אותו. זה לא חייב להיות בעיגול."

• מסקנתי – קטעי הסרטונים אינם משקפים נאמנה את מיקומם של המנוח וחבריו ברגע הירי, ושוכנעתי שהמנוח וחבריו הלכו אחרי הנאשם,

לעיתים זה אחרי זה, ולעיתים זה לצד זה, כאשר בזמן זה הם השליכו לעברו אבנים, שחלקם פגע בו. הנאשם תיאר את הנערים בשלב זה כמי ש"עטפו" אותו, ותחושת הנאשם הייתה נכונה, שהרי כל הנערים התנהלו מול הנאשם כמקשה אחת, של מספר נערים המאיימים עליו, משליכים לעברו אבנים, פוגעים בו, וכולם יחד היוו איום על הנאשם ועל בני משפחתו שהיו בקרבתו. בשאלה החשובה, אם מדובר בסכנת חיים, או בסכנה כלשהי, אדון ואכריע בהמשך.

- הנאשם נשאל ע"י התובע, אם הרגיש סכנת חיים בשלב בו הוא נשמע בסוף השיחה למוקד 100 אומר: "תוריד את האבן", ותשובתו "אבל מרגיש בסכנה גדולה שקרבה אליי, כי כמו שאמרת ליך האירוע הסלים מרגע לרגע... אני מרגיש סכנה, כי אני אומר לו תוריד ת'אבן והוא לא מוריד. עושה לי "לא" עם הראש ומתקדם ומתקדם לכיוון שלי... אני מרגיש שאני כרגע הולך לחטוף אבן" (עמ' 2,162, שורות 6-20), ואז נשאל הנאשם ע"י בית המשפט איזה סוג של סכנה חש בזמן זה, ותשובתו (עמ' 2,162, שורות 26-31):
"כל עוד לא חטפתי ולא נפצעתי ולא נפגעת, אני מרגיש סכנה, כי בכל זאת, בא מולי נער עם אבן ביד שאני אומר לו "תוריד את האבן" הוא אומר לי לא עם הראש ומסתיר אותה מאחורי הגב... אני מבין שמהו פה לא בסדר הולך לקרות."

ואז בית המשפט שאל את הנאשם שאלה מסכמת בעניין זה (עמ' 2,163, שורות 1-3):

"כב' השופט: כלומר, אם אני אגדיר את זה נכון, אתה מרגיש שאתה עלול להיפגע, אבל עדיין אתה לא מרגיש שיש סכנה לחיים שלך.
ת: נכון"

- ולשאלה המתבקשת, כמה זמן חלף מרגע שהסתיימה שיחת הטלפון למוקד 100, ולאחר שהוא נפגע מהאבנים, עד שהוא הגיע למרכז הכביש, השיב הנאשם שלהערכתו מדובר בשניות בודדות (עמ' 2,165, שורה 20-31), ובהמשך אמר "אולי 10 שניות. אולי. לא יודע להגיד לך" (עמ' 2,166, שורות 7-8).

- וכך המשיך הנאשם לענות לשאלות בנוגע להגעתו למרכז הכביש וביצוע הירי (עמ' 2,166, שורות 11-25):

"ת. תוך כדי שאני רץ למרכז הכביש אני עדיין מקבל אבנים. עדיין זורקים לכיוון שלי אבנים.

ש. ... אתה מגיע למרכז הכביש אתה שולף אקדח?
ת. ישר? לא. אני עדיין מסתובב לכיוון של חבורה ש. כן

ת. אני רואה אותם באים מולי עם הזעם...

ש. כן.

ת. הזה שלהם, שרוצים לזרוק עליי את האבנים, האבנים שלהם בידיים...

ש. כן.

ת. ורק אז, אחרי שאני צועק עליהם, "תתרחקו, לכו אחורה!"
ש. אוקיי
ת. רק אז אני שולף".

763. לשאלה "כמה זמן לוקח כל האקט הזה? ... אתה מסתובב ואומר להם לכו אחורה לפני שאתה שולף?" השיב "גם כן שניות ספורות", "5-6 שניות משהו כזה", והוסיף: "לא זוכר בדיוק" (עמ' 2,166, החל משורה 29).

• הנאשם המשיך לתאר את רגעי שליפת האקדח וביצוע הירי, ולדבריו הוא שלף את הנשק ודרך אותו כאשר "...יד שמאל באוויר כדי להגן על עצמי מאבנים שזורקים עליי ויד שנייה אחרי שכבר דרכתני כמובן אני עושה תנועה כזאתי וצועק להם "תתרחקו, לכו אחורה! תתרחקו!", והוסיף שהוא סובב את האקדח ימינה ושמאלה (עמ' 2,167, שורות 30-14). לשאלה, כמה זמן חלף מרגע שליפת האקדח ועד לביצוע הירי, השיב: "זה לא היה שנייה, כי שנייה זה ביריית כדור. זה לא היה שנייה... זו לא הייתה פליטה. נתתי להם זמן סביר להגיב גם... להערכתני מהרגע של השליפה והדריכה ועד הרגע הירי עצמו בין 10 ל-15 שניות. משהו כזה... אני לא יודע להגיד לך, כי אני לא הייתי עם שעון מול העיניים" (עמ' 2,168, שורה 11-1). בהמשך נשאל הנאשם, אם ייתכן שהזמן שחלף מרגע השליפה ועד הירי היה קצר יותר ממה שאמר, השיב ותשובתו (עמ' 2,170, שורה 15): "אין מצב שאם אתה מתכוון שכאילו שלפתי, דרכתני וישר יריתי, זה לא היה".

• הנאשם נשאל ע"י התובע, בנוגע לסתירה בין דבריו בחקירתו הראשונה במח"ש, בנוגע למספר הנערים שהיו סביבו עד לרגע הירי, לבין דבריו בעניין זה למפקדו לשעבר, שחר ורדי, בשיחת הטלפון בסמוך לאחר האירוע. בה אמר לו שבאו מסביבו 3 אתיופים וזרקו עליו אבנים, ותשובתו (מעמ' 2,181, שורה 15 עד עמ' 2,182, שורה 11):

"אז כמו שאתה רואה, הייתי שם בלחץ מטורף, או-קיי?
אירוע לא קל. לא פשוט בכלל. אתה חושב שעוד שנייה החיים שלך מסתיימים לך מול העיניים של הילדים שלך, אשתך והילדים. יכול להיות שמהלחץ שבו הייתי גם אחרי שספגתי את האבנים והירי עצמו, שגם היה דבר שהוא לא בשגרה שלך ככה באירוע חי לירות... יכול להיות שאתה יודע התבלבלתי, בכל זאת אני לא... אף אחד לא שיקר פה. במכלול היו 3 אתיופים ונער לבן, אבל באותה סיטואציה מה שבחרתי להגיד, זה מה שיצא באותו רגע. לא שיקרתי"

בהמשך אמר (עמ' 2,184, שורה 32-10):

"הייתי ברמת לחץ מטורפת. יכול להיות שאולי התבלבלתי. גם אחרי שהייתי במח"ש, אחרי בית חולים, אחרי הכל, בלילה שאני מאוד עייף, אז זה יותר מדויק, אז אם אתה רוצה שאני כאילו יכווין אותך לאחת... אין לי... קשה כאילו... אבל לפי מה שכתוב פה, אז כביכול..

שני נערים.

• אמנם קיים הבדל בין דברי הנאשם במח"ש, לדבריו למפקדו, ואולם, אין מדובר בהבדל שיש בו כדי להוביל לקביעה, שהנאשם שיקר, אלא הבדל הנובע מהלחצים בהם היה נתון הנאשם באותה העת. גוף הנאשם אינו מכשיר הקלטה, שיחזור על אותם מילים מדויקות בכל עת – אמנם לעיתים, אמירת דברים שונים, בשתי הזדמנויות שונות, יכולה להעיד על אמירת שקר באחת מהן לפחות, ואולם, אין לקבוע כלל אצבע, לפיו כל סתירה מקורה ברצון הנאשם לשקר, ולעיתים, לחצים בהם מצוי הנאשם, או העד, בסמוך לאירוע טראומטי אותו חווה ועבר, יכולים להוביל לסתירות בדבריו, וכך הוא המצב שבפניי.

• לאותה המסקנה אני מגיע גם בעניין אמירת הנאשם, לפיה לאחר ששלף את נשקו, וצעק למנוח ולחבריו להתרחק, הם "צמצמו אליי את הטווח", לעומת אמירתו שהם "לא התרחקו", ותשובתו (עמ' 2,186, שורות 9-5):

"כמה שאני זוכר נכון, אני זוכר שהמנוח צמצם את הטווח אליי, היה קשה לראות כל אחד ואחד מה הוא עשה באותו רגע. זה ממש... אתה יודע, אתה מדבר על סיטואציה שאני ביד אחת מגן על הפנים שלי מאבנים ויד שנייה עם הנשק, כבר חטפתי כמה אבנים, אז כאילו לבוא ולהגיד לך עכשיו איך כל אחד ואחד הלך קדימה צעד, שניים, שלוש, עמד במקום? זה קצת קשה"

הנאשם הוסיף ואמר (עמ' 2,188, שורות 19-16):

"אני זוכר שאמרתי לגבי המנוח, שהוא ספציפית אני זוכר שהתקדם אליי וצמצם את המרחק... לגבי השאר, אני לא זוכר להגיד לך"

ובנוגע למרחק בינו ובין הנערים ברגע הירי, אמר הנאשם (עמ' 2,189, שורות 15-27):

"זה אני אגיד לך מה, באותו רגע זה... זה קשה לאמוד את זה, כי שוב אתה... אבל לא... אני אסביר לך למה אני אומר שוב, שזה קשה לאמוד את זה כי... כי כשאתה כבר אחרי שכבר חטפת, גם ביד, בכתף, באזור של הראש, אתה באמת... זה לחץ מטורף. אתה רואה את הדם שלך פה, אתה יודע בסטייט אוף מיינד שלך, שהאישה והילדים גם מאחורה. זה לא שאני עכשיו יושב רגוע ורואה איזשהי סצנה מסרט, קשה להגיד באמת איפה כל אחד היה והיה, אז כאילו אם עכשיו נצמד למה שנאמר, קצת קשה לבוא ולהגיד אוקיי פה 2 פה 1 פה 3... זה קצת קשה לבוא ולהגיד את זה"

הנאשם הסביר עוד (עמ' 2,193, שורות 19-8):

"כמו שאמרתי מה שאני זוכר זה את המנוח, שהוא התקדם לכיוון שלי. אני זוכר שכמו שאמרתי א. נבהל

והלך הצידה. הלך, חזר, קשה לי לזכור את זה עכשיו, את כל הפרטים האלה. בסופו של דבר, החבורה עמדה מולי, או-קיי? פחות או יותר, כמו שאמרתי גם בשחזור, פחות או יותר באזור, לא אחד כאן, אחד שם... אני לא זוכר בדוק להגיד לך את המיקום המדויק... היה את המנוח, היה את א.ס., היה את א. שהלך הצידה. עכשיו להגיד לך איפה הלך ח., אני לא יודע להגיד לך. לא יודע להגיד לך אם הוא היה קרוב או שהיה ב... יותר רחוקה..."

- בהמשך חקירתו הנגדית נשאל הנאשם האם הוא קילל את הנערים, ותשובתו "אני גם אמרתי אז שאני לא זוכר, אבל אני כמעט בטוח שלא קיללתי אף אחד" (עמ' 2,227, שורות 19-26), וכשעומת עם דבריו במח"ש, שם אמר שלא קילל, או אולי נפלט לו (ת/5, שורה 262), השיב (עמ' 2,228, שורות 6-11):

"אני יכול להגיד שהטלפון שלי הקליט, ואם הייתי מקלל, זה היה נשמע, כי בשיחה שלי למוקד 100, השיחה הראשונה, שומעים אותי אומר: "תוריד את האבן", "תוריד את האבן." מיד לאחר ה"תוריד את האבן", אני כבר חטפתי, אז, אז אם עד אז לא היה לי זמן לקלל, אז רוב הסיכויים שלא קיללתי"

- התובע טען בפני הנאשם, שברגע הירי, רק המנוח עמד מולי, ולשם ביסוס טיעוניו הציג לנאשם את סרטון מצלמת האבטחה של רח' השיירה 44, שם רואים את הנערים בורחים לאחר הירי, והראה לנאשם שתי דמויות, אחת מהן לדברי התובע היא המנוח, ודמות נוספת (סרטון בשעה 17:26:13, פרוטוקול הדיון מעמ' 2,263, שורה 16 עד עמ' 2,265, שורה 16). אמנם צודק התובע בנוגע לאותם רגעי צילום, ואולם - צפייה בסרטון 17 שניות לפני כן מראה, כי בשעה 17:25:56 נצפה נער נוסף לבוש חולצה קצרה כהה ומכנס בצבע כהה.

- התובע ערך חישובים בכדי להציג את שעת הירי המדויקת, והציג לנאשם את הטיעון "המתמטי" הבא (עמ' 2,268, שורות 12-23):

"עכשיו, אני רק, זה פחות אליך, אבל תקשיב, כי אני רוצה שיהיה לנו שפה משותפת. אני רוצה לעשות סנכרון. אז השיחה למוקד 100 יצאה בשעה 20:05:55 בשעון האמיתי. זה אין מחלוקת. ואין מחלוקת שהנאשם הוציא את השיחה הזאת בשעה שבה נקבתי. זה יהיה העוגן שלנו. עכשיו, השיחה הזאת יצאה, כרגע לא נתווכח, אבל בסביבות 20, 30 שניות לכאן או לשם אחרי הירי. עוד מעט נראה למה. אין מחלוקת שהוא לא ירה והרים טלפון, אפילו לא לגישתו. אז אני יודע שהירי, פלוס מינוס 10 שניות לכאן או לשם, היה ב-20:05:35. זה עוגן, עכשיו כש... אני לא משער... זה מתמטיקה."

- עם כל הכבוד לחישובים המתמטיים, לא ניתן לדעת את שעת הירי

המדויקת, לא לפי החישוב הנ"ל, ולא לפי המצלמות. שעת המצלמות אינה מדויקת, ועל כך אין מחלוקת. גם מדברי התובע הנ"ל עולה, שהוא לא בטוח אם הירי בוצע 10 או 20 או 30 שניות לפני שיחת הטלפון שביצע הנאשם למוקד 100, והבדל זה, של עשרות שניות, יכול להוביל להבדל עצום בנוכחות בזירה ובזמן הירי, ויכול להספיק לאנשים להתרחק מרחק מספיק גדול ממקום הירי. המסקנה המתבקשת היא, שהמצלמות מהוות כלי עזר להחלטה, מי נעמד מול הנאשם ברגע הירי, והראיות המרכזיות בעניין זה הן דברי הנאשם והנערים המעורבים באירוע, אליהם התייחסתי בפרקים הקודמים של הכרעת דין זו, ואת מסקנותי אסיק בהמשך הכרעת הדין.

• הנאשם שב והדגיש, שהייתה קיימת סכנה גם כלפיו וגם כלפי בני משפחתו, שהיו באותה סביבה. יחד עם זאת, הסביר הנאשם שגם ללא נוכחות בני משפחתו, הייתה סכנה כלפיו, וכלשונו (עמ' 2,281, שורות 24-27):

"אחרי שאני כבר התחלתי, חטפתי את האבנים וראיתי שנפצעת, אתה יודע שהאבן הבאה יכולה להרוג אותך. בשלב הזה, אחרי שאתה כבר חטפת ונפצעת, גם אם, כשאתה מנתק תיאורטית את המשפחה שלי מהמקום, הסכנה עדיין כלפי"

• ובהמשך נשאל הנאשם בעניין זה ע"י בית המשפט, וענה כדלקמן (עמ' 2,281, שורה 31 עד עמ' 2,283, שורה 1):

"כב' השופט: כלומר, מה שאתה אומר לי, האם היית מתנהג באופן שונה, כלומר, לא היית יורה, אם המשפחה לא הייתה אתך והיית לבד? הנאשם, מר ב': אם, אם זה אחרי שכבר נפגעתי וחטפתי את האבנים. כב' השופט: כן. הנאשם, מר ב': אז אני פועל באותה דרך, כי אני כבר בסכנת חיים אני בעצמי. אבל אם אני הולך אחורה, בהתחלה בהתחלה, כשהאירוע מתחיל, יכול מאוד להיות שלא היה לי, כי המטרה שלי כשהלכתי לכיוון המשפחה שלי בהתחלה, קיוויתי לחזור הביתה. אז אם כאילו לא היה לי את הצורך לחזור לכיוון איפה שהשארתי את אשתי, יכול להיות שזה היה הולך ומתפתח לכיוונים אחרים ולא היה מגיע... כב' השופט: אם אשתך והילדים, בשלב הזה שהלכת לכיוון הנערים, התחלת לחזור, כבר היו בבית ואתה היית לבד, והאירוע היה נמשך בדיוק כפי שהוא נמשך? הנאשם, מר ב': שאני חוטף אבנים ונפצע? כב' השופט: אותו דבר בדיוק, חוץ מזה שהמשפחה כבר בבית. הנאשם, מר ב': כן? כב' השופט: האם היית יורה? הנאשם, מר ב': כן, כי אני, אני במצב אני חוטף אבנים,

ואני, אני כבר חטפתי ונפצעת.
כבר השופט: כלומר, הירי שלך שגרם למותו של סולומון
טקה לא קשור בנוכחות של המשפחה, כי גם
הנאשם, מר ב': זה עוד
כב' השופט: בלעדיה
הנאשם, מר ב': זה, כן
כב' השופט: היית יורה.
הנאשם, מר ב': אבל זה, זה עוד איזשהו משהו שהעצים
מבחינתי את התחושה
גב' השופט: כן.
הנאשם, מר ב': של סכנת החיים, כי הסכנת חיים היא
לא רק לך, היא לך ולסובבים אותך.
כב' השופט: כן.
הנאשם, מר ב': עכשיו, אם אשתי והילדים נמצאים
בקרבת מקום וחלילה אני נופל, אתה לא יודע אם אשתי
תרוץ לכיוון שלי, אחד מהילדים ירוץ לכיוון שלי. אתה לא
יודע מה יקרה הלאה.
כב' השופט: כלומר הנוכחות של אשתך והילדים
העצימה מבחינתך את התחושה של סכנת החיים.
הנאשם, מר ב': כן.
כב' השופט: אבל גם בלעדיהם, הייתי יורה.
הנאשם, מר ב': כי הייתי בסכנת חיים, כן"

ובהמשך (עמ' 2,293, שורה 27 עד עמ' 2,294, שורה 10):

כב' השופט: כלומר, מה שאתה אומר לי, שאם היית
ממשיך להתקדם לכיוון אשתך והילדים והנערים היו
באים אחריך, אז למעשה היית מסכן גם את אשתך
והילדים?
הנאשם, מר ב': נכון.
כב' השופט: זה מה שאתה אומר לי?
הנאשם, מר ב': נכון.
כב' השופט: וכשנעצרת, כדי לא לסכן אותם, ובעצם
הנאשם, מר ב': כדי גם לא להימלט ולהשאיר אותם
לבד
כב' השופט: כן.
הנאשם, מר ב': חשופים.
כב' השופט: כלומר, להימלט לא יכולת. להמשיך
להתקדם לכיוון אשתך והילדים לא יכולת.
הנאשם, מר ב': גם לא יכולתי, אז אתה
כב' השופט: כיוון אחר לא היה לך?
הנאשם, מר ב': אז אתה, אז אתה בין הפטיש לסדן,
היה את הבית. היה את ה-, את ה-, את החנייה איפה
שממנה יצאתי מקודם."

- הנאשם הסביר מדוע נעצר ולא המשיך ללכת לכיוון אשתו והילדים (עמ' 2,295, החל משורה 15):

"ת: אני מסביר ואומר, הסיבה היחידה שבגללה נעצרת באמצע הכביש היא כי אשתי והילדים היו בקרבת מקום.

...

ת: אם אני עכשיו בחניון חוטף אבנים ואשתי והילדים לא בתמונה בכלל

...

ת: אז הייתי רץ, לא הייתי ממשיך לעמוד ולחטוף"

ובהמשך (עמ' 2,297, שורות 19-30):

הנאשם, מר ב': כשאני במרכז הכביש, אחרי שכבר חטפתי אבנים ונפצתי, ואני במרכז הכביש וממשיך לספוג את האבנים, אני כבר בסכנת חיים. אוקיי? אני, אני עדיין בסכנת חיים, אז הדרך שלי הייתה לפעול אותו דבר, גם אם אשתי ואש-, והילדים לא בתמונה, אבל לפני כן, אם הייתה לי את האפשרות לברוח, הייתי בורח.

...

כב' השופט: "לפני כן", אתה מתכוון: לפני כן, בהנחה שאשתך והילדים לא היו שם.

הנאשם, מר ב': בוודאי"

- שאלה חשובה נוספת, שנשאל הנאשם, היא בנוגע למרחק בינו ובין המנוח ברגע הירי: לדברי הנאשם, "יכול להגיד שזה היה קרוב ואני כן יכול לומר גם שזה לא, זה לא נעצר בזה, זה לא שהוא עמד וקפא. הוא צימצם את הטווח אליי גם. אז, אז המרחק – כאילו, כמה שהוא היה, הוא גם נהיה קטן יותר" (עמ' 2,306, שורות 13-17). התובע הפנה לנאשם שאלות בעניין דבריו בביקור במקום, עליהם אעמוד בהמשך, בנוגע למרחק הנדון, ואז בית המשפט העיר את ההערה הבאה (עמ' 2,310, החל משורה 1):

"כב' השופט: לא, לא, אני לא הבנתי שזה בין 10 ל-30. לא

30 ולא 10

מטרים... זאת אומרת, גם פחות מ-10

מטרים. זה לא בין 10 ל-30... אז זה לא בין

30 ל-10. זה פחות מ-10 אפילו"

- ואכן בביקור במקום אמר הנאשם: "לשאלת ביהמ"ש באיזה מרחק המנוח וחבריו היו ממני אני משיב שבערך שתי מטר" (עמ' 6 לפרוטוקול הביקור במקום. שורות 10-11). ולמעשה גם כתב האישום מתייחס למרחק פחות מ-

10 מטר, וזאת בסעיף 12, שם נכתב שהמנוח והנערים עמדו במרחק של 3-4 מטרים לערך מהנאשם בשלב בו הוא שלף את האקדח, ובתשובתו לאישום הודה הנאשם בעובדה זו, כפי שפירטתי בתחילת הכרעת הדין. גם בחקירתו הראשונה של הנאשם במח"ש הוא מסר, שהמרחק בינו ובין המנוח "להערכתי וזה לא מדויק זה היה מהיר, להערכתי משהו כמו 2.5 שלוש מטר בערך" (ת/3, שורות 146-147).

- הנאשם נשאל, מדוע לאחר שליפת האקדח, לא צעק למנוח ולנערים שהוא עומד לירות, ותשובתו "אבל לא, זה לא נוהל מעצר חשוד שאני צריך להגיד לו: "עצור או שאני יורה... אני בסכנת חיים... כשאני בסכנת חיים, אוקיי? אני לא צרי-, ה-, הנשק הוא עושה את העבודה לבד. הוא זה שאומר לך: "אני הולך לירות" אני לא צריך להגיד לך, להסביר לך: "אתה רואה? זה אקדח. הוא דרוך. אני הולך לירות עכשיו" אין זמן לדברים האלה" (עמ' 2,320, שורה 1-10).

- הנאשם נשאל מדוע לא ירה יותר לצד, שם נמצאת אדמה ולא אספלט, ותשובתו (עמ' 2,334, שורות 8-21):

"שאני כבר פצוע מאבנים, בלחץ לסכנת החיים שלי, ואני כבר שלפתי את האקדח והם מתקדמים לכיוון שלי ואף אחד לא נשמע לקולות שקראתי להם "תתרחקו, תצאו", "תתרחקו, תעזבו אותי", שולף את האקדח, דורך, וזה גם לא עוזר, וזה גם לא מרתיע אף אחד, אז אני מכוון לאן שאני רואה בזווית העין שלי בצורה, זה, זה הזווית המקסימלית, כאילו, עוד טיפה אני כבר מ-, אני מסיט את הראש ככה, אני כבר לא רואה כלום. זאת הייתה, זה היה הקשת הרחבה ביותר שיכולתי לעשות עם הראש והאקדח שבה אני לא מאבד קשר עין עם החבורה וגם רואה לאן הכדור הולך. כאילו, עוד 10 ס-, מעלות, איך שלא קראת לזה, כבר אני לא הייתי רואה אף אחד... אם יש לך לחצן לייזר, אני אראה לך לאיפה הולך הכדור"

- בשלב זה נשאל הנאשם בנוגע לירי באוויר, אם הוא יכול לדעת היכן יפגע הכדור, והנאשם ענה לכך בשלילה, ואז התובע אמר לנאשם "ובכל זאת, נוהל משטרת ישראל מדבר על ירי באוויר", ולכך השיב הנאשם: "בתנאי" (עמ' 2,336, שורות 29-31).

- נוהל המשטרה, אליו אתייחס בהמשך, מדבר על ירי אזהרה באוויר, וככל שמסקנתי תהא, שהנאשם לא היה בסכנת חיים, אז יש מקום לדון בשאלה, אם הנאשם רשאי לבצע ירי אזהרה לרצפה ולא לאוויר, הגם שנוהל המשטרה אינו דן בכך. ככל שמסקנתי תהא, שברגע הירי היה הנאשם נתון בסכנת חיים, אזי קמה לו הסמכות לירות לגוף הסכנה, שזה מסוכן הרבה יותר מירי ליד הסכנה, ואז אכריע, אם במצב נתון זה, של סכנת חיים, וכאשר ישנה סמכות לירות לגוף הסכנה – האם קמה גם סמכות לירות ליד הסכנה, ואז לצמצם את אפשרות הפגיעה בסכנה. הנאשם המשיך והסביר (עמ' 2,339, שורות 8-29):

"מסביבי יש מלא בתים... זה שטח עירוני... יש מאחורי החבורה בהמשך הפארק ממנו יצאנו, ידוע לנו שיש ש-, שהיה בפנים יום הולדת, יש כבישים, כדור שיוצא באוויר נוחת איפשהו ב-, ב-, ב-, בתוך, יכול להיות בתוך בית, בתוך רכב... אני לא יכול לקחת את הסיכון הזה... אז ברצינות אני אומר לך... שאני לא הייתי סולח לעצמי אם, חלילה, לא מעורב היה נפגע. אם הכדור היה עולה למעלה ונכנס לתוך חלון, פוגע בתוך איזה י-, ב-, ב-, בילד או במישהו לא מעורב, אני לא הייתי יושן בלילה כמו שצריך... הייתי בסכנת חיים מאותו אחד שנפגע לצערי... לא נותר לי שום ברירה אחרת"

• הנאשם הוסיף ואמר, שלמרות שהייתה לו סמכות לירות לגוף המנוח, הוא לא עשה כן, וכדבריו: "הייתה לי את הסמכות לפגוע בו... כן לכוון אליו ישירות ולא הצידה... אני הגדלתי ועשיתי" (עמ' 2,340, החל משורה 1).

עוד אמר הנאשם (מעמ' 2,334 שורה 29 עד עמ' 2,335 שורה 8):

"אני, כשאני יריתי, יצאתי מתוך הגן משחקים כשאני יודע שיש בפנים ילדים ומשפחות... כמויות אני לא ספרתי, כי אתה לא חושב לספור דברים כאלה כשאתה הולך עם הילדים שלך... אבל זה רק Frame אחד מתוך הפארק הגדול"

• בנוגע לירי באוויר הוסיף הנאשם ואמר, שזה נועד לביצוע מעצר חשוד "כאשר החשוד לא נשמע לקריאות שלך", ובמקרה זה, אם הירי באוויר לא עוזר, אז יורים לרגליים של החשוד "כי יש מדרג" (עמ' 2,355, שורות 18-27). הנאשם הוסיף ואמר, "אבל פה זה לא היה נוהל מעצר חשוד" (עמ' 2,356, שורה 10).

• כפי שאתייחס בפרק המשפטי, נוהלי המשטרה ופקודותיה אינם מגדירים אופן ביצוע ירי כאשר קיימת סכנת חיים לשוטר, דהיינו, ירי מתוך הגנה עצמית, מלבד ירי לגוף הסכנה, ואין מדרג לירי בנסיבות אלה, על כן, בהכרעת דין זו אתייחס בהמשך גם למצב הרצוי, ולא רק למצב המצוי.

• הנאשם הסביר את הירי שביצע (עמ' 2,361, שורות 19-26):

"בחרתי לירות כמו שיריתי, כי הייתי בסכנת חיים. יכולתי לירות בו ישירות. בחרתי לבחור בדרך אחרת שתסכן אותו פחות. קרה ו-, יצא מה שיצא, אף אחד לא כיוון לזה, אף אחד לא פילל לזה, התוצאה מאוד מצערת, אבל זה אותה תוצאה, בין אם הייתי יורה בו ישירות, וכך יצא, שגם יריתי הצידה, זה יצא... אותה תוצאה. הייתי בסכנת חיים, לא באתי לבצע מעצר חשוד. אם הייתי בא לבצע מעצר חשוד, הייתי צריך לירות באוויר. אם לא הייתה לי את האפשרות לירות באוויר, אני יורה לו לפלג גוף תחתון, ל-, ל-, לרגליים"

הנאשם הוסיף ואמר (עמ' 2,367 החל משורה 8):

"במקרה של סכנת חיים, הירי יתבצע לצורך נטרול, הדיפת הסכנה, כאשר הסעיף הנוסף אומר: "הוא יבוצע בצורה כזאתי שייגרם נזק מינימלי כתוצאה מהירי" עכשיו, איך זה יבוצע? שיקול דעת של היורה באותו רגע, בהתאם לנסיבות, בהתאם לנהלים. לא אומר לך: "כדי לעשות, בסכנת חיים לעשות ירי מ-, ל-, ל-, למזער את הסכנה, תירה לפה, תירה לשם, בברך, בבוהן" שיקול דעת שלך באותו רגע, מה שאתה רואה לנכון. השאירו את זה פתוח.

...

אני יכול לבחור או לירות בו ישירות ולנטרל, בלי לשבור את הראש יותר מדי, פשוט להתנהג כמו רובוט, שחור לבן, אין אפור, או לעשות ירי בצורה כזאת שהנזק שעלול להיגרם, אם בכלל, יהיה מינימלי ככל שניתן לאותו אחד שמסכן אותי, וככה עשיתי.

...

ראיתי באותה נקודה, נכון, קראתי לזה "ירי הרתעה", "ירי אזהרה", כי זה ככה בשפה שלי, ככה אני מפרש את הירי שביצעת. יכולתי... לבוא ולירות בו ישירות ולנטרל את הסיפור. אבל לא רציתי."

הנאשם הוסיף והסביר (עמ' 2,368 החל משורה 25):

"כשאני יורה ירי אזהרה במצב של סכנת חיים, אם לצורך העניין, במצב שבו הייתי... ב-Location שבו הייתי, פסלתי את ה-, על הסף את האפשרות לירות באוויר בגלל כל הנסיבות שמניתי אותם לפני כן, ולקחת בחשבון את ה-, את הלחץ ואת הזמן המאוד, שברירי שניה שהיו לי באותו רגע, עם כל זה שאני ביד אחת ועם כל זה שאני עדיין מנסה להתחמק מאבנים, אז בחרתי באותו רגע לירות, אני קראתי לזה כ"ירי אזהרה", אבל אם אני לא טועה, גם בשיחה של כנען אליי, מהמצודה, אני אמרתי את זה, אפילו באותו משפט: "ירי אזהרה בגלל הסכנת חיים שבה הייתי" אני לא משפטן, כמוך, ואני לא יודע את הטרמינולוגיה המשפטית, אבל מבחינתי זה ירי שהוא מידתי בשיקול דעת שלי כדי לא לפגוע בו ישירות"

בשל חשיבות הסוגיה, בית המשפט הפנה בשלב זה את השאלות הבאות לנאשם (מעמ' 2,369 שורה 17 עד עמ' 2,370 שורה 2):

"כב' השופט: אם היית יורה בו ישירות, בחרת לנצל את הסמכות. ברגע שבחרת לא לירות בו ישירות, האם ישנם כללים מחייבים שאתה היית אמור לפעול על פי אותם כללים?
הנאשם, מר ב': אני לא מכיר כללים כאלה. אני יודע

שהכללים שאתה מדבר עליהם קיימים בסעיף של נוהל מעצר חשוד בלבד, שמה יש את המדרג, וגם ענה על זה פה, אם אני לא טועה, רונן לוי, שבא ואמר, בחקירה שלו, שליחה, אני לא יודע אם הוא אמר, לא זוכר אם הוא אמר את זה פה, "במצב של סכנת חיים אתה יכול לדלג על כל השלבים האלה, אתה לא צריך אותם בכלל, אתה יכול לירות כדי", כמו שאמרת, אדוני, "ישירות כדי לנטרל." כב' השופט: אבל לא בחרת בדרך של לירות ישירות. הנאשם, מר ב': אבל לא בחרתי. אתה יכול כב' השופט: אז השאלה אם אתה לא נכנס אוטומטית לכללים. הנאשם, מר ב': לא. כב' השופט: המנחים. הנאשם, מר ב': אתה יכול לירות (מדברים ביחד) כב' השופט: של ירי שלא לתוך המטרה. הנאשם, מר ב': שיקול דעת שלך. אתה יכול לירות ירי שהוא מידתי כך שהתוצאה תהיה פחותה מהירי, כמובן ה-, המובן מאליו של לכיוון למטה".

- הנאשם עומת עם תשובתו בחקירתו במח"ש, לפיה אמר שאם היה יורה לפלג הגוף התחתון של המנוח, ולא היה פוגע בגופו אלא באספלט, הכדור היה פוגע במישהו אחר, וכך הסביר הנאשם את דבריו הנ"ל (עמ' 2,379, שורות 7-12):

"אני מתייחס לכיוון הירי, למקום שבו יריתי, כי כשאני יורה לכיוון שלו, לכיוון הנערים, אני יכול לסכן גם את מי שמאחוריו, כי אם אני לא פוגע בו, אני יכול לסכן גם את מי שאחוריו, אבל איפה שאני יריתי, לא היה לי את מי לסכן, לא היה לי את מי לסכן כי יריתי הצידה ממנו, לא לכיוון שלו ולא לכיוון של הנערים. אם הייתי מפספס כמו שאמרתי, הכוונה שאם הייתי מפספס אותו, יכול להיות שהייתי פוגע במישהו אחר שהוא לא מעורב."

- הנאשם המשיך והסביר (עמ' 2,382, החל משורה 21):

"...אין סיכוי, כי לכיוון שאליו יריתי את הכדור, אין סיכוי שהכדור משם יחזור חזרה לאיפה שהם עמדו. אני לא יכול לדמיין דבר כזה, אין שום אופציה כזאת.

...

בזווית שאליו האקדח היה מופנה, באותה סיטואציה שאני עם פרצוף לכיוון האספלט והנערים בצללית העין שלי בצד, אז אני אומר שלא. מפה אין סיכוי שאף אחד ייפגע מהנערים. אין סיכוי שאף אחד ייפגע מהנערים האלה."

- ב"כ המאשימה אמר לנאשם, שמצד אחד טען, שלא היה לו זמן לחפש את הנקודה האולטימטיבית לירי אזהרה, ומצד אחר היה לו מספיק זמן לשקול

שיקולים רבים לפני הירי, ולכך השיב הנאשם (עמ' 2,387, החל משורה 17):

"אלה דברים שכשאתה נמצא בסכנת חיים, זה כל מיני אינדיקציות שיש לך שאתה בתור אחד שנושא נשק, אתה מתורגל אליהם במטווחים, דברים שאתה משתמש בנשק, אתה צריך לדעת איזה שיקולים לעשות לפני שאתה משתמש בנשק, אוקי? באותה סיטואציה בסכנה שבה אני הייתי כמו שאמרתי פה, הנקודה האולטימטיבית כדי לשמור על כל הנקודות העיקריות שמנחות אותי לשימוש בנשק שזה לשמור על קשר עין ולא לפגוע בחפים פשע, זאת היתה הנקודה והזווית המיטבית ביותר עבורי באותו זמן נתון בלחץ ובזמן ובסכנה שבה הייתי נתון ... זה דברים שרצים לך בראש, אחרת לא הייתי אומר אותם"

הנאשם הוסיף ואמר באותו עניין (עמ' 2,389, שורות 13-4):

"הוא שאל אותי לתשובה הזאת, "מדובר בחורשה גדולה ורחבה, יש בה עצים והרבה חול. למה לא לכוון לשם... את הסיכון?". כשאני אומר לא היה לך את הזמן לתמרון, כי כשאני צריך עכשיו לחפש את הנקודה האולטימטיבית שם, לזה אין זמן, לזה אין זמן. לבוא ולחפש את הקרקע החולית איפה שאין לך אבנים, אין לך פסולת, אין לך עצים או ברזלים או .. בטון, לזה אין לך זמן, אבל כשאתה עכשיו מבצע ירי, אתה צריך לשקול שיקולים יותר מהירים, יותר חשובים, אין אחרים לא ייפגעו, אז לחפש שם זה לוקח זמן כי אתה צריך לחפש את הנקודה האולטימטיבית. פה זה אספלט. כמו שאמרתי גם בדיון הקודם לאדוני, אספלט זה אספלט, אם זה פה או פה או פה, זה אספלט, אותו אספלט, זה לא משתנה"

• בנוגע לנוהל ירי באוויר, ואופן ביצוע הירי ע"י הנאשם, הוא נשאל שוב, וענה כדלקמן (מעמ' 2,400 שורה 29 עד עמ' 2,402 שורה 7):

"ש: עכשיו שאלתי אליך, אם אתה אמרת לנו ועמדת על זה גם עכשיו שהרבה פחות נזק לירות לאספלט בחלק מהסיטואציות ולא באוויר, זה אומר שהנוהל טועה?
ת: לא.

ש: לא? תסביר.

ת: לא. זה לא אומר שהנוהל טועה. הנוהל הוא מקבע אותך בנוהל מעצר חשוד כמו שאתה מתייחס אליו כירי באוויר מותר בנוהל מעצר חשוד, אוקי? לגבי ירי באוויר, כי אם אני עכשיו עושה נוהל מעצר חשוד וכמו שאמרנו, מחייב אותי ירי באוויר לפני שאתה יורה לפלג גוף תחתון ולא עשיתי את זה ויריתי לאספלט אז כמו שאדוני אמר גם בדיון הקודם, אני חרגתי מהנוהל ואין לי פה סמכות בכלל לפעול כמו שפעלתי, אבל במצב שבו הייתי בסכנת חיים שבה הייתי נתון, אין צורך בירי באוויר. אין צורך בירי באוויר.
כב' השופט פלאח: כלומר, מה שאתה אומר לי זה דבר כזה.

עו"ד יצחק: אני מגיע לזה, אני מבטיח אדוני.
כב' השופט פלאח: שניה. מה שאתה אומר לי זה דבר כזה,
אם אתה לא בסכנת חיים אז לכל היותר אתה יורה באוויר?

ת: לא לא, אם אני לא בסכנת חיים, אני לא רואה צורך בכלל
להוציא את הנשק.
כב' השופט פלאח: אתה לא מוציא את הנשק אפילו?

ת: כי אני לא בסכנת, כי אין טעם, הנשק זה מוצא אחרון.
כב' השופט פלאח: אם אתה בסכנת חיים אז יש לך סמכות
לירות בגוף המטרה המסכנת אותך?
ת: אמת.

כב' השופט פלאח: בגוף האדם המסכן אותך?
ת: נכון.

כב' השופט פלאח: ומה שאתה אומר לי, ברגע שיש לך סמכות
לירות בגוף המטרה, בגוף האדם שמסכן אותך, אז למעשה
אתה קונה גם את הסמכות או שאתה מקבל את הסמכות
לירות גם לידו, כי בעצם מאחר ויש לך סמכות לירות במצב
היותר קשה שזה לגוף המטרה אז על אחת כמה וכמה יש לך
סמכות גם לירות ליד המטרה, זה מה שאתה אומר לי?
ת: זה מה שאני אומר כי סעיף,

כב' השופט פלאח: גם אם זה לא כתוב בנוהל?

ת: כי הסעיף השני אומר במצב של סכנת חיים שאם יש
אפשרות לבצע את הירי בכך בעצם, באותו יום שאתה מבצע
בשיקול דעת שלך כמובן תיגרם תוצאה שהיא פחותה מהנזק
של ירי ישירות לגוף המטרה אז תבצע את זה, אבל קרה ורצה
הגורל שכך זה יקרה שהתוצאה תהיה זהה לירי לגוף
המטרה, התוצאה שהיא מצערת לכל הדעות אבל אז אני כן,
אני אומר, כשקמה לי סמכות לירות בי ישירות אז אני כן יכול
לירות הצידה ולהשיג את אותה מטרה.

כב' השופט פלאח: ואז אם יש לך סמכות לירות בו ישירות
והירי ישירות בגוף האדם המסכן אותך יכול לגרום לו לסיום
החיים שלו אז למעשה כשאתה משתמש באמצעי פחות קשה
שזה לירות ליד המטרה אז אתה אומר מאחר ויש לך סמכות
לירות במטרה והסמכות הזאת יכולה לשים קץ לחייו אז גם
אם ירי ליד המטרה וכתוצאה ממנה יעוף נתז ויגרום למות
אותו אדם, זה מבחינתך בסדר?
ת: כי הייתי בסכנת חיים, כמובן. אם לא הייתי מסכן חיים,
כמו שאמרתי, לא הייתי מוציא את הנשק בכלל"

בהמשך, הסביר הנאשם מדוע קרא לירי שביצע "ירי הרתעה", אם קמה לו
הסמכות לירות לגוף הסכנה, וכך נשאל וענה (עמ' 2,425, שורות 15-29):

"ת: הירי שבחרתי לבצע הוא לא ירי לכיוון מרכז מס"ה כי
קמה לי הסמכות לפי סעיף 4 א' בפקודה לירות בו. בחרתי
לבצע ירי שהנזק שעלול להיגרם יהיה מינורי. עדיין זה ירי
של סכנת חיים, לא ירי של מעצר חשוד שאני צריך לבצע

אזהרה וירי באוויר. זה לא זה.

ש: תקשיב.

כב' השופט פלאח: אבל עדיין קראת לו ירי הרתעה, למה קראת לו?

ת: כי אני לא משפטן. אני לא יכול לנסח את זה במונחים של אדוניי ושל כל עורכי הדין, זו השפה שלי. המטרה של הירי עצמה להרתיע אותה. זה אין גם, דרך אגב, אין גם בפקודה או בנהלים ירי הרתעה. זה מתן אזהרה באוויר מה שהוא כותב פה. הירי אזהרה זה היחיד שיש זה הירי אזהרה באוויר וגם לאחר שהוא מודא שאין אף אחד ואין מישהו שיכול להיפגע בירי הזה, וגם בצורה בודדת כתוב. אני פה יריתי לפי הפקודה, לפי סעיף 4 א' שזה סכנת חיים, והנזק שאני מבקש כאילו למנוע. בירי עצמו סליחה, הנזק שעלול להיגרם בירי לא יהיה לא פרופורציונלי בהתאם למה שאני כאילו כרגע בסכנה. זאת אומרת שלא עכשיו בירי הזה ייפגעו חמישה אנשים שזה לא רלוונטי"

וכך נשאל הנאשם ע"י בית המשפט וענה (מעמ' 2,427 החל משורה 21):

"כב' השופט פלאח: האם יש אפשרות לירי לנטרול הסכנה שלא למרכז מס"ה?"

ת: לפי סעיף קטן ב' פה, "השימוש בכלי ירייה" כמו שאני אומר "לפי סעיף זה", ייעשה במידה שלא תעלה על מה שסביר לעשות למניעת אותה פגיעה בכך שהנזק שעלול להיגרם יהיה שקול כנגד הנזק שאותו מבקשים למנוע". זאת אומרת, אם אתה יכול לירות לו בכתף או בבוהן או בכל מקום אחר ועדיין לפגוע בו, זה בסדר כי אתה בסכנת חיים. ירית למקום אחר וזאת המטרה שלך, זה בסדר.

כב' השופט פלאח: זאת אומרת, מותר לך שלא לירות לגוף האדם שמסכן אותך למרות שמדובר בירי לנטרול סכנה? זה מה שאתה אומר?

ת: אני אומר שיש לי את הסמכות לירות בו ישירות. למרות שסמכותי לירות בו ישירות, בחרתי לירות הצידה כדי לא לפגוע בו או במי מחבריו.

כב' השופט פלאח: וזה עדיין הירי היה ירי לנטרול סכנה? ת: מבחינתי זה היה להסיר את הסכנה מעלי, להדוף את התקיפה שלי. זה בתפיסה שלי, בתת מודע שלי. לא בחרתי בנוהל מעצר חשוד כי אז כמו שהוא אומר, הנוהל מחייב של ירי מתן אזהרה.

כב' השופט פלאח: לא, מעצר חשוד זה לא המקרה, זה ברור שלא.

ת: אז אני לא חזרתי כמו שהוא מתאר לנוהל של אזהרה מילולית.

כב' השופט פלאח: כלומר כדי שאני אבין, מותר לך מבחינתך לנטרל את הסכנה גם באמצעות ירי גם לא למרכז הסכנה?

ת: אם זה משיג את המטרה שלי ואף אחד לא נפגע, כן. כב' השופט פלאח: זה מה שאתה אומר לי?

ת: כן. "

• התובע הפנה שאלות רבות לנאשם, בנוגע לפריקת הנשק, תוך שסובב את גבו לנערים, וביקש ללמוד מכך על העדר קיומה של סכנת חיים. הנאשם הסביר את התנהלותו, ואני מקבל את הסבריו. לאחר ביצוע הירי, קיווה הנאשם שהנערים יחדלו ממעשיהם, והוא גם לא התכוון לירות יותר מכדור אחד, ולא התכוון להמשיך ב"לחימה" אל מול הנערים, ואכן תקיפתו הופסקה אחרי הירי, אך בנסיבות קשות, של פגיעה באחד הנערים, וגרימת מותו. עצם פריקת הנשק ע"י הנאשם, מיד לאחר ביצוע הירי, ואופן הפריקה, עת סובב את גבו לנערים, מבלי לוודא שהסכנה לחייו חלפה, הוסברו ע"י הנאשם כ-"טעות מבצעית" ואני מקבל את הסברו הנ"ל. הנאשם היה נתון בלחצים גדולים, בשל הפגיעה בו, בשל סיכנונו ע"י הנערים, שאיימו עליו ופגעו בו באמצעות אבנים שהשליכו לעברו, ובשל נוכחות בני משפחתו בקרבת מקום. למרות כל זאת, הנאשם לא נכנס ללחצים נוספים, ולא המשיך לירות לעבר הנערים, אלא פעל תוך איפוק, הסתפק בירי אחד, ובפריקת הנשק, כשלא התכוון להמשיך לירי נוסף. לעניין זה אחזור שוב, בהמשך הכרעת הדין, עת אנתח ביתר פירוט את מהלך העניינים עד לאחר הירי.

• ב"כ המאשימה אינו חולק על קיום סכנה, אלא לעוצמתה, וכך ענה בעניין זה לשאלות שהפנה אליו בית המשפט בתחילת הדיונים (עמ' 23 לפרוטוקול, החל משורה 15):

"כב' השופט פלאח: מה גודל האבן?

עו"ד יצחק: כתוב בכתב האישום, אבל זה בערך גודל של כף יד. אדוני יכול להחזיק את האבן בכף יד. יש צילומים גם.

כב' השופט פלאח: זאת אומרת שאם האבן הזאת הייתה 10 סנטימטרים למעלה היה פוגע לו בראש?

עו"ד יצחק: נכון.

כב' השופט פלאח: הבנת, טוב.

עו"ד יצחק: לשם, זו הנקודה הבאה. המאשימה לא טוענת שהוא לא היה בסכנה. הוא היה בסכנה מסוימת

כב' השופט פלאח: סכנת חיים אתה טוען?

עו"ד יצחק: לא, הוא היה בסכנה, לא בסכנת חיים. סכנה

מסוימת..."

• לסיכום ביקש ב"כ הנאשם לקבוע את הממצאים הבאים:

מספר האבנים שנתפסו בזירה אינו משקף את מספר האבנים שנזרקו על הנאשם ו/או הוחזקו ע"י המנוח וחבריו; הנאשם נפגע לא רק בשכם ימין ובזרוע שמאל אלא גם בחלק האחורי של ראשו וכן האבנים אותן השליכו המנוח וחבריו על הנאשם היו גדולות וסיכנו את חייו; בתגובה ליידוי האבנים רץ הנאשם מהחניה אל עבר מרכז הכביש ובעוד המנוח וחבריו עמדו בסמוך אליו, במרחק של 3-4 מטר לערך, הם אחזו בידיהם אבנים גדולות אותן עמדו להשליך עליו באופן שסיכן את חייו; בכל אותו הזמן צעק הנאשם למנוח ולחבריו להוריד את האבנים מידיהם ולסגת לאחור אך המנוח וחבריו לא שעו לקריאותיו, היות והמנוח וחבריו לא נרתעו ואף

המשיכו להתקרב אל הנאשם תוך שהם משליכים על הנאשם אבנים גדולות המסכנות את חייו, דרך הנאשם את נשקו וכיוונו אל עבר המנוח והנערים תוך שהוא צועק לעברם להתרחק; משלא היה גם בכך להואיל לא נותרה בידי הנאשם ברירה והוא ירה ירי הרתעתי לעבר הקרקע; הירי לא כוון לכיוונו של המנוח אלא הצידה ממנו וזאת מתוך מטרה למנוע פגיעה במנוח ו/או במי מחבריו; שבריר שניה לפני הירי נזרקה אבן על הנאשם אשר אך במזל לא פגעה בו; מצבו הנפשי של הנאשם בסמוך לאחר הירי היה נסער; מספר האנשים הבלתי מעורבים שהיו בזירת האירוע בזמן הירי היה רב; זמן ההגעה של כוחות הצלה והמשטרה לזירה היה ממושך בנסיבות.

• בטרם אכריע בבקשותיו הנ"ל של הסנגור, אבהיר ואדגיש, שבית המשפט הוא זה אשר קובע את הרף הנורמטיבי בעבירת גרם מוות ברשלנות, לא בהתאם למה שהנאשם עצמו התנהג, אלא בהתאם להתנהגות המצופה מן האדם מן הישוב, הוא האדם הסביר טרם תיקון החוק, ובית המשפט העליון חזר על כך פעם אחר פעם, כגון בתיק עש"מ 4123/95 אור נ' **מדינת ישראל - נציב שירות המדינה**, פ"ד מט(5) 184, עמ' 192):

"ואולם חוק הוא בישראל שחובת הזהירות אשר חייב אדם למלא בטרם יוכל להשתחרר מאחריות פלילית למות אדם אחר כתוצאה ממעשהו או ממחדלו, נמדדת לא לפי מידותיו של הנאשם העומד לפני בית המשפט, כי אם לפי מידותיו של "האדם הסביר", כלומר לפי קנה מידה אובייקטיבי; ובבוא בית משפט לקבוע קנה מידה זה, עשוי הוא להקפיד ולהחמיר כדי שלא יקופחו חיי אדם".

עוד נקבע באותו פסק דין:

"האדם הסביר הוא דמות דמיונית (יש אומרים מיתולוגית) המייצגת את דרכי ההתנהגות וערכי המוסר המקובלים בציבור. בפועל האדם הסביר הוא, בלית ברירה, בית המשפט. בית המשפט משמש פה לאדם הסביר. בשמו של האדם הסביר הוא קובע את דרכי ההתנהגות הראויה ואת ערכי המוסר המחייבים"

הנשיא ברק התייחס גם הוא לסוגיית האדם הסביר, בקובעו בתיק ע"א 5604/94 חמד נ' **מדינת ישראל**, פ"ד נח(2) 498:

"האדם הסביר אינו רק האדם היעיל. זהו גם האדם הצודק, ההוגן והמוסרי. זהו האדם הדואג לעצמו, לזולתו ולציבור, ואף כל אלה אינם משקפים את מלוא מורכבותו. עם זאת, האדם הסביר אינו האדם המושלם. זהו האדם המשקף את מורכבות חייו, על מעלותיהם וחסרונותיהם".

התייחסות למשמעות המושג "אדם מן הישוב", וליסודותיה העובדתיים והנפשיים של העבירה המיוחסת לנאשם, תובא בהמשך הכרעת הדין, תחת הפרק המשפטי.

- ב"כ המאשימה התנגד לבקשותיו של ב"כ הנאשם, אותם סיכמתי לעיל, וטען כי "ישנן ראיות למכביר, כי הנאשם – קצין משטרה ותיק, שכל חייו שירת כשוטר 'שטח' – יכול וצריך היה לדעת לגבי הסיכון שבמעשיו, לרבות האפשרות לגרימת התוצאה הקטלנית. הדבר נלמד ראשית מעצם היותו של הנאשם קצין משטרה ומעצם השימוש בנשק חם, שלבטח מהווה 'חפץ שהוא מסוכן מטבעו'. הדברים מקבלים משנה תוקף מקום בו הנאשם יורה אל עבר אספלט, סמוך מאוד לרגלי מספר נערים". עוד טען ב"כ המאשימה, כי ישנן ראיות, ולדבריו רובן מפיו של הנאשם עצמו, לפיהם הוא היה מודע בפועל ולא רק בכוח, לכך שירי לאספלט הוא מסוכן ועלול להיות קטלני. עוד נטען, כי אדם העושה שימוש בנשק חם ויורה ממרחק של כשלושה מטרים סמוך מאוד לרגלי שלושה ארבעה נערים, ודאי שמודע לאפשרות גרימת התוצאה, קל וחומר כשמדובר בקצין משטרה, שכל שירותו שירת כלוחם, בין היתר, ביס"מ. עוד נטען, שהוכחת הטענה לפיה הנאשם נטל סיכון בלתי סביר נלמדת מסטנדרט ההתנהגות הקבוע בפקודת המטא"ר ובנוהל המפורט, מהם סטה הנאשם עת ירה לרצפה, ליד המנוח וחבריו. ב"כ המאשימה הפנה, לאישוש טענותיו, לקביעת בית המשפט העליון בתיק ע"פ 2598/94 חיים דנינו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו), סעיף 10 לפסק הדין:

"המערער לא התכוון אמנם לפגוע באיש, אולם הוא נהג בפזיזות. שכן, יש לומר כי שעה שירה מספר יריות לכוונם של בני אדם ולעבר בתים מיושבים, ממרחק כה קצר, היה המערער ער, כבר דעת, לסכנת החיים שבירי כזה. שהרי "כל בר-בי-רוב יודע, וכך ידע זאת בוודאי גם המערער, שיריה מנשק חם טומנת בחובה סיכון ברור, באשר בכל מקרה של פגיעה מירייה באדם נשקפת לנפגע סכנה לחייו או לשלמות גופו" (ע"פ 498/89 מדינת ישראל נ' יפרח, פ"ד מה(1) 384, 394).

- ההכרעה בשאלה, אם הנאשם, בהתנהלותו, נטל סיכון בלתי סביר, כמו גם ההכרעה אם הנאשם היה נתון בסכנת חיים ברגע הירי – תינתן בפרק המשפטי.

הכרעה במחלוקות העובדתיות

- כעולה מחומר הראיות, הנאשם שירת שירות סדיר, כלוחם במג"ב, משך 3 שנים, ולאחר מכן, בשנת 2010, התגייס לשירות קבע, ביחידת סיור משמר הגבול, בתפקיד לוחם. הנאשם שירת כסייר ביס"מ, ובמסגרת שירותו עבר הכשרות רבות, וביניהן: קורס הכשרה בסיסי, קורס יס"מ, קורס מתקדם, וקורס קצינים ייעודי. במועד הרלוונטי לאירועי כתב האישום, שימש הנאשם כקצין יחידת סיור. מסקנתי מכל הנ"ל, היא שהנאשם הוכשר הכשרה מבצעית, ואף פיקד על שוטרים אחרים.
- לעניין הכשרת הנאשם בשימוש בנשק, הוא אישר, שבכל קורס שעבר, נכללה גם הסמכת נשק (ת/5, שורה 339), ובנוסף עבר קורס אבטחת מאוימים (ת/5, שורה 339). סנ"צ רונן לוי התייחס להכשרות של שוטרי יס"מ בנוגע לירי, ולדבריו (ת/103, שורה 70) "שוטר יס"מ עבר קורס בסיסי של סייר, אח"כ קורס יס"מ ג שהוא ספציפי ליס"מ שנעשה במג"ב ורובו כשירות מקצועית

ואימוני ירי ולחימה. כמו כן יש לו אימוני שמירת כשירות בשגרה על פי מדור טו"פ (טרור והפרת סדר, ז.פ.). "סנ"צ לוי תיאר את אימוני הירי הרבים שעוברים שוטרי יס"מ, כולל אימוני הגנה עצמית, וכן תרגול סימולציות ותרחישים. הנאשם אישר, שהם תרגלו סימולציות של תוקף עם נשק חם, וכדבריו "היו כאלה תרגולים אבל לא ב 2019, כי אתה מדבר איתי על 2019, אולי זה דבר ששונה, אני לא יודע מה לפני כן. היו תרגולים כאלה, אבל לא בשנה שצינת" (עמ' 2397 לפרוטוקול, שורה 31).

- **מסקנתי, שאין ספק, שהנאשם היה מתורגל בירי, ועבר אימונים רבים לשם כך. בנוסף, הנאשם עבר הכשרות מבצעיות רבות, הן במסגרת שירותו במג"ב, והן במסגרת שירותו במשטרה. יחד עם זאת, כל אימוניו וכל ההנחיות שניתנו לו, לא כללו ירי הרתעתי לרצפה, והשאלה הנשאלת היא, ושעליה אכריע, האם ניתן לקיים ירי מעין זה, ובאלו מצבים, והאם יש מקום לתקן את פקודות הירי של משטרת ישראל. בעניין זה אדון ואכריע בפרק המשפטי.**

- אין מחלוקת בין הצדדים בנוגע לכך, שהנאשם לא הכיר מי מהנערים לפני האירועים המתוארים בכתב האישום. מכאן, ביקש ב"כ המאשימה להסיק, שאין כל רלבנטיות לשאלות שהפנה הסנגור בעניין עברם הפלילי של אותם נערים.

אינני מסכים לגמרי עם ב"כ המאשימה – נכון הוא, שקיומו של עבר פלילי אצל אדם אינו אמור להוביל בהכרח להטלת אשם כלשהו עליו, לאירוע בו הוא היה מעורב. יחד עם זאת, אם בעברם הפרו הנערים, שטרם הגיעו לגיל הבגרות, את החוק, הרי שיש לכך חשיבות למסוגלותם להמשיך ולהפר את כללי החברה, ולהתנהלותם אל מול הנאשם, שהובילה לביצוע ירי על ידו.

- הנאשם הציג עצמו בפני הנערים כאיש משטרה, והציג בפניהם את תעודת המנוי המשטרית שלו. במצב זה, הכניס עצמו הנאשם לתפקיד שוטר, הגם ששהייתו במקום הייתה בנסיבות פרטיות, יחד עם אשתו וילדיו, וכדבריו הנאשם בחקירתו הנגדית בבית המשפט: "אני הזדהיתי כאיש משטרה, נכנסתי לתפקיד. מאותו רגע יודעים שאני שוטר" (עמ' 2001 לפרוטוקול, שורה 19).

- ב"כ המאשימה אינו חולק על החלטתו הנכונה של הנאשם, להתערב באירוע שנגלה לפניו, בדבר החשד לסחיטה ואיומים של קטין בידי קטינים אחרים, והוסיף שזו אף חובתו המוסרית והערכית, וכן מכוח היותו קצין משטרה. יחד עם זאת, טען ב"כ המאשימה, שמרגע כניסת הנאשם לתפקיד שוטר, כל פעולותיו היו מנוגדות להוראות החוק: תשאל הקטין ד. ללא סמכות, ומבלי לדעת את הוראות החוק בנדון; תשאל יתר הנערים כ"חשודים", ועצם הפניה אליהם בשאלה מה יש להם בכיסים, מהווה תשאל, והנאשם, כך נטען, עשה זאת ללא סמכות ובניגוד לדיון, והוא גם לא תיעד את החלטתו; הנאשם לא הבהיר לנערים שעומדת להם "זכות השתיקה, וכן "זכות ההיוועצות", והוא הפר זכויות אלו; הנאשם ערך על הנערים חיפוש בניגוד לדיון, עת דרש מהם להוציא את תכולת כיסיהם, והנאשם אף לא הבין, כך לדברי ב"כ המאשימה, שבמעשיו הנ"ל הוא ערך "חיפוש" על הנערים; עוד נטען, שהנאשם ביצע עיכוב בניגוד לדיון, והפנה

לדברי הנאשם לפיהם "לא עלה לי לראש להודיע להם שהם מעוכבים". לסיכום עניין זה, טען ב"כ המאשימה, כי כל סדרת פעולותיו המשטריות של הנאשם, בכובעו כאיש משטרה, לאחר שינכנס לתפקיד, היו נגועים בחוסר חוקיות, והוסיף, שהתנהלותו זו של הנאשם היא הרקע להמשך האירועים, עד לביצוע הירי בלתי מוצדק, כטענתו.

- ב"כ המאשימה הוסיף וטען, שהתנהלותו של הנאשם כללה את הפעולות הבאות: הצגת תעודת המינוי המשטרית באופן נמהר ומבלי שהנערים יודאו שמדובר בשוטר, אי-הזמנת ניידת משטרה בכל שלב משלבי האירועים המקדימים, מרגע הגעת המנוח ליתר הנערים לאחר תשאולם וביצוע החיפוש עליהם ע"י הנאשם. ב"כ המאשימה הוסיף וטען, שהנאשם, באמצעות סנגורו, ביקש פעם אחר פעם להכפיש את המנוח, בבקשתו לחשוף אם היה לו עבר פלילי, וכן טענתו שמדובר באדם אלים, "שונא שוטרים" וש-"אין מורא החוק עליו".

- לעניין פניית המנוח אל הנאשם, טען ב"כ המאשימה, שהמנוח, וגם יתר הנערים, ראו אדם מבוגר שהגיע אליהם, כשהוא לבוש גופיה ומכנסיים קצרים, נושא אקדח, שואל אותם שאלות, מורה להם לרוקן את כיסיהם, וחשד שאין מדובר בשוטר, על כן פנה אליו בשאלה "מי אתה מה אתה?" (ת/2, שורה 43), "משהו כזה, כן. "מי אתה? מה אתה עושה?" (עמ' 2085 לפרוטוקול, שורות 7-11).

- גם בעניין זה אינני מסכים ב"כ המאשימה – אמנם הנאשם היה לבוש באזרחי, אך הוא הציג לנערים תעודת מינוי משטרית, הציג בפניהם את אקדחו, ושאל אותם בנוגע לסחיטת הקטין, וביקש לברר זאת עימם – בין אם פעולותיו של הנאשם היו בהתאם לכללים המחייבים, ובין אם לאו – הרי שכל אדם, שהיה רואה התנהלות כזו מצדו של הנאשם, שכל שביקש היה לברר אם מבוצעת עבירה פלילית ע"י נערים כלפי קטין, בגן ציבורי – כל אדם, שהודע לו שמדובר בשוטר ואף הציג בפניו תעודת מינוי משטרית, היה יכול וצריך לדעת, שאכן מדובר בשוטר, גם אם לא היה על מדים. שוכנעתי, שטיעוניהם של המנוח ויתר הנערים, שהנאשם כביכול מתחזה לשוטר, הם טיעונים סתמיים, שבאו במטרה להתחמק מאחריות לחשדות שהועלו ע"י הנאשם נגד חלקם, בנוגע לביצוע עבירות פלילית כלפי הקטין ד., ולא טיעונים הנובעים מאמיתות חשדם, שאין מדובר בשוטר.

- ב"כ המאשימה המשיך וטען, שהנאשם לא המתין לניידת, והחל לעזוב את הנערים, במקום להישאר במקום ולהוכיח להם שהוא שוטר, להרגיע את המצב, לטפל בחשד לסחיטה, ולהשלים את החיפוש על שני הנערים הנותרים. הנאשם מצדו טען, שהוא לא נשאר במקום כיוון שהחל להרגיש במיעוט, וכדבריו "כמה שאני זוכר, באותו שלב שהמנוח התחיל להתערב לי בעבודה מה שנקרא, אתה מרגיש כאילו... כמו שאמרתי גם את העליהום הזה, שכאילו לא מקשיבים לך יותר ואז אתה מבין שאתה במיעוט פה, אז אני רציתי, בטבעי שלי, לצאת החוצה וכשיצאתי החוצה הזמנתי ניידת, כי אמרתי "אני אזמין את הניידת" אני הבנתי שהיא תגיע" (עמ' 2097, שורה 13). בהמשך עדותו הסביר הנאשם, כי לא המתין מאחר ו-"לא, כי אני הסברתי עכשיו שלא ראיתי מישהו הרים טלפון

ומחייג" (עמ' 2102, שורה 11).

- גם עם טיעון זה של ב"כ המאשימה אין בידי להסכים – הנאשם החל לבצע פעולות שיטור עם הנערים, וללא קשר אם מדובר בפעולות חוקיות ואם לאו, הוא הציג עצמו כשוטר, וכל שביקש היה לברר אם אכן מבוצעת עבירה של סחיטת הנער ד. תחילה שיתפו הנערים פעולה עם הנאשם, ומרגע הגעת המנוח אליהם – נפסק שיתוף הפעולה. מדובר בארבעה נערים אל מול הנאשם לבדו, על כן החלטת הנאשם לסגת לאחור היא החלטה נכונה בנסיבות העניין.

גם הסבריו של הנאשם, בשיחתו עם השוטר כנעאן (ת/1, וכן ת/4 עמ' 9), לפיהם הוא ראה שאין יותר מדי עניין בשבילו, ואשתו מחכה לו – גם בתשובה זו אין כדי לסתור את דבריו הקודמים, אלא להסביר פן נוסף של החלטתו לעזוב את הנערים.

מקובלת עליו מסקנת הנאשם, לפיה אין כל תועלת בהמשך המתנתו ליד הנערים, בשל חוסר שיתוף הפעולה שלהם עימו, ושוכנעת, שהסיבות לעזיבת הנאשם את הנערים בשלב זה, אינן יכולות לפעול לרעתו, אלא לטובתו, ואלמלא התנהלות הנערים, כולל המנוח, עת הלכו אחריו לאחר שהחליט להתנתק מהם, ואלמלא האיומים מצידם עליו, ולאחר מכן מימוש האיומים עת השליכו עליו אבנים, ופגיעתם בו – אלמלא כל הנ"ל, האירוע לא היה מסלים ומגיע עד לביצוע הירי, וכדברי הנאשם (ת/5 א, קובץ 1, עמוד 49, שורה 8): "התכנון היה כשאני מתנתק מהם מהמקום, להזמין נידת, לפתוח אירוע 100, ושימשיכו טיפול".

- הנערים איימו על הנאשם, וב"כ המאשימה טען שמדובר בגרסה כבושה. לדבריו, בעדותו הראשונה אמר הנאשם, שכל האמירות המאיימות "אני אזמין לך משטרה, אתה לא יודע מה יקרה לך, אני אביא לך אנשים מהדרום ומנצרת עלית" נאמרו ע"י המנוח (ת/3 א קובץ ראשון עמודים 13-14). בהמשך אמר הנאשם "אני מתקדם לרחוב ומתחיל ממש לקבל את האיומים.. זה אותו אחד עם הכובע" (ת/3 א קובץ 1, עמוד 16 שורה 6). הנאשם אמר שהיה בחור נוסף, שצילם אותו ואמר שיעלה את זה לפייסבוק שכולם ידעו מי הוא. התובע הפנה לחקירתו הנגדית של הנאשם בבית המשפט, בה הוא עומת עם גרסתו בבית המשפט, לפיה אמר שכל הנערים איימו עליו, ותשובתו "עכשיו אני לא זוכר" (עמ' 2135 לפרוטוקול, שורה 17).

- צודק ב"כ המאשימה, שהנאשם ייחס תחילה את האיומים למנוח, ולאחר מכן לכל הנערים, ואולם, אין מדובר בשינוי גרסה שיש בו כדי להשליך על מהימנות הנאשם – מדובר באירוע בו הותקף הנאשם, שהוא קצין משטרה, ע"י חבורת נערים, שהנאשם חשד בהם שהם סחטו נער אחר, ובנוסף לתקיפתו הם גם איימו עליו. לא יכולה להיות מחלוקת בדבר האיומים שהפנו הנערים לנאשם, מאחר ובקלטת שיחת הנאשם עם מוקד 100 של המשטרה, נשמע אחד הנערים אומר שיזרקו על הנאשם "בלוק" (ת/1 שיחה 1 למוקד 100). גם אם הנאשם לא שמע איום זה בזמן אמת, אלא רק לאחר תחילת משפטו, בהאזנה לקלטת השיחה, עדיין אין בכך כדי להפחית מעוצמת המעמד בו היה נתון הנאשם, במהלכו הוא הותקף ואיום ע"י הנערים. שינוי גרסת הנאשם בנוגע לזהות הנערים

שאימו עליו, הוא שינוי בלתי מהותי, ואין בו כדי לשנות את העובדה, שהנאשם אוים והותקף ע"י חבורת הנערים.

- בנוגע לדברי אחד הנערים, לפיהם הוא צילם את הנאשם כדי לפרסם זאת בפייסבוק – אמירה מעין זו בנסיבות אחרות, איננה יכולה להוות איום, ואולם, כאשר האמירה נאמרת תוך כדי הליכה מאימת אחרי הנאשם, השלכת אבנים לעברו, והשמעת איומים כלפיו – בנסיבות מעין אלה, גם האמירה לפיה הם יפרסמו את תמונתו בפייסבוק מהווה איום על שלומו בעתיד.

- ב"כ המאשימה טען עוד, שבשיחת הנאשם למוקד 100 של המשטרה, המוקדנית "הכריחה" אותו לציין באיזה עילה יפתח האירוע, ולאחר התלבטות, כך לדברי ב"כ המאשימה, אמר לה לכתוב "איומים, איומים". הנאשם נשאל על כך בבית המשפט, ותשובתו: "אני מבחינתי לא אכפת לי איך היא תפתח את האירוע הזה, רציתי איתי נידת. לא אכפת לי אך היא תפתח את האירוע, אני רציתי נידת, כי אם באותו רגע נגיד הייתי בעבודה והיה לי מכשיר קשר, אתה אפילו לא מדבר, אתה לוחץ על הכפתור הכתום – מצוקה ובאים אליך נידות, בלי שתדבר בכלל מה קורה בשטח" (עמ' 2143, שורות 3-7). מכאן ביקש ב"כ המאשימה להסיק, שדברי הנאשם בהקלטת הנ"ל סותרים את גרסתו, לפיה הוא חש מאוים.

- גם טיעון זה של ב"כ המאשימה אין בידי לקבל – הנאשם היה בסערת רגשות, בשל מהלך העניינים בגן הציבורי, כאשר היה לבדו אל מול חבורת נערים, ובמרחק קצר מהם נמצאים אשתו וילדיו. הנאשם אוים ונרדף ע"י הנערים, שהלכו אחריו תוך כדי נסיגתו – במצב דברים זה, גם אם הנאשם לא ידע לתאר למוקדנית באופן מיידי, שמדובר באירוע של איומים – עדיין אין בכך כדי להוביל למסקנה שאין מדובר באיומים, ושוב אציין את האיום שנשמע בשיחת הנאשם עם המוקדנית, בה אמר אחד הנערים כי יזרקו על הנאשם בלוק.

- ב"כ המאשימה ביקש לסתור את דברי הנאשם, לפיהם הנערים "עטפו" אותו תוך כדי נסיגתו מהם, והפנה לתשובתו בבית המשפט, לפיה אמר כי "כשאני לשאלתך פה, ב" החבורה עוטפת אותי", זה כאילו צמוד אליי, בסמוך אליי, מסביבי. אחד פה, אחד פה, אחד פה..." (עמ' 2146, שורות 1-20). הנאשם הסביר עוד, שמדובר בארבעה נערים מאחר ו-ד. נשאר מאחור, וכדבריו: "למיטב זכרוני, כולם למעט ד." (עמ' 2147, שורה 20). כשנשאל הנאשם אם כאשר אמר, שהנערים עוטפים אותו, התכוון לכך שארבעתם היו סביבו במעגל, השיב "לא, בטור אחריי כמו חיילים, בקרבה שלי" (עמ' 2146, שורות 26-28). והוסיף "מי שכביכול בראשם זה טקה" (עמ' 2148, שורה 9).

- ב"כ המאשימה טען, כי צפייה בסרטון מצלמות הבית ברח השיירה 46 (פריט 15 מתוך ת/69 - movie 11 - החל מדקה 01:16) מעלה, שהנאשם נראה הולך, ואחרי הולכים א., א.ס., שהחזיק בידו טלפון וצילם, ואחריו - אדם נוסף, כנראה המנוח, כדברי ב"כ המאשימה. מכך ביקש ב"כ המאשימה להסיק, שמדובר בשלושה נערים ולא בארבעה, ושהמנוח היה האחרון ולא הראשון. הנאשם נשאל על כך בחקירתו הנגדית, ואלה השאלות והתשובות

(עמ' 2153, שורות 7-1):

"ש. ...קודם כל, כמה אנשים תספור אתה לבד בלב או בקול רם כמה אנשים הולכים אחריך. אתה ראשון 123. נגמר. 3 אנשים הולכים אחריך. אתה יכול להגיד לי איפה המנוח?
ת. תגיד לי אתה.
ש. כשאני אענה לך, אני אענה.
ת. אני עובדתית מהמנוח קיבלתי אבן כשהייתי בתוך החנייה מהכיוון שלו"

בהמשך אמר הנאשם "אני יכול להסכים שהם לא עוטפים אותי כמו שכן תיארתי" (עמ' 2155, שורה 11).

- אמנם הנאשם תיאר בהתחלה, שהמנוח והנערים "עטפו" אותו, ולאחר מכן חזר בו מתיאור זה, ואולם, הוכח בפניי כנדרש, שהמנוח ויתר הנערים היו קרובים לנאשם במהלך הליכתם אחרי, וכדברי בית המשפט בישיבת הסיכומים בעל-פה, שהתקיימה ביום 3.4.23, במהלכה הציג ב"כ המאשימה סרטון ממצלמת רח' השיירה 46 (עמ' 3020, שורה 24), בו נראו הנאשם והנערים שהלכו אחרי: "ביהמ"ש מציין שלפי מרווח הזמן, הנערים אחרי היו קרובים אליו". ב"כ המאשימה הסכים עם זה, אך אמר: "אני אומר שברור שהם קרובים אליו, הם הולכים אחרי כי הם חושבים שהוא לא שוטר, הם מצלמים אותו גם. "עוטפים" זה עוטפים. לא אמרתי שהם היו רחוקים ... הם הולכים בטור אחרי, לא סוגרים עליו" (עמ' 3020, שורות 28-31).
- בנוגע למספר הנערים שהלכו אחרי הנאשם, שוכנעתי שהיו שלושה נערים ולא ארבעה, והם: המנוח, א.ס. ו-א. תיאור הנאשם, לפיו ארבעה אנשים הלכו אחרי, נובע מנוכחותו של ד. בחלק מהאירועים, ואינני רואה בטעות זו, כעניין מהותי שיש בו כדי להשליך על המהימנות המלאה שאני נותן בדברי הנאשם, שהוא עצמו אמר בשיחתו עם שחר "באו מסביבי 3 אתיופים". אמנם בשחזור אמר הנאשם, שמדובר בארבעה נערים שהלכו אחרי, לא כולל ד. שנסחט קודם לכן, ואמנם גרסה זו אינה עולה בקנה אחד עם חומר הראיות שהוכח בפניי, אך יחד עם זאת, אינני רואה שיש בכך כדי לפגוע פגיעה כלשהי במהימנות הנאשם, וטעותו נובעת מתחושותיו אודות המעקב אחרי, האיומים שהושמעו כלפיו, ופגיעתו מהאבנים שהושלכו עליו.
- הנאשם עומת בבית המשפט, ע"י ב"כ המאשימה, עם דבריו לפיהם אמר שהיו שלושה נערים אתיופים, ונטען בפניו שהיו שני נערים ממוצא אתיופי, ואילו השלישי הוא א., ותשובתו: "לפי מה שמתואר פה, שני אתיופים ו-א., שהוא לא... אני עכשיו לא זוכר להגיד לך, אני מסתמך על זה" (עמ' 2180, שורה 27-29). הנאשם הסביר את השינוי בגרסתו, באומר: "אז כמו שאתה רואה, הייתי שם בלחץ מטורף אוקיי? אירוע לא קל. לא פשוט בכלל. יכול להיות שמהלחץ שבו הייתי גם אחרי שספגתי את האבנים והירי עצמו, שזה גם לא דבר שהוא בשגרה... יכול להיות שאתה יודע התבלבלתי, בכל זאת אני לא... אף אחד לא שיקר פה. במכלול היו 3 אתיופים ונער לבן, אבל באותה סיטואציה מה שבחרתי להגיד זה מה שיצא באותו רגע, לא שיקרתי" (עמ' 2182, שורה 5-11).

- גם בעניין זה לא מצאתי שיש בטעותו של הנאשם כדי לפגוע פגיעה כלשהי במהימנות המלאה שאני נותן בדבריו – אין מחלוקת, שבמהלך האירועים היו שלושה בחורים ממוצא אתיופי, והם: המנות, ח. ו-א.ס., ובנוסף אליהם היו שני בחורים נוספים, שאינם ממוצא אתיופי, והם: א., ו-ד. מכאן, שדברי הנאשם, לפיהם מדובר ב- 3 בחורים ממוצא אתיופי, ולאחר מכן התברר שהיו 2 בחורים ממוצא אתיופי ובחור נוסף שאינו ממוצא אתיופי – אינם נובעים מרצון הנאשם לשקר, אלא מהלחץ בו הוא היה נתון במהלך עומס האירועים, בהם היו מעורבים הנערים הנ"ל, ושבסיומם – מצא אחד מהם את מותו כתוצאה מירי שבוצע ע"י הנאשם.

אומדן זמנים – מרגע כניסת הנאשם לרח' השיירה 48 ועד לרגע הירי

- ב"כ המאשימה טען, שלפי אומדן הזמנים שתואר ע"י הנאשם עצמו, וכן האומדן העולה מהראיות האובייקטיביות, הנאשם לא היה בסכנת חיים ברגע הירי.

- לשם הדיון בטענה הנ"ל, אליה כבר התייחסתי בהכרעת דין זו לעיל, אעמוד ביתר פירוט על לוח הזמנים העולה מדברי הנאשם ומהראיות האובייקטיביות:

- הנאשם סיים את השיחה עם המוקדנית כאשר אחד הנערים מחזיק בידו באבן, והוא תיאר את הסכנה שחש ברגע זה "סכנת חיים כשלעצמה, לא אבל מרגיש סכנה גדולה שקרבה אליי, כי כמו שאמרתי לך האירוע הסלים מרגע לרגע" (עמ' 2162 לפרוטוקול, שורה 12). הנאשם המשיך ותיאר רגע זה כדלקמן: "אני מרגיש סכנה כי אני אומר לו תוריד ת'אבן והוא לא מוריד. עושה לי "לא" עם הראש ומתקדם לכיוון שלי" (עמ' 2162, שורה 17). הנאשם המשיך ותיאר "אני מרגיש שאני כרגע הולך לחטוף אבן" (עמ' 2162, שורה 20). בשלב זה אחד הנערים החזיק בידו אבן, וסירב לבקשת הנאשם להוריד אותה מידי - הנאשם חש שהוא נמצא בסכנה, אך עדיין לא סכנת חיים.

- האירוע נמשך, והנאשם נכנס לחניית הבית ברח' השיירה 48, הסתכל על הטלפון הנייד שלו, כדי לוודא שהשיחה עדיין פעילה, וכדבריו "זה אחרי שאמרתי "תוריד את האבן" (עמ' 2164, שורה 21). הנאשם המשיך וטען, שלקח לו בסביבות 10 שניות להיכנס ממרכז הכביש לחניה של הבית ברח' השיירה 48, להסתובב עם הפנים לחורשה, להסתכל למטה כדי לראות אם הטלפון פעיל - עד שנזרקה עליו האבן, וכדבריו "להערכתך, בוא נגיד, אחרי שחטפתי כבר את האבנים... אולי 10 שניות. אולי. לא יודע להגיד לך" (עמ' 2165, שורה 9). בשלב זה נמצא הנאשם בחניה של הבית שבנייתו הסתיימה, ברח' השיירה 48, אך טרם אוכלס. האירוע מסלים, והנערים השליכו אבנים על הנאשם, ופגעו בו. הסכנה כלפי הנאשם גוברת, וזו כבר לא סכנה מילולית, של השמעת איומים כלפיו והחזקת אבנים בידיהם של המאיימים, אלא הוצאת האיומים אל הפועל, והשלכת האבנים לעבר הנאשם, ופגיעתם בו.

- הנאשם המשיך ותיאר, שאז נזרקה עליו אבן נוספת, שפגעה בו, ולאחריה הוא יצא למרכז הכביש, וגם התנהלות זו ארכה "גם שניות ספורות" (עמ' 2165, שורה 12).

2166, שורה 32). לדברי הנאשם, בשלב זה הוא עדיין לא שולף ודורך את אקדחו וכדבריו "ישר? לא. אני עדיין **מסתובב לכיוון של חבורה...**" (עמ' 2166, שורה 17). השניות חולפות, והנאשם מאפשר לנערים לחזור בהם מכוונתם לממש את איומיהם עליו, אך אלה לא נענים לבקשתו, משליכים לעברו אבנים, פוגעים בו, על כן הוא נאלץ לצאת מחניית הבית ברח' השיירה 48.

- הנאשם צעק לעבר הנערים "**תתרחקו תתרחקו**", ולטענתו הנערים צמצמו טווח לכיוונו. ברגע זה הסכנה כלפי הנאשם הופכת לסכנת חיים – אבנים פגעו בחלקי גופו השונים, כולל בעורפו, והנערים לא רק שסירבו להתרחק, אלא החלו לצמצם מרחק לכיוונו.

- הנאשם שלף את נשקו ודרך אותו, ולדבריו "**להערכתך מהרגע של השליפה והדריכה ועד רגע הירי עצמו בין 10 ל 15 שניות, משהו כזה**" (עמ' 2168, שורה 10). הזמן שחלף מרגע הדריכה ועד לרגע הירי אפשר גם הוא לנערים להתרחק מהנאשם, שכל רצונו להתרחק מהם, ולהגן על עצמו ועל בני משפחתו הנמצאים בקרבתו, אך סירובם של הנערים, והמשך השלכת אבנים לעברו, חייב אותו לכוון את נשקו לצידו של המנוח ולירות כדור אחד. ברגע הירי אין לי ספק כי הנאשם היה נתון בסכנת חיים, והסכנה לפגיעה בגופם של בני משפחתו, כולל ילדיו הקטינים, הייתה גבוהה.

- הנאשם לא ראה בהתחלה שהמנוח נפגע, ואינו יכול להגיד כמה זמן עבר מרגע הירי ועד שראה זאת, וכדבריו "**אין לי דרך לאמוד את זה. לא זוכר**", והוסיף "**להערכתך גם זמן קצר, 10-15 שניות משהו כזה. לא יודע**" (עמ' 2169, שורה 5). הנאשם הוסיף ואמר, כי רק אחרי שראה דם, הבין לראשונה שפגע במנוח, והתקשר מיד למוקד 100 (ת/84 3; שחזור 27:12, עמ' 7-6) – שיחה זו התרחשה בשעה 20:04:12 והיא נמשכה 55 שניות.

- בחלוף 48 שניות מהשיחה הראשונה, התקשר הנאשם בשנית למוקד, וזאת בשעה 20:05:55 (ת/58 א). בשיחה זו אמר הנאשם "**זרקו עליי אבנים, שתיים**", והמשיך ואמר "**יריתי ברגל של בן אדם**" (שם, עמ' 1, שורה 18). בחקירתו בבית המשפט הסביר הנאשם את דבריו הנ"ל "**זה השערה לחלוטין, כי לא ראיתי**" (עמ' 2172, שורה 26).

- הנאשם התקשר בשלישית למוקד 100 (ת/1, 20:08), ובשיחה זו הוא אמר למוקדנית "**יריתי על הרצפה והוא קיבל נתז**" (שם, שורה 18). בבית המשפט הסביר הנאשם "**השערה כי אני לא יריתי בו, לא כיוונתי אליו, כיוונתי אל הרצפה. אם הוא נפגע או משהו, זה לא ש... מהשמיים זה לא. הוא נפגע כנראה כתוצאה מנתז שעף לכיוון שלו**" (עמ' 2173, שורות 10-7).

- ב"כ המאשימה התייחס ללוחות הזמנים ממצלמות האבטחה השונות שנתפסו, וביקש לשכנע באמצעותם, שלוח הזמנים שתואר ע"י הנאשם איננו מדויק, ולהסיק מכך, שברגע הירי הוא לא היה בסכנת חיים.

- כפי שכבר התייחסתי לעיל, אינני מסכים עם מסקנתו של ב"כ המאשימה -

עיון בכל הסרטונים שהוגשו לתיק מעלה, שרגע הירי איננו מתועד, ואולם, רגעים לפני כן ולאחר מכן מתועדים. התיעוד מראה באופן ברור את הליכת הנערים אחרי הנאשם, ואת ההתנהלות לאחר הירי. ב"כ המאשימה עשה חישובים מתמטיים, בנוגע ללוח הזמנים, וכך גם הסנגור. אין בידי לקבל ניתוחים אלה – העובדה שהנערים, כולל המנוח, הלכו אחרי הנאשם הוכחה בפניי כנדרש. עוד הוכח, שמדובר בשלושה נערים, והם: המנוח, א.ס. ו-א. בנוסף, הוכח כנדרש, שהנערים השליכו אבנים על הנאשם, וחלק מאבנים אלה פגעו בו באזורים שונים בגופו, כולל מתחת לעורף. הוכח עוד, שפגיעת האבנים בנאשם בוצעה לפני הירי, והשלכת האבנים עליו נמשכה עד לרגע בו שלף הנאשם את אקדחו, וביקש מהנערים להתרחק ממנו – בקשה שלא נענתה על ידם, והם המשיכו להחזיק באבנים. ברגע זה – ביצע הנאשם את הירי לכיוון האספלט, בקרבת רגלו של המנוח – ירי, שכתוצאה ממנו נפגע המנוח מנתז שערף לגופו, וגרם למותו.

- בין אם הנאשם טעה בלוח הזמנים שתיאר, ובין אם לאו – מדובר במסכת עובדתית אחת, שהחלה ברגע הליכת המנוח וחבריו אחרי הנאשם, ונמשכה עד לרגע הירי, כאשר בכל פרק זמן זה, הנערים השמיעו איומים כלפי הנאשם, השליכו לעברו אבנים, שחלקם פגע בו, והנאשם למעשה נסוג מהם, ונסיגתו משמעה התקרבותו אל בני משפחתו, שהמתינו לו וחזו באירועים הפוקדים אותו.

- **מסקנתי היא, שהנאשם נפגע מאבנים, שהושלכו לעברו עד לרגע בו ביצע את הירי, ואני נותן אמון מלא בדברי הנאשם. כל אותן סתירות וחוסר דיוקים, עליהם הצביע ב"כ המאשימה – אין בהם כדי לפגוע במהימנות המלאה שאני נותן בדברי הנאשם, וההסבר לאותם אי-דיוקים וסתירות, הוא הלחץ בו היה נתון הנאשם במהלך האירועים, וגם לאחר מכן, עת הבין שהירי שביצע גרם למותו של אדם. ב"כ המאשימה טען, שברגע הירי עמד מול הנאשם רק המנוח – לא ניתן לדעת זאת בוודאות, ומסקנת ב"כ המאשימה מתבססת על ניתוח תיעוד המצלמות, שעה שאין כל תיעוד לרגע הירי, על כן אין מדובר במסקנות מדויקות, ואינני מקבל מסקנות אלה, ומעדיף את גרסת הנאשם, שנמצאה על ידי אמינה, על פני ניתוח שאיננו מדויק.**

ב"כ המאשימה ביקש ללמוד מלוח הזמנים, לפיו חלפו שניות רבות בין אירוע לאירוע, מרגע כניסת הנאשם לחניית הבית ברח' השיירה 48 ועד לרגע ביצוע הירי, שהנאשם לא היה בסכנת חיים – אינני מקבל טיעון זה – החלטת הנאשם להמתין שניות בין כל מקטע ומקטע, עד לביצוע הירי על ידו, נועדה לתת לנערים הזדמנות לחדול מתקיפתו, ולסגת לאחור, ומשנדחו כל בקשותיו של הנאשם מהנערים להתרחק, כולל בקשותיו "תתרחקו, תתרחקו" שקרא לעברם אחרי שדרך את הנשק – לא נותרה לו כל ברירה אלא לבצע את הירי, וזאת בשל סכנת החיים הממשית והמיידית בה היה נתון ברגע הירי.

- ב"כ המאשימה ביקש ללמוד מהעובדה, שהנאשם קילל את הנערים – לכך שהיה לו אשם תורם באירועים שהתרחשו לאחר מכן. הנאשם נשאל בנוגע לקללות אלה, ותשובתו "אני לא יכול לשלול את זה, אני גם לא יכול לאשר את זה" (עמ' 2229, שורה 12). ב"כ המאשימה ערך בסיכומיו, ניתוח מעמיק בסוגיית הקללות – אין צורך לחזור על טיעוניו, וייתכן שהנאשם אכן קילל את

הנערים, על רקע האיומים שהשמיעו כלפיו, ובהיותו נתון תחת מתקפה של אבנים. אין כל הצדקה שאדם כלשהו, לבטח לא קצין משטרה, ישמיע קללות כלפי נערים קטינים. יחד עם זאת, אין להסיק מקללות אלו, קיומו של אשם תורם כלשהו מצידו של הנאשם, לכך שהנערים יאיימו עליו ויפגעו בו באמצעות אבנים שהשליכו לעברו. הנאשם נשאל בחקירתו (ת/5, שורה 264) "יכול להיות שאתה אמרת למישהו יא עולה מסריח?", ותשובתו "חד וחלק לא. לא אמרתי. אני לא גזען. אין מצב שאני אבוא ואצחק על מישהו. אני אומר לך שאני ברגע שקיבלתי איומים אני נאטמתי. במודע אני לא אמרתי, ואם יש לך תיעוד אז אני לא יכול להתווכח אבל אני אומר לך שאני יש לי חברים מכל העדות". אני מקבל את דברי הנאשם, לפיהם לא אמר אמירות כאלה לנערים, ואני מעדיף את גרסתו על פני גרסאותיהם הבלתי אמינות. ייתכן והנאשם קילל, אך לא אמר אמירות גזעניות, ובכל מקרה – אין בקללות שאמר הנאשם כדי להשליך באופן כלשהו, על התנהגותם של המנוח ויתר הנערים כלפיו.

האבנים שנתפסו בזירה

- בזירה נתפסו ע"י אנשי מז"פ 5 אבנים, אחת מהן התפצלה לשני חלקים, ואחרת התפצלה לארבעה חלקים, וזאת בהתאם לפירוט זה:

אבן מס' 1 – לא נמצא דנ"א;

אבן מס' 2 – נמצא עליה דנ"א שמקורו אינו בדם, ושייך לנאשם – אבן זו נמצאה מחוץ לשטח החניה של הבית ברח' השיירה 48;

אבן מס' 3 – נמצא עליה דנ"א שמקורו אינו בדם, ושייך לנאשם – אבן זו נמצאה בתוך חניית הבית ברח' השיירה 48;

אבן מס' 5 - 2 אבנים שהתפצלו, על אחד השברים נמצא דנ"א שמקורו אינו בדם, ושייך למנוח, וזו נמצאה סמוך למקום שבו המנוח נורה, ולידה סימני דם.

אבן מס' 13 - 4 אבנים שהתפצלו מאבן אחת - על אחד השברים נמצא דנ"א שמקורו אינו בדם, ושייך לנאשם. אבן זו נמצאה ליד רכב שחנה מחוץ לזירה.

אבן מס' 5, שעליה נמצא דנ"א שאינו בדם ושייך למנוח צולמה ע"י מז"פ, ונמדדה – מימדיה 5 * 8 ס"מ לערך, וזו תמונתה:

אבן זו (מס' 5) נמצאה מול השביל המפריד בין בית מס' 46 לבית מס' 48 ברח' השיירה, לא רחוק מהמקום בו נעמד המנוח בשעת הירי, וזה יכול להעיד, שהמנוח אחז באבן זו, התקדם לכיוון הנאשם מול בית 48, אך לא הספיק לזרוק אותה לעבר הנאשם, ומכאן – אני מסיק כי ברגע הירי המנוח אחז באבן, כפי שהנאשם טען.

על **אבן מס' 2** נמצא דנ"א שאין מקורו בדם, ושייך לנאשם, וזו נמצאה

מחוץ לחניית הבית ברח' השיירה 48, ובכך גרסת הנאשם, לפיה הנערים המשיכו לזרוק עליו אבנים גם לאחר שיצא מחניית בית 48, ולפני ביצוע הירי - נתמכת בראיות פורנזיות.

על **אבן מס' 3** נמצא דנ"א שאין מקורו בדם, ושייך לנאשם, דהיינו היה מגע בין האבן לנאשם. אבן זו נמצאה בתוך חניון בית ברח' השיירה 48, ובכך גרסת הנאשם, לפיה הושלכו לעברו אבנים גם כאשר נכנס לחניית בית 48, נתמכת בראיות פורנזיות.

על אחד משברי **אבן מס' 13** נמצא דנ"א שמקורו אינו בדם, ושייך לנאשם, והם נמצאו בסמוך לחניית רכב, מחוץ לזירה - אבנים אלה צולמו ע"י מז"פ:

ב"כ המאשימה טען, שמאחר והנאשם טען, שלאחר שיצא מחניית בית 48 לא פגעו בו אבנים, אז הוא נגע באבן 13 לאחר ביצוע הירי - טיעון זה אינו נתמך בכל ראייה, מלבד השערות, ואני דוחה אפשרות זו, משלא הוכחה לחלוטין.

הנאשם טען, שייתכן וגם אבן זו פגעה בו, מבלי שישים לב לכך, וב"כ המאשימה ביקש לדחות טיעון זה, מהטעם שהיא לא הותירה עליו כל סימן - גם נימוק זה מקורו בהשערה, שהרי לא כל אבן אמורה להשאיר סימן על הנאשם, והדבר תלוי בעוצמת פגיעתה בו. מעבר לכך, ייתכן ואבן זו פגעה במקום שכבר נפגע מאבן אחרת בגוף הנאשם, על כן לא הותירה סימן עצמאי, אלא סימן משותף עם פגיעה אחרת.

בכל מקרה - מדובר בהשערות על גבי השערות, שאין מקומם במשפט הפלילי. העובדה שאין עליה עוררין היא, שגם על אבן 13 נמצא דנ"א השייך לנאשם, ומסקנתו, שגם אבן זו פגעה בנאשם, במהלך האירועים שקדמו לאירוע הירי, וזאת משלא נמצאה כל ראייה של מגע כלשהו בין הנאשם ובין אבן כלשהי לאחר הירי.

- בנוגע לשאלה, כמה אבנים הושלכו על הנאשם - ב"כ המאשימה טען, שגרסת הנאשם התחילה עם שתי אבנים שהושלכו לעברו, והסתיימה בטענה ל'מטח של אבנים', והוא ביקש לדחות את גרסתו המאוחרת של הנאשם. בחקירתו הנגדית הסביר הנאשם את המושג של "מטח של אבנים", באומרו **"מטח של אבנים זה לא אבן אחת וזה לא מכיוון אחד. כמה אבנים מכמה כיוונים שונים"** (עמ' 2255 לפרוטוקול, שורה 7).

- גם בשחזור טען הנאשם, שלאחר שליפת האקדח הוא ספג מטח של אבנים (ת/4 עמ' 18 שורה 18), כך שטענת ב"כ המאשימה, שמדובר בגרסה כבושה אינה מדויקת - אמנם לא נאמרה בחקירתו הראשונה אלא בשחזור, אך עדיין מושג זה נאמר ע"י הנאשם במהלך חקירותיו, הרבה טרם הגשת כתב

האישום נגדו.

- בהמשך הסביר הנאשם "חוטף אבנים, הרבה. לא אחד, לא שניים, הרבה, עכשיו אני לא זוכר להגיד לך כמה אבנים, הרבה. אין לי כמות, אני לא ספרתי אותם, אני לא יכול להגיד לך הנה לך מספר, אני לא יודע להגיד לך, לא יודע להגיד לך, זה ככה אני מתבטא, יש לך בעיה עם איך שאני מתבטא? כאילו" (עמ' 2491, שורות 22-5). ב"כ המאשימה טען להגזמה של הנאשם, המתעצמת, והפנה גם לדברי הנאשם, לפיהם בהתחלה אמר שהיו מסביבו 3 אתיופים זרקו עליו אבנים, ולאחר מכן אמר שארבעה נערים זרקו עליו אבנים.

מסקנות

- הנאשם אכן שינה גרסתו, הן בנוגע למספר האבנים שנזרקו עליו, כאשר בהתחלה אמר שתי אבנים, ולאחר מכן טען למטח של אבנים, והן בנוגע למספר הנערים שזרקו עליו את האבנים – יחד עם זאת, לאור הלחץ בו היה נתון הנאשם, כפי שהסברתי לעיל, לא ניתן לבחון את גרסתו בזכוכית מגדלת, ו"להתחשבן" איתו על כל מילה שהוציא מפיו לאחר שהותקף, אוים והיה מעורב בירי שכתוצאה ממנו נהרג אדם.

- בדיקות הדנ"א העלו, שעל גבי 3 אבנים שונות נמצא דנ"א שמקורו בנאשם, על כן, טענתו ההתחלתית לפגיעת 2 אבנים בו – נסתרת בראיות פורנזיות, ועניין זה תומך בגרסתו המאוחרת, לפיה יותר אבנים פגעו בו. גם מיקום מציאת האבנים שעליהם נמצא דנ"א של הנאשם מראה, שהנערים זרקו אבנים לעבר הנאשם, לא רק כאשר היה בחניית בית 48, אלא גם לחוץ לחנייה, וגם ממצאים אלה תומכים בגרסת הנאשם בעניין זה.

- בנוגע לאבן שעליה נמצא דנ"א של המנוח, ואשר נמצאה בין בית 46 לבית 48 – עניין זה תומך, כאמור, בגרסת הנאשם, לפיה המנוח החזיק באבן גם ברגע הירי, וכפי שהנאשם העיד בפניו: המנוח "מתקדם לכיוון שלי יחד עם ה-, עם אותה חבורה, שיש לו אבן ביד, אני אומר "תתרחק, תתרחק, תתרחק" ואני (לא ברור) אני גם טיפה אפילו הולך אחורה כזה "תתרחק, תתרחק" תתרחק", ופשוט יריתי לרצפה" (עמ' 2,238, שורות 22-18) – טיעון הנתמך בראייה פורנזית.

- המסקנה העולה מכל הנ"ל היא, שגרסת הנאשם, שנמצאה על ידי מהימנה, נתמכת גם בראיות פורנזיות, וכל הסתירות ו"ההתפתחויות" בגרסת הנאשם, עליהן הצביע ב"כ המאשימה – אין בהם כדי לפגוע במהימנות המלאה שאני נותן בגרסת הנאשם.

- ב"כ הנאשם טען עוד, שבזירת האירועים היו אבנים נוספות, שהושלכו על הנאשם, או הוחזקו ע"י הנערים, ולא נתפסו ע"י המשטרה, והפנה לדברי א.ס., שאמר שהמנוח החזיק בידו "לבנה". עוד טען ב"כ הנאשם, שלאחר הירי נכנסו לזירה אנשים רבים, והם זיהמו את הזירה.

- בפרקים הקודמים של הכרעת דין זו, בהם ניתחתי את עדויות הנאשם ויתר

המעורבים והעדים, אכן עלה, שלאחר הירי נכנסו אנשים לזירה, וזה אכן טבעי, שלאחר אירוע ירי במקום ציבורי, ייאספו אנשים סקרנים, כאלה שירצו לסייע ואחרים. השאלה, אם אנשים אלה זיהמו את הזירה ואם לאו, לא ניתנת להכרעה ברמת הוודאות הנדרשת, אך יחד עם זאת - מקום פגיעת הקליע באספלט לא ניתן לשינוי ולזיהום, אך מיקום התרמיל יכול להשתנות ולו כתוצאה מדריכה לא מכוונת עליו ע"י נכנסי הזירה, וכך גם בנוגע למיקום האבנים.

לא הובאה כל ראיה לכך, שמי מאלה שנכנסו לזירה לאחר הירי השליך אבנים מהזירה, או החדיר לתוכה אבנים, ואף לא הרים אבנים. לאור הנ"ל – טיעון הסנגור בנוגע לזיהום הזירה לא הוכח, אך יחד עם זאת, ייתכן ותנועת האנשים שינתה במעט מיקום של אבנים או של התרמיל, אך לא מעבר לכך, ואיני רואה בכך כזיהום זירה מהותי, שיש בו כדי לפגוע פגיעה מהותית בהגנת הנאשם.

בנוגע לטענת הסנגור, לפיה המשטרה לא תפסה את כל האבנים בזירה – גם עניין זה נותר בגדר השערה בלתי מוכחת, ודברי א.ס., לפיהם המנוח החזיק בידו "לבנה", אינם מובילים בהכרח ל"לבנה", אלא, וכדברי א.ס. עצמו, הכוונה לאבן גדולה, וכאלה נמצאו ונתפסו.

שליפת האקדח ע"י הנאשם, דריכתו וביצוע הירי

- הנאשם אמר בחקירתו, כי מטרת שליפת האקדח על ידו הייתה לצורכי הרתעה, וכדבריו (ת/5, שורה 273):
**"ש. אז מה הייתה המטרה שלך להוציא את האקדח?
ת. להרתיע, שיתרחקו ממני אחורה".**

ובתמליל החקירה ת/5 אמר הנאשם באופן מדויק:
**חוקרת מס' 2, מעין לוי כהנא : אז מה הייתה המטרה שלך
בזה שהוצאת את האקדח?
נחקר: להרתיע. לכו אחורה, תעזבו אותי לנפשו,
תתרחקו מפה, תעזבו אותי. זו הייתה המטרה. ואני, אני
ככה, כאילו, אני, תקשיבי, זה טראומה, אני הייתי במקום
בשחזור, אני התחלתי לקבל רעידות בגוף. אני לא ישן
בלילות מעין"**

- לאחר שליפת האקדח, הנאשם דרך אותו מיד, וכדבריו (ת/6, שורה 33):
**"וככה אומנתי שאם אני שולף מיד לאחר השליפה מגיעה
הדריכה"**

- ב"כ המאשימה טען, שגרסת ה'דריכה האוטומטית' של הנאשם אינה מתיישבת עם דבריו בת/5, שורה 246 שם אמר: **"הוצאתי את האקדח ודורך אותו בהפגנתיות בצורה רועשת שיראו שאני רציני ושיעזבו אותי",** והוסיף, שמדברי הנאשם הנ"ל עולה, שדריכת האקדח הייתה מודעת, לשם העברת מסר הרתעתי. הנאשם התבקש להסביר עניין זה, בחקירתו בבית המשפט, וכך אמר (עמ' 2,463 לפרוטוקול, שורות 24-27):

"הדריכה שלך למעט אם אתה במקרה של פעילות חרישית או ספציפית, התגנבות או מארב, אתה תדרוך, תכניס כדור לקנה בצורה שהיא שקטה כדי שלא ישמעו אותך, אבל ככה, כשאתה בסכנת חיים, הדריכה היא לעולם תהיה דריכה הפגנתית".

- ב"כ המאשימה טען עוד, שלדברי רעיית הנאשם, לאחר הדריכה עשה תנועה של חצי עיגול, ואילו הנאשם הכחיש זאת (ת/6, החל משורה 110):

"ש. אשתך מספרת שאחרי ששלפת את הנשק אתה ביצעת תנועה של חצי עיגול, תסביר לי מה זה אומר? ת. ... אני לא זוכר שעשיתי תנועות אחרי ששלפתי, לא עיגולים ולא משולשים, וחצי עיגול יכול להיות להרבה כיוונים והרבה סוגיות"

- איני רואה כל חשיבות מהותית לתנועה של חצי עיגול, אם נעשתה ע"י הנאשם ואם לאו, וייתכן וזו תנועתו הטבעית של הנאשם לאחר שליפת אקדח ודריכתו, ולא שוכנעתי שיש בתנועה מעין זו, כדי להעיד על כוונתו בעת שליפת האקדח ודריכתו.

- בנוגע למרחק שבין הנאשם למנוח ויתר הנערים, ברגע ביצוע הירי, הנאשם אמר שאינו זוכר זאת במדויק, אך הם היו קרובים, וכדבריו (ת/6, שורה 69):
"זה היה קרוב. אני לא יודע להגיד לך מרחק במדויק במטרים במספר כמותי. אני יכול להגיד לך שזה קרוב. זה לא היה 30 מטר אבל זה לא היה 10 מטר זה היה קרוב, כמה קרוב אני לא יודע להגיד לך".

- בנוגע לזמן שעבר מאז הדריכה ועד לביצוע הירי, אמר הנאשם (ת/5, שורה 298):
"היריה הייתה מבוקרת אבל כמה זמן עבר אלי לא יכול להגיד לך כי הכל היה בשברירי שניה, הכל היה מהר".

- ב"כ המאשימה ביקש ללמוד מדברי הנאשם, שהוא ביצע ירי מודע, לצורך הרתעה, והוסיף שירי מעין זה לכיוון האסלפט וליד אנשים, הוא ירי שלא כדין. הנאשם הסביר בחקירתו את משמעות דבריו לביצוע ירי הרתעת, וכדבריו (תמלול מ.ט 19-150 ב' עמ' 71 החל משורה 5):

"נחקר: אתה יכול להשתמש בכלי נשק כדי לנטרל את הסכנה. אני לא רציתי לפגוע בו. יכולתי, על פי הנוהל יכולתי לבוא ולירות בו ולגמור את העניין, ישר מרכז מסה ולהפיל אותו. כי יש סכנת חיים, אין, מוחשית, אין דרך אחרת. על פי הנוהל אני יכול. חוקרת מס' 2, מעין לוי כהנא : נו?
נחקר: לא רציתי לפגוע בו, אז זו הסיבה שיריתי לרצפה,

**שבכל זאת אולי יהיה איזשהו צ'אנס קטן שזה ירתיע אותנו
והוא יברח מהמקום. אותו ואת החבורה שלו כמובן."**

הנאשם אמר עוד בחקירתו (ת/5, שורה 569):

"לא הייתה לי מטרה לפגוע אלא להרחיק ולהרתיע"

הנאשם הוסיף והסביר, מדוע לא הזהיר את הנערים לפני הירי, במילים
"עצור או שאני יורה", ותשובתו (פרוטוקול עמ' 2,320, שורה 1):

**"ברור שלפני. אבל לא, זה לא נוהל מעצר חשוד שאני צריך
להגיד לו 'עצור או שאני יורה'"**

בחקירתו במח"ש אמר הנאשם בעניין זה (ת/5, שורה 384-387):

**"ש. מאיזו סיבה לא צעקת לו לעצור לפני הירי כשהוא
מתקרב אליך, לטענתך?
ת. צעקתי כל מה שעלה באותו זמן בגרון שלי החוצה.
תתרחקו, תלכו, לא זוכר את המילים המדויקות.
ש. מאיזו סיבה לא הזהרת את המנוח ואת הנערים שאתה
עומד לירות אם הם ימשיכו?
ת. אין זמן. לא היה זמן."**

בחקירתו הנגדית בבית המשפט, הסביר הנאשם את דבריו הנ"ל, באומרו
(עמ' 2,320, שורות 7-10):

**"כשאני בסכנת חיים, אוקיי? אני לא צריך, הנשק הוא
עושה את העבודה לבד. הוא, הוא זה שאומר לך: "אני
הולך לירות." אני לא צריך להגיד לך, להסביר לך: "אתה
רואה? זה אקדח. הוא דרוך. אני הולך לירות עכשיו." אין
זמן לדברים האלה"**

הנאשם הסביר מדוע צעק לעברם להתרחק, ולא שהוא עומד לירות,
באומרו (עמ' 2,319, שורות 27-29):

**"כי המטרה שלי הייתה להרחיק אותם, זה שאני יורה,
אני יודע שאני הולך לירות. הם גם צריכים להבין שכשאני,
שאני שולף אקדח ודורך אותו ומכוון לכיוון שלהם, אז אני
לא מתכוון ל, לעשות מדורה עכשיו"**

• הנאשם התבקש להסביר, אם היה לדבריו בסכנת חיים, הוא ובני משפחתו,
אז מדוע לא לירות לגוף הסכנה אלא לצידה, ומדוע רק להרתיע, וכך הסביר
(פרוטוקול עמ' 2,515, החל משורה 18):

**" המטרה שלי בירי היתה לא שהוא ייפגע כי אחרת הייתי
יורה בו ישירות, ובטוח כדי שאני לא אמות, זה בטוח.
עכשיו המטרה היתה להדוף את התקיפה. לתת ירי
שהכדור לא ייפגע באף אחד, בתקווה שהוא לא ייפגע באף**

אחד, והירי הזה ירתיע אותם ויבינו שזו סיטואציה שמחמירה יותר ויותר ושיעזבו אותי במנוחה וילכו, הרי אם באותו רגע שאף אחד מהם לא היה נפגע, היו בורחים כל אחד לפינה שלו, לכיוון שלו, נגמר האירוע מבחינתי"

הנאשם הוסיף ואמר (שם, החל משורה 27):

" הכוונה שלי " או שהוא מת או שאני מת " זה כאילו הסיטואציה עצמה של הסכנת חיים שאילצה אותי להשתמש בנשק, כי אם לא הייתי בסכנת חיים שזה או אני או הוא, אז לא הייתי משתמש בנשק"

- הנאשם כיוון את הירי לאספלט : "כיוונתי לאספלט, כן, כיוונתי לאספלט, לרצפה" (תמלול מ.ט 19-150 ב' עמ' 65 שורה 23), והוסיף (שם, עמ' 66 החל משורה 1): "לא כיוונתי לא לרגליים, לא כיוונתי לגוף שלו, לא כיוונתי לקרקע שמולו, כיוונתי לקרקע ש-".

- ב"כ המאשימה טען, שלמרות שהנאשם היה מודע היטב לסכנות שבירי לעבר אספלט ומטרות קשיחות דומות, הוא ירה במכוון לעברו כי "כך מצא לנכון באותו רגע", כלשונו ת/5, שורה 465), והפנה לדברי הנאשם בבית המשפט (עמ' 2377, שורות 28-21):

"אני בדיוק אמרתי את זה עכשיו שכיוונתי למקום שהוא לא לכיוון שלהם, למקום שהוא יחסית ריק מאנשים, אוקי? כי אתה יודע שמפה, אם הוא ימשיך, הוא ימשיך לכיוון אחר איפה שאין אף אחד, אבל אם אני יורה פה ופספסתי לו את הרגל וזה ימשיך הלאה אז אחריו יש את הנערים נוספים, יש את הגן עצמו איפה שהראינו ואדוני היה שם בשטח אז אתה לא יודע במי זה יפגע בסופו של דבר שם, אתה מבין? אם זה ינתז כמובן. אז פה מהכיוון הזה שהם בצד שמאל שלי יחסית ואני יורה לפה, אתה לא מצפה שהוא יעשה סוג של סיבוב כזה ויגיע איפה שהוא יגיע, אתה לא יכול לדמיין דבר כזה"

ב"כ המאשימה ביקש להסיק מתשובת הנאשם הנ"ל, שהוא היה מודע לכך, שמישהו עלול להיפגע מהנתז, ושהוא היה מודע היטב לסיכון שבירי לעבר האספלט, והיה מודע לאפשרות של תוצאה קטלנית.

- ב"כ המאשימה הוסיף וטען, שהנאשם הוריד את עיניו מהסכנה במספר הזדמנויות: מ-א.ס., עת הביט לעבר הטלפון, מהמנוח לאחר זריקת האבנים עליו, לפני הירי, וגם לאחר ביצוע הירי, עת פרק את נשקו. מכך ביקש ב"כ המאשימה להסיק, שהנאשם לא חש שהוא בסכנת חיים, באף שלב. הנאשם הסביר את התנהגותו הנ"ל, באומרו (עמ' 2,458, שורות 29-20):

" כי בהגדרה שאתה עכשיו מבצע אקט של לחימה ויש לצורך העניין גמר תחמושת ואתה מחליף מחסנית, אז אתה לא מחליף מחסנית ככה, או שאתה מסתכל עליו בפנים ככה. אתה מביא את האקדח למול הפנים, אני

רואה מה אני עושה ואני עדיין רואה אותך כצללית. אני עושה את ההחלפה וממשיך לעבוד. זה שאני רואה אותך כצללית, זה מבחינתי, לא אומר להוריד את העיניים"

• הנאשם תיאר את סכנת החיים שהיה נתון בה, באומרו (עמ' 2,275 לפרוטוקול, שורות 14-17):

"אם אתה לא עוצר את זה המשפחה שלך ואתה גמורים". "כשאני הייתי בסכנת חיים, לא ראיתי רק את עצמי לנגד עיניי, כי כמובן שאני הייתי בסכנת חיים, כי חטפתי אבנים וספגתי ונפצעתי, אלא המחשבה של מה קורה אם אני נופל והאקדח שלי מגיע אליהם. הם הרי ראו אותנו ביחד. והם עומדים כמה מטרים מאחורי כשהילדים צועקים".

• ב"כ המאשימה טען, שהנאשם בעצמו אמר שהיה לא פעם בסכנת חיים, באומרו: "היו מקרים כאלה, כן" (עמ' 2,279, שורה 14), אך בכל אותם מקרים קודמים, בהם קיללו אותו, תקפו אותו ואפילו חבלו בו ושהיה בהם בסכנה – לא שלף מעולם נשק (ת/5, 370, חקירה נגדית, עמ' 2,280, שורה 14). הנאשם התבקש להסביר את ההבדל בין מקרה זה, לכל אותם מקרים קודמים, בהם לא שלף אקדח וביצע ירי, ותשובתו, שהפעם היו לידו גם אשתו וילדיו, והוסיף "לא רק, לא רק" (עמ' 2,281, שורה 16). "אוקיי. אחרי שכבר אני התחלתי, חטפתי את האבנים וראיתי שנפצעתי, אתה יודע שהאבן הבאה יכולה להרוג אותך. בשלב הזה, אחרי שאתה כבר חטפת ונפצעת, גם אם-, כשאתה מנתק תיאורטית את המשפחה שלי מהמקום, הסכנה עדיין כלפיי" (עמ' 2,281, שורה 24).

• המסקנה העולה מכל ניתוח אירוע שליפת האקדח, דריכתו, וביצוע הירי, שהנאשם טען כי הוא ובני משפחתו היו נתונים בסכנת חיים, וכי הייתה לו הסמכות, לאור אותה סכנת חיים, לירות לגופו של המנוח, אך הוא בחר בירי פחות מסוכן, לצידו של המנוח, בתקווה שאיש לא ייפגע, ושסכנת החיים תורתע ותחלוף. בפרק המשפטי אדון בשאלת קיומה של סכנת חיים, וכן בשאלת הסמכות לירות לצידה של הסכנה, ובנוהלי הירי המצויים והרצויים.

• שוכנעתי מדברי הנאשם, שעל אף שהוא היה נתון בסכנת חיים ממשית ומיידית, כלפיו וכלפי בני משפחתו, ולמרות שקמה לו הסמכות, במקרה זה של סכנת חיים, לירות לגוף הסכנה, הרי שעדיין הוא לא רצה לעשות כן, והחליט לירות לצד הסכנה, בתקווה שירי כזה יגרום לסכנה לחלוף. אני מקבל את דבריו של הנאשם, שזו אכן החלטתו המודעת, שלא להשתמש בסמכות שניתנה לו לירות לגוף הסכנה, ולהסתפק בירי לצידה, על אף הסיכון הטמון בירי מסוג זה, ושאליו אתייחס בפרק המשפטי.

• הסנגור הוסיף וטען טענות בנוגע להתנהגות חוקרי מח"ש, והליון על היחס שקיבל הנאשם מאותם חוקרים – כפי שציינתי בפרק שדן בעדויות חוקרי מח"ש – החוקרים עשו עליי רושם של אנשי מקצוע אמינים ורציניים, ולא מצאתי שיש ממש בטיעון זה של הנאשם, ואני דוחה טיעון

זה, שלא הוכח כלל בפניי.

עדי הגנה נוספים

פרופ' יורם פינקלשטיין

- פרופ' יורם פינקלשטיין, מומחה בנוירולוגיה ובטוקסיקולוגיה, כתב חוות דעת מטעם ההגנה (נ/80), והעיד בבית המשפט ביום 15.3.22.
- לדברי הסנגור, פנייתו לפרופ' פינקלשטיין נעשתה לצורך בחינת השפעת החומרים הפסיכואקטיביים, שנמצאו בגופו של המנוח, על התנהגותו בעת האירועים המפורטים בכתב האישום. הסנגור הוסיף וטען, שמחומר הראיות עלה, שגם א. שתה משקה אלכוהולי בסמוך לאירוע נושא האישום, ובחקירתו הנגדית התברר, כך לדברי הסנגור, שהוא, המנוח ויתר הנערים, שתו יחד בקבוק וודקה בסמוך לפני האירועים, וכי המנוח צרך סמים בנוסף לאלכוהול, ושהנערים עסקו בסחיתת הנער ד. באיומים, על רקע עסקת סמים.
- למעשה, אין צורך בחוות דעת, לא של מומחה, ולא של מי שאינו מומחה, כדי לעמוד על הסכנות הטמונות בהתנהגות של מי ששתה אלכוהול יתר על המידה, ובית המשפט העליון עמד לא אחת, על הסכנה הטמונה בשתיית אלכוהול, וכך נקבע בתיק ע"פ 6656-08 יקטרינה חביבולין נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 6.1.2010), סעיף 18 לפסק דינו של השופט י. עמית:

"אם יש את נפשך לדעת הסכנות הטמונות בשתיית אלכוהול לשכרה, לך לתוצאה הטראגית בתיק זה ומצא את התשובה.

...

יין (במידה) ישמח לבב אנוש, אך וודקה (שלא במידה) היא שורש פורה לענה וראש. האלכוהול משחרר מעצורים, מרופף עכבות ומשבש את שיקול הדעת. לא בכדי שומעים אנו לעיתים קרובות על פלוני שדקר אלמוני בהיותו תחת השפעת אלכוהול, ומן המפורסמות כי המפגש של תת-תרבות הסכין עם תת-תרבות השתייה לשכרה עשוי להיות קטלני. אך לא רק בכך מסתכמת סכנת השתייה לשכרה. מי שנותן בכוס עינו ושותה מעבר למידה, נוטל על עצמו סיכון שעולמו יתהפך עליו בשנייה, שנייה אחת בגינה יתייסרו הוא ואחרים משך שנים רבות. כיום, הכל יודעים ש"אם שותים לא נוהגים", אך בכך לא סגי. אם שותים לא מחזיקים בכלי נשק קר או חם. אם שותים לא מסתבכים בתגרות. אם שותים נמצאים תחת השגחה ופיקוח של חברים קרובים. וכשלעצמי, אני סבור כי הנכון הוא "אם שותים אין משתכרים" ובכך נמנעים מהסכנה

- ב"כ הצדדים נחלקו ביניהם בנוגע למומחיותו של פרופ' פינקלשטיין, כאשר כל צד ביקש לשכנע בצדקתו. ב"כ המאשימה טען, כי בחינת חוות דעתו של

ד"ר פינקלשטיין, על פי מבחני העזר שהותוו בפסיקה, הן במישור של מהימנות אישית והן במישור של האמינות המקצועית - מחייב את דחיית חוות דעתו. לדברי ב"כ המאשימה, על בסיס החלטות שיפוטיות, לרבות של בית המשפט המחוזי בירושלים, השימוש של העד בתואר פרופ' היה במחלוקת ובשלב מסוים אף נאסר לשימוש על ידי הגורם המוסמך במשרד הבריאות. עוד נטען, שהמומחה לא הכיר את הספרות הרלוונטית בתחום, ושגה במבחן אותו יישם על המקרה שלפנינו, שכן השתמש במבחן אשר נועד לאנשים חיים, בעוד המנוח, היה מת בעת הבדיקה. עוד נטען, שאף אחד מהסימפטומים עליהם דיבר בחוות דעתו, לא התקיימו בפועל, כפי שעלה מדברי הנאשם עצמו.

- כפי שציינתי לעיל, בניתוח חוות דעתו של ד"ר אבי זלן (נ/87), בנוזלי גופו של המנוח נמצאו החומרים הבאים:

בדם: אתנול (אתיל אלכוהול) ברמה של 103mg%; ו- THC (המרכיב הפעיל בחשיש) ברמה של 17ng/ml%; חומצת חשיש ברמה של 14ng/ml%.

בנוזל העין: אתנול ברמה של 102mg/dl%.

בנוזל המרה: אתנול ברמה של 147mg/dl%; THC ברמה של 8ng/ml%; חומצת חשיש 415ng/ml.

- פרופ' פינקלשטיין סקר את הקשר שבין שימוש באלכוהול ובסמים, ובין התנהגות אלימה של המשתמש, וקבע שהמחקרים מצביעים על קשר בין שימוש מופרז באלכוהול וההסתברות להתנהגות אלימה של המשתמש כלפי הסביבה וכלפי עצמו, והוסיף, שהשילוב בין אלכוהול לבין קנביס מחמיר את ההפרעות הקוגניטיביות.

- מסקנת פרופ' פינקלשטיין היא, שהחומרים הפסיכואקטיביים שנמצאו בגופו של המנוח השפיעו על מצבו התפקודי וההתנהגותי בעת האירוע, באופן שגרמו להתנהגות אימפולסיבית ותוקפנית, להפרעות בכושר השיפוט, לדיכוי העכבות ולהתרת הרסן ההתנהגותי. עוד נקבע, שהשפעת האלכוהול והחשיש תרמו במידה מכרעת למסוכנות שנסקפה מהתנהגותו האלימה של המנוח כלפי הנאשם.

- בעדותו בבית המשפט, אמר פרופ' פינקלשטיין (עמ' 2,616 לפרוטוקול, שורות 11-16):

"רוח הדברים היא בוודאי שהנאשם חש מאוים, אין לי שום ספק. אני לא יודע כמה, אם, אני לא יודע אם האירוע ארך דקה, 2 דקות או 80 דקות. אני לא יודע אם זרקו עליו אבן גדולה או אבן קטנה. ברור לי שהוא חש מאוים כשהוא עומד, הוא עומד, אשתו עם עגלת תינוק אני מניח, עמדה ליד עם עוד 2 ילדים והם, אני חושב שהוא חש מאוים, והנקודה היא שהוא חש מאוים, כי הם בהתנהגותם איימו עליו, זה ברור לחלוטין"

- איני זקוק לחוות דעת מומחה, בכדי לקבוע שהנאשם חש סכנה באירוע. מאחר ושני הצדדים מסכימים, שהנאשם היה נתון בסכנה במהלך האירועים שקדמו לירי, והמחלוקת ביניהם היא בנוגע לעוצמת הסכנה, אם הגיעה לכדי סכנת חיים מחושית ומיידית, או סכנה כלשהי פחותה יותר. פרופ' פינקלשטיין אמר בעדותו, כי הקביעה המקצועית שלו נוגעת לרמת האלכוהול והסם שנמצאו בגופו של המנוח (עמ' 2,617, שורות 9-10), והוסיף שאלה כרוכות עם הסיכון שהיווה המנוח בהתנהגותו (מעמ' 2,625, שורה 2 עד עמ' 2,637, שורה 9).
- המחוקק היה ער לסכנה בתופעת השכרות, וכך נכתב בהצעת חוק המאבק בתופעת השכרות (הוראת שעה), התש"ע-2009:

"תופעת השכרות, על השלכותיה, מהווה כיום אחת הסכנות החמורות המאיימות על שלום הציבור והסדר הציבורי בישראל, והיא בעלת השפעה רבה על תופעות של אלימות, עבריינות ותאונות דרכים חמורות וקטלניות. מחקרים שנערכו בנושא צריכת משקאות משכרים מצביעים באופן ברור על הקשר שבין שימוש מופרז באלכוהול וההסתברות להתנהגות אלימה של המשתמש. כלפי הסביבה וכלפי עצמו. בין החומרים הידועים כחומרים פסיכו-אקטיביים, כגון, סמים וטבק, מצוי גם האלכוהול אשר השפעתו הפסיכו-אקטיבית עלולה לבוא לידי ביטוי בהשפעה משמעותית על מערכת העצבים. האלכוהול משבש את פעילות המערכת הזאת, וגורם בין השאר להתנהגות אימפולסיבית ולהפרעות בכושר השיפוט. קיימים מחקרים ולפיהם האלכוהול הוא חומר מדכא עכבות ומעצורים, וכן כי במקומות שבהם יש שתיית אלכוהול מרובה מעשי האלימות מתרבים.

לפי ממצאי הרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול, בבדיקת הקשר שבין צריכת אלכוהול לבין התנהגות אלימה במועדוני בילוי נמצא, כי צריכת אלכוהול רבה יותר בקרב המבלים מגבירה התנהגות אלימה. עבירות אלימות רבות מתחילות במקום הבילוי, ולאחר התערבות המאבטחים הן נמשכות מחוץ למתחם הבילוי, ברחובות. קיימות דוגמאות למקרי ונדליזם ואלימות קשה, שהחקירה המשטרתית העלתה כי המעורבים בהם צרכו אלכוהול קודם לכן. אנו עדים לאחרונה לדיווחים רבים על היקפיה הנרחבים של תופעת השכרות וצריכה מופרזת של משקאות משכרים, ובייחוד על חומרתה של התופעה בקרב בני הנוער"

- לדברי פרופ' פינקלשטיין, רמת האלכוהול היא החשובה, ולא סוג המשקה ששתה המנוח (החל מעמ' 2,675, שורה 8), והוסיף (החל מעמ' 2,680, שורה 20):

"חוות דעתי מבוססות על המדידות האובייקטיביות ... לא

עשה אותן מישהו ששונא את הנאשם ולא מישהו שאוהב את הנאשם. המדידות הן אובייקטיביות, חוות הדעת מסתמכת עליהן, זה הכל... אם אנחנו חוזרים לגופו של עניין האם אדם שזורק אבן כבדה ממרחק וטווח קצר על איש משטרה שעומד מולו. הוא ידע כבר שהוא איש משטרה, הציג לו תעודה, נכון? זה כן ראיתי שכתוב. זרק עליו אבן כבדה, וגידף אותו וליווה אותו וכל מה שמתואר, האם זה אדם שיש לו עכבות, או אין לו עכבות? תשובתי, אין לו עכבות"

מסקנה:

- פרופ' פינקלשטיין העיד בפניי, ובדבריו הוא חיזק את חוות דעתו. כל הטענות שהועלו ע"י ב"כ המאשימה כנגד חוות דעתו של העד, לא פגעו במהימנות שאני נותן בדבריו. העד תמך את חוות דעתו בספרות משפטית, ובמצאים שנאספו ע"י מז"פ, שהם ממצאים אובייקטיביים.

אין ספק, שבגופו של המנוח נמצאו רמות מסוימות של אלכוהול וסמים, והמומחה אמר, שממצאים אלה הסירו עכבות אצל המנוח, והשפיעו על התנהגותו, ואני מקבל מסקנה זו.

המנוח, כמו יתר הנערים, טענו שהם אינם מקבלים את העובדה, שהנאשם הוא שוטר, גם לא לאחר שהציג בפניהם את תעודת המינוי המשטרתית ואת אקדחו, זאת למרות שהפעולות שהנאשם ערך עם הנערים היו פעולות שיטור, בין אם היה מוסמך לעשותן ובין אם לאו, כשמטרתו הייתה בירור החשד לסחיטת הקטין ד.

בטרם הגעת המנוח אל הנערים, הם שיתפו פעולה עם הנאשם, ומרגע הגעתו – לא רק ששיתוף הפעולה נפסק, אלא שעלתה אט אט רמת האלימות כלפי הנאשם – הן אלימות מילולית והן אלימות פיזית, בכך שהם רדפו אחריו, כשביקש להתרחק מהם, לא שעו לדרישותיו ולהפצרותיו להתרחק ממנו, השליכו לעברו אבנים, שחלקם פגעו בו – כל אלה, כפי שאמר המומחה, מעידים על הסרת עכבות אצל המנוח ויתר הנערים, תוך הפגנת זלזול בוטה כלפי איש חוק, ופגיעה בו.

ד"ר יורם קליין

- ד"ר יורם קליין כתב חוות דעת מומחה (נ/79), והעיד בבית המשפט ביום 16.3.22. ד"ר קליין הנו בוגר בית הספר לרפואה באוניברסיטה העברית בירושלים, התמחה בכירורגיה כללית בב"ח רמב"ם, וכן התמחה בטראומה וטיפול נמרץ כירורגי בבית החולים Jackson Memorial Hospital במיאמי. לאחר מכן עבד כשנה וחצי ביחידת הטראומה בהדסה עין כרם, ובמשך 10 שנים ניהל את היחידה לטראומה והמחלקה הכירורגית בבית החולים קפלן, ומאז יוני 2014 הוא מנהל את היחידה לטראומה וכירורגיה קריטית במרכז הרפואי שיבא שבתל השומר.

• הסכנה הטמונה בהשלכת אבנים לעבר הנאשם נתונה למחלוקת, ודורשת הכרעה. בית המשפט העליון התייחס לסוגיה זו, בין היתר בתיק בע"פ 255/88 פלוני נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 11.7.88), שם התייחס השופט מ. אלון לתופעת זריקת אבנים לעבר רכבים, בכותבו (עמ' 577):

"רק נס ומזל מפרידים בין זריקת אבנים שאין אחריה תוצאה של גרימת נזק לבין זריקת אבנים העלולה להביא לקטילת חיי אדם, במיוחד כשמדובר בזריקת אבנים על כלי רכב תוך כדי נסיעתם"

• גם המחוקק היה ער לסכנה שבהשלכת אבן לעבר שוטר או כלי רכב משטרת, על כן חוק העונשין תוקן בשנת 2015 (תיקון 119), והתווסף סעיף 275א', שכותרתו "הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות", וזו לשונו:

"המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר שוטר או לעבר כלי רכב משטרת, במטרה להפריע לשוטר כשהוא ממלא את תפקידו כחוק או להכשילו בכך, דינו – מאסר חמש שנים."

• ובחזרה לחוות דעתו של ד"ר קליין – המומחה התייחס לנסיבות המקרה ולפגיעות שנגרמו לנאשם כתוצאה מפגיעת האבנים בו, ומסקנתו הייתה, שהאבנים שפגעו בנאשם היו עלולות להביא לפגיעה קשה, נכות או מוות, וכי תחושתו של הנאשם שהוא נמצא במצב של סכנת חיים הייתה בלתי נמנעת. עוד נכתב בחוות הדעת, שתחושה זו הייתה מוצדקת גם על פי נתוני האירוע בפועל וגם ע"י הסטטיסטיקה של קורבנות ידוי אבנים בישראל.

• בעדותו בבית המשפט, חזר המומחה על עיקרי מסקנותיו, וכדבריו (החל מעמ' 2,765, שורות 23-26):

"ועל סמך אפילו סימן Haematoma שיש לו על השכמה, מבחינת גודל Haematoma משך הזמן שהיא נשארה שמעיד על העצמה שלה, גם אם היא הייתה לבד, או קיי, אז היא הייתה יכולה לגרום פגיעה במקום אחר, לנכות, פגיעה קשה או מוות..."

המומחה הוסיף ואמר (עמ' 2,766, שורות 22-23):

"האם האבנים, האם העדויות האלה מעידות על סיטואציה שהייתה יכולה לסכן את חייו? התשובה שלי היא כן"

עוד נאמר על ידו (עמ' 2,767, שורות 22-23):

"ואותי שאלו האם הנתונים שעמדו בפני מעידים על סיטואציה שהייתה יכולה להסתיים בפגיעה קשה או"

מוות, התשובה החד משמעית שלי היא כן.

המומחה הסביר על סמך מה הגיע למסקנתו, הנ"ל, וכדבריו (עמ' 2,768, שורות 21-24):

"העדויות שעמדו לפני, מידת הסכנה, גם אם אני מתייחס אך ורק על הפגיעה שאין עליה עוררין, אין חילוקי דעות שזה הפגיעה על השכמה שלו, מידת הסכנה מפגיעה כזאת, אם הייתה פוגעת במקום אחר היא רבה. אני לא יודע לכמת את זה במספרים"

עוד הסביר המומחה (עמ' 2,796, שורות 9-12):

"...הסכנה נובעת מעצמת הפגיעה שנגזרת מהמהירות שבה החפץ פגע והמאסה שלו. וכמובן באיזה חלק גוף זה פגע"

והדגיש (עמ' 2,797, שורות 6-7):

"...האם הסיטואציה הזאת הייתה יכולה להביא למות הנאשם? התשובה היא כן"

• ד"ר קליין התייחס לתחושת הנאשם לפיה הוא היה נתון בסכנת חיים, וכך אמר בעדותו בבית המשפט (החל מעמ' 2,801, שורה 24):

"... אני ביססתי את זה על אדם שספג מספר אבנים, לא ניכנס למספר כי כמו שאתה אמרת זה, מספר אבנים בעצמה כזאת שגרמה לשפך דם שראו את זה כHaematoma כעבור 17 שעות. ואני מוכרח להוסיף עוד גם, בשביל שהאבן תגרום לHaematoma בשכמה, או קיי, הנאשם צריך להיות עם הגב למשליך. אז בסיטואציה הזאת, התחושה אם הוא הרגיש, יכול להיות שהוא לא הרגיש סכנת חיים, אבל אם הוא הרגיש סכנת חיים התחושה הזאת מבוססת על סכנת חיים אמיתית. זה מה שאני אומר"

• ב"כ המאשימה טען, שהבסיס העובדתי עליו נשען ד"ר קליין הוא חלקי ושגוי ברובו. עוד נטען, שד"ר קליין הוא מומחה לכירורגיה ולא לתחושות, על כן לא יכול היה להתייחס לתחושת הסכנה בה חש הנאשם. עוד נטען, שהמומחה הסיק מסקנה כללית ועקרונית, אך לא מסקנה המתייחסת למקרה המסוים בו אנו דנים. ב"כ המאשימה טען עוד, שהמומחה צירף מחקר משנות ה-70, שעסק בפצועים שנפצעו בסמואה המערבית מנפילת אגוזי קוקוס, ולדבריו מאמר זה אינו רלבנטי למקרה שלנו. ב"כ המאשימה הוסיף וטען, כי בחינת חוות הדעת של המומחה ותשובותיו על דוכן העדים, בראי המבחנים שנקבעו בפרשת פלוני, מלמדת כי יש לדחות את חוות דעתו, שכן מעבר לבסיס העובדתי השגוי עליו היא נשענת, המומחה אינו בקיא בספרות, בסטטיסטיקה, במחקרים ובמאמרים.

- מסקנתי לעניין חו"ד של ד"ר קליין, ועדותו בפניי, שאכן במהלך השלכת האבנים על הנאשם, ופגיעתם בו, היה הנאשם נתון בסכנה – מסקנה שאינה מבוססת דווקא על עדות המומחה, אלא היא נובעת מחומר הראיות, ואינה במחלוקת בין הצדדים. ואולם – ההכרעה אם מדובר בסכנה העולה כדי סכנת חיים, או בסכנה פחותה מכך, תיקבע על ידי, לא על סמך עדותו של ד"ר קליין בלבד, אלא על סמך מארג הראיות בתיק, כפי שיובא להלן, בפרק המשפטי.

ניצב בדימוס זהר דביר

- ניצב בדימוס זהר דביר כתב חוות דעת (נ/82) והעיד בבית המשפט ביום 28.4.22. העד שימש בעברו כמפקד היחידה ללוחמה בטרור, מילא תפקידי פיקוד בכירים במשטרת ישראל, ובכלל זה סמפכ"ל. עדותו של העד מתייחסת לאופן ביצוע הירי ע"י הנאשם.

- ב"כ המאשימה התנגד להגשת חווה"ד וגם לעצם העדתו של ניצב דביר, כעד מומחה. לאחר שמיעת הצדדים, הם הסכימו להצעת בית המשפט, לפיה העד יישמע, וחוות דעתו תוגש לעצם עריכתה, ובסיכומי הצדדים הם יתייחסו הן לחוות הדעת והן לשאלה אם מדובר במומחה.

- הדין הישראלי אינו מאפשר קבלת עדות סברה, וכפי שנקבע בבית המשפט העליון, בתיק ע"פ 1620/10 ניקולאי מצגורה נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2010):

"בישראל, הכלל הוא שאין לקבל עדות סברה: העד מעיד בבית המשפט על עובדות שקלט בחושי, ולא על מסקנות - או: "סברות" - שהסיק מאותן עובדות ... הטעם לכך נעוץ במהותו של העד. דרכו ניתן ללמוד על עובדות - הוא ראה או היא שמעה, בניגוד לבית המשפט שלא היה בזמן ובמקום האירוע. אולם בכל הנוגע לסברה, דהיינו: העלאת הסבר, פרשנות או מסקנה מן העובדות - אין יתרון יחסי לעד על פני אדם אחר".

לכלל זה נקבע חריג, בסעיף 20 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, הקובע:

"בית המשפט רשאי, אם אין הוא רואה חשש לעיוות דין, לקבל כראיה, בכתב, חוות דעתו של מומחה בשאלה שבמדע, שבמחקר, שבאמנות או שבידיעה מקצועית (להלן – חוות דעת), ותעודה של רופא על מצב בריאותו של אדם (להלן – תעודת רופא)".

בית המשפט העליון קבע עוד, בתיק ע"א 1639/01, קיבוץ מעין צבי נ' קרישוב, פ"ד נח(5) 215 (2004):

'שללא מומחיות, אדם רגיל לא היה מסוגל "לקלוט" מסקנות אלו מהעובדות הפרוסות בפניו ... בית-המשפט מתיר למומחה להעיד על מסקנות מקום שהוא זקוק לכך

שיגלה לו את ה"צופן" להבנת העובדות".

- המסקנה העולה מהנ"ל היא, שעדות מומחה אמורה להתבסס על ידע מקצועי, שהשופט אינו יכול להתמודד עימו באופן עצמאי, ללא סיוע מהמומחה בתחום. ההכרעה המשפטית-נורמטיבית נתונה לשופט בלבד, והשאלה שיש להשיב עליה היא, אם עדותו של ניצב דביר היא עדות בנושא משפטי, או שמא מדובר בעדות בתחום מומחיות, שבית המשפט אינו יכול לבדו להתמודד עימו.
- אין ולא יכולה להיות מחלוקת, בדבר מהימנותו הבלתי מעורערת של ניצב זהר דביר, ובדבר מומחיותו בתחום השיטור. אך לא עניין זה נתון להכרעה – הן עדותו של ניצב דביר, והן חוות דעתו, מתייחסים לשאלה שבמחלוקת משפטית בין הצדדים: האם הנאשם היה רשאי לבצע ירי כפי שבוצע על ידו, זאת בהתבסס על נתוני המקרה, ועל הדין המחייב, כולל החקיקה, הפסיקה ופקודות המשטרה. בית המשפט העליון פירט, בע"פ פלוני, את הנתונים אותם יש לבחון, בשאלה אם מדובר בעד מומחה, ובין השאר נכתב, שיש לבחון את "הכשרתו המקצועית של העד המומחה; ניסיונו המעשי; מידת הרלוונטיות של תחום התמחותו לעניין הנדון; טיב היכרותו עם הממצאים הקונקרטיים; מידת ההתאמה של מסקנותיו למכלול הממצאים; מידת היכרותו עם הספרות הרלוונטית בתחום". הכשרתו המקצועית של ניצב דביר כוללת אימוני ירי רבים, וכך גם ניסיונו המעשי. יחד עם זאת, לא ניתן לומר, שמדובר במי שמכיר את הספרות המקצועית הרלבנטית לשאלה שבמחלוקת, במיוחד לאור העובדה, שעוד בטרם קריאת חומר החקירה של התיק, סבר ניצב דביר שהירי שבוצע ע"י הנאשם הוא ירי מוצדק, וכדבריו בעדותו בבית המשפט (עמ' 2,882, החל משורה 7):

"מה שאמרתי זה דבר כזה, אני דיברתי בשלבים הראשונים בהיבט המאוד עקרוני שיש נסיבות שבהם הירי הוא מוצדק שלא לבצע אותו כלפי מעלה אלא דווקא כלפי מטה, זה לפני שידעתי את העובדות, זו אמירה כללית שלפעמים זה נכון כך לפעמים זה נכון כך, ככל שצללתי לעומק העניין והממצאים וכל הניתוחים וכו' שוכנעתי בעצמי שהירי בנסיבות האלו היה ירי שאתה יכול להגדיר אותו במסגרת הסבירות".
- ב"כ הנאשם ביקש לקבל את חוות דעתו של ניצב דביר, כחוו"ד מומחה, ולקבל את ממצאיו כדלקמן:
- הנאשם נשא עמו את תעודת המינוי המשטרית ואת אקדחו המשטרתי, כמצופה מכל שוטר – עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.
- לאור החשד לסחיטת הקטין ד. שהעלתה בפניו רעייתו, הנאשם פעל באופן המצופה ממנו וחזר לגן הציבורי לבדוק את החשד - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.
- הנאשם הזדהה בפני המנוח והנערים כאיש משטרה תוך הצגת תעודת מינוי

משטרתית - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- לאור החשד הסביר שהתעורר בלב הנאשם, שנעברה עבירה של סחיטה באיומים כנגד הקטין ד., היה צורך לקבל ממנו בדחיפות מידע על מעשה העבירה, וכפי שעשה הנאשם - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- הגם שדבר סחיטתו של ד. באיומים נתפס בעיני הנאשם אך בגדר חשד, יש בו כדי לשמש אינדיקציה בדבר התעוזה והיעדר המורא מפני שלטון החוק שהפגינו המנוח והנערים במהלך האירוע ולפניו - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- עם הגעת המנוח למקום, נפסק שיתוף הפעולה של הנערים עם הנאשם - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- החלטת הנאשם לעזוב את הגן הציבורי מחשש להסלמת האירוע היא החלטה נכונה - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- בעודו עוזב את הגן הציבורי, החלו המנוח והנערים להקניט ולקלל את הנאשם, תוך שהמנוח איים עליו ובעוד אחד הנערים מצלם אותו. נוכח כך התקשר הנאשם - בשעה 20:04 - למוקד 100, הזדהה כאיש משטרה וביקש סיוע, תוך שציין כי מאיימים עליו - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- בזמן השיחה למוקד 100 איים אחד הנערים על הנאשם באמרו: "... כולה משחק איתנו... אתה תקבל בלוק..." - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- על אף שהנאשם לא שמע איום זה בזמן אמת יש בו כדי ללמד באופן שאינו משתמע לשתי פנים על כוונת המנוח והנערים לפגוע בנאשם באמצעות אבנים, כפי שאכן קרה - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- העובדה שהמנוח והנערים הלכו אחרי הנאשם בעודם מקניטים אותו ומאיימים לפגוע בו תוך כדי צילומו מהווה אינדיקציה ברורה למסוכנות שנסקפה לנאשם במהלך האירוע - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- הממצאים אודות שתיית אלכוהול ע"י המנוח והנערים, כמו גם הימצאות סמים בגופו של המנוח, בהצטרף לכך שהמנוח והנערים ביצעו עבירות חמורות ביותר כלפי הקטין ד. בגן ציבורי לאור יום, מהווים תמרור אזהרה משמעותי באשר למסוכנות שנסקפה לנאשם מהמנוח ומהנערים - עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.

- זירת האירוע ממוקמת בלב אזור אורבני צפוף בסמוך לגן ציבורי ותיאטרון עירוני. בשני צידי רחוב השיירה מצויים בתי מגורים בני מספר קומות

ובחורשה מצוי מקלט ציבורי. בשעת האירוע התקיימה במקלט פעילות חברתית של עמותת 'נירים'. בשטח החורשה קיימים עצים, עמודי חשמל, ומכסה ביוב. הקרקע בחורשה אינה חולית ברוב השטח, והיא מכוסה באופן חלקי בחצץ, אבנים ובטון, בעיקר ביחס לנקודת ביצוע הירי - **עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.**

- בזמן האירוע הייתה ברחוב, על שני צדדיו, ובחורשה, תנועה ערה של הולכי רגל ורכבים, וכן חנו בצידו הרחוב ובחורשה רכבים רבים. בחורשה הייתה מונחת מכולה של פסולת בניין, ופסולת בניה קשיחה הייתה מפוזרת בשטח לצד ערמות לבנים - **עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.**

- במאפייני הזירה כפי שהיו ביום האירוע, ירי אזהרה באוויר ו/או לשטח החורשה הינו בעייתי מאוד, לא כל שכן בסיטואציה בה עמד הנאשם ובהינתן תנאי הזמן והלחץ - **גם עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.**

- האבנים שפגעו בנאשם העמידו אותו בסכנה מיידית לפגיעה בחיים או בשלמות הגוף - **בעניין זה העידו מומחים רפואיים מטעם שני הצדדים, והוא יוכרע ע"י בית המשפט, בהסתמך על כל חומר הראיות שבתיק - גם עניין זה אינו עניין שבמומחיות ניצב דביר.**

- בתגובה ליידוי האבנים עליו, והפגיעות שספג, רץ הנאשם מספר צעדים מהחניה אל עבר מרכז הכביש, ולאחר מכן שלף את האקדח ודרך אותו, במטרה להרתיע את המנוח וחבריו. בנוסף לכך, בעודו מתגונן בעזרת ידו השמאלית מפגיעה נוספת מאבנים שהושלכו עליו, צעק הנאשם לעבר המנוח והנערים להתרחק אך לשווא. בתוך כך המנוח וחבריו התמקמו על הכביש מול הנאשם, במרחק קצר ממנו בעודם אוחזים אבנים אותן התכוונו להשליך עליו - **עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.**

- בשלב זה אחד הנערים הספיק לזוז הצידה בעוד המנוח ויתר הנערים צמצמו את המרחק לעבר הנאשם. בזמן הזה נזרקה לעבר הנאשם אבן שלא פגעה בו בעוד שהמנוח החזיק בידו "אבן לבנה גדולה" - **עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.**

- במצב דברים זה, למרות הסמכות שקמה לנאשם לירות לכיוון המנוח במגמה לפגוע בו, הוא בחר לירות ירייה אחת לעבר הקרקע כאקט הרתעתי נוסף. הנאשם לא ירה לכיוון המנוח במגמה לפגוע בו אלא הצידה ממנו ומתוך מגמה להימנע מפגיעה במנוח ו/או במי מחבריו. ברם, הקליע אשר פגע באספלט התפצל וליבת הקליע ניתזה אל בית שחי שמאל של המנוח, וחדרה אל גופו באופן שגרם למותו. לאחר הירי הסתובב הנאשם ופרק את נשקו, וזאת מתוך מגמה להפחית את הסיכון לפליטת כדור לכיוון המנוח ו/או הנערים ותוך שסיכן בכך את עצמו - **עניין זה נמצא בלב המחלוקת שבין הצדדים, והוא יוכרע ע"י בית המשפט, בהסתמך על מכלול הראיות בתיק, ואינו עניין שבמומחיות ניצב דביר.**

- בזמן שחלף מעת שליפת האקדח ודריכתו ועד הירי הספיק א. לזוז הצידה

ולדבריו אף להתחבא ומכאן שככל שהיו בוחרים בכך, היה באפשרות המנוח והנערים הנותרים לנהוג בדרך דומה. בנסיבות המקרה די ב"שניות בודדות" לצורך נסיגה לאחור - **עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.**

- הפקודה והנהלים המחייבים בכל הנוגע לפתיחה באש מותירים שיקול דעת נרחב לשוטר בדבר אופן ביצוע הירי במצב בו נשקפת סכנה מיידית לחייו או לשלמות גופו, שלו או של אחרים. שיקול הדעת המוקנה לשוטר, באשר לאופן הפעלת סמכויותיו, הינו בלב ליבה של העשייה המשטרתית, והדבר נכון מקל וחומר במצבי קיצון בו נשקפת סכנת חיים מיידית וממשית לשוטר או לאחרים – **הכרעה בשאלת סמכויות הנאשם במצב בו היה נתון, היא הכרעה שיפוטית נורמטיבית, ואינה עניין שבמומחיות העד.**

- מכל האמור הסיק ניצב דביר, כי השימוש בירי לעבר האספלט, לצידו של המנוח, הנו תולדה של סכנת החיים הברורה והמיידית, וננקט על-ידו בלית ברירה ותוך ניסיון להפחית את הנזק שהיה עלול להיגרם למנוח ו/או למי מהנערים כתוצאה מירי לכיוונם. עיתוי הירי היה אך ורק לאחר שכלו כל הקיצין, לרבות פגיעה באיש חוק. בשלב זה הנאשם ניצב בפני סכנת חיים מיידית ומוחשית אשר חייבה תגובה מהירה לסיכול הסכנה שנשקפה לו – **ההכרעה, אם הנאשם היה ברגע הירי בסכנת חיים, היא הכרעה שיפוטית, שתיקבע ע"י בית המשפט, בהסתמך על מכלול הראיות שהוגשו, ועל ממצאי המהימנות שייקבעו ע"י בית המשפט, כך שאין מדובר בעניין שבמומחיות העד.**

- במצב דברים זה, לפי הפקודה והנהלים המחייבים בנוגע לירי, קמה לנאשם סמכות לוותר על כל שלבי האזהרה ולירות לכיוון התוקף, במגמה לפגוע בו, כך שיימנע ממנו להשלים את ביצוע מעשה התקיפה. העובדה שלמרות סכנת החיים המיידית והממשית בה היה נתון, בחר הנאשם להימנע מירי לכיוון המנוח במגמה לפגוע בו צריכה להיזקף לזכותו ולא לחובתו. בכך הנאשם נטל סיכון להיפגע פעם נוספת, פגיעה אשר עשויה הייתה להסתיים בתוצאות קשות לו ולמשפחתו – **הקביעה, אם הנאשם פעל כדין ואם לאו, היא הכרעה שיפוטית, ואינה עניין שבמומחיות העד.**

- גם אם הייתה נופלת טעות נקודתית מסוימת בפעילות הנאשם, הרי שמגמת הפעילות ואורח ביצועה היו ראויים וסבירים, לאור הנסיבות שנוצרו בשטח, ולא כל טעות נקודתית עולה כדי פעילות בלתי סבירה או רשלנית – **גם עניין זה נתון להכרעת בית המשפט ואינו עניין שבמומחיות העד.**

- לאחר שבחן את כל הנתונים אשר עמדו בפניו, ועל סמך ניסיונו המבצעי העשיר ארוך השנים, לרבות בעשרות רבות של תקריות ירי, הן אישית והן פיקודית, הסיק ניצב דביר, כי אופן פעילותו של הנאשם, לאור הנתונים שהיו בשטח, הייתה מוצדקת, נכונה, מידתית, בוצעה באומץ ותוך סיכנו העצמי במטרה לסיים את האירוע ללא גרימת נזק למנוח ו/או למי מהנערים – **המסקנה, אם הירי שבוצע ע"י הנאשם, לעבר האספלט, הוא ירי בסמכות, מוצדק, נכון ומידתי – היא מסקנה שבית המשפט צריך להכריע בה, בהסתמכו על כל חומר הראיות, על קביעות המהימנות אליהם הגיע, ועל הכללים המשפטיים המחייבים, ואינו עניין שבמומחיות העד.**

• **מסקנה – מאחר וכל הקביעות אותם ביקש הסנגור להסיק, מעדותו ומחוות דעתו של ניצב דביר, נתונים להכרעה שיפוטית ולא לחוות דעת מומחה, אין צורך עוד לדון בשאלה, אם מדובר בחו"ד מומחה, וגם לא במסקנותיה. יחד עם זאת, אתיחס לחלק מעדותו של ניצב דביר בבית המשפט, לעניין התנהלות הנאשם באירוע הירי.**

• ניצב דביר נשאל ע"י בית המשפט, אם נתקל אי פעם בירי לצד אדם שמהווה סכנה כלשהי על היורה, ותשובתו לכך הייתה חיובית, תוך שפרט שהוא עצמו הנחה לא פעם לנהוג כך, כאשר דובר בירי בשטח אורבני צפוף, וכך אמר בנוגע לקרקע בחורשה (עמ' 2,871, שורות 10-22):

"...הקרקע תרשו לי לחלוק על הקביעה אחרי שהייתי שם פעמיים גם בשטח, הקרקע היא לא חולית, יש בה קטעים שיש בה חול, דווקא חול יחסי יש לה ליד המקלט של עמותת נירים דווקא שם לכיוון ההוא יש חול כל השאר גם על פי כל הצילומים וכל הדברים יש שם הרבה חלקי בטון, יש חצי ימין לאחור אם בכיוון שהנאשם יורה יש מכולה עם פסולת בניין, יש שם מכסה של בטון, יש שם אבני שפה מבטון, יש שם משטחים, אבנים, זה לא שטח חולי שאם אני יורה זה נספג בחול זה לא ככה, כמובן שאם הייתה שם ערמת חול יפה כמו שיש בבניינים ואתה יכול לירות אני לא ספק שאם הייתה ערמה כזה הוא היה מבצע את זה אבל לא היה, אני הנחיתי לא פעם ולא פעמיים..."

• בית המשפט שאל את ניצב דביר, האם מוקנה לשוטר שיקול דעת לפעול שלא בהתאם לנהלים, ותשובתו ששיקול הדעת המסור לשוטר הוא רק בהתאם לנהל, אך הוסיף את דעתו, לפיה הנאשם פעל נכון (עמ' 2,872, שורות 26-31). לדברי העד, הירי שבוצע ע"י הנאשם, לצידו של המנוח, לא היה מנוגד לנהלים, וכך אמר (עמ' 2,872, שורות 7-12):

"מה שנהלים באופן כללי כל אחד זה אתה צריך להפסיק את האיום או את התקיפה מולך ובצורה מידתית או במינימום גרימת נזק, זה עונה להגדרה הזאת, לכן זה כן בהתאם לנהל כי גם סנצ רונן לוי שנשאל על ידי עורך דין נדשי האם ירי לכיוון הקרקע הוא על תקן של פגיעה מינימלית והוא ענה כן בצורה נחרצת, ולכן אני אומר זה כן עונה להגדרה הזאת של ניסיון למנוע פגיעה בלתי הפיכה במנוח או מי מחבריו"

מאחר והעד התייחס לעדותו של סנ"צ לוי, להלן דבריו של סנ"צ לוי בעניין זה בבית המשפט (עמ' 1,495, שורות 14-5):

"...אבל איפה ואיך הנזק זה בסוף עניין של פעילות שלו. אני לא אומר לו האצבע הקטנה. כי אם אני אומר לו על הרגל, וזה פוגע בעורק הראשי והוא, וימות מישהו, אז הוא יגיד לי... אין לנו, כלומר יש פה, הנזק המינימלי הוא גם עניין של נסיבות. קשה לי להגיד באופן חד משמעי מתי

ולאן. לכן אנחנו מלמדים איך אתה מדייק ופוגע איפה שאתה רוצה לפגוע, וזה חלק מהמיומנויות שאנחנו מקנים להם כדי שלא כל אחד ישלוף ויירה לכיוון כללי ויגיד כיוונתי לכף הרגל, פגעת לי לו בראש. כי לימדו אותי שאני צריך שהקנה יהיה באופן כללי לכיוון היעד. אנחנו מלמדים שאתה אמור לפגוע לאן שאתה מכוון..."

סנ"צ לוי נשאל בנוגע לאופן ביצוע הירי במצב של סכנת חיים, ותשובתו (עמ' 1,498, החל משורה 13):

"...כתוב בנוהל מפורשות שיש לך, אתה תירה לנטרול הסכנה תוך צמצום הפגיעה"

• מדברי סנ"צ לוי עולה, שהנוהל המחייב בעת סכנת חיים הוא נטרול הסכנה, תוך צמצום הפגיעה, אך אין הוראות מדויקות, בנוגע לאופן ביצוע הירי בעת סכנת חיים. מכאן, שלפי דברי סנ"צ לוי, וגם לפי דברי ניצב דביר, ככל שבת המשפט יגיע למסקנה, לפיה הנאשם היה נתון ברגע הירי בסכנת חיים, אזי הירי שבוצע על ידו אינו מנוגד לנוהל המשטרתית. וכך ענה ניצב דביר, לשאלה אם קיים נוהל לעניין אופן ביצוע הירי במצב של סכנת חיים (עמ' 2,872, שורות 21-22):

"התשובה היא לא, בדרך כלל אתה גורם את הפגיעה המינימלית המידתית ביחס להפסקת האיום".

ניצב דביר הוסיף ואמר (מעמ' 2,872, שורה 27 עד עמ' 2,873, שורה 4):

"כמו שאמרתי, לא ניתן להכניס את כל התרחישים ואת כל המקרים ואת כל התגובות אלא לוקחים את הזרקור את הכיוון הכללי את כוכב הצפון ואת כל השאר משאירים לשיקול דעתו של הנאשם, רק לאחרונה אני חושב לפני שבועיים היה בג"צ בעניין הזה אמרו אולי תבדקו אם אפשר לצמצם... אז אני אומר אם זה עלה כאולי שיקול דעת של הנאשם רחב מדי, אני חושב שלא, אבל אם בית המשפט המכובד חשב ששווה לבחון את זה אז סימן שהמסגרת הזאת שקוראים לה שיקול דעת של שוטר היא רחבה היא אמורה להכיל את הכל"

• בית המשפט שאל את ניצב דביר, כיצד הוא היה יורה אילו היה נקלע לסיטואציה אליה נקלע הנאשם, וכך נשאל וענה (עמ' 2,952, שורות 11-29):

"כב' השופט: ניצב דביר, מקודם לא ענית לי. העד, ניצב ז. דביר: על מה?
כב' השופט: בסיטואציה שבה היה הנאשם.
עו"ד ר. יצחק: השאלה אדוני אם הוא.
כב' השופט: לא, לא, אני רוצה לשאול אותו. בסיטואציה שבה היה הנאשם, שנייה, שבריר של שנייה לפני הירי,

אילו היית במקומו, והחלטת כן לבצע ירי, אתה אמרת לי יש הבדל ביניכם זה. החלטת לירות, האם היית מבצע ירי כמו שהוא עשה לצד המטרה או ירי אחר, באוויר, לגוף המטרה?
העד, ניצב ז. דביר: אני מניח, ככה, דבר ראשון אני מניח שלא הייתי יורה באוויר.
כב' השופט: לא היית יורה באוויר.
העד, ניצב ז. דביר: לא הייתי יורה באוויר. עוד פעם אני כב' השופט: החלטת לירות, לבצע ירי.
העד, ניצב ז. דביר: החלטתי לירות.
כב' השופט: לאיפה היית יורה?
העד, ניצב ז. דביר: בסבירות גבוהה לצד ה, לצד או לרגל.
כב' השופט: לרגל של ה, של אותה מטרה.
העד, ניצב ז. דביר: כן אבל עוד פעם, גם, גם מרגליים אנשים הרבה פעמים מתים. ולכן אם אתה, עוד פעם רמת מיומנות, אם אתה לא משוכנע אז עדיף שתירה הצידה."

- מתשובת ניצב דביר עולה, שגם הוא היה נוהג כפי שנהג הנאשם, וייתכן ואף היה מבצע ירי לרגלו של המנוח ולא לצידו, וכל זאת – מתוך הנחה שהנאשם היה נתון באותו רגע בסכנת חיים. מכאן – שרק לאחר ההכרעה בשאלה, אם הנאשם היה נתון ברגע הירי בסכנת חיים – רק אז אכריע בשאלה, אם הירי שביצע הנאשם, לצידו של המנוח, ולעבר האספלט, הוא ירי שאינו מנוגד לנוהל המשטרתי, והיה מוצדק בנסיבות המקרה.
- בית המשפט הפנה לניצב דביר שאלה מסכמת (מעמ' 2,977, שורה 29 עד עמ' 2,978, שורה 8):

"כב' השופט: מהשאלה שלך נובעת הסיטואציה הזאת, ניצב דביר, תקשיב לי. ממה שאתה שואל זה מה שנובע אבל השאלה אם זה היה ככה או לא. בהנחה שהייתה סכנת חיים ובהנחה שהיה מותר לו במצב הזה לוותר על כל השלבים המוקדמים ובהנחה שהיה מותר לו לירות ישירות למסת גוף. כאשר הוא בחר שלא לירות למסת גוף, האם מותר לו לירות הצידה כפי שהוא עשה?
העד, ניצב ז. דביר: דבר ראשון אני חושב שכן, כי כתוב כאן כאשר צפויה סכנה, סליחה תוך נקיטת אמצעי הזהירות הדרושים למניעת פגיעה (מדברים ביחד)."

ניצב דביר הוסיף ואמר (עמ' 2,978, החל משורה 30):

"והוא, אמרתי בתנאים האלה אני חושב שירי לאוויר בגלל כל האורבניזציה, כן, ואני לא מומחה לזה, בסדר. היא לא נכונה בגלל הסיכוי שיפגע בבלתי מעורבים. כשיש לך את מי שמייצר את הסכנה מולך והם בתוך frame שלך ואתה יורה בגדול לכיוון שלהם, זה כן עונה להגדרה של פגיעה מינימלית כדי להפסיק את האיום."

• מסקנות:

ניצב (בדימוס) זהר דביר הינו קצין משטרה בכיר, מוערך ובעל ניסיון גדול מאוד. בעדותו בפניי עשה עליי ניצב דביר רושם של אדם ערכי ומקצועי, ומדינת ישראל התברכה בקצינים כדוגמת ניצב דביר.

יחד עם זאת, חוות דעתו היא חוות דעת בסוגייה האמורה להיות מוכרעת ע"י בית המשפט, באמצעות כללים משפטיים, המתבססים על החוק והפסיקה, וכן על הפרשנות המשפטית של בית המשפט.

השאלה, אם הנאשם היה נתון בסכנת חיים ברגע הירי, והאם הירי היה סביר, והאם לנאשם ניתנה סמכות כדין לבצע ירי באופן שבוצע על ידו – כל אלה הם נושאים הנתונים להכרעה שיפוטית, המסתמכת על הראיות שהוגשו, על ממצאי המהימנות שבית המשפט יגיע אליהם, ועל הכללים המחייבים - וזו סמכותו של בית המשפט. בפרק המשפטי אדון ואכריע בסוגיות הנ"ל.

הביקורים במקום

- בית המשפט ערך שני ביקורים בזירת האירועים, הראשון נערך ביום 23.6.20, בתחילת שמיעת הראיות בתיק, והשני נערך לאחר סיום כל שמיעת הראיות בתיק, ביום 15.12.22. בשני הביקורים נכחו ב"כ כל הצדדים והנאשם, והם נערכו תחת אבטחה מירבית.

- בביקור הראשון ערך בית המשפט סיור, החל מרגע פניית רעיית הנאשם אליו, בנוגע לסחיטת הקטין בה הבחינה, דרך הגעת הנאשם לנערים, המקום בו עמד ושוחח עם ד., דרך עזיבת הנאשם את המקום, ונסיגתו לכיוון רעייתו וילדיו, המקום בו נכנס לבית ברח' השיירה 48, יציאתו מהמקום, מיקום שליפת הנשק, מיקום עמידת המנוח ויתר הנערים, ורגע ביצוע הירי על ידו.

- מטרת הביקור השני, כפי שבית המשפט הודיע לצדדים, הייתה לראות את מיקום הנערים והנאשם ברגע הירי – הן לפי גרסת הנאשם והן לפי גרסת עדי התביעה.

- במהלך הביקור במקום השני, ביקש בית המשפט מהצדדים לסמן את המיקומים, כפי שעולה מהפרוטוקול (החל מעמ' 3,009 שורה 26 ואילך):

" בית המשפט ביקש מהצדדים לסמן, בעזרת קונוסים, את מיקום הנערים בזמן הירי. הנאשם הראה לבית המשפט את מיקום המנוח ואת המרחק שלו, בקירוב, מסוף האספלט, וציין שאינו זוכר בדיוק וכי הסתמך על תמונות השחזור.

לבקשת בית המשפט, סימנה החוקרת מעין לוי כהנא, בעזרת קונוסים, את מיקום המנוח והנערים (מעין משלוש

לא סימטרי) וכן את מיקום הנאשם בנקודת הירי, וזאת על פי גרסת הנאשם בשחזור.

עו"ד נדשי ציין, כי בשחזור ביקשו מהנאשם למקם את המיקום בו "עמדו" הנערים, כשלמעשה הם לא עמדו, אלא היו בתנועה והתקרבו אליו כל הזמן.

הנאשם הדגים לבית המשפט איפה הוא עמד, איפה עמדו הנערים ומאיזו נקודה הוא ביצע את הירי. עו"ד יצחק ציין, שהמיקום אותו ציין הנאשם אינו נכון, לאור מיקום הפגיעה, ועו"ד נדשי ציין כי הריקושט בהחלט יכול לחזור אחורה או הצדה, וכי התביעה לא הציגה חוות דעת מומחה בעניין. עו"ד יצחק הפנה למוצגים של המכון לרפואה משפטית, לעניין מיקום חדירת הקליע לבית השחי, וכי לא יכול להיות שחדר מאחור"

...

"הנאשם ציין, שהשחזור אינו מדע מדויק, וכי מיקום הפגיעה המדויק נקבע ע"י מז"פ, ואם מזיזים את המיקום מעט קדימה, כולל המיקום בו הוא עמד כשביצע את הירי, אז זה כן מתיישב עם גרסתו. עוד הוסיף הנאשם כי הקליע פגע מעט לפני המנוח והצידה ממנו.

עו"ד יצחק הפנה לצילום מז"פ, בו ניתן לראות את כתמי הדם, והוביל את בית המשפט למהלך הליכתו של המנוח לאחר פגיעתו.... עו"ד יצחק ציין, שאין מחלוקת בין הצדדים, בנוגע לכך שהמנוח לא רץ מדמם לפני קרות האירוע, וכי אין מחלוקת שהמצלמה לא הייתה מכוילת. ...והראה לבית המשפט את מקום נפילת המנוח, שם בוצעה החיאה.

לבקשת בית המשפט, מיקם עו"ד יצחק את מיקום הקונוסים לפי גרסת התביעה.

עו"ד נדשי ציין, כי התביעה עצמה אינה שוללת את העובדה, כי בשעת הירי התקרבו הנערים לעבר הנאשם עם אבנים ביד.

ב"כ המאשימה טען, שהנאשם אינו מדייק במיקום המנוח, אלא רק במיקום שלו עצמו, ולעניין זה הוא הפנה לסיכומיו. לדבריו, המיקום עליו הצביע הנאשם בשחזור האירוע בזמן החקירות, בו הוא עמד וביצע את הירי, הוא מיקום נכון, ואילו מיקום המנוח ויתר הנערים, לפי אותו שחזור של הנאשם אינו נכון, אלא הם צריכים להיות רחוקים יותר מהנאשם, והכל בהסתמך על הנקודה בה פגע הקליע באספלט, ושעל מיקום זה אין כל מחלוקת בין הצדדים. לדברי ב"כ המאשימה, הנאשם עמד מרחק של

7-10 מטרים מהנערים, ואילו עו"ד נדשי חלק על כך, והפנה לכתב האישום, שם נכתב שהמרחק היה 2-3 מטרים, וכי התביעה לא ביקשה לתקן את כתב האישום. בית המשפט עיין בסעיף 12 לכתב האישום, שם נרשם "3-4 מטרים לערך".

- בדיון שנקבע להשלמת טיעונים, ביום 3.4.23, התייחס ב"כ הנאשם, בין היתר, לעניינים שעלו בביקור השני במקום. לדבריו, בהתאם לסעיף 12 לכתב האישום, המרחק בין הנאשם לבין המנוח וחבריו, בזמן הירי, היה 3 עד 4 מטרים, ובהתאם לאותו סעיף בכתב האישום, הקליע פגע באספלט במרכז הכביש, סמוך לשמאלו של המנוח ומעט לפניו.

לדברי ב"כ הנאשם, במהלך הביקור השני בשטח העלה ב"כ המאשימה טענה חדשה ומנוגדת לכתב האישום, לפיה המרחק בין הנאשם למנוח, ברגע הירי, היה גדול יותר, וב"כ הנאשם התנגד לטיעון זה, משלא התבקש תיקון כתב האישום ע"י ב"כ המאשימה.

ב"כ הנאשם הפנה לחקירתו הראשונה של הנאשם במח"ש, שם הוא סיג את דבריו מספר פעמים, בנוגע למרחק בינו ובין המנוח ברגע הירי. גם במהלך השחזור, הוסיף ב"כ הנאשם וטען, שמרשו אמר שאינו בטוח במיקומים שלו ושל המנוח ויתר הנערים, והוא ביקש להעדיף את דברי הנאשם בחקירותיו ובבית המשפט, על פני דבריו בשחזור, אותם הוא סיג במהלך השחזור עצמו.

מסקנות לעניין המרחק שבין הנאשם למנוח ברגע הירי:

- המסקנה העולה לעניין מיקום הנאשם והמנוח ברגע הירי, שמרחק ביניהם היה בין 3 ועד 5 מטרים לכל היותר. מסקנה זו מבוססת הן על הכתוב בכתב האישום, כאשר הנאשם הודה בעובדה זו עוד בתשובתו לאישום, הן על מיקום הקליע שפגע באספלט, הן על מיקום התרמיל, והן על המהימנות שנתתי בדברי הנאשם, בעדותו בפניי, וגם במהימנות שאני נותן לדבריו בשני הביקורים במקום.

בנוגע למיקום עליו הצביע הנאשם במהלך השחזור, שוכנעתי, שבשל הלחץ בו הוא היה נתון, בהיותו קצין משטרה החשוד בגרימת מות המנוח, וכל שעבר עליו במהלך האירועים, עת אולם והותקף, וכאשר הנאשם עצמו טען שהמיקומים עליהם הוא הצביע במהלך השחזור אינם מדויקים – שוכנעתי, שהנאשם לא דייק במיקום שנטען על ידו במהלך השחזור, ואני מעדיף את דברי הנאשם בפניי, וביתר חקירותיו, לעניין המיקומים, על פני דבריו בשחזור.

המרחק שנקבע על ידי לעיל תואם גם את הפרטים שצוינו ע"י רפ"ק אמר במחברת זירה (נ/53), לפיהם המיקום שנמדד בין מיקום הקליע בכביש למיקום תפיסת התרמיל הוא 4.6 מטר.

סיכום הפרק עובדתי – קביעות ומסקנות

- המסקנה העולה מכל הדיון בפרק העובדתי היא, שהעובדות הבאות הוכחו בפניי כנדרש, וכך אני קובע את מהלך העניינים העובדתי:
 - הנאשם שירת במשטרת ישראל כ- 13 שנים ובזמן האירוע שימש כקצין יחידת הסיור בתחנת המשטרה בזבולון.
 - ביום האירוע, 30/6/19, הגיע הנאשם, בשעות הערב, יחד עם אשתו ושלושת ילדיהם, שהגדולה בגיל 8 שנים, האמצעי בגיל 5 שנים, והקטן תינוק בן מספר חודשים, לפארק ציבורי הסמוך לרחוב השיירה בקרית חיים. הנאשם נשא עימו באותה העת את אקדחו המשטרתי מסוג גלוק 19, ובו מחסנית מלאה בכדורים.
 - באותה העת, שהו בפארק ארבעה נערים: ח. (יליד שנת 2003), א. (יליד שנת 2004), א.ס. (יליד שנת 2005), וד. (יליד שנת 2006). מפגש זה תואם מראש גם עם המנוח (יליד שנת 2000).
 - לפני תחילת האירועים עם הנאשם, הנערים שתו בקבוק וודקה, אך לא נערכה להם כל בדיקה לבירור כמות האלכוהול ו/או הסמים הנמצאת בגופו של כל אחד מהם.
 - בבדיקה הטוקסיקולוגית שנערכה בנוזלי גוף המנוח, נמצאו הממצאים הבאים: בדם נמצאו 103 מ"ג אתנול, 17 מ"ג THC ו-141 מ"ג חומצת חשיש, בנוזל העין נמצאו 102 מ"ג אתנול, במרה נמצאו 147 מ"ג אתנול, ונתגלו THC בריכוז מוערך של 8 מ"ג לוחומצת חשיש בריכוז מוערך של 415 מ"ג ל.
 - סמוך לשעה 20:00 הבחינה רעיית הנאשם, שהקטין ד. מוסר לנערים האחרים שטר בסך 50 ₪, ושמעה אותם משוחחים עימו על תשלום נוסף, תוך הפניית איומים, על כן התעורר חשדה ש-ד. נסחט, וסיפרה על כך לבעלה, הנאשם.
 - הנאשם ביקש מרעייתו להמתין לו יחד עם ילדיהם, והוא ניגש אל הנערים כדי לברר את שאמרה לו רעייתו.
 - הנאשם ביקש מ-ד. לשוחח עימו בצד, ציין בפניו שהוא שוטר, ותשאל אותו על שאירע. ד. אישר לנאשם, שאכן מסר לנערים שטר בסך 50 ₪, ואמר שהוריו אינם מודעים לכך. השאלה, אם התשאל שביצע הנאשם עם ד. היה בהתאם לכללים המחייבים תשאל קטינים, אינה רלבנטית להכרעה בשאלת חוקיות הירי שביצע הנאשם בהמשך האירועים.
 - הנאשם ניגש ליתר הנערים, הזדהה בפניהם כאיש משטרה, הציג להם את תעודת המינוי המשטרית שלו, וביקש מ-א.ס. לרוקן את תכולת כיסיו, וכך נעשה. השאלה אם החיפוש שערך הנאשם אצל א.ס. היה בהתאם לכללים המחייבים, אינה רלבנטית להכרעה, אם הירי שביצע הנאשם בהמשך האירועים היה כדין.
 - המנוח הצטרף בשלב זה ליתר הנערים, ושאל את הנאשם מיהו ומה

מעשיו, והנאשם הזדהה פעם נוספת כאיש משטרה, והציג בשנית את תעודת המינוי המשטרתית שלו. המנוח טען בפני הנאשם, שמדובר בתעודה מזויפת.

- הנערים, יחד עם המנוח, החלו להקניט את הנאשם, לקלל אותו, ומשהבחינו באקדחו, באמצעותו ביקש הנאשם להוכיח להם שהוא אכן שוטר, טען בפניו המנוח, שהאקדח אינו אמיתי, אלא אקדח איירסופט.
- הנאשם חשש שהאירוע עם הנערים עלול להסלים, על כן החל להתרחק מהם, לכיוון רעייתו וילדיו.
- החלטת הנאשם להתרחק מהנערים, ולסיים את המגע שלו עימם, ניתקה למעשה את כל נושא התשאול והחיפוש שערך הנאשם עם הנערים, על כן, וככל שמדובר בחיפוש ובתשאול בלתי חוקיים, אין להם כל רלבנטיות להמשך האירועים.
- המנוח ויתר הנערים לא הרפו מהנאשם, והמשיכו ללכת אחריו, להקניטו, לקללו ולאיים לפגוע בו.
- רחוב השיירה מתחיל בפארק ומסתיים ברחוב יציב, אורכו כ- 115 מטרים, ובו שני כבישים חד-סטריים, לכיוון הלך וחזור, ובין שניהם קיימת חורשה ברוחב של כ- 25 מטרים. החורשה נטועה בעצים, אינה סלולה באספלט, אך לא הובאה בפניי כל ראייה מדעית בנוגע למרכיב האדמה בחורשה זו, וגם לא בנוגע לתכולת האדמה, אם היא כוללת חלקי בטון, אבנים או כל דבר אחר.
- הנאשם המשיך להתרחק מהנערים, והלך לכיוון רעייתו וילדיו, בצד המספרים הזוגיים של רחוב השיירה.
- במהלך הליכת הנאשם, המנוח ויתר הנערים הלכו בצמידות אחריו, הקניטו וקיללו אותו, ואיימו לפגוע בו, ובין היתר אמרו לו שיביאו לו אנשים מנצרת לפגוע בו.
- הנאשם, שחש מאוים, התקשר בשעה 20:04 למוקד 100 של משטרת ישראל, הזדהה כאיש משטרה, וביקש להזמין ניידת למקום, תוך שציין למוקדנית, שהנערים וסולומון מאיימים עליו. תוך כדי שיחת הנאשם עם המוקדנית, איים אחד הנערים על הנאשם, כי יזרוק עליו בלוק.
- הנאשם הבחין כי רעייתו וילדיו ממתנינים בקרבת מקום, על המדרכה בסוף רחוב השיירה, בפינת רחוב יציב, במרחק של כ- 25 מטרים ממנו, על כן החליט שלא להמשיך ולהתקרב אליהם, מחשש שמא יאונה להם רע מהמנוח ומיתר הנערים, על כן נכנס לחנייה הפתוחה של הבית ברחוב השיירה 48, שבנייתו הסתיימה אך טרם אוכלס.
- בשלב זה עמדו המנוח ויתר הנערים במרכז הכביש, מול הכניסה לחניה אליה נכנס הנאשם, הרימו אבנים, ואז הנאשם צעק לעברם להשליך מידיהם את האבנים, אך הם סירבו.
- המנוח ויתר הנערים החלו לידות אבנים לעבר הנאשם, וחלקם פגע בו.

בתגובה יצא הנאשם מהחניה לכיוון הכביש, בעוד המנוח ושני נערים נוספים, א.ס. ו-א., עומדים מולו, במרחק של 3-5 מטרים ממנו, ובעודם משליכים אבנים לעברו.

- במעמד זה שלף הנאשם את אקדחו, דרך אותו, כיוונו לעבר הנערים והמנוח, במטרה להרתיעם, צעק לעברם להתרחק לאחור, ומשלא נענו לבקשתו, ותוך שהמנוח מחזיק בידו אבן ומצמצם מעט את הפער בינו ובין הנאשם, חש הנאשם שחיי וחי רעייתו וילדיו נמצאים בסכנה. עוד חשש הנאשם, שאם הוא יפול כתוצאה מפגיעת האבנים בו, או אם ייפגע ולא יוכל להגן על בני משפחתו, הנערים ישתלטו על אקדחו, ויסכנו את חייו ואת חייו בני משפחתו, שיישארו ללא כל הגנה.
- האבנים שהושלכו לעבר הנאשם גרמו לפגיעתו בשכם ימין, ולחבלה בדמות פצע שפשוף ושטף דם תת עורי. אבן נוספת פגעה בזרוע שמאל של הנאשם, וגרמה לו לפצע שפשוף ושטף דם תת עורי.
- אבן נוספת פגעה בעורפו של הנאשם, מתחת לראשו, באזור השכם שלו, ושוכנעתי כי פגיעה זו הייתה עלולה לסכן את חייו של הנאשם, בשל גודל האבן שהושלכה עליו, המרחק הקצר ממנו היא הושלכה לעברו, עוצמת הפגיעה של האבן בגופו, עת השאירה סימנים על גופו, וכן בשל מיקום הפגיעה בו.
- במצב הנ"ל, ותוך שהנאשם חושש לחייו ולחייו בני משפחתו, וכאשר המנוח ושני חבריו נמצאים במרחק 3-5 מטרים ממנו, וכאשר המנוח מחזיק בידו אבן, אחז הנאשם באקדחו ביד אחת, ואת ידו השנייה הרים כלפי מעלה, כדי להגן על עצמו מפני פגיעה נוספת מאבנים שהושלכו לעברו ע"י הנערים.
- הנאשם כיוון את אקדחו לכיוון האספלט, סמוך לשמאלו של המנוח ומעט לפניו, ושבריר שניה לפני שביצע ירי, הושלכה אבן נוספת לעברו, ואז ירה הנאשם כדור אחד.
- הקליע פגע באספלט, התפצל, וליבתו ניתזה אל בית שחי שמאל של המנוח, וחדרה אל גופו. בשלב זה, המנוח ויתר הנערים חזרו לאחור, כאשר המנוח אחז בחזהו, ולאחר שהתרחק מהנאשם מספר מטרים, התמוטט בעודו מדמם.
- אזרחים הגיעו אל המנוח, שניות לאחר הירי, ביצעו בו החיאה, וניסו לעצור את הדימום. גם צוותי רפואה, שהגיעו למקום, המשיכו לבצע במנוח החיאה, והוא הובהל לבית החולים, שם נקבע מותו, כתוצאה מהלם תת נפחי, עקב מעבר הקליע דרך כלי הדם הגדולים בבית החזה והריאות.
- מיד לאחר הירי נכנסו אנשים רבים לזירה, ולאחריהם הגיעה המשטרה, שסגרה את הזירה, ועשתה מאמצים להרחיק ממנה אנשים.
- בזירה נתפסו אבנים ע"י משטרת ישראל, אך נותרו אבנים נוספות, שלא נאספו, ולא נבדקו, ולא ניתן לשלול, שאבנים נוספות, מעבר לאלה

שנתפסו, הושלכו לעבר הנאשם, אך לא נתפסו. בנוסף, לא ניתן לשלול, שאנשים שנכנסו לזירה שינו, שלא במודע, את מיקומם של האבנים ושל התרמיל.

- במהלך האירועים ועד לרגע הירי, נכחו אנשים בסביבת האירועים, התקיים אירוע יום הולדת, ונכחו אנשים במקלט ששימש לפעילות חברתית. בנוסף, חנו מכוניות ברחוב.

- הבתים ברחוב השיירה, היכן שהתרחשו האירועים, הם בתים מאוכלסים, למעט הבית ברחוב השיירה 48, שבנייתו הסתיימה אך טרם אוכלס. מסביב לחורשה שבמרכז רחוב השיירה, נמצאים בתים, ובחורשה מתנוססים עצים לגובה. שוכנעתי, שלא ניתן לשלול מעבר אנשים בתוך החורשה בזמן האירועים ולפני הירי, ולא ניתן לשלול הימצאות אנשים בבתיהם, במהלך אותם אירועים.

- תם הפרק העובדתי, ובפרק המשפטי שלהלן, אכריע, בין היתר, בשתי הסוגיות העיקריות הבאות: האם התקיים אצל הנאשם היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירה המיוחסת לו, ואם כן – האם עומדים לנאשם סייגים לאחריות פלילית. לצד ההכרעות הנ"ל, אכריע בשאלה, אם נשקפה לנאשם ו/או לבני משפחתו סכנת חיים ממשית ומוחשית ברגע הירי, והאם אופן הירי שבוצע ע"י הנאשם היה כדין.

דיון והכרעה – פרק משפטי

- בפרק זה אדון ואכריע בעניינים הבאים, ולפי סדר זה:

- הבקשה לביטול כתב האישום בשל פגם או פסול בכתב האישום וכן מטעמי הגנה מן הצדק.
- נהלי השימוש בכלי ירייה במשטרת ישראל.
- האם מתקיימים היסודות העובדתיים והנפשיים של עבירת גרימת המוות ברשלנות.
- האם מתקיימים בעניינו של הנאשם סייגים לאחריות פלילית.

הבקשה לביטול כתב האישום

- ב"כ הנאשם ביקש לבטל את כתב האישום, וזאת מטעמים אלה: פגם או פסול בכתב האישום, והגנה מן הצדק.

- **פגם או פסול בכתב האישום:**

בהתאם להוראת סעיף 149(3) לחסד"פ, טען ב"כ הנאשם לקיומו של פגם או פסול בכתב האישום, בכך שהושמטו ממנו פרטים מהותיים הנחוצים להצגה הולמת של התנהגות הנאשם והנסיבות שאפפו אותה, ובשל כך נגרמו לנאשם עיוות דין וקיפוח בהגנתו. עוד נטען, שכתב האישום פגום ופסול נוכח פסלות ההחלטה להגישו.

דין בקשה זו להידחות, מטעמים אלה:

• השמטת פרטים מהותיים ונחוצים להצגה הולמת של התנהגות הנאשם – דנתי בעניינים אלה בדיון שערכתי בפרק העובדתי, ומסקנתי היא, שכתב האישום אינו אמור להוות תמצית כל חומר הראיות, וגם אם לא פורטו כל העניינים בכתב האישום, הרי שאין בכך כדי לפגוע בהגנת הנאשם, שעה שקיבל את מלוא חומר הראיות, ולא נסתרו מעיניו פרטים כלשהם.

יחד עם זאת, הייתה חובה לציין בכתב האישום, את הפגיעה החמורה ביותר שנגרמה לנאשם, כתוצאה מפגיעת אבן בעורפו, אך מאחר ועניין זה הוכח בפניי כנדרש, לא מצאתי שיש לנקוט בצעדים נוספים כלשהם במסגרת הטענה לפגם או פסול בכתב האישום.

• פסלות ההחלטה להגיש כתב אישום - לאחר ניהול התיק בפניי, משך עשרות ישיבות, במהלכן הוגשו מאות מוצגים, ונשמעו עשרות עדים – מסקנתי היא, שעצם הגשת כתב האישום הייתה מתבקשת ומתחייבת בנסיבות העניין, ואף מעבר לכך - קמה חובה בפני רשויות התביעה, להעביר את ההכרעה בענייניו של הנאשם, לבית המשפט.

• הגנה מן הצדק:

ב"כ הנאשם טען, שהגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. לטענתו, העמדת הנאשם לדין נעשתה ללא סיבה סבירה ומסתברת, וכי נפגעה זכות הנאשם להליך הוגן, בכך שההליך שקדם לקבלת ההחלטה על הגשת כתב האישום היה בלתי תקין, וגם הרשות המוסמכת לקבל את ההחלטה לא הפעילה את שיקול דעתה כראוי.

עוד נטען, שהעמדת הנאשם לדין נעשתה בטרם בירור מעמיק של נסיבות האירוע, על כן נפגעה באופן בלתי מידתי זכותו החוקתית להליך הוגן. לדברי ב"כ הנאשם, כתב האישום הוגש מטעמים זרים, וכי קיימת הפליה בהעמדת הנאשם לדין פלילי. בטיעונו התייחס הסנגור לפרסום הפרשה בכלי התקשורת, ובדרישה להעמיד את הנאשם לדין, וכן למחאה האלימה בעקבות האירוע, ללחץ הציבורי שהופעל, האיומים כלפי הנאשם ובני משפחתו, האיומים על חיי הסנגור, הלחץ על פרקליט המדינה לצורך הגשת כתב האישום, לפעילות הפוליטית והציבורית והשפעתה על מקבלי ההחלטות, וכן ללחץ שהופעל, לטענתו, על ראשת מח"ש לשם הגשת כתב האישום, העתירה לבג"ץ שהוגשה ע"י הורי המנוח לשם קבלת חומרי החקירה של מח"ש, והשפעת גורמים שונים על ההליך, כולל השפעה על עדים.

גם בקשה זו דינה להידחות, מטעמים אלה:

עיינתי היטב בכל הטענות שנטענו ע"י ב"כ הנאשם, והגעתי למסקנה שדינן להידחות – לא הוכח בפניי בכל רמה של הוכחה, שהייתה התערבות כלשהי, מצד גורם כלשהו, אצל מקבלי ההחלטות, לצורך הגשת כתב אישום נגד הנאשם.

לא הוכח בכל רמה של הוכחה, שעניין כלשהו, מכל העניינים שצוינו ע"י הסנגור, השפיעו השפעה כלשהי על הגשת כתב האישום, ולא הוכח לחלוטין בפניי, שהגשת כתב האישום וניהול ההליך הפלילי נגד הנאשם, עמדו בסתירה כלשהי, לבטח לא מהותית, לעקרונות של צדק והגינות משפטית, אלא ההפך הוא הנכון – החקירה שהתנהלה בענייניו של הנאשם הייתה הוגנת, מקצועית וראויה, וגם אם לא בוצעו פעולות מסוימות במהלך החקירה, שהיה מקום לבצען, ושעליהם הצבעתי בדיון בפרק העובדתי – עדיין לא מצאתי שמדובר בפגמים מהותיים, היורדים לשורשו של עניין, ושהיה בהם כדי לפגוע פגיעה כלשהי בהגנת הנאשם, לבטח לא פגיעה מהותית.

מסקנתי היא, שהצדק דווקא חייב הגשת כתב האישום נגד הנאשם, והבאת ענייניו לפתחו של בית המשפט, כדי שיבחן היטב את מכלול הראיות, ויגיע למסקנות הנדרשות, וההחלטה על הגשת כתב האישום הייתה החלטה מוצדקת ומקצועית.

נהלי השימוש בכלי ירייה

פקודת המשטרה בנוגע לשימוש בכלי ירייה (ת/103א)

- פקודת מטא"ר מס' 6.02.14, שכותרתה 'השימוש בכלי ירייה' (להלן: "הפקודה"), קובעת את הכללים בדבר אופן השימוש בכלי ירייה ע"י שוטרים.

- בהתאם לפקודה, קיימות שתי אפשרויות לשימוש בנשק חם במהלך פעילות משטרתית:
 - שימוש בנשק לצורך ביצוע מעצר חשוד.
 - שימוש בנשק לצורך מניעת סכנה מיידית לחיי אדם.

האירועים בתיק זה אינם מתייחסים למעצר חשוד, על כן השימוש הראשון דלעיל אינו רלבנטי, והדיון וההכרעה יהיו בנוגע לאופן השני של השימוש בנשק: מניעת סכנה מיידית לחיי אדם.

"נוהל פתיחה באש" - מספר 90.211.110.008

- **ירי במהלך מעצר**- הנוהל קובע את סדר הפעולות שעל השוטר לנקוט בהם: מתן אזהרה, ירי אזהרה באוויר וירי לעבר רגלי הנאשם, והמעבר משלב לשלב יבוצע רק אם השלב הקודם לא הביא להשגת המטרה, ועדיין מתקיימים התנאים לפתיחה באש.
- סעיף 4א' לנוהל פתיחה באש, דן בין היתר, בירי אזהרה במהלך מעצר חשוד בביצוע פשע מסוכן, וכך הוא קובע:
 - **"4. הוראות פתיחה באש**
 - **פתיחה באש במהלך מעצר חשוד בביצוע פשע מסוכן**

(1) גם משקמה הסמכות להשתמש בכלי ירייה לצורך ביצוע מעצר, ונתמלאו התנאים המפורטים בפקודת

המטא"ר 06.02.14 סעיף 2 א. – יש לשקול היטב אם ראוי לפתוח באש, בהתחשב בכל נסיבות האירוע.

(2) הוחלט להשתמש בכלי הירייה, ייעשה הדבר, במידת האפשר, לפי סדר הפעולות המפורט להלן:

שלב א' - מתן אזהרה: האזהרה תינתן בקריאה בקול רם, במידת האפשר בשפה המובנת לחשוד, בנוסח אחיד. נוסחי האזהרה בשפות עברית, אנגלית וערבית יהיו כלהלן:
עברית: "משטרה, עצור או שאני יורה".
אנגלית: " POLICE, STOP OR I'LL SHOOT".
ערבית: "שורטה. ואקף ולא בטוחק".

שלב ב' - יריית אזהרה באוויר : יריית אזהרה באוויר תבוצע כשהנשק מכוון כלפי מעלה ולירייה בודדת, ולאחר שהיורה וידא שאין בפעולת הירי משום סכנת פגיעה אפשרית לנפש או לרכוש.

ירי מכוון: יש לירות לעבר רגלי החשוד בנשק המכוון לירייה בודדת, אין לכוון ואין לירות לעבר פלג גופו העליון של החשוד.

(3) המעבר משלב לשלב יבוצע רק אם השלב הקודם לא הביא להשגת המטרה, ועדיין מתקיימים התנאים לפתיחה באש"

• המקרה שבפניי אינו מקרה של מעצר חשוד, על כן הכללים שצוטטו לעיל אינם רלבנטיים, אך הם הובאו, לצורך העמידה על נוהלי המשטרה לצורך ביצוע ירי לעבר חשוד.

• ירי לצורך הגנה עצמית - במקרה של הגנה עצמית, וכשאינו דרך אחרת למניעת הפגיעה, ניתן לוותר על כל שלבי מתן אזהרה, אליהם התייחסתי לעיל בירי במהלך מעצר, ולבצע ירי לכיוון התוקף, במגמה לפגוע בו, כך שיימנע ממנו מלהשלים את ביצוע מעשה התקיפה, וכפי שנקבע בסעיף 4 ג(2) לנוהל פתיחה באש (ת/103), תחת הכותרת "שימוש בכלי ירייה לצורך הגנה עצמית":

"ג4(2) השימוש בכלי ירייה בנסיבות אלו ייעשה בהתאם למפורט להלן:
(3) ניתן לוותר על מתן אזהרה על כל שלביה"

הנאשם שבפניי טען, שהמקרה שלו נכנס לגדר ירי לצורך הגנה עצמית, זאת משנשקפה סכנה מיידית לחייו ולחיי בני משפחתו, שהיו בקרבתו, ומשעמדה לו הסמכות לירות לגוף הסכנה, אז קל וחומר קמה לו גם

הסמכות לירות לצד המטרה, באופן שיפחית את הסכנה שבירי לגוף הסכנה.

- סעיף 10 – נספח - דן ב"נוהל פתיחה באש לעבר משליכי בקבוקי תבערה, יורי זיקוקין ומידי אבנים במצבים מסכני חיים", וכך נקבע בסעיף 3ב':

"ב. פתיחה באש לעבר מידי אבנים
(1) שוטר רשאי לפתוח באש לעבר מי שנראה
בבירור מיידה, או עומד לידות אבנים, רק בנסיבות
בהן קמה סכנה מוחשית ומיידית שהאבן תגרום
לפגיעה בחייו או בשלמות גופו של אדם.
(2) להלן יובאו דוגמאות למקרים בהם, בהתקיים
סכנה מוחשית ומיידית לפגיעה בחייו או בשלמות
גופו של אדם, ניתן יהיה לפתוח באש:
(א) יידוי אבנים לעבר כלי רכב הנוסע בנתיב
תחבורה.
(ב) יידוי אבנים תוך שימוש בקלע ד. / רוגטקה.
(ג) השלכת סלעים / אבנים גדולות מגגות /
ממקומות גבוהים לעבר אזרחים או שוטרים
בלתי ממוגנים
(3) ראה שוטר כי אדם יידה אבנים באופן המסכן
חיי אדם, אך נראה שאין בכוונתו ליידות אבנים
נוספות, כגון אם אדם מתרחק / בורח מהמקום –
אין לפתוח באש, אלא במסגרת נוהל מעצר חשוד."

- הוכח בפניי כנדרש, שהמנוח וחבריו השליכו לעבר הנאשם אבנים, שחלקם פגע בו, וזאת לאחר שהשמיעו לעברו איומים לפגוע בו. השאלה שיש להכריע בה היא, האם בפועל סיכנו המנוח וחבריו באופן מוחשי ומידי את חייו ו/או שלמות גופו של הנאשם, ואת חייהם ו/או שלמות גופם של בני משפחתו שהיו בקרבתו, זאת שעה ששוכנעתי, שברגע הירי, החזיק המנוח בידו אבן, אותה התכוון להשליך לעבר הנאשם, ואבן זו נמצאה במקום בו נורה המנוח, ונמצא עליה דנ"א שאין מקורו בדם, וששייך למנוח. עוד הוכח בפניי, ששבריר שניה לפני הירי, הושלכה לעבר הנאשם אבן ע"י מי מהמנוח או חבריו. במצב דברים זה, ניתן להקיש גם מהסעיף הנ"ל, הדן בפתיחה באש לעבר מידי אבנים, את הסמכות שניתנה לנאשם לבצע ירי לעבר המנוח, גם אם מקרהו של הנאשם אינו נופל בגדר הדוגמאות המנויות בסעיף, אך מאחר והסעיף מציין מפורשות שמדובר בדוגמאות, אזי אין מדובר ברשימה סגורה, על כן ניתן להוסיף אליה מקרים נוספים, כדוגמת מקרהו של הנאשם.

- סנ"צ רונן לוי מסר הודעה (ת/103), וכן העיד בבית המשפט, בנוגע לנוהל פתיחה בירי. בהודעתו, מסר העד כי **"על פי נוהל פתיחה באש שמסרתני, יש לבצע ירי הרתעתי בעת סכנה"** (ת/103, שורות 98-97), והסביר, שהירי לאוויר מבוצע **"כי המקום שהכי פחות יכול להיגרם בו נזק מבחינת אפשרות"** (שורות 100-99), והוסיף **"הירי באוויר יבוצע רק לאחר שהיורה ווידא שאין בפעולת הירי שום סכנה ממשית בנפש וברכוש..."** (שורות 105-103). העד נשאל כיצד השוטר היורה אמור לוודא שאין סכנה, ותשובתו **"זה שיקול דעת השוטר שהוא צריך לוודא שאין סכנה ואם יש כזו אז אפשר לוותר על השלב הזה למשל כמו במקומות סגורים או במקומות**

שהירי אזהרה יהווה סכנה, הכוונה שהירי באוויר יהווה סכנה לרכוש ולנפש כפי שמצוין בנוהל מעבר להשגת תכליותיו. קרי אני לא יכול לירות ירי אזהרה למשל כדי להזהיר אדם וזה יפגע במישהו אחר" (שורות 109-112).

סנ"צ לוי הוסיף ואמר בהודעתו (ת/103, שורה 176-181):

"קודם כל ירי אזהרה אמור להתבצע כאשר יש לך מספיק זמן ומרחב להגיב... ואם סכנת החיים היא ממשית במרחק קצר אז הנוהל מאפשר כמו בהגנה עצמית בדילוג על מתן האזהרה בכל שלביה"

• לדברי העד, אין בנוהל הוראה לירי לעבר הרצפה, וכך הסביר זאת (ת/103, שורות 187-194):

"הנוהל שנקבע מדבר על ירי באוויר בלבד, לא יורים לרצפה בשל הסכנה כי הקליע יכול לנתר או לגרום לריקושטים ובגלל מגוון סוגי הקרקע או הרצפות, אושר שהירי בנוהל יהיה לאוויר, לשוטר יש שיקול דעת בעת האירוע בהתאם לכלל הנסיבות ולסביבה האם לבצע ירי אזהרה או לא ואיך. לציין בישיבה בשולחן ובמצב רגוע קל יותר לנתח מקרים ולהיצמד לנהלים, בשעת לחץ או במגוון סיטואציות שבהם מתמודד השוטר, לכל מקרה הייחודיות שלו והמאפיינים שלו ועל כן ניתן לשוטר שיקול דעת באם לבצע את הירי באופן אחר. וירי ברצפה מגביר את הסיכוי להוצאת נתזים ונתרים וזה מגביר את הסיכון לפגיעה ביורה ומי שנמצא בסביבה, זה תלוי בסוג הרצפה אם זה קרקע סופגת או כל סוג רצפה אחרת"

• בעדותו בבית המשפט מיום 15.6.21, התייחס סנ"צ רונן לוי לנוהל פתיחה באש לעבר משליכי בקבוקי תבערה, ירי זיקוקים ומידי אבנים, ואמר שהמשטרה פועלת לפי נוהל זה (עמ' 1,472 לפרוטוקול, שורה 18), ולשאלת בית המשפט, אם ישנן הנחיות לירי לקרקע, השיב העד שאין להם תרגולת כזו, והוסיף "אני הגורם שמוסמך על התרגולות למימוש הירי" (עמ' 1,486, שורה 4).

• בית המשפט הוסיף ושאל את העד, האם ישנם רק שני כיווני ירי אפשריים, והם - לאוויר או לגוף המטרה, ואין כיוון ירי שלישי, ליד המטרה, ותשובת העד: "בדרך כלל כן. ככה אומר הנוהל" (עמ' 1,486, שורה 19). העד הוסיף ואמר, שאין תרגולת לירי באוויר, וכי שיקול הדעת של השוטר הוא בתוך הנוהל (עמ' 1,530, שורה 12), וכי אפשר לדלג שלב בעת סכנת חיים (עמ' 1,530, שורה 30).

• סנ"צ לוי נשאל ע"י ב"כ הנאשם, אם השוטרים עוברים תרגול בנוגע לירי על הקרקע, ותשובתו לכך הייתה שלילית, והוסיף "אין מצב ואין שום מקום או תיעוד או הנחיה להכשיר שוטר לירות לרצפה קשיחה" (עמ' 1,542, שורה

- סנ"צ לוי נשאל ע"י בית המשפט, אם הוא אחראי על נהרי הירי, ואלה השאלות והתשובות (עמ' 1,470, החל משורה 19):

"כב' השופט פלאח: נהלי שליפת נשק וביצוע ירי זה גם לא אתה?
העד, מר לוי: לא. זה נושא של סמכויות זה אגף מבצעים. אני בתחום אם קמה הסמכות, איך לשלוף.
כב' השופט פלאח: איך להשתמש בה.
העד, מר לוי: האם לשים רגל קדימה, והאם לפתוח פיסוק.
כב' השופט פלאח: האם לירות לאוויר או לגוף המטרה, גם זה לא אתה?
העד, מר לוי: לא. זה לא, ברגע שזה נושא של סמכויות זה התחום של ... אגף מבצעים. אנחנו בתחום של תפעול הנשק, אם יש לך מעצור מה אתה עושה, ואיך מכוונים, איך, כלומר לא סתם שולפים אקדח ויורים. כוונות, איך אני לוחץ על ההדק, גם לא מכה בו, סוחט אותו. כל מיומנות התפעול"

- מדברי סנ"צ לוי עולה, שהוא אחראי על אופן תפעול הנשק, אך איננו אחראי על תחום הסמכות לבצע את הירי, וכי הסמכות נתונה בידי אגף המבצעים. מכאן, שדברי סנ"צ לוי בנוגע לנוהל הפתיחה באש ע"י שוטרים, הם למעשה הפניה לנוהל, ובנוגע לפרשנות הנוהל – זהו תפקיד המסור לבית המשפט ולא לעד. העד הדגיש זאת, באומרו (עמ' 1,473, החל משורה 27):

"שים לב, לאורך כל, גם בעדות שלי מלכתחילה אני מתאר לו גם את תפקידי וגם מפנה אותו לנוהל בצורה הכי ברורה כי אני לא יכול לפרש את הנוהל. אנחנו עובדים על פי הנוהל ככתבו וכלשונו. המדריכים שהם מדריכים בהנחיה שלי לא מתעסקים בנושא של סמכויות כלל וכלל. כל אימת שיש תרגול כזה או אחר שאמורה להיות, תרגול של תרחישים וסימולציות, חייב להיות נוכח מדריך אג"מ שהוא מומחה, הוא מתמחה בסמכויות. המדריכים שלי שאני מנחה אותם, וזה מה שאני עוסק, זה במיומנויות עצמן. ולכן, כל שאלה תשים לב הופנתה בצורה מאוד ברורה לנוהל, לאותו סעיף. אפילו לא פירשתי לו את זה, אלא לפי מה שכתוב הנוהל כי ככה כתוב בנוהל"

- ובהמשך לדבריו, העד השיב לשאלות בית המשפט (עמ' 1,480, החל משורה 15):

"כב' השופט פלאח: אבל מתי קמה לשוטר סמכות להשתמש בסמכות שלו, זה לא אתה.
העד, מר לוי: לא.
כב' השופט פלאח: אז את מי אני צריך לזמן כדי שיסביר לי את זה?
זה?

העד, מר לוי: נציג מאגף מבצעים. אפשר לפנות למשטרת ישראל, כי אגף המבצעים הוא הגורם שמתעכב ואחרי על הנוהל."

לא הובא בפניי כל עד מאגף מבצעים, בכדי להסביר איך הם מכשירים את השוטרים להשתמש בסמכויות הנתונות להם בסוגיית הפתיחה באש, והאם קיימות הנחיות בנוגע לסמכויות הנתונות לשוטרים במקרה של סכנת חיים, מעבר לירי לגוף הסכנה. סנ"צ לוי נשאל מפורשות ע"י בית המשפט, האם במצב בו לשוטר קמה סמכות לירות לגוף הסכנה, והוא בכל זאת יעדיף לסכן פחות את האדם המסכן אותו, האם קמה לו הסמכות לירות למקום אחר ולא לגופו, כגון לצידו, וכך נשאל וענה העד בעניין זה (עמ' 1,487 החל משורה 5):

**"כב' הש' פלאח: ואם השוטר יש לו סמכות לירות לגוף אותו גורם שמסכן אותו או את האחרים. יש לו סמכות כזאת, בהנחה שיש סמכות, אבל השוטר אומר אני בכל זאת לא רוצה לירות לו בגוף. אני רוצה לירות לידו. האם יש סמכות כזאת, ששוטר יירה ירי שהוא פחות מסכן את חיי אותו אדם שמסכן אותו?
העד, מר לוי: אדוני אני לא,
כב' הש' פלאח: ולא לאוויר,
העד, מר לוי: אני לא יודע לגבני,
כב' הש' פלאח: אלא לידו?
העד, מר לוי: אני לא יודע לגבי הסמכות. אני לא רוצה לפרש את נוהל. אני יכול לומר שאין לנו תרגולת.
כב' הש' פלאח: אין תרגולת כזאת.
העד, מר לוי: אנחנו, אין לנו תרגולת שאנחנו אומרים אוקיי, יש לך X מדרגים אם אני באימוני הירי. לא, אנחנו לא נכנסים לנושא בכלל. באימוני הירי לא מלמדים, לא נוגעים בכלל בסמכויות.
כב' הש' פלאח: כלומר, אימוני ירי אוויר או לגוף המטרה? אין משהו אחר?
העד, מר לוי: אנחנו גם לא, באימוני הירי שלנו לא עוסקים בזה גם אדוני. לא עוסקים.
כב' הש' פלאח: אתה יורה למטרה וזהו?
העד, מר לוי: כי אנחנו באים לאמן את השוטר איך לתפעל את הנשק בצורה נכונה ואיך לפגוע במטרה. זה אימון הירי".**

ב"כ הנאשם טען, ובצדק, שהיה על המאשימה להעיד את הגורם המוסמך בנוגע לנהלי הירי, ואני מקבל טיעון זה – סנ"צ לוי אחראי, כאמור, על התרגול הפיזי של פעולת הפעלת הנשק וביצוע הירי, אך אינו אחראי על הסברת הנהלים והסמכויות לשוטרים.

יחד עם זאת, אין מדובר במחדל שיש בו כדי להשפיע על ההכרעה בתיק, מאחר והנוהל הוגש לבית המשפט, וזה מתפקידו של בית המשפט לתת פרשנות לנוהל.

סנ"צ לוי נשאל עוד, בנוגע לנוהל פריקת נשק, ותשובתו הייתה, שקיימים

תרחישים רבים, וכי ההחלטה אודות מועד ואופן ביצוע הפריקה תלויה בנסיבות ונתונה לשיקול דעת השוטר (עמ' 1,519, שורות 22-32). העד הוסיף ואישר, כי בזמן ביצוע הירי, המבט של היורה צריך להיות לכיוון הירי, גם כאשר מבוצע ירי לאוויר (החל מעמ' 1,521, שורה 25).

- הנאשם הסביר את הירי לצידו של המנוח, בין היתר בכך, שהמבט שלו צריך להיות לכיוון הירי, והוא רצה להמשיך ולראות, ולו בצד. ית העין שלו, את מקור הסכנה, שזה המנוח, על כן לא יכול היה להפנות את הירי למרחק גדול יותר מהמנוח, כי אז היה מאבד קשר עין עימו, במיוחד לאחר שהוכח בפניי כנדרש, שאבן הושלכה לעבר הנאשם שבריר שניה לפני שביצע את הירי, וכן הוכח שהמנוח החזיק בידו אבן ברגע הירי.

- המסקנה העולה מעדותו של סנ"צ רונן לוי היא, שהעד אחראי על תרגולי הירי, אך אינו אחראי על הנהלים והסמכויות. עוד עולה מדבריו, שהשוטרים לא עוברים תרגול של ירי לאוויר, והעד לא ידע לתת מענה, אם מקום שקמה לשוטר הסמכות לירות לגוף המטרה המסכנת אותו, האם הוא רשאי לבצע ירי פחות מסכן, כגון לצד אותה מטרה. עוד עולה מניתוח נהלי הפתיחה בירי, שאין נוהל ברור בנוגע לחלופות אפשריות בעת קיומה של סכנת חיים, מלבד ירי לגוף הסכנה.

- מדובר בלאקונה בנהלים – מקום בו שוטר נמצא בסכנה מוחשית ומיידית לגופו או לחייו, שלו או של זולתו, עומדת לשוטר הסמכות לבצע ירי לגוף האדם המסכן אותו, ולוותר על כל שלבי האזהרה הקודמים לירי. לצד סמכות זו, חובה על השוטר לצמצם ככל שניתן את הסכנה הנובעת מסמכותו לירות לגוף הגורם המסכן אותו, על כן - מקום שקמה לשוטר סמכות לירות לגוף האדם המסכן אותו, קל וחומר קמה לאותו שוטר הסמכות לירות לצידו של האדם המסכן אותו, הגם שבכך נוטל הוא סיכון להתרחשות תוצאה קטלנית, בין אם מדובר בנטילת סיכון במודע ובין שלא במודע. אך אדם מן הישוב יכול וצריך היה להיות מודע לכך – מאחר ואמנם קיימת אפשרות, שירי לצד הסכנה יגרום לפגיעת נתז באדם שסיכון את השוטר, אך ממילא יש לשוטר סמכות לירות לגוף אותו אדם, והסיכון לפגיעה בחיי האדם שסיכון את השוטר, בעת ירי לגופו, הוא סיכון גדול בהרבה, מהסיכון לפגיעה בחיי אותו אדם שעה שמבוצע ירי לצידו.

- הנני ממליץ בזאת למשטרת ישראל, לפעול לתיקון נוהל הפתיחה באש בעת קיומה של סכנה מוחשית ומיידית לחיי אדם ו/או לגופו, בכך שתתווסף לסמכות הירי לגוף הסכנה, גם הסמכות לירות לצידו, וזאת במטרה למזער את הנזק הצפוי להיגרם לגורם המסכן, ותוך וידוא כי ירי מעין זה אינו מסכן אחרים בלתי מעורבים. תיקון הנוהל יהא לאחר התייעצות עם מומחים מקצועיים ומשפטיים, וקביעת נהלים וקרטיונים לביצוע ירי לצד הסכנה, כולל התייחסות למרחק המקסימלי מגוף הסכנה והמאפשר לשוטר לבצע ירי לצידו, כיוון הירי, מספר הכדורים שניתן לירות, מה ייחשב לנטרול הסכנה שנשקפה מהאדם שסיכון את השוטר, או את האחרים, וכיצד על השוטר להמשיך ולהתנהל לאחר ביצוע הירי, כולל נוהל פריקת הנשק והמשך טיפול במי שהיווה סכנה עד לירי.

סעיף 304 לחוק העונשין: "גרימת מוות ברשלנות"

- הסנגור טען לקיומם של סייגים לאחריות פלילית בעניינו של הנאשם, וכדי לקיים דיון בתחולתם של סייגים אלה, יש לדון תחילה בשאלה, אם יסודות העבירה של גרימת מוות ברשלנות מתקיימים, זאת על אף בקשתו של הסנגור, לדון תחילה בתחולת ההגנה העצמית.

- העבירה שעניינה גרימת מוות ברשלנות קבועה בסעיף 304 לחוק העונשין, וזו לשונה:

"הגורם ברשלנות למותו של אדם, דינו - מאסר שלוש שנים"

סעיף 21 לחוק העונשין מגדיר מהי רשלנות, בקובעו:

"21(א) רשלנות – אי מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות או לאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, כשאדם מן היישוב יכול היה, בנסיבות הענין, להיות מודע לאותו פרט, ובלבד –

(1) שלענין הפרטים הנותרים היתה

לפחות רשלנות כאמור;

(2) שבעבירה שעם פרטיה נמנית תוצאה

שנגרמה על ידי המעשה או סכנה העלולה

להיגרם בשלו – העושה נטל סיכון בלתי סביר

להתרחשות התוצאה או לגרימת הסכנה

כאמור.

(ב) רשלנות יכול שתיקבע כיסוד נפשי מספיק רק

לעבירה שאיננה מסוג פשע"

- השופט לוין עמד על תכלית עבירת גרימת המוות ברשלנות, בקובעו

בתיק ע"פ 119/93 לורנס נ' מדינת ישראל, פ"ד מח (4) 1:

"סעיף 304 לחוק העונשין בא להציב סטנדרט מחמיר

בכל האמור לקיפוח חיי אדם. היינו, מגמת החקיקה

ותכליתה היו והינן לבוא, להזהיר ולהתריע מפני

אדישות, חוסר אכפתיות וזלזול בחיי אדם. המחוקק

הוא שקבע שלמרות שבעבירה זו נעדר היסוד הנפשי

(המנס - ריאה), הרי זו עדיין עבירה פלילית, וזאת

כאמור מפאת החשיבות שמייחס המחוקק לערך קדושת

החיים. בפרשנות הסעיף ויישום מדיניות תחיקתית

מילאו בתי המשפט את הסעיף תוכן ולעיתים אף הציבו

סטנדרטים מחמירים של התנהגות למען קידום מטרה

זו של שמירת החיים."

- המטרה שבקביעת עבירת גרם מוות ברשלנות היא, להרתיע את האדישים,

המזלזלים וחסרי האכפתיות לחיי אדם, שבמעשיהם עלולים הם להביא

למות אדם, וכן לעודד את האנשים לנקוט באמצעי הזהירות הנדרשים, לשם

מניעת הפגיעה בחיי אדם, וכן כדי להרתיע מפני נטילת סיכונים בלתי סבירים.

• פרופ' מ' קרמניצר התייחס גם הוא לעבירת הגרם מוות ברשלנות, בכותבו (מ. קרמניצר, "על הרשלנות בפלילים יסוד נפשי, יסוד עובדתי או שניהם גם יחד", משפטים תשנ"ד/ה - 1994/5, עמ' 71, 83):

"האופי האנטי חברתי צריך להיות מעוגן כבר בהתנהגות על נסיבותיה והפוטנציאל שבה הוא צריך להיות שריר וקיים עוד לפני התרחשותה של התוצאה. גישה כזו ממזערת את חשיבותן של התוצאות התלויות במקריות לעניין האחריות בפלילים, אף כי אין היא שוללת אותה לחלוטין. היסוד של הפרת חובת הזהירות נועד לבטא את אופיה האנטי חברתי של ההתנהגות מבחינה אובייקטיבית, עוד בטרם התחוללה התוצאה, וכתנאי מוקדם לבחינת היסוד הנפשי"

• הרשלנות מהווה למעשה חריג לדרישה הרגילה המבססת אחריות פלילית, שהיא מודעות להתקיימות היסוד העובדתי. הרשלנות הפלילית היא העדר מודעות בפועל, והיא מתייחסת לאותם מקרים בהם האינטרס המוגן חשוב עד כדי הצדקת סטייה מדרישת המחשבה הפלילית.

• מחשבה פלילית דורשת מודעות בפועל לרכיבי היסוד העובדתי של העבירה, ואילו רשלנות פלילית דורשת מודעות בכוח לאותם רכיבים, כלומר – היכולת להיות מודעים לרכיבי היסוד העובדתי של העבירה.

• עוד לפני שישה עשורים קבע בית המשפט העליון, בתיק ע"פ 196/64 היועץ המשפטי לממשלה נ' בש, פ"ד י"ח(4) 568, 572 (1964):

"חוק הוא בישראל שחובת הזהירות אשר חייב אדם למלא בטרם יוכל להשתחרר מאחריות פלילית למות אדם אחר כתוצאה ממעשהו או ממחדלו, נמדדת לא לפי מידותיו של הנאשם העומד לפני בית-המשפט, כי אם לפי מידותיו של 'האדם הסביר', כלומר לפי קנה מידה אובייקטיבי; ובבוא בית המשפט לקבוע קנה מידה זה, עשוי הוא להקפיד ולהחמיר כדי שלא יקופחו חיי אדם".

• כשלושה עשורים לאחר פרשת בש, ועוד לפני תיקון 39 לחוק העונשין, שם הוחלף המונח "אדם סביר" במונח "אדם מן היישוב", קבע בית המשפט העליון, בתיק ע"פ 3934/90, 385/89 אבנת נ' מדינת ישראל, פ"ד מ"ו(1) 1, 7 (1991):

"מכאן, שאין עלינו לבחון אם אדם רגיל מן היישוב היה צופה את נזקם של הכלבים, וודאי שלא על פי זווית ראייתם ואפילו ניסיונם האישי של ציבור בעלי הכלבים, אלא עלינו לבחון אם האדם הסביר היה צופה נזק זה. אין חשיבות לשאלה, אם סובייקטיבית צפה בעליו של הכלב את נזקו, אלא אחריותו של בעל הכלב תיקבע על פי צפיות 'האדם הסביר', כלומר: האם, על פי

הקריטריונים שקבע בית המשפט, היה עליו לצפות את הנזק? מיהו ה'אדם הסביר' לעניין זה ומהי ציפייתו? שאלות אלה ייבחנו על פי מדיניות משפטית, שתיקבע בהתחשב בגורמים, באינטרסים ובשיקולים הרבים והנוגדים הקיימים בסוגיה".

- בעקבות תיקון 39 לחוק העונשין, שנכנס לתוקף בשנת 1995, דנו שופטי בית המשפט העליון בשאלה, אם "האדם מן היישוב" הוא אותו "אדם סביר" שהיה לפני התיקון, והדעה הרווחת היא, שמדובר באותו אדם, וכפי שנקבע בתיק ע"פ 7832/00 **יעקובוב נ' מדינת ישראל**, פ"ס נ"ו (2) 534, 544 (2002), שההבדל בין שני המונחים "הוא סמנטי בלבד". השופטת דורנר הוסיפה וקבעה, בפרשת יעקובוב הנ"ל (שם, עמ' 547):

"הצפייה הסבירה, שהיא בסיס לקביעת סטנדרט ההתנהגות, אינה מנותקת מיכולת הצפייה של העושה. הנחה משפטית היא כי לעושה יכולת של אדם מן היישוב, ובגדרה יכול הוא לחזות את הסיכון לחיי אדם שגורמת התנהגותו ולהיות מודע לצורך להימנע מן ההתנהגות או לנקוט צעדים סבירים למניעת התממשות הסיכון".

השופט חשין, בדחותו את בקשת יעקובוב לקיום דיון נוסף (דנ"פ 983/02 **יעקובוב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ"ו (4) 385, 393 (2002)) קבע: **"אותו אדם סביר אינו אלא בית-המשפט, הוא עצמו".**

- כאשר מדובר בתוצאה קטלנית, החוק דורש כי על ההתנהגות שגרמה לתוצאה ליצור סיכון בלתי סביר להתרחשותה. חיי אדם גדושים בסיכונים סבירים, כגון בחצותו את הכביש, בנהיגתו ברכבו, בנטילת תרופות, בניתוח חולה ע"י רופא, ובפעולות יומיות רבות. ללא נטילת סיכונים, חיי היומיום היו מושבתים, והשאלה החשובה היא, מהו קו הגבול המפריד בין נטילת סיכון סביר, לבין נטילת סיכון בלתי סביר, והתשובה לכך היא, שמדובר בשאלה אובייקטיבית של סבירות, במסגרתה בוחנים את הסבירות לתוצאה שנגרמה, לפני שהאירוע התרחש, בהתאם לנתונים אותם יכל הנאשם לדעת עוד לפני שביצע את הירי.

- **עבירת גרם מוות ברשלנות מורכבת מהיסודות המצטברים הבאים:**

- **חוסר מודעות לפחות לאחד מרכיבי היסוד העובדתי של העבירה:** טיב ההתנהגות, קיום הנסיבות, אפשרות גרימת התוצאה.

- **אדם מן היישוב במקום הנאשם יכול היה, בנסיבות העניין, להיות מודע לאותו פרט שהנאשם לא היה מודע לו.** המונח בו השתמש המחוקק הוא

"אדם מן היישוב", ובכך הוא ביקש לקבוע סטנדרט התנהגותי, אליו ישווה את ההתנהגות של הנאשמים בכל התיקים. פרשנות האדם מן היישוב היא פרשנות אובייקטיבית, של האדם הרצוי, לעומת האדם המצוי שהוא הנאשם, ומטרת בחינה זו היא קביעת מעין מכשיר חינוכי, שבאמצעותו קובע בית המשפט את הנורמות הראויות. בחינת התנהגות הנאשם תהא במבט לעבר אותו אדם מן היישוב, תוך בדיקה אם אדם זה היה יכול וצריך להיות מודע לאותו פרט במרכיבי העבירה, שהנאשם לא היה מודע לו. האדם מן היישוב הוא למעשה בית המשפט, שאינו מסתפק באמות המידה המצויות בחברה, אלא בוחן את אמות המידה הרצויות והראויות אצל בני האנוש, והמשקפים את הערכים והתפיסות של החברה.

דעתי היא, שיש לצאת מנקודת הנחה, לפיה גם הנאשם נמנה על הקבוצה הקרויה "האדם מן היישוב", אלא שעל אף זאת הוא לא היה מודע לפחות לאחד מהיסודות העובדתיים של העבירה, שעה שהיה עליו להיות מודע להם, כשם שיתר חברי קבוצתו, היא קבוצת "האדם מן היישוב", היו צריכים ויכולים להיות מודעים לה. מכאן, שאין מדובר בבחינה של דמות דמיונית ועילאית, במקומו של הנאשם, אלא מדובר בבחינת ההתנהגות שהיתה מצופה מהנאשם עצמו כי יתנהג על פיה, שעה שחבר אחר באותה קבוצה, אליה משתייך הנאשם, והקרויה "אדם מן היישוב", היה מתנהג כך. מכאן, שמדובר בבחינה אובייקטיבית וסובייקטיבית משולבת.

• **נטילת סיכון בלתי סביר להתרחשות התוצאה או לגרימת הסכנה - החוק מוסיף וקובע, שלעניין הפרטים הנותרים הייתה לפחות רשלנות מצידו של הנאשם, וכי לאור התוצאה הקטלנית שנגרמה – הנאשם נטל סיכון בלתי סביר להתרחשותה.**

• השאלה שיש להכריע בה היא, האם הנאשם סטה מרמת הזהירות הראויה, והאם הוא נקט באמצעי זהירות סבירים לצורך עמידה בחובת הזהירות החלה עליו. אין מדובר בסטייה מרמת ההתנהגות שהנאשם עצמו היה מסוגל לה, אלא בסטייה מרמת ההתנהגות הראויה ושהחברה מצפה ממנו שינהג על-פיה. אין צורך בנקיטה בכל אמצעי הזהירות האפשריים לשם הסרת הסיכון, אלא באמצעי זהירות סבירים להסרתו, ושהיה עליו לצפותם בנסיבות העניין. המבחן לבחינת אמצעי הזהירות הראויים הוא מבחן אובייקטיבי, של האדם מן היישוב, המיוצג למעשה ע"י בית המשפט. בית המשפט יבחן את ההתנהלות בראייה לאחור, בבחינת "חכמה בשעת מעשה", ולא "חכמה לאחר מעשה", וכלשון בית המשפט העליון, בתיק ע"פ 116/89 נתן אנדל נ' מדינת ישראל, מה(5) 276 (1991):

"... לא חוכמה שלאחר מעשה תכריע. יש לבחון, מה היו תפקידיו...כרופא: החובות שהיו מוטלות עליו הן מכוח תפקידו במערכת הרפואית של בית החולים בזמן

הרלוואנטי, והן מכוח חובותיו כרופא כלפי חולה, כל זאת על רקע מה שהיה ידוע לו, או צריך היה להיות ידוע לו, במסגרת חובותיו כאמור"

● תיק זה אינו דן במהלך חיים רגיל בו נגרם מות אדם, אלא בגרימת מוות ע"י שוטר, שהוא איש מקצוע, על כן יש לבחון את חובת הזהירות ואת מידת הסטייה ממנה, בהקשר של איש מקצוע, כלפי מי שהיה נתון לאחריותו ולפיקוחו. מכאן, אמת המידה בה יש לבחון אינה אדם רגיל מן היישוב, אלא איש מקצוע מן היישוב, שהוא שוטר מן היישוב. החברה מצפה, ששוטר העוסק במלאכת השיטור יגלה רמת בקיאות גבוהה, הנובעת מניסיונו ואשר תמנע ממנו מלהתרשל.

● פרופ' יורם שחר התייחס לעניין זה, במאמרו "האדם הסביר והמשפט הפלילי, הפרקליט, לט (1989) 78, 88:

"דברים דומים יש לומר על נכונותו של הדין למד. את אחריותו של בעל מקצוע על פי אמות המידה של מקצועו, הן בפלילים והן בנזיקין, וזאת לא רק על פי ההבחנה בין בעל המקצוע לבין שאר הבריות, אלא גם על פי סיווג מפורט יותר של המקצוע להתמחויותיו ולתפקידיו ... רשלנותו של אדם ראוי שתימדד על פי הנורמה התואמת את יכולתו האמיתית."

● האם הנאשם הפר את חובת הזהירות המוטלת עליו, כשוטר? כדי לענות על שאלה זו, יש לדון בשני ההיבטים של חובת הזהירות:

● **היבט עקרוני/מושגי** - דן בחובת הזהירות במישור המושגי, והוא בודק האם הסדר הכללי אליו משתייכים המזיק, הניזוק, הפעולה והנזק עשויים להקים חובת זהירות. התשובה לכך היא חיובית - אין ספק, ששוטר חב חובת זהירות כלפי אזרח - גם שעה שהשוטר ממלא תפקידו כדין, כלפי מי שנחשד על ידו בביצוע עבירה פלילית.

● **היבט ספציפי/קונקרטי** - דן בחובת הזהירות במישור הקונקרטי, והוא בודק האם בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, חב הנאשם חובת זהירות כלפי המנוח, כלומר, האם בין המזיק הקונקרטי לניזוק הקונקרטי, אשר ביניהם קיימת חובת זהירות מושגית, קיימת חובת זהירות לעניין הפעילות שהתרחשה בפועל, ולעניין הנזק שנגרם בפועל, והכל בהתחשב בנסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ומקרה. בית המשפט העליון התייחס לחובת הזהירות הקונקרטית, בפסיקתו הרבה, וכך נקבע לפני כשלושה עשורים, בתיק ע"פ 119/93, ג'ייסון לורנס נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 30.06.94):

"חובת הזהירות הקונקרטית אינה קיימת למניעתו של כל סיכון וסיכון. הדין מבחין בין סיכון סביר לבין סיכון בלתי סביר. רק בגין סיכון בלתי סביר מוטלת חובת זהירות קונקרטית. ומהו סיכון בלתי סביר? הסיכון הבלתי סביר, שבגינו מוטלת חובת זהירות קונקרטית,

הוא אותו סיכון, אשר החברה רואה אותו במידת חומרה יתרה, באופן שהיא דורשת כי יינקטו אמצעי זהירות סבירים כדי למונעו"

ולעניין חובת הזהירות בעבירת גרימת מוות ברשלנות, נקבע באותה פרשה (שם, עמ' 27):

"רמת הזהירות הנדרשת בסעיף 304 לחוק העונשין נקבעת לפי קנה המידה של "אדם סביר ונבון". למעשה אותו אדם מעולם לא נולד, אלא הוא גולם שהוקם על-ידי בית המשפט כדי למד. בו התנהגות הנדרשת מן הבריות. אף אם קנה מידה זה אובייקטיבי הוא, אין לומר שרמת ההתנהגות הנדרשת קבועה ועומדת היא, ושגורמים אחרים - אינדיווידואליים - אינם משתרבבים בו. למעשה נקבע הדבר בסעיף 35 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] גופו, שבו מדובר ב"מעשה שאדם... לא היה עושה באותן נסיבות". הנסיבות הן רב-גוניות והן משתנות מעניין לעניין"

• לשם בחינת קיומה של חובת הזהירות הקונקרטית, יש לבחון, בין היתר, את הנהלים הרלבנטיים בנוגע לשימוש בכלי ירייה ע"י שוטר, ושעליהם עמדתי לעיל. סעיף 4(א)(3)(ב) לפקודת המשטרה [נוסח חדש]. התשל"א-1971, הקובע:

"מצא שוטר כי קיים חשש ממשי לפגיעה חמורה בביטחון הנפש או הרכוש, רשאי הוא לצורך הצלת הנפש או הרכוש – לעשות כל פעולה הדרושה באופן חיוני, ולהשתמש בכוח סביר כלפי אדם או רכוש לצורך ביצוע פעולה כאמור"

סעיף 4 לפקודת מטא"ר 06.02.14, לעניין השימוש בכלי ירייה, קובע:

"4 (א) השימוש בכלי ירייה – מותר, כאשר יש חשש ממשי לפגיעה בחיים או בשלמות הגוף של השוטר או של אחרים, ואין כל דרך אחרת למנוע אותה פגיעה.
(ב) השימוש בכלי ירייה, לפי סעיף זה, ייעשה במידה שלא תעלה על מה שסביר לעשות למניעת אותה פגיעה, וכך שהנזק, העלול להיגרם, יהיה שקול כנגד הנזק, שאותו מבקשים למנוע"

סעיף 4ג. לנוהל פתיחה באש מס' 90.211.110.008 – שימוש בכלי ירייה לצורך הגנה עצמית, קובע:

"4ג(1) משקמה הסמכות להשתמש בכלי ירייה, כדי להדוף תקיפה בנשק חם או קר, שהעמידה בסכנת פגיעה ממשית ומיידית את חייו או את שלמות גופו של שוטר או ש אחרים, ואין דרך אחרת למנוע את הפגיעה – ניתן לפתוח באש."

(2) השימוש בכלי ירייה בנסיבות אלו יעשה

בהתאם למפורט להלן:

(1) ניתן לוותר על מתן אזהרה על כל

שלביה.

(2) הירי יהיה לכיוון התוקף, במגמה לפגוע

בו, כך שיימנע ממנו להשלים את ביצוע

מעשה התקיפה.

(3) יש להפסיק את הירי מיד כשפסק הצורך

בכך"

סעיף 1.ב3 לנספח א' לנוהל פתיחה באש – פתיחה באש לעבר מידיי אבנים, קובע:

"שוטר רשאי לפתוח באש לעבר מי שנראה בבירור

מיידה אבנים, רק בנסיבות בהן קמה סכנה מוחשית

ומיידית שהאבן תגרום לפגיעה בחייו או בשלמות גופו

של אדם"

- לשון הפקודות והנהלים מלמדת, שהבסיס החוקי למתן אפשרות ירי לעבר אדם, נעוץ בסייג ההגנה העצמית הקבוע בסעיף 34' לחוק העונשין, וכן מסעיף 4 לפקודת מטא"ר 06.02.14 שצוטט לעיל, ומכאן - יש לשלב את הדיון בתחולת הסייג של הגנה עצמית, עם הדיון ביסודותיה של עבירת גרם המוות ברשלנות, בעניינו של הנאשם.
- ב"כ הנאשם טען, שאופן ביצוע הירי ע"י הנאשם נועד להרתיע את המנוח וחבריו, תוך מזעור הנזק האפשרי, ובכך להדוף באופן מידי את תקיפתו, שנשקפה ממנה סכנה לפגיעה מוחשית בחייו, בחירותו, ובגופו, שלו ושל בני משפחתו. עוד נטען, שהנאשם פעל בהתאם לחובתו, עת עשה שימוש בירי כמוצא אחרון, במידת הזהירות הראויה, ובאופן בו התקיים יחס הגיוני בין מידת הסכנה אותה ביקש למנוע לבין מידת הסכנה שעלתה מהשימוש בנשק.
- ב"כ הנאשם טען עוד, שהירי שבוצע ע"י הנאשם לכיוון הקרקע הוא ירי נכון בנסיבות העניין, ואלה טעמיו לכך:
- בנסיבות העניין לא חלה על הנאשם חובה לירות ירי אזהרה, וכי החובה לירות ירי אזהרה באוויר קיימת רק במסגרת הוראות פתיחה באש במהלך מעצר חשוד בביצוע פשע מסוכן, כמפורט בסעיף 4 להוראות פתיחה באש.
- סעיף 4א(2)(ב) קובע, כי יריית אזהרה באוויר תבוצע כשהנשק מכוון כלפי מעלה ולאחר שהיורה וידא שאין בפעולת הירי משום סכנת פגיעה אפשרית לנפש או לרכוש.
- ירי באוויר בנסיבות האירוע היה עלול להסתיים בסבירות גבוהה בפגיעות נוספות בנאשם באמצעות אבנים, ונטרולו באופן שהיה מאפשר למנוח וחבריו להמשיך לתקוף את הנאשם בלא הפרעה, תוך נטילת אקדחו ועשיית

שימוש בו כנגד הנאשם ו/או מי מבני משפחתו.

- ירי באוויר בנסיבות האירוע היה עלול להסתיים בפגיעה באדם בלתי מעורב, שכן מדובר בסביבה אורבנית, והוסיף שירי באוויר בסביבה אורבנית גרם לא פעם לפגיעה קטלנית בחפים מפשע.

- ב"כ הנאשם הוסיף וטען, שהפקודה והנהלים המחייבים, בכל הנוגע לפתיחה באש, מותירים שיקול דעת נרחב לשוטר בדבר אופן ביצוע הירי במצב בו נשקפת סכנה מיידית לחיים או לשלמות הגוף, שלו או של אחרים.

- ב"כ הנאשם סיכם את טענותיו בעניין זה, בכותבו, שבנסיבות העניין לא התקיים הקשר הסיבתי משפטי, היינו – מבחן הצפיות הסבירה – שכן הנאשם לא היה יכול וצריך לצפות את עצם התרחשות התוצאה הקטלנית, ולא את הדרך שבה התרחשה. מכאן, כך נטען, הנאשם לא הפר את חובת הזהירות אשר הייתה מוטלת עליו בנסיבות העניין, על כן לא התקיימו התנאים לקיומו של היסוד העובדתי בעבירת גרימת מוות בהתרשלות, ומעשה הירי שבוצע לא היווה 'התנהגות אסורה', והנאשם אף נקט אמצעי זהירות מעל לנדרש.

- ב"כ המאשימה טען מצידו, כי מצד אחד מתקיימים במקרהו של הנאשם כל יסודות העבירה המיוחסת לו, ובנוסף טען, שהנאשם לא עמד בתנאים לקיום הסייגים שנטענו על ידו. עוד נטען, כי "שקרים מהותיים" של נאשם, כפי שאלה התגלו, לדבריו, הן בחקירתו במח"ש והן בעדותו בבית המשפט, עשויים לחזק את גרסת התביעה "מבחינה איכותית", והפנה בעניין זה לארבעת הכללים שנקבעו בתיק ע"פ 161/72 סרסור ואח' נ' **מדינת ישראל**, פ"ד כח(2), 203, 220:

(א) שקר מהותי ולא בעניין פעוט ערך.

(ב) שקר שהוכח בראיות עצמאיות.

(ג) שקר ברור וחד משמעי.

(ד) שקר המכוון להכשיל חקירה ולהטעות את בית המשפט.

- ב"כ המאשימה התייחס לתנאי החמישי, שנקבע מאוחר יותר בתיק ע"פ 611/80, **מטוסיאן נ' מדינת ישראל**, פ"ד לה(4) 109 :

- **השקר קשור לעבירה עליה נסב המשפט ואינו נובע מעילה אחרת שאינה רלוונטית לצורך בחינת האשמה.**

- ב"כ המאשימה הוסיף וטען, שהנאשם שיקר, בין היתר, בעניין פער הזמנים בין זריקת האבנים לירי. לדבריו, השיחה הראשונה של הנאשם למוקד 100 התקיימה בשעה 20:04:16. כ-55 שניות בערך, לאחר תחילת השיחה, הנאשם נשמע אומר 'תוריד את האבן, תוריד את האבן'. בשעה 20:05:58 התקשר הנאשם שוב למוקד 100 ודיווח על הירי שביצע. מכאן, כל האירוע מתחילת

זריקת האבנים ועד הירי, ארך, לכל היותר, דקה.

- ב"כ המאשימה התייחס לתיאור שנמסר ע"י רעיית הנאשם, לפיו אמרה שהנערים זרקו אבנים, וכשהם לא הפסיקו שלף הנאשם את הנשק וירה כלפי מטה. בהמשך עדותה אמרה, שאחרי שהנאשם שלף את האקדח, הנערים לא נראו מפוחדים, לא זרקו אבנים אבל עדיין עמדו לכיוון של המנוח והיא לא שמה לב אם היו להם אבנים בידיים.

- עוד נטען ע"י ב"כ המאשימה, שרעיית הנאשם הוסיפה, שבעלה כיוון את הנשק תוך שהוא מסיטו בתנועת חצי מעגל, ואז הפסיק תזוזה וירה. מכאן ביקש ב"כ המאשימה להסיק, שהייתה הפסקה בזריקת האבנים עובר לירי. לעומתה, כך נטען - הנאשם תיאר זריקת אבנים שלאחריה הוא יצא מהחניון, תוך שהוא עדיין סופג אבנים, ואז הוא שלף את האקדח, דרך אותו, צעק 'תתרחק, תתרחק', וכאשר המנוח התקרב אליו עם אבן - הוא ירה. כלומר, גם מעדות הנאשם עצמו עולה, לדברי ב"כ המאשימה, שמרגע הדריכה ועד רגע הירי לא נזרקו לעברו יותר אבנים.

- **אין בידי לקבל טיעון זה של ב"כ המאשימה, לעניין שקרי הנאשם:** פערי הזמנים בין השיחות למוקד 100, עליהם הצביע ב"כ המאשימה, מראה את הלחץ בו היה נתון הנאשם, כתוצאה מהאיומים שהפנו אליו הנערים, וכן כתוצאה מזריקת האבנים לעברו ופגיעתם בו. דווקא פער קצר זה מעיד על הסכנה המוחשית והמיידית בה היה נתון הנאשם. בנוסף - רעיית הנאשם תיארה את שראתה, אך בפניי הוכח אחרת - ליד המנוח נמצאה אבן, עם דנ"א השייך לו, ושמקורו אינו בדם, על כן הגעתי למסקנה, כפי שפירטתי בהכרעת דין זו, שהמנוח החזיק אבן, לאחר שזרק קודם לכן לפחות עוד אבן אחת לעבר הנאשם, ושליפת האקדח ודריכתו, כמו גם בקשת הנאשם כי יתרחק, לא מנעו מהמנוח מלהמשיך ולהחזיק באבן, במרחק של מטרים בודדים מהנאשם. בנוסף, עלה מדברי העד בארי יואל, שהוא עד אובייקטיבי ובלתי מעורב, שהוא ראה אבן עפה, ובאותו הרגע שמע את הירי. מכאן - שוכנעתי כנדרש, שברגע הירי התרחשו שני אירועים: האחד - השלכת אבן נוספת לעבר הנאשם, והאחר - המנוח המשיך לעמוד בקרבת הנאשם, מרחק הנע בין 3-5 מטרים, כשבידו אבן, וסירב להתרחק מהנאשם גם לאחר שהאחרון שלף את אקדחו, דרך אותו וצעק לעבר המנוח וחבריו להתרחק ממנו.

- **מסקנה -** אני דוחה את הטיעון, לפיו הנאשם שיקר שקרים מהותיים: בפרק הקודם, בו דנתי בגרסאות הנאשם במח"ש ובבית המשפט, הגעתי למסקנה, שהנאשם העיד באופן עקבי ורציף, ודבריו נתמכו בראיות שנמצאו על ידי מהימנות. לאור זאת מצאתי את הנאשם מהימן, והעדפתי את דבריו על פני ראיות אחרות, שסתרו את דבריו, כולל דברי הנערים המעורבים, וכולל דברי אשתו. אמנם התגלו בדברי הנאשם סתירות כלשהן, אך אין מדובר בסתירות מהותיות, ואין מדובר בשקרים מהותיים, היורדים לשורשו של עניין, אלא בעניינים הנתונים לטבע האנושי, ולזיכרון האנושי, של אדם שהיה מצוי בסכנה, ושבהתנהלותו נגרם מות אדם.

- הוכח בפניי כנדרש, שמותו של המנוח נגרם כתוצאה מהכדור אותו ירה הנאשם לעבר הקרקע בסמוך לרגליו, ושכתוצאה מכך ניתזה ליבת הקליע לעבר גופו של המנוח. הוכח, שאלמלא הירי שביצע הנאשם, לא היה נגרם

מותו של המנוח.

היסוד העובדתי של העבירה

• בנוגע ל-רכיבי היסוד העובדתי, של עבירת גרימת המוות ברשלנות, כך קבעתי כי התקיים: הנאשם הגיע אל הנערים, ביקש לברר את חשדו לסחיטת הנער ד., עזב את הנערים לאחר שלא הצליח לממש את פעולת השיטור אותה ביקש לעשות, הנערים הלכו אחריו, איימו אליו, הנאשם טלפן למשטרת ישראל בכדי להזעיק עזרה, הנערים השליכו לעבר הנאשם אבנים, שחלקם פגע בו, ואז – הנאשם שלף את אקדחו, דרך אותו, ירה כדור אחד לצידו של המנוח, ולאחר מכן – פרק את נשקו. ליבת הכדור ניתזה מהאספלט לעבר פלג גופו של המנוח, חדרה לגופו, וגרמה למותו.

• סעיף 18(א) לחוק העונשין, בהגדירו מהו פרט מתוך פרטי היסוד העובדתי, קבע:

"פרט", לענין עבירה - המעשה בהתאם להגדרתה, וכן נסיבה או תוצאה שנגרמה על ידי המעשה, מקום שהן נמנות עם הגדרת אותה עבירה"

לפי לשון החוק, קיימת דרישה של "תוצאה שנגרמה על ידי המעשה", כלומר – יש להוכיח קיומו של קשר סיבתי, בין מעשיו של הנאשם, לבין התוצאה הקטלנית שנגרמה. הקשר הסיבתי מורכב משני מרכיבים - מרכיב עובדתי ומרכיב משפטי, ורק בהתקיים שניהם, ניתן להוכיח את הקשר הסיבתי:

קשר סיבתי עובדתי - במסגרתו יש לבדוק את הקשר הפיזי בין המעשה לתוצאה.

קשר סיבתי משפטי - במסגרתו יש לייחס לעושה את האחריות לתוצאה האסורה.

• **קשר סיבתי עובדתי** – שרשרת הפעולות בהן נקט הנאשם, מרגע שלפית אקדחו ועד לביצוע הירי לצידו של המנוח, שכתוצאה ממנו ניתזה ליבת הקליע אל גוף המנוח, וגרמה לפגיעה באיבריו – אותה שרשרת פעולות גרמה למות המנוח. אלמלא הירי שביצע הנאשם, לא היה המנוח נפגע, ולא היה נגרם מותו, על כן הוכח קיומו של קשר סיבתי עובדתי, בין מעשיו הנאשם ובין התוצאה הקטלנית שנגרמה.

• **קשר סיבתי משפטי** - זהו מבחן נורמטיבי, אשר במרכזו עומד מבחן הצפיות, ובאמצעותו יש לקבוע עד לאיזה גבול יהא אדם אחראי לתוצאה הקטלנית. באמצעות המבחן הנורמטיבי/משפטי, להבדיל מהמבחן העובדתי שבדק את עובדות המקרה, בודקים מה ראוי שייקבע כנורמה וככלל חברתי, שאנו רוצים שהחברה תפעל על פיו. באמצעות מבחן זה יקבע בית המשפט איך ראוי להתנהג, ולא איך התנהג הנאשם בפועל במקרה המסוים הזה. לאחר שקבעתי כי הקשר הסיבתי העובדתי התקיים, וכתוצאה מכך קבעתי קיומו של קשר בין הכדור שירה הנאשם מאקדחו ובין מות המנוח, בחינת הקשר הסיבתי המשפטי דנה בשאלה, האם ראוי לייחס לנאשם את התוצאה שנגרמה, שהיא מות המנוח. במרכז הקשר הסיבתי המשפטי עומד מבחן הצפיות, הבדק את יכולתו של הנאשם, במהלך התרחשות האירועים, לצפות את תוצאת מעשיו, וצפיות זו אינה של הנאשם, אלא של "האדם מן

היישוב", על כן מדובר במבחן אובייקטיבי ולא סובייקטיבי. כפי שצינתי לעיל, בהכרעת דין זו, בעניינו של "האדם מן היישוב" – יש לצאת מנקודת הנחה, שגם הנאשם עצמו נמנה על אותה קבוצה הקרויה "האדם מן היישוב", אך הוא לא צפה את התוצאה הקטלנית, שעה שחברים אחרים בקבוצתו היו יכולים וצריכים לצפות זאת. מכאן – שאמנם מדובר במבחן אובייקטיבי, אך מבחן זה משלב בתוכו נתונים סובייקטיביים של הנאשם, בהיותו נמנה על קבוצת "האדם מן היישוב".

• **בדיקת הקשר הסיבתי המשפטי כוללת שתי שאלות:**

- האם ניתן היה לצפות באורח סביר את התוצאה הקטלנית?
- האם צריך היה לצפות באופן סביר את התוצאה הקטלנית?

• הצפיות צריכה להתייחס למאפייניה האיכותיים של התוצאה – הן לעצם התרחשותה והן לסוגה – אך זאת בקווים כלליים:

• **סוג התוצאה:** בית המשפט העליון, בתיק ע"פ 47/56 **מלכה נגד היועמ"ש**

פ"ד י 1543 (1956), קבע, כי הצפיות חייבת להשתרע לא רק על עצם "עלילות הנזק" אלא גם על "סוגו" של הנזק להבדיל מממדין, כלומר – הצפיות צריכה להתייחס לסוג התוצאה שנגרמה בפועל. יחד עם זאת, אין דרישה לצפות את כל פרטי התרחשות התוצאה, ואת מידת חומרתה, אלא יש לצפות את התוצאה בקווים כלליים בלבד. האדם מן היישוב, שמביאים בפניו אירוע של ירי מאקדח לצידו של אדם, יכול וצריך לצפות, שכתוצאה מירי זה עלול אותו אדם, או אדם אחר בקרבתו, להיפגע, וכתוצאה מפיגעה זו, עלול הוא למצוא את מותו. על כן – המבחן לעניין סוג התוצאה התקיים.

• **דרך קרות התוצאה ואופן התרחשותה:** אין צורך לצפות את דרך קרות

התוצאה ואת אופן התרחשותה, בתנאי שהם לא יהיו חריגים ביותר, ודרך התרחשות תוצאה שונה אין בכוחה לנתק את הקשר הסיבתי בין ההתנהגות לאותה תוצאה שנגרמה. אדם מן היישוב יכול וצריך לצפות, שפגיעת כדור באדמת אספלט, לצידו של אדם, עלולה לגרום לאי-ספיגת הכדור באדמה, והתזתו או חלקים ממנו לעבר אדם, לפגוע בו, ואולי גם לגרום למותו. התזת ליבת הקליע מהאספלט לעבר גופו של המנוח אינה אירוע כה חריג, עד כי לא ניתן היה לצפותו, על כן – גם דרך קרות התוצאה ואופן התרחשותה ניתנים לצפיות ע"י האדם מן היישוב.

• **היקף התוצאה ומימדיה:** אין דרישה לצפות את התוצאה המדויקת שעלולה

להיגרם בעקבות התנהגות הנאשם, והנחת המוצא היא, שהיקפו של הנזק שנגרם בפועל, גם אם הוא שונה מהנזק שהיה צפוי, הוא בגדר סיכון שהנאשם נוטל על עצמו. הצפיות של האדם מן היישוב איננה ראייה מדויקת של הנולד, אלא ראייתו בקווים כלליים בלבד. האדם מן היישוב צריך ויכול היה לצפות, שפגיעת חלקי קליע בגופו של אדם עלולים לגרום למותו.

• **גולגולת דקה:** הוכח בפניי, שבנוזלי גופו של הנאשם נמצאו חומרים שונים,

עליהם עמדתי לעיל. לא הובאה כל ראייה, שיש בחומרים אלה כדי להחליש את גופו של הנאשם ולגרום לו לסכנת חיים מאירוע כלשהו, על כן, מקרהו של הנאשם אינו נופל לגדר הגולגולת הדקה, וגם אם כן – הקשר הסיבתי המשפטי לא ינותק גם מקום שבו בשל הגולגולת הדקה של הקורבן, התרחשה תוצאה שונה בחומרתה מזו שהיה ניתן לצפות.

- **גורם זר מתערב:** ליבת הקליע שנורה ע"י הנאשם, ושניתזה לעבר גופו של המנוח, אינה מהווה גורם זר מתערב, אלא היא חלק בלתי נפרד מפעולת הירי שביצע הנאשם, על כן – סטיית מעוף הקליע, מרצפת האספלט לעבר גופו של המנוח, אינה מהווה גורם זר מתערב, שהיה בכוחו לנתק את הקשר הסיבתי המשפטי שבין התנהלות הנאשם ובין התוצאה הקטלנית.
- **המסקנה העולה מכל הדיון הנ"ל, שהתקיימו כל רכיבי היסוד העובדתי של העבירה המיוחסת לנאשם.**

היסוד הנפשי של העבירה

- **היסוד הנפשי של הרשלנות מתבטאת בשני ממדים - מימד שלילי ומימד חיובי:**

המימד השלילי - העושה לא היה מודע לרכיבי היסוד העובדתי – מעשה, נסיבות ואפשרות גרימת התוצאה.

המימד החיובי - אדם מן הישוב במקומו היה יכול וצריך להיות מודע לכל המרכיבים של היסוד העובדתי.

- **בנוגע לרכיבי היסוד הנפשי של עבירת גרם המוות ברשלנות, הנאשם היה יכול וצריך להיות מודע לכך, שכתוצאה מהשימוש באקדחו, וביצוע ירי של כדור אחד, בקרבת אדם, עלול להוביל לכך, שאותו אדם, או אדם אחר, ייפגע עד כדי גרימת מוות, שהרי הנאשם עצמו נמנע מביצוע ירי לאוויר, בכדי להימנע מפגיעה באדם לא מעורב, בשל חשש שמא ירי לאוויר יכול לגרום לפגיעה באדם, אז על אחת כמה וכמה, כאשר מבוצע על ידו ירי ליד אדם.**

אמנם הנאשם לא חשב על אפשרות פגיעת הכדור או חלקים ממנו, באדם אחר, ואמנם לא חשב על אפשרות גרימת סכנה לנפגע עד כדי מוות, אך אדם מן היישוב יכול וצריך היה להיות מודע לאפשרות זודעת זאת. מכאן – התקיים גם היסוד הנפשי של העבירה המיוחסת לנאשם: הנאשם היה מודע לטיב מעשיו, ולקיום הנסיבות, ובנוגע לתוצאה הקטלנית שנגרמה ממעשיו - אמנם הנאשם לא היה מודע לאפשרות גרימתה, אך אדם מן היישוב יכול וצריך היה, בנסיבות מהלך העניינים שהתרחש, להיות מודע לאפשרות גרימת תוצאה זו.

- **מסקנת ביניים: הן רכיבי היסוד העובדתי, והן רכיבי היסוד הנפשי, הוכחו כנדרש, וכעת הזמן להידרש לשאלה, האם הנאשם נטל, בהתנהגותו, סיכון בלתי סביר לאפשרות התרחשות התוצאה הקטלנית.**

נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות התרחשות התוצאה הקטלנית

- השאלה, אם הסיכון שנוצר כתוצאה מהתנהגות הנאשם הוא סביר או בלתי סביר, נקבעת על ידי בית המשפט ולא ע"י הנאשם, וזאת בהסתמך על עובדות המקרה והתנהגות הנאשם. על מנת לקבוע אם הסיכון הוא בלתי סביר, יש לשקלל בין שני שיקולים מנוגדים, ולעשות איזון ביניהם: מצד אחד - התועלת החברתית שבהתנהגות חופשית בכלל, וחופש הפעולה של העושה; מצד שני - הסכנה הטמונה באותה התנהגות, רמת הסתברות מימוש הסכנה, זמינות ועלויות אמצעי הזהירות האפשריים, וכן האם ובאיזו מידה יהיה, בהטלת החובה לנקוט באמצעי זהירות, כדי לשתק או לפגוע בפעילות חברתית רצויה, שבמקרה שלנו - פעילות השיטור הרצויה.
- הסיכון יהא סביר, כאשר התועלת הצומחת מהפעילות היוצרת את הסיכון, עולה על הסכנה הטמונה בו, ומצדיקה את עשיית הפעילות חרף הסיכון שהנזק יתממש. רשלנות קמה רק כאשר הנאשם נוטל סיכון בלתי סביר באופן לא מודע. האינטרס הציבורי אינו מונע מהאנשים מליטול סיכונים סבירים, כגון נהיגה ברכב, עריכת ניתוח בגוף אדם ע"י רופא, ועוד, זאת מאחר וסיכונים סבירים מעין אלה דרושים לשם קידום מטרות חברתיות וכלכליות, שהן חיוניות לתפקוד התקין של החברה.
- כדי לקבוע, אם הסיכון שנטל הנאשם, עת ירה לצידו של המנוח, הוא סיכון בלתי סביר, יש לבחון עניינים אלה:
 - הצורך לעשות את המעשה - קריטריון זה בוחן את נחיצות התנהגותו של הנאשם, עת שלף את נשקו, דרך אותו וביצע ירי של כדור אחד לצידו של המנוח. כפי שעלה בהכרעת דין זו, הוכח בפניי כנדרש, שהמנוח וחבריו השליכו אבנים לעבר הנאשם, שחלקם פגע בו, וכי למרות כל הפצרותיו, שיחדלו ממעשיהם, הם סירבו, והמשיכו בכך גם לאחר שהנאשם שלף את נשקו, דרך אותו, וכיוונו לעברם. הוכח בפניי, ששבריר שניה לפני רגע הירי, נזרקה לעבר הנאשם אבן נוספת, והוכח בפניי, שברגע הירי נעמדו המנוח וחבריו במרחק קצר מהנאשם, הנע בין 3 ועד 5 מטרים ממנו, והוכח בפניי, שברגע הירי המשיך המנוח להחזיק בידו אבן. מכאן שוכנעתי, שהירי שבוצע ע"י הנאשם היה נחוץ לשם נטרול הסכנה שמשקפה לו ממעשי המנוח וחבריו, על כן היה צורך לעשות את המעשה.
 - אחוז הסיכון - לפי קריטריון זה, ככל שהסיכון הנשקף ממעשה הנאשם, עת ירה לצידו של המנוח, הוא גדול יותר, כך תהיה נטייה לקבוע, שמדובר בסיכון בלתי סביר - אין ספק, שביצוע ירי לצידו של אדם, עלול לסכן אותו, עד כדי סכנת חיים של ממש, ובמקרה שבפניי - הירי שבוצע ע"י הנאשם מהווה סיכון גדול לחיי המנוח.
 - חומרת התוצאה - מעשיו של הנאשם גרמו למות המנוח, כך שמדובר בתוצאה הטראגית ביותר העלולה להתרחש באירוע של סיכון חיי אחרים.
 - הנאשם לא היה חפץ במות המנוח, ואפילו הוא לא היה חפץ בפגיעת הכדור

שנורה על ידו בגוף המנוח. כל רצונו של הנאשם היה, להרתיע את המנוח וחבריו, ובכך לנטרל את סכנת החיים בה הוא היה נתון. כתוצאה מהירי שביצע הנאשם, אכן נוטרלה הסכנה כלפיו וכלפי בני משפחתו, אך מחיר נטרול הסכנה היה כבד מנשוא, עת קיפח המנוח את חייו. הנאשם העיד בפניי, שאחד משניהם, הוא או המנוח, היו מתים באירוע זה, לאור סכנת החיים הממשית והמיידית בה הוא היה נתון. מאחר ושוכנעתי, שהנאשם היה בסכנת חיים ו/או סכנה גופנית, ממשית, מוחשית ומיידית, אזי ועל אף התוצאה הקשה של מעשיו, הרי שכתוצאה מהתנהלותו נוטרלה הסכנה, וניצלו חייו וחיי בני משפחתו, על כן – שוכנעתי, שהייתה הצדקה לירי שביצע הנאשם, חרף הסיכון הממשי שהיה טמון בירי מעין זה. מסקנתי, שהסיכון אותו נטל הנאשם, עת ביצע ירי לצידו של המנוח, לא היה סיכון בלתי סביר, והירי היה מתבקש בנסיבות העניין.

- **המסקנה העולה מכל הדיון הנ"ל: הוכחו בפניי כנדרש יסודות העבירה של גרימת מוות ברשלנות, למעט היסוד של "נטילת סיכון בלתי סביר להתרחשות התוצאה", על כן יש לזכות את הנאשם מביצוע העבירה. המיוחסת לו, כבר בשלב זה של הדיון.**
- **על אף זאת, החלטתי לקיים דיון בסוגית ההגנה עצמית, לה טען הנאשם, זאת בשל החוט המקשר בין ההכרעה בסבירות הסיכון אותו נטל הנאשם, ובין יסודות ההגנה העצמית.**

מבחן אובייקטיבי/מבחן אינדיבידואלי?

- בטרם אעבור לדיון בסייג של הגנה עצמית, אתייחס להצעתם של פרופ' מרדכי קרמניצר ופרופ' חאלד גנאים, בספרם "הרפורמה בעבירות המתה" (מ. קרמניצר, ח. גנאים, הרפורמה בעבירות המתה [2019]), לאור עקרונות היסוד של המשפט ומחקר היסטורי והשוואתי (אונ' בר-אילן, נבו, 2020), זאת בנוגע לדיון הרצוי בעבירת גרם מוות ברשלנות.

המחברים הציעו לאמץ מבחן אינדיבידואלי ולהעדיפו על פני המבחן האובייקטיבי, לשם הטלת אחריות פלילית בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, וזאת בשל החשש כי מבחן אובייקטיבי עלול להוביל להטלת אחריות ללא אשמה כלל - לדבריהם (שם, עמ' 456):

"כאשר מתעלמים למשל מפגור שכלי של העושה שאינו מגיע כדי ליקוי הפוטר כליל מאחריות, אפשר שידרש ממנו מה שמצוי מחוץ ליכולתו, מה שאין הוא מסוגל לו. ברוב המקרים של המקרים הסיכונים הטיפוסיים הנובעים מהתנהגויות רשלניות מצויים בתחום יכולת הצפייה של הרוב הכמעט מוחלט של האנשים שיש להם כשרות פלילית – ובכלל זה גם אנשים חסרי השכלה, חסרי ניסיון ומוגבלים בכושרם השכלי. אולם מה שנכון לרוב רובם של המקרים אינו נכון לכל המקרים. נוסף על כך, ההתחשבות בנתונו האישי של העושה יכולה להיות בעלת חשיבות בעיקר במצבים לא רגילים, כגון התנהגות במצב חירום פתאומי, בתנאי לחץ יוצאי דופן, במצב קיצוני של עייפות וכיוצא באלה ... לא ניתן לדרוש

מן העושה לעשות את מה שנבצר מיכולתו".

קרמניצר וגנאים המשיכו וכתבו (שם, עמ' 456):

"החלת מבחן אובייקטיבי שמתעלם כליל מנתוני האישיים של העושה כרוכה גם בפגיעה באמון הציבור בסדר המשפטי ובתכלית של מניעה חיובית שעניינה מניעה באמצעות הפנמה של ערכי השיטה ויחד חיובי כלפיהם וכלפי השיטה המשפטית המגינה עליהם. הרשעה שאינה מתיישבת עם תחושת הצדק, שיש בה שימוש באדם כאמצעי בלבד להשגת מטרות שמחוצה לו והוקעה בפלילים של מי שאינו ראוי לכך – כל אלה הופכים את השיטה המשפטית בעיני הציבור ממשען ומגן שניתן לבטוח בו למקור סכנה שיש לחשוש מפניו".

מסקנתם של קרמניצר וגנאים (שם, עמ' 459):

"המבחן האובייקטיבי תובעני יותר ובלתי מתפשר, ולכן במבט ראשון נראה כי הוא מרתיע יותר ... אכן, הטלה נרחבת של אחריות תרתיע את הציבור ותתמרץ אותו לשמור על החוק, אך לעולם לא יותר מכפי יכולתו של העושה הספציפי. אין אדם יכול לפעול יותר מכפי יכולתו, ולכן, תהא הטלת האחריות נרחבת ככל שתהא, ההרתעה וחינוך הציבור לעולם לא יהיו מעבר לגבול יכולתו של האדם".

וכפי שפרופ' פלר כתב על המבחן האובייקטיבי, שהוא יכול "ליצור עבריון, אך לא למנוע עבירה" (פלר, יסודות בדיני עונשין א', 45, 625 (1984)).

• דעתי כדעתם, וזאת מנימוקיהם, ואין צורך לנמק מדוע הנימוקים משכנעים. יחד עם זאת, טרם בשלה העת לביצוע השינוי המוצע, ויש להמתין לאירוע הנכון ולערכאה הנכונה, הגם שאני נמצא בימים אלה בפתחה של ערכאה גבוהה יותר. במקרה שבפניי, שתי הגישות מובילות לאותה התוצאה: בחינת יסודות הרשלנות בתיק זה, הן מנקודת ראות אובייקטיבית, והן מנקודת ראות אינדיבידואלית, מובילה לאותה התוצאה, לפיה הנאשם היה מודע לטיב מעשיו, לקיום הנסיבות, ובנוגע לתוצאה - הנאשם הוא קצין משטרה, שהתקדם בדרגות ובתפקידים, ואינו שונה מרוב האוכלוסייה המרכיבה את "האדם מן היישוב" במקצועו, על כן הנאשם, כמו האדם מן היישוב, יכול וצריך היה להיות מודע לאפשרות גרימת התוצאה הקטלנית כתוצאה מהירי שביצע. גם בנוגע לנטילת הסיכון הבלתי סביר להתרחשות התוצאה – בחינת סוגיה זו, הן מן ההיבט האובייקטיבי, והן מן ההיבט האינדיבידואלי, מובילה לאותה התוצאה אליה הגעתי, לפיה אמנם הנאשם נטל סיכון לאפשרות התרחשות התוצאה הקטלנית, ואולם אין מדובר בנטילת סיכון בלתי סביר בנסיבות המקרה.

סייגים לאחריות פלילית

- הסנגור טען לקיומם של סייגים לאחריות פלילית, ואלה הסייגים להם טען:
 - **הגנה עצמית** - סעיף 34' לחוק העונשין.
 - **צידוק** - סעיף 34 י"ג לחוק העונשין.
 - **טעות במצב דברים** - סעיף 34 י"ח לחוק העונשין, בשילוב עם הגנה עצמית, והיוצרים יחד "הגנה עצמית מדומה".

הגנה עצמית

- ב"כ הצדדים חלוקים ביניהם, בנוגע לתחולת הסייג של הגנה עצמית: ב"כ הנאשם טען, כי פעולת הירי שבוצעה ע"י מרשן, הייתה דרושה בנסיבות העניין, על מנת להדוף תקיפה שלא כדין מצידם של המנוח וחבריו, שנשקפה ממנה סכנה מוחשית ומיידית, של פגיעה בחייו, ומעשה ההתגוננות היה דרוש באופן מידי כדי להדוף את התקיפה. עוד נטען על ידו, שאופן ביצוע הירי היה סביר מבחינה אובייקטיבית.

לעומתו, טען ב"כ המאשימה, שהנאשם אינו עומד בתנאי הסייג של הגנה עצמית, וכי גם אם הוא חש סכנה במהלך האירועים, הרי שסכנה זו לא הגיעה לרמה של סכנת חיים ברגע שביצע את הירי.

- לשם הכרעה בשאלת תחולת הסייג של הגנה עצמית, אדון בכל רכיביו.

הוראות החיקוק הרלבנטיות

- סעיף 34' לחוק העונשין מגדיר את הסייג של הגנה עצמית: **"לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו; ואולם, אין אדם פועל תוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים"**

- סעיף 34ט"ז, תחת הכותרת "חריגה מן הסביר", קובע: **"הוראות סעיפים 34, 34א ו-34ב לא יחולו כאשר המעשה לא היה סביר בנסיבות הענין לשם מניעת הפגיעה"**.

- סעיף 34כ"ב, שהתווסף לחוק העונשין בתיקון 39, תחת הכותרת "נפקותו של ספק", קובע: **"(א) לא יישא אדם באחריות פלילית לעבירה"**

אלא אם כן היא הוכחה מעבר לספק סביר.
(ב) התעורר ספק סביר שמא קיים סייג
לאחריות פלילית, והספק לא הוסר, יחול הסייג."

• השופט אדמונד לוי התייחס לסייג של הגנה עצמית (ע"פ 20/04 קליינר נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 2005) (להלן: "פרשת קליינר"), בקובעו כי "הכרעה בדבר קיומה של הגנה עצמית הכרעה קשה היא", והסביר זאת בכותבו: "נדרש בית המשפט לאזן בין הרצון להגן על קורבנה של תקיפה, מחד, לבין אינטרס הציבור, להשליט חוק וסדר ולמנוע 'חיסול חשבונות' בדרך אלימה".

• בית המשפט העליון, בפסיקתו לאורך השנים שלאחר תיקון 39 לחוק העונשין, קבע שישה תנאים מצטברים, שבהתקיימם יעמוד לנאשם הסייג של הגנה עצמית (ע"פ 5266/05 בוריס זלנצקי נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 2005), ע"פ 20/04 קליינר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6), ע"פ 8133/01 שחר מזרחי נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו, 2002), ועוד). להלן אקיים דיון בכל ששת התנאים שנקבעו.

תנאי 1: תקיפה שלא כדין ("... כדי להדוף תקיפה שלא כדין...")

• מטרת תקיפת הנאשם את המנוח נעוצה, בתקיפה שלא כדין של המנוח וחבריו את הנאשם, ואשר העמידה את הנאשם ו/או את בני משפחתו בסכנה של פגיעה ממשית בהם. בפרשת קליינר נקבע, כי "על הסכנה להיות מוחשית לא ערטילאית או רחוקה, כי אם סכנה מוחשית שקיימת הסתברות גבוהה שתתממש", אחרת עלולה תגובת הנאשם שלא לחסות תחת ההגנה העצמית.

• השופט רובינשטיין התייחס לשאלת הסכנה בה נתון הנאשם, ושיש בה כדי להצדיק הגנה עצמית, וכך קבע (ע"פ 4082/08 ולרי גורוביץ נ' מ"י, (פורסם בנבו, 13/1/2011):

"היתר ההגנה העצמית, על פניו "מעשה עבירה שכנגד", אינו יכול להתיר יד קלה על ההדק או על ניצב הסכין או האולר; אין היא יכולה להיות מפלטו של נבל, היורה בנשק חם - או דוקר למוות - מי שפגע בכבודו או הסתכסך עמו בעניין של מה בכך, ואפילו פגע בו פגיעה פיסית קלה. על כן הציב המחוקק כל אותן דרישות. אכן, "הבא להרגך השכם להרגו" (בבלי ברכות סב ע"ב) - אך לא כל תוקף, ולא בכל מחיר. ומנגד, השאלה עד כמה יש לדקדק עם אדם המוצא עצמו מותקף, אינה פשוטה - ויתכן שאינו דומה "מתחם הסבירות" של הרשות המינהלית שעה שהיא מקבלת החלטות, למתחם הסבירות של אדם המגן על חייו, ועלול לבנות דימוי שגוי של המציאות"

בתחילת שנות ה-60 של המאה הקודמת התייחס השופט זילברג, לסייג של הגנה עצמית, בכותבו (ע"פ 95/60 ולדמן נ' היועץ המשפטי

לממשלה, פ"ד טו 53, 55):

"אין אנו מוכנים להיכנס כאן לכל אותן ההבחנות הדקות, עם המידות והשעורין: מכה זו מותרת, מכה זו אסורה, כפי שטען בפנינו באי־כוח היועץ המשפטי. כל הקטטה כולה, על שני חלקיה גם יחד, ארכה כרגע וחצי, ב"נוכחות" האקדח וכמעט הול הלוע שלו, ואין לדרוש מאדם לכלכל מעשיו בפלס ולמדדס בשעל בשעת סכנה שכזאת".

- בהתאם לעובדות כתב האישום, ובהסתמך על הקביעות העובדתיות שקבעתי בתום הפרק העובדתי, הגעתי למסקנה לפיה במהלך הליכת המנוח וחבריו אחרי הנאשם, ותוך שהם מאיימים עליו להביא לו אנשים מנצרת לפגוע בו, וכן כי יזרקו עליו בלוק, נכנס הנאשם לחניית הבית שטרם אוכלס, ברח' השיירה 48, ובהיותו שם, הרימו המנוח וחבריו בידיהם אבנים, ולמרות צעקות הנאשם לעברם להשליכם, הם סרבו.
- מיד לאחר מכן, בשעה 20:05, החלו המנוח, וחלק מהנערים שהיו עימו, ליידות אבנים לעבר הנאשם, שחלקם פגע בו: אבן אחת פגעה בשכם ימין וגרמה לו לחבלה בדמות פצע שפשוף ושטף דם תת עורי, אבן נוספת פגעה בו בזרוע שמאל וגרמה לו לפצע שפשוף ושטף דם תת עורי, וכתב האישום אינו מפרט פגיעה נוספת בנאשם, שהוכחה כנדרש בפניי, ולפיה אבן פגעה בו באזור העורף מתחת לראשו, ושעליה אמר המומחה הרפואי מהמכון לרפואה משפטית, ד"ר נחמן ריקרדו, שפגיעה כזו יש בה, בנסיבות מסוימות, כדי לסכן חיים.
- בתגובה לידוי האבנים עליו, פסע הנאשם מספר צעדים מהחניה, לעבר מרכז הכביש, ובעוד המנוח וחבריו עומדים מול הנאשם, במרחק 3-5 מטרים ממנו, שלף הנאשם את אקדחו, דרך אותו, כיוון אותו לעבר המנוח וחבריו בכדי להרתיעם, צעק לעברם להתרחק לאחור, ומשלא שעו לבקשתו, כיוון את אקדחו לעבר האספלט, במרכז הכביש, סמוך לשמאלו של המנוח ומעט לפניו, וירה ירייה אחת בודדת. הקליע התפצל כתוצאה מפגיעתו באספלט, וליבתו ניתזה לבית שחי שמאל של המנוח, חדרה אל גופו, וגרמה למותו. בהתאם לסיפא של סעיף 12 לכתב האישום, שהוכח בפניי, ושבעובדותיו הודה הנאשם, כל האירועים, מרגע פסיעת הנאשם מחוץ לחניית בית 48, ועד לביצוע הירי על ידו, ארכו "שניות בודדות".
- תקיפת הנאשם שלא כדיון, לצורך סעיף זה, היא רחבה יותר מהגדרת המונח "תקיפה" כמפורט בסעיף 378 לחוק העונשין, בכך שהיא כוללת לא רק את ידוי האבנים לעברו, ופגיעת חלקם בו, אלא גם את האיומים לפגוע בו. על אף זאת, גם ללא האיומים שהושמעו כלפי הנאשם, בוצעה כלפיו, ע"י המנוח וחבריו, תקיפה שלא כדיון, עת תקפו אותו באבנים, פגעו בחלקי גופו השונים, ולא הפסיקו את מעשיהם עד לרגע הירי.
- מסקנה - הוכח בפניי כנדרש, שהמנוח וחלק מהנערים תקפו את הנאשם שלא כדיון, על כן התנאי הראשון לתחולת הסייג של הגנה עצמית התקיים.

תנאי 2 : נחיצות ("... למעשה שהיה דרוש ...")

- תקיפת הנאשם את המנוח הייתה נחוצה באופן מידי לשם הדיפתו. בחינת תנאי זה תיעשה הן מבחינה איכותית והן מבחינה כמותית: הבחינה האיכותית תבחן את השאלה, האם עמדו בפני הנאשם אלטרנטיבות אחרות לפעולה; הבחינה הכמותית תבחן את השאלה, האם הנאשם יכול היה לנקוט כוח מועט יותר לשם הדיפת הסכנה.

- יש לבחון את הדרישה, כי מעשה ההגנה היה "דרוש באופן מידי" להדיפת התקיפה (סעיף 34' לחוק העונשין), יחד עם הדרישה לסבירות הפעולה (סעיף 34ט"ז לחוק).

- הסייג של הגנה עצמית יעמוד לנאשם רק כאשר לא היתה לו כל אפשרות להדוף את התקיפה בדרך אחרת פחות פוגענית. דרישת הנחיצות מורכבת משני רבדים: **נחיצות איכותית**, בגדרה נבחנת השאלה האם עמדו לפני הנאשם חלופות נוספות, פוגעניות פחות, לשם הדיפת התקיפה, כגון נסיגה או ירי אזהרה לאוויר, לשם הדיפת התוקף ונטרול הסכנה, ובכך לייתר את הירי לעבר גוף התוקף. הרובד השני הוא **נחיצות כמותית**, בגדרה נבחנת מידת הכוח שהפעיל הנתקף.

- כתב האישום פירט בסעיף 15 את רשלנותו של הנאשם, ובין היתר נכתב, שהנאשם "**לא הסתפק בצעדי אזהרה והרתעה פחותים שעמדו לרשותו לצורך נטרול הסכנה שבפניה עמד, ואשר כללו, לכל היותר, ירי אזהרה באוויר בלבד**", וכן נכתב שהנאשם "**לא ירה – לכל היותר, ותחת הירי לעבר האספלט – ירי לעבר הקרקע החולית שמיטיבה לעצור את תאוצת הקליע, ללא נתזים**".

נחיצות איכותית

- הנאשם הותקף באבנים ע"י המנוח וחבריו, שחלקם פגע בו. הנאשם נסוג מהמנוח ומחבריו, והתרחק מהם, אך נסיגתו זו לא הפסיקה את רדיפתו, אלא החריפה את הסכנה כלפיו, בכך שכאשר נכנס לחניית הבית ברחוב השיירה 48, בין היתר בכדי שלא להמשיך ולהתקרב לבני משפחתו, שהמתינו לו בקרבת מקום, לא הסתפקו המנוח וחבריו באיומים שהשמיעו עד כה כלפי הנאשם, אלא הרימו בידיהם אבנים, והשליכו אותם לעבר הנאשם, ופגעו בו. הנאשם יצא מהחניה לכיוון הכביש, וגם אז המשיכו המנוח וחבריו להחזיק באבנים, ולהשליכם לעברו. ברגע זה ניצבים המנוח וחבריו על הכביש מול הנאשם, כאשר הבית הלא מאוכלס נמצא משמאלו, והחורשה מימינו, ולמעשה בהתנהגותם האלימה כלפיו, הם מנעו ממנו מלנוע לכל כיוון, מלבד לאחור – ושם נמצאים רעייתו וילדיו הקטינים, כולל התינוק בן מספר החודשים. במצב דברים זה, לא הייתה לנאשם כל אפשרות נסיגה, והאפשרות היחידה לנטרול הסכנה בה היה נתון, היא לבצע ירי. גם אם הייתה לנאשם אפשרות נסיגה, הרי שבנסיבות האירועים, ובהיות הנאשם קצין משטרה, ובהיות בני משפחתו בקרבת מקום, אין לדרוש ממנו לנוס על נפשו מהמקום, וגם ב"כ המאשימה מסכים עם עמדה זו.

- ב"כ המאשימה ציין, שהנאשם יכול היה לבצע ירי לכיוון האוויר : מצד שמאל של הנאשם בנויים הבניינים במספרים הזוגיים של רחוב השיירה, ומצד ימין,

אחרי החורשה, מצויים הבניינים עם המספרים האי-זוגיים. מאחוריו קיים המקלט, בו שהו באותה העת אנשים, והיה אירוע של יום הולדת באזור. ביצוע ירי באוויר היה בו כדי לסכן אנשים בלתי מעורבים, וטוב עשה הנאשם שלא ביצע ירי כזה, באזור בנוי, ובכך נמנע מלסכן אחרים, שלא היה להם כל קשר לאירוע שסיכן את חייו.

- בנוגע לטענה, שהנאשם יכול היה לבצע ירי לעבר "הקרקע החולית שמיטיבה לעצור את תאוצת הקליע ללא נתזים", הרי שאמנם לצד האספלט הייתה קרקע ללא אספלט, ואולם, לא הוצגה בפניי כל ראיה בנוגע להרכב קרקע זו, והטענה לפיה מדובר בקרקע חולית, המסוגלת לספוג את הקליע ללא נתזים, אמנם יש בה היגיון מסוים, ואולם היא נותרת בגדר השערה, שייטכן והיא נכונה, וייתכן ואיננה כך. מעבר לכך, אם ירי לצידו של המנוח, אך לקרקע שלא מכוסה באספלט, משמעה העדר רשלנות מצידו, אזי יש בכך כדי להכשיר את עצם ביצוע הירי לצד המנוח, אך לא להכשיר את מיקום הירי על האספלט.

- הנאשם היה נתון בסכנת חיים, והוא הותקף באבנים, שחלקם פגע בו, כולל פגיעה באזור רגיש מתחת לראש, ובמצב נתון זה, אין לצפות מהנאשם למצות את כל דרכי הפעולה החלופיות, שיש בהן כדי לסכן את אשתו ושלושת ילדיו הקטינים, ואין לראות באי-מיצוי אותן דרכים חלופיות כשלילת נחיצות המעשה שבוצע על ידו.

- המנוח וחבריו היו במרחק 3-5 מטרים מהנאשם, ברגע הירי, והמנוח החזיק בידו אבן, ובנוסף - רגע לפני הירי, הושלכה אבן נוספת לעבר הנאשם. במצב זה היה הנאשם נתון בסכנה מוחשית ומיידית, לחייו ו/או לגופו, ולא הייתה לו כל ברירה אלא לבצע ירי. הסמכות שניתנה לנאשם היא לירות לגוף המנוח, והוא בחר בדרך פחות מסכנת, בכך שירה לצידו. ירי לאוויר או לצד למרחק גדול יותר מהנאשם, לכיוון החורשה, לא רק שהיה בהם כדי לסכן אחרים בלתי מעורבים, אלא היה בכך סיכון גדול שלא רק שהסכנה לא תנוטרל, אלא שהיא תחריף, עד כדי מימוש סכנת החיים בה היה נתונים הנאשם ובני משפחתו, וכפי שנקבע בפרשת קליינר: **"יש לתת את הדעת על המצוקה שבה שרוי המתגונן במהלך התקיפה, ועל-כן יש להיזהר מגלישה לפרשנות דווקנית של דרישת הנחיצות האיכותית, הואיל ופרשנות כזו עלולה לרוקן את ההגנה העצמית מתוכן"**.

- בית המשפט העליון קבע לא אחת, שידוי אבנים לעבר שוטרים מסכנת את השוטרים. כך למשל קבע השופט חשין בתיק בש"פ 7171/00, **מדינת ישראל נ' מוחמד חאמד** (פורסם בנבו, 8.10.00):

"יידוי אבנים בשוטרים ובמכוניות חולפות הפך חלק מסדר יומנו הלאומי, וקשה שלא להתרשם כי עיננו כהתה לא-מעט מלראות את הסיכון שבמעשה. אולם אבן הפוגעת בראשו של אדם עלולה להורגו נפש או להופכו נכה לכל חייו, וחלילה לנו כי נתעלם מסיכון זה. גם גילו הצעיר של המשיב אין די בו, שהרי כפי שנאמר במקום אחר, "אבן אשר ידה אותה נער בן 15 פגיעתה רעה לא פחות מאבן אשר ידה אותה איש מבוגר".

• גם השופט ג'ובראן חזר על קביעה זו, בתיק בש"פ 1655/07 **עויסאת נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 7.3.2007):

"מי שבזדון משליך אבנים לעבר כלי רכב ומסכן את התנועה בדרכים, היודה אבנים בשוטרים הבאים להשליט סדר במקום התפרעות, יהיו מניעיו וזהותו הלאומית אשר יהיו, יהא גילו אשר יהא, חייב לדעת מראש, כי מעלה הוא על עצמו כי מסוכן הוא ובהיותו כזה, הרי שבמידה וייתפס, סיכויו להשתחרר ממעצר קלושים, וחלופת מעצר לא תאיין את מסוגלותו לשוב לסורו"

• חלק מהאבנים שהושלכו לעבר הנאשם פגעו בו - כל אבן המושלכת לעבר אדם ופוגעת בו, יש בה פוטנציאל לסיכונו באופן ממשי, והסיכון גובר באופן משמעותי, כאשר אחת האבנים פוגעת באזור רגיש בעורפו של הנאשם. מכאן, שהסכנה בפניה ניצב הנאשם, כתוצאה מהשלכת האבנים ע"י המנוח וחבריו, ופגיעתם בו, היא סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בגופו ובחירותו, וזו נגרמה כתוצאה מפגיעה מוחשית בו, וכפי שהעיד בבית המשפט ד"ר נחמן ריקרדו, פגיעה באזור העורף עלולה להוות סכנת חיים, והוא לא שלל תוצאה קטלנית אילו אחת האבנים הייתה פוגעת בראשו של הנאשם. גם מומחה ההגנה, ד"ר קליין, כתב בחוות דעתו (נ/79), וחזר על כך בעדותו בבית המשפט, שהחבלות שנגרמו לנאשם, ועוצמת הפגיעות בגופו, מעידות על הסכנה בה הוא היה נתון, לפגיעה קשה, נכות ואולי גם לתוצאה קטלנית.

• הנאשם עצמו, עוד ברגעים הראשונים לאחר ביצוע הירי על ידו, כינה את הירי ככזה שנבע מהגנה עצמית, וכדבריו בשיחת הטלפון שקיים עם כנעאן מהמצודה סמוך לאחר הירי (ת/1), אמר:

**"דובר מס' 1: בסדר, זה הכי חשוב, הכל בסדר איתך. אז ירית כאילו ל-
דובר מס' 2: הגנה עצמית, הגנה עצמית, יריתי על הרצפה אבל, ירי אזהרה על הרצפה"**

• הירי בוצע ע"י הנאשם, כפי שצוין בכתב האישום, וכפי שהוכח כנדרש בפניי, לאחר שהוא שלף את נשקו, דרך אותו, כיוון אותו לעבר המנוח והנערים כדי להרתיעם, צעק לעברם להתרחק לאחור - ובכל זאת לא נענו לדרישתו, והמנוח אף המשיך להחזיק באבן, כעולה מהאבן שנמצאה במקום. כפי שהתייחסתי לעיל, וגם כעולה מדברי חברו א.ס., לפיהם המנוח הרים אבן לאחר שליפת האקדח ע"י הנאשם, וכדברי העד אלי בארי, לפיהם בסמוך לפני הירי נזרקה אבן לעבר הנאשם - במצב זה כיוון הנאשם את אקדחו לעבר האספלט, ליד המנוח, וירה ירייה אחת.

• לאור כל המפורט לעיל, הוכח בפניי כנדרש, שהנאשם עמד בדרישת הנחיצות האיכותית.

נחיצות כמותית

• הנאשם ירה כדור אחד, לצידו של המנוח, שעה שהיה נתון במצב מסכן חיים. במצב דברים זה, וכאשר עומדת לנאשם הסמכות לירות לגוף המנוח, והוא

בחר לירות לצידו, והסתפק בכדור אחד, ולאור כל המפורט לעיל – עמד הנאשם גם בדרישת הנחיצות הכמותית. האירוע היה קצר, מהיר, דינאמי, בלתי-צפוי ומסעיר, ובמצב זה - החלטתו של הנאשם לירות ירי הרתעתי לעבר האספלט היתה מוצדקת וסבירה, ונוכח קרבת אשתו וילדיו הקטינים לזירת האירועים, לא עמדה בפני הנאשם האפשרות להימלט מהמקום.

- הנאשם ירה כדור אחד, ומיד פרק את נשקו, זאת להבדיל ממקרים אחרים, שבאו בפני בית המשפט העליון, ובהם נדחתה טענתם לתחולת ההגנה העצמית, מקום בו ירו הנאשמים מספר יריות, ולא הסתפקו ביריה אחת (ע"פ 9431/03, **יוסף פרל נ' מ"י** [פורסם בנבן] (01.03.04); ע"פ 75/205 **רוני קרנץ נ' מ"י**, פ"ד ל(2), 471, 473).

- האיומים שהשמיעו המנוח וחבריו כלפי הנאשם, השלכת האבנים לעברו ופגיעת חלקם בו, מיקום פגיעת האבנים בגוף הנאשם, ובעורפו – כל אלה העמידו את הנאשם ואת בני משפחתו, שהיו בקרבת מקום, בסכנה של פגיעה ממשית בחייהם, בחירותם, בגופם או ברכושם – סכנה מוחשית, במסגרתה פגעו המנוח וחבריו בגופו של הנאשם, ופגיעתם בו הסלימה, עד כדי כך שהמנוח המשיך להחזיק באבן בידו, עד לרגע פגיעת הקליע בו, שרק אז נשמטה האבן מידו. מכאן, שהסכנה בה היו נתונים הנאשם ובני ביתו היא סכנה מוחשית, שהתממשה עת פגעו בו האבנים, והייתה קיימת הסתברות גבוהה שמימוש הסכנה ילך ויחריף.

- **מסקנתי, שהוכח בפניי כנדרש, שהירי שבוצע ע"י הנאשם היה נחוץ להדיפת הסכנה כלפיו וכלפי בני משפחתו, וכי אלמלא הדיפת הסכנה, הייתה זו מחריפה, עד כדי מימוש הסכנה לחיי הנאשם ובני משפחתו.**

תנאי 3 : מיידיות ("... באופן מיידית...")

- החוק דורש, כי מעשה ההתגוננות שננקט ע"י הנאשם היה דרוש באופן מיידית על מנת להדוף את תקיפתו. אין לדרוש מהמותקף להמתין לתקיפתו ורק אז יפעל נגד התוקף, אך יחד עם זאת יש צורך בקיומה של סכנה מיידית. מכאן, שהנאשם רשאי לפעול בסמוך ומיד בטרם מימוש הסכנה כלפיו או כלפי האחרים.

- בית המשפט העליון קבע, כי בחינת עיתוי המעשה של הנאשם ייבחן בשני היבטים (ע"פ 8687/04 **חילף נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבן, 12.12.05): ההיבט הראשון - מעשה ההתגוננות התבצע רק מרגע שהמעשה היה דרוש באופן מידי להדיפת התקיפה, והשני - על מעשה ההתגוננות להיפסק מרגע שלא נדרש עוד להתגונן מפני התקיפה.

- כפי שצינתי לעיל, ברגע הירי החזיק המנוח באבן, שנשמטה מידו לאחר פגיעת הקליע בו, ונמצא עליה דנ"א של המנוח שמקורו אינו בדם. גם העד אלי בארי העיד, שרגע לפני הירי הושלכה על הנאשם אבן, והעד א.ס. העיד, שהמנוח וחבריו עמדו להשליך על הנאשם אבנים נוספות לאחר שפגעו בו, וכי לפני הירי הרים המנוח אבן לבנה גדולה.

- ב"כ המאשימה, ברוב הגינותו, ציין בסיכומיו (עמ' 249), כי בשלב הירי "לא

ניתן שלא להניח לטובתו כי למעט נער אחד, יתר הנערים, לרבות המנוח, לא נרתעו והלכו לכיוונו בעודם מחזיקים אבנים", אך הוסיף, כי "למרות האמור לעיל, אנו עדיין סבורים שגם בשלב זה ניתן ללמוד מהתנהגותו של הנאשם שהוא לא היה מצוי בסכנת חיים ברורה ומיידית שחייבה ירי לעבר הנערים" - ב"כ המאשימה אינו חולק על כך, שהמנוח וחלק מחבריו המשיכו להחזיק באבנים, תוך שהתקרבו לעבר הנאשם, גם לאחר ששלף את אקדחו, אך טען שעדיין אין מדובר בסכנת חיים ברורה ומיידית שחייבה ירי לעברם.

- אינני מסכים עם טיעון זה של ב"כ המאשימה – התנהלותם של המנוח וחבריו, כפי שתוארה על ידי לעיל, מעידה על כך, שהנאשם היה חייב לפעול באופן מיידית, בטרם ייפגע פגיעה חמורה יותר מפגיעותיו עד לאותו שלב, וכאשר מדובר בפגיעות שיש בהן כדי לסכן את הגוף והחיים, שלו ושל בני משפחתו הנמצאים בקרבת מקום. החזקת האבנים ע"י המנוח וחבריו, והתקרבותם לעבר הנאשם, נועדה לשם תקיפתו, כפי שעשו שניות לפני כן.
- מסקנתי, שהוכח בפניי כנדרש, שגם התנאי של "מיידיות" התקיים בעניינו של הנאשם, וכי הירי בוצע ברגע שהיה דרוש לשם הדיפת תקיפתו ע"י המנוח וחבריו, וזאת בסמוך לאחר שהנאשם נפצע מפגיעת אבנים שהושלכו לעברו על ידם, ותוך שהמשיכו להתקרב אליו, כשאבנים בידיהם, גם לאחר שליפת האקדח ודריכתו, ולא נענו לדרישתו כי יתרחקו ממנו.

תנאי 4 : סבירות

- סעיף 34טז' לחוק העונשין קובע, שההגנה העצמית לא תחול "כאשר המעשה לא היה סביר בנסיבות העניין לשם מניעת הפגיעה". בהתאם לדרישה זו, יש לבחון את מידת הסכנה שיוצר התוקף/המנוח, אל מול מידת הכוח שהפעיל המותקף/הנאשם, ורק כאשר תגובת הנאשם כלפי המנוח הייתה סבירה בנסיבות העניין לשם מניעת פגיעת המנוח בו – רק אז תעמוד לו ההגנה העצמית. זהו למעשה גם קו הגבול שבין שימוש בכוח כהגנה עצמית, לבין שימוש בכוח ממניעי נקם. דרישת הסבירות היא דרישה אובייקטיבית, והיא לוקחת בחשבון את האינטרסים הלגיטימיים של הנאשם להגן על חייו, על גופו, ועל רכושו, שלו ו/או של זולתו, כולל בני משפחתו, וכפי שהגדירה זאת השופטת דורנר (ע"פ 4785/90 ג' בארין נ' מדינת ישראל (3)), (228):

" הוראת סעיף 22 שוללת איפוא הגנה עצמית כאשר המעשה שעשה הנתקף לא היה סביר לשם מניעת הפגיעה. מעשה 'ענישה' בתגובה לתקיפה איננו סביר ... הסבירות במהותה נקבעת על סמך מבחן אובייקטיבי, יחד עם זאת, מובן כי סבירות ההתנהגות נקבעת על סמך הנסיבות הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה, שבגדרן נותנים את הדעת למצב הלחץ והמצוקה שבו נתון המותקף"

- בהתאם לתנאי זה, יש לבחון אם הירי שבוצע ע"י הנאשם היה סביר בנסיבות העניין לשם מניעת הפגיעה בו ו/או בבני משפחתו.

- המנוח וחבריו השליכו אבנים לעבר הנאשם, שחלקם פגע בו ופצע אותו. האבנים פגעו בגופו של המנוח, ואבן אחת פגעה בעורפו. המנוח וחבריו המשיכו להחזיק באבנים, כפי שצינתי לעיל, גם כאשר הנאשם שלף את אקדחו ודרך אותו. המנוח אף המשיך להחזיק באבן גם ברגע הירי שבוצע ע"י הנאשם, ואבן זו נשמטה מידו רק לאחר פגיעת הקליע בו.

- הסכנה בה היה נתון הנאשם, עת השליכו המנוח וחבריו אבנים לעברו, ופגעו בו, היא סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בגופו ובחירותו, ועל כך העיד, כפי שהבאתי לעיל, ד"ר נחמן ריקרדו, שהיה עד מטעם התביעה, שאמר כי פגיעה באזור העורף עלולה להוות סכנת חיים, והוא לא שלל תוצאה קטלנית אילו אחת האבנים הייתה פוגעת בראשו של הנאשם. גם העד מטעם ההגנה, ד"ר קליין, ציין כי החבלות שנגרמו לנאשם, ועוצמת הפגיעות בגופו, מעידים על סכנת החיים בה הוא היה נתון.

- הסכנה כלפי הנאשם, שיצרו המנוח וחלק מהנערים, הובילה לתגובת הנאשם, שירה כדור אחד לצידו של המנוח, מתוך תקווה כי לא יפגע בו, על אף סכנת החיים בה היה נתון. מכאן, תגובת הנאשם הייתה סבירה בנסיבות אלה, לשם מניעת המשך הפגיעה בו וסיכון חייו. לנאשם קיים אינטרס לגיטימי להגן על חייו, על גופו, ועל רכושו, שלו ו/או של בני משפחתו.

- **מסקנתי, שהוכח כנדרש, שהירי שבוצע ע"י הנאשם, בנסיבות הקונקרטריות של האירועים, עליהם עמדתי לעיל, ובמצב הלחץ והמצוקה בהם היה הנאשם נתון, כאשר המנוח וחבריו ממשיכים להשליך לעברו אבנים, ולא חודלים ממעשיהם גם לאחר שליפת אקדחו ודריכתו, ולא נענים לדרישתו כי יתרחקו, וכאשר בני משפחתו של הנאשם נמצאים בקרבתו – במסד אירועים מעין זה, התנהגותו של הנאשם, עת ביצע ירי של כדור אחד, לצידו של המנוח, שעה שהייתה לו הסמכות לירות לעבר גופו של המנוח, היא התנהגות סבירה לשם מניעת פגיעה בו ובבני משפחתו.**

תנאי 5 : התנהגות פסולה של הנאשם:

- הסיפא של סעיף 34^י, הודן בהגנה עצמית קובע: "ואולם, אין אדם פועל תוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים" - דרישה זו כוללת שלושה מרכיבים:

- התנהגות פסולה מצד הנאשם.

- קשר סיבתי עובדתי בין התנהגותו הפסולה של הנאשם לבין תקיפתו ע"י המנוח וחבריו.

- יסוד סובייקטיבי אצל הנאשם, של צפייה מראש את אפשרות התפתחות הדברים.

- תנאי זה, להבדיל מיתר התנאים של תחולת ההגנה העצמית, ייבחן במבט

לאחור, אל הדרך אליה נקלע הנאשם למצב שבו התאפשרה תקיפתו, ולשם כך יש צורך לבחון את רצף האירועים שהתרחשו עובר לאירוע, וכדברי השופט מצא בפרשת זרבאילוב (ע"פ 8554/00, **זרבאילוב נ' מ"י**, נ"ו (4), 913, 917):

"אין לדון בטענת הגנה עצמית במנותק מן האירועים שקדמו למעמד שבו נאלץ הנאשם לפעול לשם התגוננות, ואין להעניק הגנה זו למי שהכניס את ראשו בידועין ושלא כדין אל תוך המצב שגרם להתקפה עליו"

רצף האירועים

- **הגעת הנאשם אל הנערים, תחקורם וביצוע החיפוש עליהם:** ב"כ המאשימה החל את תיאור רצף האירועים משלב שליפת האקדח. החלטתי לחזור אחורה ברצף האירועים, עד לשלב ההתחלתי, שהחל בהודעת רעיית הנאשם כי נראה לה שנערים סוחטים נער, הגעת הנאשם אליהם, וכל ההתנהלות של הנאשם מולם, החל מהשיחה עם ד. בצד, החיפוש שערך בכיסיהם של יתר הנערים, הצגת תעודת המינוי המשטרתית, יותר מפעם אחת, מאחר וטענו בפניו שמדובר בתעודה מזויפת, אמרתם כי יזמינו משטרה, ועד לנטישת הנאשם –

אין מחלוקת בין הצדדים בנוגע לנכונות התנהלות הנאשם, עת ניגש אל הנערים כשגילה חשד לביצוע עבירה כלפי קטין אחר, ושניהם הסכימו שמדובר בהתנהלות ראויה.

המחלוקת ביניהם נוגעת לשאלת חוקיות התשאל והחיפוש, שערך הנאשם לנערים. בניתוח הפרק העובדתי שבהכרעת דין זו, הגעתי למסקנה, לפיה בין אם מדובר בפעולות שבוצעו ע"י הנאשם שלא כדין, ובין אם מדובר בפעולות לגיטימיות, הרי שברגע שהנאשם החליט להתנתק מהנערים, ולסגת לאחור, התנתק הקשר שבין החלק הראשון של האירועים, הכולל תשאל וחיפוש בכיסי הנערים, ובין החלק השני, במהלכו רדפו הנערים, כולל המנוח, אחר הנאשם, קיללו אותו, איימו עליו, ומימשו את איומיהם באמצעות השלכת אבנים לעברו, ופגיעתם בו. מכאן, שאין זה ראוי, ואין זה נכון, להכשיר התנהלות עבריינית של הנערים כלפי קצין משטרה, שכל שביקש היה לברר חשד לסחיטת אחד הנערים ע"י חבריו, גם אם בירור זה כלל תשאל וחיפוש שלא כדין.

- **הליכת הנערים אחר הנאשם:** הנערים, כולל המנוח, החלו ללכת אחר הנאשם, על אף רצונו לנתק כל מגע וקשר עימם, ונסיגתו לאחור, לעבר בני משפחתו. הנערים לא הסתפקו ברדיפתם אחר הנאשם, אלא הפנו אליו איומים, כולל איום בהבאת אנשים מנצרת לפגוע בו, איומים בהשלכת בלוק עליו, וכן איומים באמצעות החזקת אבנים בידיהם, ובהמשך הוציאו את איומיהם אל הפועל, עת השליכו אבנים לעברו, פגעו בו, ולמעשה עד לרגע הירי, לא חדלו מהתנהלותם זו.

- **שליפת האקדח:** הנאשם אמר, כי **"כל מה שרציתי בת'כלס באקט של השליפה זה להרתיע ולגרום להם לעזוב אותי ולנתק"**, כלומר הנאשם,

שהיה נתון בסכנת חיים, כפי שכבר קבעתי, שלף את אקדחו, כאשר גם בשלב זה עדיין קיימת אצלו התקווה, ששליפה זו תביא לנטרול סכנת החיים בה היה נתון, מבלי שיהא צורך בשימוש באקדח.

- **דריכת האקדח:** לאחר שליפת האקדח, הנאשם דרך אותו, ולדברי הנאשם, הוא עשה זאת באופן "אוטומטי": "מתרגלים אותך לעבוד באופן אוטומט כשאתה חש סכנה לחיים שלך ומרגיש צורך להשתמש בנשק. ברגע שהוא נשלף אז אתה ישר דורך. פעולה אוטומטית כדי שברגע של סכנת חיים לא יקרה מצב שאתה מאבד שניות קריטיות. אומנתי שאם אני שולף מיד לאחר השליפה מגיעה הדריכה". גם לאחר דריכת האקדח, קיווה הנאשם לנטרל בכך את סכנת החיים בה היה נתון, וכדבריו "אם בשלב ששלפתי את הנשק ודרכת אתה הייתי משיג את המטרה והנערים היו נרתעים ובורחים, כמו שהנשק יצא מהנרתיק הוא היה חוזר אליו", ואולם סכנת החיים נמשכה, והמנוח ויתר הנערים לא חדלו ממעשיהם, בהחזקת אבנים והשלכתם לעבר הנאשם.

- **כיוון האקדח לעבר הנערים:** רעיית הנאשם אמרה בהודעתה הראשונה, שלאחר דריכת האקדח עשה הנאשם חצי סיבוב בחצי מעגל, וכשנשאל הנאשם על כך, תשובתו הייתה, שהוא לא זוכר שעשה תנועות אחרי שליפת האקדח, אך הוסיף שהוא זו לאחר השליפה, וכדבריו "זאתי, אני לא זוכר להגיד לך אם עשיתי צעד אחד קדימה או שמאלה, הכיוון לא היה סטטי, לא כמו במטווח שאתה עומד מול מטרה ועומד סטטי ולא זה, אני כן זזתי והמטרה הייתה להרחיק ולהרתיע אותם אז פשוט, אז יכול להיות שהזזתי טיפה את האקדח (מדגים) אתה לא עומד סטטי יש מולך חבורה שלא סופרת אותך זורקת עליך אבנים ולא מקשיבים לצעקות ולקריאות שלך ואני זוכר שהגרון שפך את עצמו אבל לא זוכר את הנוסח המדויק אך צעקתי".

גם בשלב כיוון האקדח לעבר הנערים, הנאשם נותר בתקוותו כי יצלח לנטרל את סכנת החיים בה הוא היה נתון, מבלי שיהיה צורך בשימוש בנשק. בין אם עשה הנאשם תנועות באקדחו השלוף, ובין אם לאו, הרי שמדובר בתנועות שעושה אדם הנתון בלחץ ותחת איום של סכנת חיים, בתקווה שהסכנה תחלוף והאירוע יסתיים, ואין בכך כדי לבטל או להחליש את סכנת החיים בה היה נתון. המילים בהם השתמש הנאשם, "להרחיק ולהרתיע", אינן מובילות למסקנה, שהנאשם לא היה נתון בסכנת חיים, כבקשת ב"כ המאשימה, אלא מדובר בביטויים הנאמרים ע"י הנאשם, לצורך נטרול סכנת החיים בה היה נתון, ואין ללמוד ממילים אלו העדר סכנת חיים.

- **ביצוע הירי:** הנאשם ירה ירייה אחת, לעבר הקרקע. לשמאלו של המנוח, קצת מקדימה, כאשר המנוח היה רחוק מהנאשם 3-5 מטרים, וכאשר המנוח החזיק בידו אבן, וכאשר רגע לפני הירי נזרקה לעבר הנאשם אבן נוספת, וכאשר המנוח וחלק מהנערים המשיכו להתקדם לעברו למרות שליפת האקדח, דריכתו וכיוונו כלפיהם. בחקירתו השנייה תיאר הנאשם רגעים אלה, באומרו: "בשלב אחרי הדריכה הנערים מתקדמים לכיוון שלי עם זעם בעיניים עם רצח ולא מקשיבים לי", ובהמשך אמר "וכשהמנוח בראש החבורה בא מולי, וכולם סביבו. המנוח לא דיבר איתי ועמד קרוב אליי בעת שיריתי כשסביבו יתר בני החבורה צמודים כזה, וכל הזמן מתקרבים

אלי".

ב"כ המאשימה ביקש לשכנע, שברגע זה לא נשקפה לנאשם סכנת חיים מיידית וממשית, בשל כך שהוא בחר לירות לצידו של המנוח ולא לגופו, והוסיף, שאם לדברי הנאשם הוא היה מצוי בסכנה מיידית ומוחשית לחייו, ולפי הנוהל המשטרתי קמה לו במקרה זה הסמכות לוותר על ירי אזהרה באוויר, ומותר לו לירות לעבר פלג גוף תחתון, וכדברי הנאשם בחקירתו השניה "אתה בסכנת חיים, לך ולסובבים אותך, אין דרך אחרת, אתה יורה ומנטרל את הסכנה...אתה תפגע כדי לנטרל את הסכנה" – ועל אף זאת בחר הנאשם לבצע ירי לצידו של הנאשם – המשמעות היא, לדברי ב"כ המאשימה, שהנאשם לא היה בסכנת חיים מוחשית ומיידית.

אין בידי לקבל טיעון זה – הנאשם היה נתון בסכנת חיים מיידית ומוחשית, ועל אף זאת, הוא בחר שלא להשתמש בסמכותו לירות לגוף הסכנה, אלא להסתפק בירי לצד הסכנה, בתקווה שירי כזה ינטרל את הסכנה, תוך סיכון מינימאלי של האדם המסכן אותו – אין ללמוד מרצון הנאשם לצמצם את הסיכון שהוא יוצר כלפי המנוח, בביצוע ירי לצידו, ככזה המבטל את עצם קיום הסכנה המיידית והמוחשית ברגע הירי, ומסקנתי החד משמעית היא, שהנאשם היה נתון בסכנת חיים מוחשית ומיידית, כפי שעמדתי על כך לעיל.

• **התנהלות הנאשם לאחר הירי:** לאחר הירי, סובב הנאשם עצמו, הפנה גבו לנערים ופרק את הנשק, זאת שעה שהוא לא ידע אם מישהו נפגע כתוצאה מהירי שביצע. יחד עם זאת, הנאשם אמר שהמנוח התרחק לאחר הירי, וכדבריו "אם אני לא טועה, המנוח זז כזה, התרחק טיפה". ב"כ המאשימה טען, שהתנהלות הנאשם לאחר הירי מנוגדת לכל היגיון באותן נסיבות, ושהוא אינו יודע אם הנערים התרחקו או לא.

גם טיעון זה אין בידי לקבל – הנאשם היה נתון בסכנה ממשית ומיידית לפגיעה בגופו ו/או בחייו, והוא שלף אקדח וביצע ירי באמצעותו, והכל כשהוא נתון במצב לחוץ, וכשבני משפחתו בקרבתו. אין להסיק מפריקת הנשק, בנסיבות דלעיל, שהנאשם לא חש בסכנת חיים, אלא המסקנה היחידה העולה מהתנהלותו, שלאחר הירי הבחין במנוח מתרחק, והרי כיוון את הכדור לצידו של המנוח, ומשעלה בידו לגרום להרחקתו, חש שנטרל את סכנת החיים בה היה נתון. אמנם הנאשם אמר במספר הזדמנויות, שהוא לא יודע אם אחרי הירי התרחקו הנערים, אך בחקירתו הראשונה, שהייתה בסמוך לאחר האירועים, אמר שלאחר הירי המנוח התרחק וזז ממנו.

גם פריקת האקדח הובילה את ב"כ המאשימה למסקנה, שהנאשם לא חש שהיה נתון בסכנת חיים מיידית. לדבריו, הנאשם עצמו טען, שלימדו אותו שאסור לפרוק נשק עד חלוף הסכנה, ובכל זאת הוא פרק את האקדח, הוציא את המחסנית, הוציא את הכדור שהיה בבית הבליעה של האקדח, תפס אותו בעודו באוויר, החזירו למחסנית, ביצע נקירה מבוקרת, והניח את האקדח בנרתיק. בשלב זה הלך הנאשם לעבר רעייתו וילדיו, שעמדו בסוף רחוב השיירה, וכשהבחין שאחד הנערים נפגע, חזר למקום האירוע כדי לברר מה קרה, ואז הבין שפגע במנוח. ב"כ המאשימה טען עוד, שמהלך פריקת הנשק ארך כ- 11 שניות, וכי יש בהתנהלותו הכוללת של הנאשם, לאחר הירי, כדי להתיישב עם המסקנה, שהוא לא חש סכנה לחייו.

הנאשם התבקש להסביר את התנהגותו הנ"ל, וכך אמר בעדותו בבית המשפט (עמ' 2,469 לפרוטוקול, החל משורה 5):

"אין לי איך להסביר לך את זה. הדבר היחיד שעבר לי בראש זה שאמרתי אני אתן כדור אחד ומבחינתי זה אמור להספיק, ואחרי הכדור האחד הזה, אני פורק. זהו"

אמנם נכון הוא, שהתנהלות הנאשם לאחר הירי מעוררת קשיים. משך 11 שניות, אותם מדד ב"כ המאשימה, פרק הנאשם את נשקו, זאת שעה שמולו עומדת סכנת חיים כלפיו. הנאשם הסביר זאת בכך, שלאחר הירי ראה את המנוח מתרחק, ושהוא התכוון לירות כדור אחד, וזה אמור להספיק לנטרול הסכנה. ניתוח מכלול האירועים, כולל תשובות הנאשם למהלכים הנ"ל, מוביל אותי למסקנה, לפיה עד לרגע הירי, היה הנאשם נתון בסכנת חיים ממשית, מוחשית ומיידית, ומרגע הירי – פחתה סכנה זו, על כן צודק ב"כ המאשימה בטיעונו, שהתנהלות הנאשם לאחר הירי מעידה על העדר סכנת חיים מיידית ומוחשית, אך אינו צודק בטיעונו, שהעדר הסכנה היה גם לפני הירי.

- **לסיכום נושא ההתנהגות הפסולה** - בחינת כל האירועים שקדמו לירי, ושעליהם עמדתי לעיל, מובילים למסקנה הבאה: הנאשם ביקש להימנע מהסלמת האירוע, והחל להתרחק מהנערים, שטענו בפניו שאינו שוטר. המנוח וחבריו לא השלימו עם עזיבת הנאשם, והחלו ללכת אחריו, תוך שהשמיעו כלפיו איומים, ובין היתר איימו כי יביאו לו אנשים מנצרת לפגוע בו, וכי יזרקו עליו בלוק. גם במהלך נסיגתו, המשיך הנאשם בניסיונותיו למנוע את הסלמת האירועים, ובתוך כך אף הזמין סיוע ממוקד 100 של משטרת ישראל, ואולם, גם עניין זה לא מנע מהמנוח וחבריו מלהמשיך בהליכתם המאיימת אחרי הנאשם, שנסיגתו הייתה לכיוון אשתו וילדיו. המנוח וחבריו הם אלה אשר הסלימו את האירועים, ולאחר כניסת הנאשם לחניית הבית ברחוב השיירה 48, החלו לזרוק לעברו אבנים, דבר שגרם לו לצאת מהחניה, לכיוון הכביש, ובהיות המנוח וחבריו במרחק 3-5 מטרים ממנו, שלף הנאשם את אקדחו, דרך אותו, צעק לעברם להתרחק ממנו – ובמקום שיחדלו ממעשיהם ויעזבו אותו, המנוח המשיך להחזיק בידו אבן, ורגע לפני הירי נזרקה אבן נוספת לעבר הנאשם, זאת לאחר שחלק מהאבנים שהשליכו המנוח וחבריו לעבר הנאשם עד כה פגעו בו, כולל פגיעה במקום רגיש בעורפו, מתחת לראשו. במצב דברים זה, וכאשר המנוח וחבריו סיכנו את חייהם, גופם וחירותם, של הנאשם ובני משפחתו שהיו בקרבתו - לא נותרה לנאשם כל ברירה, אלא לבצע את הירי. לנאשם הייתה נתונה הסמכות, במצב נתון זה, לירות לגופו של המנוח, ואולם, ועל אף סכנת החיים בה היה נתון, החליט בכל זאת לירות כדור אחד, לצידו של המנוח, תוך צמצום אפשרות סיכון חייו של המנוח, ואולם, הכדור שפגע באספלט, התפצל, וליבת הקליע חדרה לגוף המנוח וגרמה למותו.

- כפי שציינתי לעיל, ב"כ המאשימה התייחס לתחילתם של האירועים, עת ניגש הנאשם לנערים, תשאל את ד., ערך חיפוש על יתר הנערים, ותשאל גם אותם – כאל אירועים, שיש בהם כדי להשליך על התפתחות האירוע שהוביל לירי.

דעתי אינה כדעתו – כל האירועים שהתרחשו בין הנאשם לנערים, בשלב הראשון, גם אם מדובר בחריגה מסמכות מצידו של הנאשם, הרי ששלב זה הסתיים עם החלטת הנאשם לסגת מהמקום ולעזוב את הנערים. החלטת המנוח וחבריו, לעקוב אחר הנאשם, לאיים עליו, ולתקוף אותו באבנים, באה לאחר החלק הראשון של האירועים, ואני רואה בנסיגת הנאשם, כניתוק של החלק הראשון של האירועים, על כן אין לראות בכך כהתנהלות פסולה מצידו של הנאשם, שהובילה ליתר האירועים. הנאשם ביקש להתנתק מהנערים מספר פעמים ממנו, והם החליטו להמשיך וללכת אחריו, לאיים ולתקוף אותו. כל בקשה של הנאשם מהנערים, להתרחק ממנו ולעזוב אותו, תוך שהוא עצמו נסוג לאחור, יש בה כדי לנתק את החלק הראשון של האירועים, מיתר חלקי האירועים עד לרגע הירי.

- **מסקנתי, שהתנהגותו של הנאשם לא רק שלא הייתה פסולה, אלא שהוא פעל כמצופה משוטר, הן בעת שניגש לנערים בכדי לברר את חשדו לסחיטה הנער ד., והן כאשר החליט לסגת מהם, ולהתרחק מהסלמת האירועים, ולהזמין משטרה. התנהגותו של הנאשם הייתה אמורה להוביל להפסקת רדיפתו ע"י המנוח וחבריו, והפסקת תקיפתו, אך במקום זאת, המנוח וחבריו גרמו להסלמת האירועים, והם למעשה שמו להם למטרה לפגוע בנאשם, ולא חדלו ממטרתם זו, עד לרגע הירי שבוצע ע"י הנאשם, ושגרם בסופו של דבר לנטרול סכנת החיים בה הוא ובני משפחתו היו נתונים. הנאשם לא יכול היה לצפות את התפתחות האירועים, וכל אדם אחר במקומו, היה מצפה, שבכל שלב משלבי האירועים, יפסיקו הנערים את רדיפת הנאשם, ובמיוחד לאחר שליפת אקדחו ודריכתו, והצעקה לעברם כי יתרחקו – כל אדם היה מצפה כי אכן יחדלו ממעשי התקיפה, וייסוגו לאחור, אך לא כך עשו. סוף דבר – שוכנעתי, שהתנהגות הנאשם לא הייתה פסולה, וגם אם התשאלו והחיפוש שערך לנערים לא היה כדון, עדיין שלב זה מתנתק ומסתיים עת החל הנאשם לסגת לאחור ולעזוב אותם. עוד שוכנעתי, שאין כל קשר סיבתי עובדתי, בין התשאלו והחיפוש שערך הנאשם לנערים, ובין תקיפתו על ידם, ושוכנעתי, שהנאשם לא יכול היה לצפות מראש את אפשרות תקיפתו ע"י המנוח וחבריו, מעצם זה שניגש אליהם בכדי לברר ביצוע עבירה פלילית על ידם כלפי קטין אחר שהיה עימם, ולבטח לא יכול היה לצפות, שבקשתו להתנתק מהנערים תידחה על ידם, והם ימשיכו לרדוף אותו עד שנאלץ לבצע את הירי.**

תנאי 6 : פרופורציה

- תנאי זה קובע, כי נדרש יחס ראוי בין הנזק שהיה צפוי למנוח כתוצאה מהירי שבוצע ע"י הנאשם, לבין הנזק שהיה לנאשם כתוצאה מתקיפתו ע"י המנוח וחבריו.

- תקיפת הנאשם ע"י המנוח וחבריו סיכנה את חייו, ומנגד - הירי שביצע הנאשם לצידו של המנוח סיכן את חיי המנוח, וגרם בסופו של דבר למותו. אילו הנאשם לא היה מבצע את הירי, חייו היו ממשיכים להיות בסכנה מוחשית, וברצף האירועים, מרגע הליכת המנוח וחבריו אחרי הנאשם, תוך הסלמתם מרגע לרגע. החל מהאיומים, דרך השלכת האבנים ופגיעתם בו, וכלה בהתקרבותם אליו ובאי-החדילה ממעשי התקיפה, ואי-רתיעתם משליפת האקדח ע"י הנאשם ודריכתו – כל אלה יצרו סכנת חיים מוחשית

ומידית מצידם של המנוח וחלק מהנערים, כלפי הנאשם, וסכנת חיים זו הצדיקה, ברגע הירי, לבצע ירי לא רק לצידו של המנוח, תוך סיכנונו, אלא אף לעבר גופו של המנוח, שעה שירי כזה מסכן עוד יותר את המנוח.

• **מסקנת, שבהעדר הוראות מפורשות בנוהל ובפקודות, נתון לשוטר הנמצא בסכנת חיים, שיקול דעת בנוגע לאופן ביצוע הירי, לשם נטרול סכנת החיים המידית והמוחשית הנשקפת כלפיו, ולמרות הסמכות שניתנה לו לירות לגוף הסכנה, עדיין יש לו שיקול דעת למזער את הפגיעה בתוקף, ולירות באופן שיסכן אותו פחות. מכאן, שכאשר קמה לשוטר סמכות לירות לגוף האדם המסכן אותו, קמה לשוטר סמכות לירות לצידו, וכך עשה הנאשם. במצב של סכנת חיים מוחשית ומידית, כגון זו בה היה נתון הנאשם, יכול הנאשם לוותר על כל שלבי האזהרה, ולירות לגוף התוקף, במטרה לפגוע בו, לנטרלו, ולמנוע ממנו את ביצוע מעשה התקיפה או את המשכה. בחירת הנאשם בצעד מתון יותר, לירות לצידו של המנוח, ולא לעבר גופו, נזקפת לזכותו של הנאשם, ולא לחובתו, ואין להסיק מהדרך בה בחר הנאשם, עת נטל על עצמו סיכון להמשיך ולהיפגע גם לאחר הירי לצידו של המנוח, מהמנוח או מחבריו, כדרך המעידה על העדר קיום סכנת חיים מידית ומוחשית, אלא יש להסיק מכך, שעל אף סכנת החיים הברורה שנשקפה לנאשם, הוא עדיין ביקש למזער את הנזק לגורם הסכנה. לאור כל הנ"ל שוכנעתי, שהירי שביצע הנאשם, לצידו של המנוח, בנסיבות המקרה, היה פרופורציונאלי, והנאשם עמד גם בתנאי אחרון זה, של ההגנה העצמית.**

מסקנה סופית – הגנה עצמית

• לאחר ניתוח יסודות ההגנה העצמית, מצאתי, שכל התנאים שנקבעו בחוק ובפסיקת בית המשפט העליון, לבחינת קיום הסייג של הגנה עצמית, התקיימו בעניינו של הנאשם. בסמוך לפני הירי, הותקף הנאשם באבנים, ע"י המנוח וחבריו, והאבנים כוונו לגופו של הנאשם, חלקם פגע בו, ואחת האבנים פגעה בעורפו, סמוך לראשו. גם לאחר פציעת הנאשם, לא חדלו המנוח וחבריו מתקיפתו, וברגע הירי המשיך המנוח להחזיק באבן, ולא שעה לדרישת הנאשם כי הוא וחבריו יתרחקו ממנו. מצב זה יצר איום מידי ומוחשי, לגופו ו/או לחייו של הנאשם, ולגופם ו/או חייהם של בני משפחתו שהיו בקרבת מקום, ותגובתו של הנאשם, עת ביצע את הירי, הייתה מיידית, מידתית וסבירה, וכל מטרתה הייתה לנטרל את הסכנה, להרחיק את תוקפיו, ולמנוע מהם מלממש את הסיכון לחייו, לגופו, ולחירותו, שלו ושל בני משפחתו.

• הנאשם תיאר את הסכנה בה היה נתון, כבר בחקירתו הראשונה, עת אמר לחוקריו "חשתי סכנה לחיים שלי חד משמעית. וחלילה אם קורה לי משהו הבא בתור זה אשתי והילדים ואם קורה לי משהו, אני חמוש באקדח והם יכולים להשתמש בו". הנאשם המשיך ותיאר את המצב בו היה נתון, באומרו "שאם עכשיו אני נופל כי שלושתם עליי עם האבנים שהם זרקו עליי ואם קורה לי משהו ואני מאבד הכרה אני לא יודע אם יש לו סכין אין לו סכין, ייקח את האקדח והמשפחה שלי הייתה 10 מטר ממני". הנאשם סיכם את המצב בו היה נתון באומרו: "אני החומה

האחרונה מה שנקרא, בינם לבין משפחתי".

- המסקנה הסופית היא, שהוכח כנדרש, שהנאשם פעל מתוך הגנה עצמית, עת ביצע את הירי, שלמרבה הצער, הוביל למות המנוח.

צידוק וטעות במצב דברים

- משהגעתי למסקנה, כי הנאשם פעל מתוך הגנה עצמית, וכי עומד לו סייג זה, איני מוצא כל צורך לדון בשאלה, אם עומדות לנאשם הגנות נוספות.

סוף דבר

- לאחר שבחנתי היטב את מכלול הראיות בתיק, הגעתי למסקנה, לפיה לא הוכח כנדרש, שהנאשם גרם ברשלנות למות המנוח, ולמעלה מן הצורך – הגעתי למסקנה, לפיה גם אם הוכחו יסודות העבירה כנדרש, הרי שהנאשם פעל מתוך הגנה עצמית.

- לאור כל הנ"ל, הנני מזכה את הנאשם מביצוע העבירה המיוחסת לו בכתב האישום.

• ולסיום :

בנוגע למשפחת המנוח - הזיכוי אין משמעותו, שבנכם לא מת כתוצאה מהירי שביצע הנאשם, אלא שבהתנהגותו - לא עבר הנאשם על החוק, זאת למרות התוצאה הטראגית שנגרמה. יתכן ויהיה לכם קשה לקבל את החלטת המשפט, וייתכן ותחוו תחושות של ניכור, כעס, ואולי גם תחושה של חוסר צדק, וחשש שמא האמת לא הושגה. כפי שהודעתי עוד בטרם תחילת שמיעת הראיות בתיק, הצדק איננו פועל רק לצד אחד, אלא לשני הצדדים, במונח זה, שכשם שהצדק יכול להוביל להרשעת הנאשם, אותו צדק יכול להוביל גם לזיכוי, כפי שקרה במקרה זה. אני שב ומביע את תנחומיי העמוקים בעקבות אבדן בנכם, ובד בבד קובע, שמותו לא נגרם בעבירה.

ובנוגע לנאשם - על אף הזיכוי המשפטי, עול כבד רובץ על נפשך, שהרי הזיכוי לא יכול למחוק את העובדה, שכתוצאה ממעשיך נגרם מותו של אדם, וכמילות השיר "זה העול", שנכתב ע"י פרופ' דורון מנשה (ד. מנשה), ביני לבין מקומו, 46 (סלונט, 2022):

"עול גובר על הכתפיים
עול פושה בכאב על הגוף
עול מסרס
עול מכתר
עול שמותיר אחריו
בשר ועצמות יבשות.

ובעת ההשתנקות
כשהמילים כולן נדחקות כגוויה לצאת מזה העולם
והנפש נמחצת
זה העול שקם על נושאו
מוט ברזל בידו
ואתה שותת דם"

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום.

ניתנה והודעה היום, כ"ג באדר ב' תשפ"ד, 2 באפריל 2024, במעמד כל הצדדים.

חתימה